

ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE
OBMOČNA ENOTA TOLMIN

GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT
GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE
TOLMIN

2021 - 2030

Štev.: 01 – 04 / 21

-Osnutek-

VSEBINA

POVZETEK	5
UVOD	7
1 SPLOŠNI OPIS GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE	9
1.1 OPIS NARAVNIH RAZMER	9
1.1.1 Lega	9
1.1.2 Relief	11
1.1.3 Podnebne značilnosti	11
1.1.4 Hidrološke razmere	11
1.1.5 Matična podlaga in tla	11
1.1.6 Krajinski tipi, gozdnatost	12
1.1.7 Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote	13
1.1.8 Živalski svet	19
1.2 POVRŠINA IN LASTNIŠTVO GOZDOV	20
1.3 ODPRTOST GOZDOV S PROMETNICAMI IN RAZMERE ZA PRIDOBIVANJE LESA	22
1.4 DRUŽBENO GOSPODARSKE RAZMERE	23
1.5 GOSPODARSKE IN DRUGE DEJAVNOSTI, POVEZANE Z GOZDOM	24
1.5.1 Lovstvo	24
1.5.2 Kmetijstvo	26
1.5.3 Poselitev	26
1.5.4 Infrastruktura	26
1.5.5 Druge aktivnosti v prostoru	26
1.5.6 Ostale gospodarske dejavnosti	26
1.6 POŽARNO OGROŽENI GOZDOVI	27
1.7 UREDITVENA ČLENITEV GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE	27
1.8 ORGANIZIRANOST JAVNE GOZDARSKE SLUŽBE	27
2 PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV	28
2.1 EKOLOŠKE FUNKCIJE	29
2.2 SOCIALNE FUNKCIJE	34
2.3 PROIZVODNE FUNKCIJE	39
3 OPIS STANJA GOZDOV	40
3.1 GOSPODARSKE KATEGORIJE GOZDOV	40
3.2 LESNA ZALOGA	41
3.3 PRIRASTEK	42
3.4 RAZVOJNE FAZE OZ. ZGRADBE SESTOJEV	43
3.5 TIPI SESTOJEV	44
3.6 OHRANJENOST GOZDOV	45
3.7 KAKOVOST DREVJA	45
3.8 POŠKODOVANOST DREVJA	46
3.9 OBJEDENOST GOZDNEGA MLADJA	46
3.10 ODMRLO DREVJE	48
4 ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI	49
4.1 KRATEK OPIS ZGODOVINE GOSPODARJENJA Z GOZDOVI V GOZDNOGOSPODARSKI ENOTI	49
4.2 GOSPODARJENJE Z GOZDOVI V PRETEKLEM UREDITVENEM OBDOBJU	49
4.2.1 Posek	50
4.2.2 Gojitvena in varstvena dela	54
4.2.3 Gradnja gozdnih prometnic	54
4.2.4 Opravljena dela in aktivnosti na krepitvi funkcij gozdov	55
4.2.5 Posegi v gozd in gozdni prostor v obdobju 2011-2020	56
4.2.6 Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev v obdobju 2011-2020	56
5 ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV	58
5.1 RAZVOJ GOZDNIH FONDОВ	58
5.2 PRESOJA STANJA IN RAZVOJA GOZDOV V POGLEDU TRAJNOSTI	60
5.2.1 Presoja trajnosti z vidika debelinske strukture oz. razmerja razvojnih faz in zgradb sestojev	60

5.2.2 Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov.....	61
6 CILJI, USMERITVE IN UKREPI.....	63
6.1 SPLOŠNI CILJI.....	63
6.2 USMERITVE.....	63
6.2.1 Splošne usmeritve.....	63
6.2.2 Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov.....	64
6.2.3 Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali.....	74
6.2.4 Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom.....	74
6.2.5 Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi.....	76
6.2.6 Usmeritve za delo s semenskimi objekti.....	76
6.2.7 Usmeritve za tehnologijo dela in gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic.....	76
6.2.8 Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor.....	78
6.2.9 Usmeritve za ukrepe na ostalih gozdnih zemljiščih.....	79
6.2.10 Usmeritve za območja gozdov, kjer pos. izbira drevja za posek ni potrebna.....	79
6.3 UKREPI.....	80
6.3.1 Možni posek.....	80
6.3.2 Potrebna gojitvena in varstvena dela.....	81
6.3.3 Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali.....	81
6.3.4 Ukrepi za izboljšanje ostalih funkcij gozdov.....	82
6.3.5 Graditev gozdnih prometnic.....	82
7 USMERITVE ZA GOSPODARJENJE S POSAMIČNIM GOZDNIM DREVJEM IN SKUPINAMI GOZDNEGA DREVJA ZUNAJ NASELIJ.....	83
8 EKONOMSKA PRESOJA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI GGE.....	84
9 RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI.....	85
9.1 UTEMELJITEV OBLIKOVANJA RASTIŠČNOGOJITVENIH RAZREDOV.....	85
9.2 NAČRT GOSPODARJENJA Z GOZDOVI PO RASTIŠČNOGOJITVENIH RAZREDIH.....	86
9.2.1 RGR 30890: Zmerno kisloljubna bukovja mešana z iglavci.....	86
9.2.2 RGR 32140: Gorska bukovja.....	93
9.2.3 RGR 60000: Gozdni rezervati.....	100
9.2.4 RGR 70000 Varovalni gozdovi.....	102
9.2.5 RGR 80840: Zmerno kisloljubna bukovja za premeno.....	107
9.2.6 RGR 81740: Podgorska bukovja za premeno.....	113
10 LITERATURA.....	120
11 NAČRT SO IZDELALI.....	122
12 PRILOGE.....	124
12.1 OBRAZEC E1: POVZETEK STANJA IN UKREPOV NA RAVNI GGE.....	124
12.2 OBRAZEC E2: POVZETEK STANJA IN UKREPOV NA RAVNI RGR.....	127
12.3 OBRAZEC E3: POVZETEK STANJA IN UKREPOV PO LASTNIŠKIH KATEGORIJAH.....	144
12.4 SEZNAM TARIF PO ODSEKIH.....	147
12.5 SEZNAM PRIRASTNIH NIZOV PO RASTIŠČNOGOJITVENIH RAZREDIH.....	149
13 PROSTORSKI DEL NAČRTA.....	150
13.1 STANJE IN RAZVOJ GOZDNIH POVRŠIN.....	150
13.2 VEČFUNKCIONALNA OBMOČJA.....	151
13.3 INTENZIVNOST GOSPODARJENJA Z GOZDOVI.....	153
13.4 OBMOČJA GOZDOV S POSEBNIM NAMENOM IN VAROVALNIH GOZDOV.....	155
13.5 OBMOČJA GOZDOV, POMEMBNA ZA OHRANITEV PROSTOŽIVEČIH ŽIVALI.....	156
13.6 OBMOČJA GOZDOV, POMEMBNA ZA OHRANITEV BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI.....	157
13.7 VARSTVENA IN OGROŽENA OBMOČJA PO PREDPISIH O VODAH.....	158
13.8 OBMOČJA GOZDOV, KJER JE DOPUSTNO KRČENJE GOZDA.....	159
13.9 PREGLED IN ZASNOVA GOZDNE INFRASTRUKTURE TER DRUGIH UREDITEV V GOZDNEM PROSTORU.....	161

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1/D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih	9
Preglednica 2/D-TK: Tipi krajin v gozdnogospodarski enoti (vir: digitalizacija)	12
Preglednica 3/D-GP: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin	13
Preglednica 4/D-GZ: Površina in delež gozdnih rastiščnih tipov v GGE po skupinah rastišč	17
Preglednica 5/D-DV: Delež drevesnih vrst v GGE po LZ	18
Preglednica 6/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah	20
Preglednica 7/LS: Posestna sestava zasebnih gozdov	22
Preglednica 8/D-LS: Razvoj posestne sestave	22
Preglednica 9/SPR: Spravilne razmere (potencialne vrste spravila)	22
Preglednica 10/D-C: Odprtost gozdov s cestami	23
Preglednica 11/D-LD: Pregled lovišč	24
Preglednica 12/D-F: Površine gozdnega prostora* s poudarjenimi funkcijami	28
Preglednica 13/N-PSCI: Natura 2000 pSCI območja	30
Preglednica 14/N-SPA: Natura 2000 SPA območje	30
Preglednica 15/KHT: Kvalifikacijski habitatni tipi	30
Preglednica 16/KVP: Kvalifikacijske vrste ptic/kvalifikacijske vrste živali	31
Preglednica 17/D-EPO: Ekološko pomembna območja	34
Preglednica 18/D-EPO: Zavarovana območja	35
Preglednica 19/D-NV: Naravne vrednote v gozdnem prostoru	36
Preglednica 20/D-AN: Registrirana kulturna dediščina	37
Preglednica 21/D-EID: Evidenca izjemnih dreves	39
Preglednica 22/D-KL: Gospodarske kategorije gozdov po lastniških kategorijah (v ha)	40
Preglednica 23/KGR: Gozdni rastiščni tipi po gospodarskih kategorijah gozdov in RGR	40
Preglednica 24/D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge	41
Preglednica 25/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in deb. razredih	42
Preglednica 26/D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah	42
Preglednica 27/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih	42
Preglednica 28/D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah	43
Preglednica 29/RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradb sestojev	43
Preglednica 30/D-POM: Sestava podmladka po drevesnih vrstah	43
Preglednica 31/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev	44
Preglednica 32/D-DS: Tipi drevesne sestave gozdov	44
Preglednica 33/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah gozdov	45
Preglednica 34/K: Kakovost drevja	45
Preglednica 35/PŠD: Poškodovanost drevja	46
Preglednica 36/OM1: Objedenost gozdnega mladja 2020 – skupno	46
Preglednica 37/OM2: Objedenost gozdnega mladja po drevesnih vrstah*	46
Preglednica 38/D-DPO: Delež poškodovanih osebkov (objedenost) po posameznih drevesnih vrstah za razrede R1-R4	47
Preglednica 39/OD: Odmrlo drevje	48
Preglednica 40/D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih	50
Preglednica 41/D-PL1: Realizacija poseka po lastniških kategorijah	51
Preglednica 42/VP: Posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah	51
Preglednica 43/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst	52
Preglednica 44/PDR: Posek po debelinskih razredih	52
Preglednica 45/P-GGE: Realizacija poseka v preteklem ureditvenem obdobju	53
Preglednica 46/OPPE: Ocena poseka na SVP in primerjava za evidenco	53
Preglednica 47/PRP: Primerjava realizacije poseka po lastniških kategorijah in SVP	53
Preglednica 48/OGDL/OGD: Opravljena gojitvena in varstv. dela po lastniških kat. in skupaj v GGE	54
Preglednica 49/D-GTV: Obseg opravljenih del na gozdnih vlakih po letih (m)	55
Preglednica 50/D-KRC: Krčitve gozdov v obdobju 2011-2020 po namenu	56
Preglednica 51/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 1981-2021	59
Preglednica 52/GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 1991-2021	59
Preglednica 53/GFX: Indeksi razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka (v %)	59
Preglednica 54/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge	59
Preglednica 55/D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem	60
Preglednica 56/D-EPO: Usmeritve za zavarovana območja	69
Preglednica 57/D-NV: Usmeritve za območja naravnih vrednot	69
Preglednica 58/MPVP: Možni posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah	80

<i>Preglednica 59/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah.....</i>	81
<i>Preglednica 60/ D-FU: Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov v GGE.....</i>	82
<i>Preglednica 61/D-GGC: Prednostni predeli za gradnjo gozdnih prometnic po stopnji nujnosti</i>	82
<i>Preglednica 62/EP1: Prikaz prihodka od lesa</i>	84
<i>Preglednica 63/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v GGE</i>	84

KAZALO GRAFIKONOV

<i>Grafikon 1/D-GŠP: Gibanje števila prebivalcev v GGE po okrajih</i>	24
<i>Grafikon 2/D-DPO: Primerjava deleža poškodovanih osebkov (objedenost) gozdnega mladja med popisi 2010, 2014, 2017 in 2020</i>	47
<i>Grafikon 3/D-PL: Pregled poseka (m³) po letih ureditvenega obdobja.....</i>	53
<i>Grafikon 4/RGF: Razvoj površine gozda (ha) v zadnjih 260 letih v GGE.....</i>	58
<i>Grafikon 5/D-PRF: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po RF v enodobnih gozdovih.....</i>	60
<i>Grafikon 6/D-PDR: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po debelinskih razredih</i>	61

KAZALO KART

<i>Karta 1: Lega gozdnogospodarske enote in krajinski tipi.....</i>	10
<i>Karta 2: Pregledna karta lastništva.....</i>	21
<i>Karta 3: Pregledna karta lovišč.....</i>	25

KARTE (PRILOŽENE)

KARTNI DEL NAČRTA

<i>Karta št. 1:</i>	<i>Pregledna karta v merilu 1 : 50.000</i>
<i>Karta št. 2:</i>	<i>Karta tipov drevesne sestave gozdov v merilu 1 : 25.000</i>
<i>Karta št. 3:</i>	<i>Karta rastišč v merilu 1 : 25.000</i>
<i>Karta št. 4:</i>	<i>Karta kategorij gozdov v merilu 1 : 25.000</i>
<i>Karta št. 5:</i>	<i>Karta rastiščnogojitvenih razredov v merilu 1 : 25.000</i>
<i>Karta št. 6:</i>	<i>Karta habitatov, biotopov in ogroženih vrst v merilu 1 : 25.000</i>
<i>Karta št. 7:</i>	<i>Karta funkcij gozdov v merilu 1 : 25.000</i>
<i>Karta št. 8:</i>	<i>Karta ukrepov v merilu 1 : 25.000</i>
<i>Karta št. 9:</i>	<i>Karta načrtovanih gojitvenih in varstvenih del v merilu 1 : 25.000</i>
<i>Karta št. 11:</i>	<i>Karta cestnega omrežja in površin potencialno najugodnejših načinov spravila v merilu 1:25.000</i>
<i>Karta št. 12:</i>	<i>Karta požarne ogroženosti gozdov v merilu 1 : 25.000</i>

PROSTORSKI DEL NAČRTA

<i>Karta št. 1:</i>	<i>Stanje in razvoj gozdnih površin v merilu 1 : 25.000</i>
<i>Karta št. 7:</i>	<i>Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah</i>

POVZETEK

Gozdnogospodarska enota Tolmin leži v celoti v občini Tolmin na območju štirinajstih katastrskih občin.

Preglednica LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	6.384,34	1.186,97	143,96	7.715,27
Delež (%)	82,75	15,38	1,87	100,00

Skupna površina gozdnogospodarske enote je 11.869 ha, od tega je z gozdom poraslih 7.715 ha. Gozdnatost tako znaša okrog 65 % in se v zadnjem desetletju ni bistveno spremenila. Prevladujejo zasebni gozdovi, ki predstavljajo skoraj 83 % vseh gozdov. V gozdnogospodarski enoti je nekaj večjih kompleksov državnih gozdov, posamezne manjše občinske in državne parcele pa se pojavljajo tudi med prevladujočimi zasebnimi gozdovi.

Preglednica D-KG: Gozdni fondi po gospodarskih in lastniških kategorijah gozdov

Lastniške kategorije Gospodarske kategorije	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	PR
Skupaj GGE											
Večnamenski gozdovi	3.854,64	20,9	222,5	243,4	1,01	5,47	6,48	16,8	21,5	21,1	79,1
GPN, ukrepi so dovoljeni	1.853,44	30,2	277,1	307,3	1,09	5,48	6,56	13,4	17,1	16,7	78,3
GPN, ukrepi niso dov.	107,05	27,2	154,8	182,0	1,5	2,75	4,25	0	0	0	0
Varovalni gozdovi	1.900,14	7,3	244,6	251,9	0,36	4,16	4,52	4,6	10,8	10,7	59,4
Skupaj vsi gozdovi	7.715,27	19,8	240,1	260,0	0,87	5,11	5,99	14,1	17,4	17,1	74,4
Zasebni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	3.415,49	21,0	223,0	244,1	0,97	5,47	6,43	16,9	21,5	21,1	79,9
GPN, ukrepi so dovoljeni	1.429,14	30,6	282,5	313,2	1,11	5,55	6,67	12,8	17,6	17,1	80,3
GPN, ukrepi niso dov.	68,57	25,2	166,5	191,6	1,41	2,79	4,20	0,0	0,0	0,0	0,0
Varovalni gozdovi	1.471,14	6,8	256,1	262,9	0,35	4,34	4,69	3,7	11,0	10,8	60,5
Skupaj vsi gozdovi	6.384,34	19,9	243,4	263,3	0,86	5,20	6,06	14,2	17,8	17,5	76,0
Državni gozdovi											
Večnamenski gozdovi	395,51	20,6	217,5	238,1	1,41	5,43	6,84	15,7	21,6	21,1	73,3
GPN, ukrepi so dovoljeni	370,40	27,1	255,3	282,4	0,96	5,14	6,10	15,3	15,5	15,5	71,7
GPN, ukrepi niso dov.	24,66	39,8	165,2	205,0	2,21	2,96	5,17	0,0	0,0	0,0	0,0
Varovalni gozdovi	396,40	9,1	210,6	219,7	0,42	3,58	4,00	5,5	10,3	10,1	55,3
Skupaj vsi gozdovi	1.186,97	19,2	225,9	245,1	0,96	4,67	5,62	13,2	15,6	15,4	67,1
Gozdovi lokalnih skup.											
Večnamenski gozdovi	43,64	13,9	225,0	238,8	0,63	6,39	7,01	17,9	19,8	19,7	67,1
GPN, ukrepi so dovoljeni	53,90	37,9	284,5	322,4	1,32	5,75	7,07	16,6	14,4	14,7	66,8
GPN, ukrepi niso dov.	13,82	14,9	78,4	93,3	0,70	2,18	2,87	0,0	0,0	0,0	0,0
Varovalni gozdovi	32,60	6,3	141,1	147,5	0,33	2,75	3,08	30,0	9,5	10,4	49,6
Skupaj vsi gozdovi	143,96	21,3	214,2	235,4	0,83	4,92	5,75	16,6	14,9	15,0	61,6

Lesna zaloga v gozdnogospodarski enoti je nekoliko nad, prirastek pa pod povprečjem glede na podatke gozdnogospodarskega območja Tolmin.

Preglednica D-F: Površine gozdnega prostora* s poudarjenimi funkcijami

Funkcija	1. stopnja			2. stopnja			3. stopnja			Skupaj
	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	ha
F. varovanja g. zemljišč in sestojev	5.371,40	58,1	58,1	775,07	8,4	8,4	3.094,40	33,5	33,5	9.240,87
Hidrološka funkcija	960,92	10,4	10,4	4.846,50	52,4	52,4	3.433,45	37,2	37,2	9.240,87
F. ohranjanja biotske raznovrstnosti	2.303,47	24,9	24,9	4.479,61	48,5	48,5	2.457,79	26,6	26,6	9.240,87
Klimatska funkcija	12,11	0,1	0,1	97,09	1,1	1,1	9.131,67	98,8	98,8	9.240,87
Zaščitna funkcija	494,09	100,0	5,3	0,00	0,0	0,0				494,09
Higiensko-zdravstvena funkcija	0,00	0,0	0,0	746,44	8,1	8,1	8.494,43	91,9	91,9	9.240,87
Obrambna funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0				0,00
Rekreacijska funkcija	274,68	3,0	3,0	72,15	0,8	0,8	8.849,64	96,2	95,8	9.196,47
Turistična funkcija	125,71	1,4	1,4	68,75	0,7	0,7	9.002,01	97,9	97,4	9.196,47
Poučna funkcija	61,23	0,7	0,7	0,00	0,0	0,0	9.135,24	99,3	98,9	9.196,47
Raziskovalna funkcija	104,97	100,0	1,1							104,97
Funkcija varovanja naravnih vrednot	329,04	5,8	3,6	5.358,83	94,2	58,0				5.687,87
Funkcija varovanja kulturne dediščine	33,85	0,7	0,4	5.170,28	99,3	56,0				5.204,13
Estetska funkcija	43,78	0,9	0,5	5.068,24	99,1	54,8				5.112,02
Lesnoproizvodna funkcija	5.458,86	93,9	59,1	352,58	6,1	3,8	1.758,23	23,2	19,0	7.569,67
F. pridobivanja drugih gozdnih dobrin	3,14	4,3	0,0	69,86	95,7	0,8				73,00
Lovnogospodarska funkcija	62,80	100,0	0,7	0,00	0,0	0,0				62,80

*gozdni prostor je gozd skupaj s površinami, funkcionalno povezanimi z gozdom.

**Lesnoproizvodna funkcija se določa na površini gozda, z izjemo gozdnih rezervatov in izločenih ekocelic.

Preglednica MP-VP: Možni posek po vrstah poseka v GGE

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv	Prebiralne						
Iglavci	m ³	15.156	6.466	0	0	0	0	21.622		
	%	70,1	29,9	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	14,1	32,0
Listavci	m ³	167.470	149.834	0	4.869	0	0	322.173		
	%	52,0	46,5	0,0	1,5	0,0	0,0	100,0	17,4	81,7
Skupaj	m ³	182.626	156.300	0	4.869	0	0	343.795		
	%	53,1	45,5	0,0	1,4	0,0	0,0	100,0	17,1	74,4

Možni posek je primerljiv z možnim posekom, določenim s preteklim gozdnogospodarskim načrtom ter bistveno presega evidentirano realizacijo v zadnjem desetletnem obdobju.

Preglednica NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah gozdov

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Priprava sestoja	ha	69,78	4,48	0,00	74,26
Sadnja	ha	13,13	0,36	0,00	13,49
Obžetev	ha	76,28	2,36	0,00	78,64
Nega mladja	ha	125,32	3,64	0,00	128,96
Nega gošče	ha	52,11	2,68	0,05	54,84
Nega letvenjaka	ha	25,34	3,20	0,05	28,59
Nega ml. drogovnjaka	ha	7,95	4,65	0,00	12,60
Zaščita s premazom	ha	17,07	0,42	0,00	17,49
Vzdrževanje travinj	ha	95,30	0,00	0,00	95,30

Gojitvena in varstvena dela so usmerjena zlasti v nego mlajših razvojnih faz na območju ohranjenih gozdov na boljših rastiščih.

UVOD

Prvi trije gozdnogospodarski načrti za gozdnogospodarsko enoto Tolmin so bili izdelani v letih 1971 (Ivan Pariš), 1981 (Aleksander Hvorostanski) in 1991 (Iztok Mlekuž). Z njimi je bila zastavljena členitev gozdnega prostora in rastiščnogojitveni razredi, ki se v zadnjih desetletjih niso bistveno spreminjali.

Pomembnejši preskok v gozdnogospodarskem načrtovanju predstavlja četrti načrt (Rajko Pagon in Florijan Leban s sodelavci, 2001), ki je nastal po sprejetju novega Zakona o gozdovih (1993) in Pravilnika o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih (1998). Zanj je značilno, da so bile ob obnovi vektorizirane funkcijske enote in karta sestojev, pomembno novost pa so predstavljale meritve stalnih vzorčnih ploskev, zaradi česar je bila ocena lesne zaloge natančnejša.

Peti načrt (Janez Pagon s sodelavci, 2011) je pri zbiranju in obdelavi podatkov, pa tudi pri ciljih in usmeritvah temeljil na prejšnjem gozdnogospodarskem načrtu. Terensko delo je bilo usmerjeno v preverjanje sprememb sestojev, sicer pa so podatki v veliki meri temeljili na prejšnjih opisih sestojev. Zaradi zaporedne meritve stalnih vzorčnih ploskev je bila s tem načrtom natančnejša ocena prirastka.

Pričujoči načrt je šesti po vrsti. Gre za obnovo preteklega načrta, pri kateri so bili ob uvedbi nekaterih manjših sprememb uporabljeni podobni postopki:

- Načrt temelji na kabinetnem posodabljanju sestojne karte in opisov sestojev ob pomoči digitalnih ortofoto posnetkov (pomlad in poletje 2020), ki je potekalo v sodelovanju sodelavcev z odseka za načrtovanje razvoja gozdov in revirnih gozdarjev s krajevne enote. Posodabljanje sestojne karte je bilo v primerjavi s preteklostjo izboljšano tudi z uporabo digitalnega modela krošenj (Lidar posnetki, 2015). Pri terenskih opisih sestojev smo pripravljeno oz. posodobljeno sestojno karto ter prevzeto rabo tal le preverjali in dopolnjevali podatke, za kar smo prvič uporabili tablično aplikacijo GisMatrix.
- Pri oblikovanju rastiščnogojitvenih razredov je prišlo do nekaterih sprememb. Zaradi majhne površine in manjšega gospodarskega pomena smo ukinili rastiščnogojitveni razred Alpska bukovja sušnih leg ter ga priključili rastiščnogojitvenemu razredu Gorska bukovja. Več sprememb je prišlo tudi pri razvrščanju odsekov v rastiščnogojitvena razreda Podgorska bukovja za premeno in Zmerno kisloljubna bukovja za premeno.
- Ocena lesne zaloge, prirastka in izračun tarif so bili izvedeni na podlagi tretje meritve na stalnih vzorčnih ploskvah. Ta je bila podobno kot v preteklem načrtu izvedena na podlagi mreže 1000x250 m v stratumu 1 (Zmerno kisloljubna bukovja in Gorska bukovja) ter 1000x500 m v stratumu 2 (Varovalni gozdovi in gozdni rezervati ter gozdovi za premeno).
- Poimenovanje gozdnih združb je skladno z novo Tipologijo gozdnih rastišč Slovenije na podlagi ekoloških in vegetacijskih razmer za potrebe usmerjanja razvoja gozdov (Kutnar in sod., 2021)
- Kot plan trajnostnega gospodarjenja oz. upravljanja naravnih dobrin načrt predstavlja osnovo za ohranjanje ugodnega stanja habitatnih tipov in habitatov vrst na območjih Natura 2000 ter je v skladu s Programom upravljanja območij Natura 2000 (2015-2020) neposredno potreben za varstvo območij Natura 2000 (SI3000253 – Julijske Alpe, SI5000019 – Julijci, SI3000254 – Soča z Volarjo, SI3000031 – Pod Bučnico – melišča).
- Pri izdelavi načrta je bila upoštevana Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (2007), načrt pa je izdelan v skladu s Priročnikom za izdelavo gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot (2012).

V načrtu so uporabljeni nekateri pojmi in okrajšave, ki pomenijo:

ZG	Zakon o gozdovih (1993)
ZV-1	Zakon o vodah (2002)
ZVKD-1	Zakon o varstvu kulturne dediščine (2008)
GGO	gozdnogospodarsko območje Tolmin
ON	gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja Tolmin
LUO	lovsko upravljavsko območje
GGE	gozdnogospodarska enota Tolmin
GGN	gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarske enote Tolmin
KO	katastrska občina
RGR	rastiščnogojitveni razred
SVP	stalne vzorčne ploskve
LZ	lesna zaloga
ZGS	Zavod za gozdove Slovenije
ZRSVN	Zavod Republike Slovenije za varstvo narave
ZVKDS	Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
SiDG	državno podjetje Slovenski državni gozdovi
DRSV	Direkcija Republike Slovenije za vode
LD	lovska družina
OZUL	območno združenje upravljavcev lovišč
LUO	lovsko upravljavsko območje
LPN	lovišče s posebnim namenom
NV	naravna vrednota
ZO	zavarovano območje
OE	območna enota Tolmin
EPO	ekološko pomembno območje
TNP	Triglavski narodni park

1 SPLOŠNI OPIS GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

1.1 Opis naravnih razmer

1.1.1 Lega

GGE Tolmin leži v zelo razgibanem predalpskem in alpskem svetu osrednjega Posočja. S severa jo omejuje greben Julijskih Alp, vzhodno stran zarisuje greben predalpskega hribovja od Žabijskega Kuka do Kobale in reka Soča, od katere se na jugu meja povzpne na greben med Ježo in Kolovratom in se nato na zahodu po Belem potoku spusti v kotlino, od tam pa se po Mrzlem potoku zopet dvigne na greben Visoč vrh – Rdeči rob.

GGE na severu meji z GGE Bohinj (OE Bled), na vzhodu z GGE Baška Grapa in GGE Most na Soči, na jugu z GGE Banjšice in GGE Brda-Kolovrat, na zahodu pa meji na Italijo in GGE Kobarid.

GGE v celoti leži na območju občine Tolmin. KO oz. njihovi deli, v katerih se nahaja GGE, so navedene v spodnji preglednici.

Preglednica 1/D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih

Občina	Šifra K.O.	Katastrska občina	Pov. K.O. v GGE	Pov. gozda K.O. v GGE	Opomba
Tolmin				7.715,27	
	2226	VRSNO		161,48	
	2232	VOLARJE		224,17	
	2233	DOLJE		480,36	
	2234	ZATOLMIN		1.175,43	
	2235	CADRG		1.165,09	
	2236	ŽABCE		1.265,67	
	2247	POLJUBINJ		738,51	
	2248	TOLMIN		100,12	
	2249	VOLCE		889,75	
	2250	MODREJCE		150,25	
	2251	KOZARŠCE		283,96	
	2252	CIGINJ		400,28	
	2253	RUTE		363,28	
	2254	SELA		316,92	
		Skupaj		7.715,27	

Karta 1: Lega gozdnogospodarske enote in krajinski tipi

Detajlna karta v merilu 1 : 50.000 je prikazana v kartnem delu gozdnogospodarskega načrta
(Karta št. 1: Pregledna karta)

1.1.2 Relief

GGE lahko razdelimo na tri dokaj homogene in zaključene geografske enote:

- Razčlenjen alpski in predalpski svet z dolinami Tolminke in Zadlaščice.
- Hribovita pobočja Kolovrata in Volčanskih Rutov.
- Dolina reke Soče s Tolminsko kotlino in osamelci.

Dolini Tolminke in Zadlaščice sta ledeniški dolini, ki se končata z močnim zatrepom in visokim vencem gora. Dolina Tolminke je od Pologa navzgor tipična ledeniška dolina, v dolini Zadlaščice pa se vpliv ledenika pozna v manjši meri le okoli Tolminskih Raven. V spodnjem delu se dolini zarežeta v ozko sotesko Tolminskih korit. Pobočja nad dolinama so sprva strma, mestoma prepadna, razrezana s številnimi potoki in hudourniki. Na srednje visokem hribovju nad dolinama so številne zložene terase, sedla in prevali, vendar je položnega sveta malo.

Kolovrat z Volčanskimi Ruti spada med Dinaride. Greben teče sprva od severozahoda proti jugovzhodu, na Ježi se obrne proti jugu in nato proti jugozahodu. Od severa se proti jugu postopno znižuje. Osrednji greben so številni potoki razrezali v razgiban svet z zaobljenimi slemenimi in globokimi grapami.

Dolino reke Soče predstavlja široko dolinsko dno z več rečnimi terasami. Iz nje se dvigajo osamelci sredi Tolminske kotline (Bučenica, Mengore, Cvetje in Kozlov rob).

Posledica pestrega reliefa so velike vertikalne razsežnosti. Najnižjo točko predstavlja reka Soča pod Kopoviščem (110 m nadmorske višine), najvišjo pa Tolminski Kuk (2085 mnm).

1.1.3 Podnebne značilnosti

V GGE se alpska klima, ki prihaja s severa, stika s submediteransko klimo, ki prodira po dolini Soče navzgor. Temperature so zato nižje kot v submediteranu, vendar pa precej višje kot v alpskih in predalpskih predelih. V smeri proti Alpam temperature padajo, vendar so tudi pozimi z izjemo visokih predelov na severu GGE v povprečju nad lediščem.

Padavine so obilne (od 2200 mm v Tolminu do 3000 mm v gorskem svetu), razporejene preko vsega leta z jesenskim maksimumom. Snežne padavine so obilnejše le v višjih legah alpskega sveta, drugod pa je snega malo in hitro skopni. Za Tolminsko kotlino je v zimskem in jesenskem času značilna tudi pogosta megla.

Klima v GGE je na splošno topla in vlažna ter zato zelo ugodna za rast gozda. Vegetacijska doba traja pet do šest mesecev, v alpskem svetu in višjih legah predalpskega hribovja pa je za mesec ali dva krajša.

1.1.4 Hidrološke razmere

Reko Sočo s pritokoma Tolminke in Zadlaščice dopolnjujejo številni potoki in hudourniki, med katerimi sta pomembnejša Godiča in Kamenca. Erozijski procesi so prisotni zlasti v povirju večjih vodotokov (izvir Tolminke, delno tudi posledica potresa iz leta 1998). Ob obilnem deževju in topljenju snega so poplavno ogroženi manjši predeli ob Soči.

Posledica jezov v Podselih je veliko in slikovito akumulacijsko jezero pri Mostu na Soči.

1.1.5 Matična podlaga in tla

GEE se ponaša z dokaj pestro geološko podlago, ki jo tvorijo izključno karbonatne kamnine iz triasa, jure in krede. Številni geološki procesi (tektonski premiki, erozijski procesi ...) so geološko zgradbo zelo popestrili, o čemer pričajo pogoste prelomnice, narivi, luske, morene, vršaji, pobočni gruščni in podobno.

Na dobri petini GGE se pojavljata **fliš in lapor z vložki apnenčevih breč**. Obsežneje sta zastopana predvsem na območju dela Kolovrata, Volčanskih Rutov, Cvetja, Godiče in predelov okoli planin Črča, Laška seč in Mederje. Na napetih grebenih, slemenih in prevalih teh območij najdemo plitva do srednje globoka, zaradi prevladujoče glinaste komponente z vodo dobro preskrbljena **kisla rjava tla**, medtem ko povsod drugod na flišnati in lapornati matični podlagi nastajajo srednje globoka do globoka **rjava tla** z ugodnim vodnim režimom in večjo vsebnostjo humusa.

Sicer pa v GGE prevladujejo **bazična do nevtralna tla**, ki so nastala na različnih matičnih podlagah. V Tolminski kotlini in dolini Tolminke najdemo karbonatne pobočne grušče, morene in vršaje ter rečne sedimente. Ploščati apnenci (ponekod z vložki laporja) gradijo predalpsko hribovje v zaledju Tolmina ter pobočja severnega dela Kolovrata in Bučenice. V dolini Zadlaščice pod Kukom in okoli Tolminskih Raven srečamo glinasti skrilavec in oolitni apnenec z vložki apnenčevih breč, medtem ko glavni masiv Julijskih Alp nad dolinama Tolminke in Zadlaščice gradijo dachsteinski apnenec in dolomit ter grebenski apnenec.

Na naštetih matičnih podlagah nastajajo bazična do nevtralna tla. **Rendzine** pokrivajo strma pobočja in grebene na apnenčasti in dolomitni podlagi. Zaradi različne matične podlage, naklona in lege se med seboj razlikujejo po stopnji razvoja, globini profila, humoznosti, vodni kapaciteti, preskrbljenosti s hranili in biološki aktivnosti. V osojnih predelih prevladujejo plitve, a humozne in sveže, na prisojnih legah pa skeletne in suhe rendzine. **Pokarbonatna rjava tla** so razvita na zmerno strmih in bolj izravnanih reliefnih oblikah. Na ploščatih apnencih in skrilavcih so tla srednje globoka ali globoka, biološko srednje ali dobro aktivna in dokaj humozna. Zaradi obilice glinastih komponent je vodni režim ugoden. Na dachsteinskih apnencih, morenah in pobočnih gruščih so bolj plitva, sušna, z večjo površinsko skalovitostjo. **Sprana pokarbonatna rjava tla** imajo značilen eluvialen E horizont in so zaradi spiranja delcev glin svetlejša ter bolje preskrbljena z vodo.

1.1.6 Krajinski tipi, gozdnatost

Celotna površina GGE znaša 11.869 ha, od tega gozdni prostor 9.240,87 (78 %). GGE je razdeljena na tri krajinske tipe. **Gozdnata krajina** (74 %) prevladuje v gričevnatih predelih GGE, v alpskem svetu nad dolinama Tolminke in Zadlaščice najdemo **gorsko gozdnato krajino** (19 %), najmanj pa je **kmetijske in primestne krajine**, ki se razprostira po ravninskem delu Tolminske kotline (6 %).

Procesi zaraščanja niso več tako intenzivni kot v preteklosti. Pretežen del od slabih 100 ha zaraščajočih površin se pojavlja na opuščeni planinah v višjih legah GGE.

Preglednica 2/D-TK: Tipi krajin v gozdnogospodarski enoti (vir: digitalizacija)

Vrsta krajine	Površina gozda (ha)	Celotna površina (ha)	Gozdnatost (%)	Delež gozda (%)
Kmetijska in primestna	456,79	1.895,03	24,1	5,9
Gozdnata	5.764,54	6.561,12	87,9	74,7
Gorska gozdnata	1.493,94	3.412,53	43,8	19,4
Skupaj	7.715,27	11.868,68	65,0	100,0

Preglednica 3/D-GP: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin

	Površina* (ha)	Delež (%)
Površina gozdnogospodarske enote	11.868,68	100,0
Gozd	7.715,27	65,0
Ostala gozdna zemljišča	526,81	4,4
- daljnovodi	28,13	0,2
- rušje	498,68	4,2
Ostali gozdni prostor	998,79	8,4
- pobočni grušči	91,39	0,8
- skalovja in površine nad gozdno mejo	305,51	2,6
- senožeti in lazi (ekstenzivna paša)	502,99	4,2
- zaraščajoče površine	98,9	0,8
Skupaj gozdni prostor	9.240,87	77,9
Negozdni prostor	2.627,82	22,1

1.1.7 Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote

GGE je fitocenološko izredno pestra, saj gre za preplet gozdnih rastiščnih tipov na karbonatnih in mešanih karbonatno-silikatnih kamninah na različnih višinskih pasovih. Fitocenološka karta je bila izdelana pred desetletjem, z obnovo GGN le posodabljam imena gozdnih združb skladno z novo tipologijo gozdnih rastišč Slovenije (Kutnar in sod., 2012). Značilnosti posameznih gozdnih združb so podrobneje predstavljene v preteklem GGN (Pagon in sod., 2011), iz katerega so po skupinah rastišč povzete bistvene značilnosti.

VRBOVJA, TOPOLOVJA, ČRNOJELŠEVJA IN SIVOJELŠEVJA

Vrbovje s topolom (*Salicetum albae*) se pojavlja na majhnih površinah ob vodotokih nad mejo srednjega vodostaja in je pod nenehnim vplivom vode. Sestojte te združbe najdemo na prodišču pod cerkvijo Sv. Urha in na Produ. V drevesni plasti prevladuje bela vrba (*Salix alba*), ki ji je lahko posamezno primešana tudi krhka vrba (*Salix fragilis*).

Rastiščni tip predstavlja razvojno stopnjo v smeri razvoja **gorskega obrežnega sivojelševja** (*Alnetum incanae*), ki se pojavlja na starejših rečnih sedimentih (konglomerat, prod, pesek). V drevesni plasti so sivi in črni jelši (*Alnus incana*, *Alnus glutinosa*) pogosto primešani veliki jesen (*Fraxinus excelsior*), rdeča in bela vrba (*Salix sanguinea*, *Salix alba*) in lipovec (*Tilia cordata*). Jelša je lahko prisotna v zelo majhnem deležu.

Znotraj skupine rastišč sta na majhnih površinah kartirana tudi **nižinsko črnojelševje** (*Alnetum glutinosae*) in **orogeno vrbovje** (*Lamio orvalae-Salicetum eleagni*).

PODGORSKA BUKOVJA NA KARBONATNIH IN MEŠANIH KAMNINAH

Znotraj skupine rastišč prevladujeta **primorsko in predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih** (*Hacquetio-Fagetum* var. *geogr. Sesleria autumnalis* in *Hacquetio-Fagetum* var. *geogr. Anemone trifolia*), ki ju najdemo na položnih do zmerno strmih prisojnih in osojnih pobočjih Bučenice, Mrzlega vrha, Vodil vrha in Kuka na nadmorskih višinah 300-700 m. Zaradi močnega človeškega vpliva je naravna zgradba sestojev zelo spremenjena. V drevesni plasti so bukvi (*Fagus sylvatica*) primešani beli gaber (*Carpinus betulus*), graden (*Quercus petraea*), maklen (*Acer campestre*), lipa (*Tilia platyphyllos*), veliki jesen (*Fraxinus excelsior*), črni gaber (*Ostrya carpinifolia*), češnja (*Prunus avium*), ponekod tudi antropogeno vnesena smreka (*Picea abies*).

Na bolj lapornati podlagi se v osojnih, hladnejših legah na zmernih naklonih z veliko površinsko skalovitostjo na nadmorskih višinah 200-600 m pojavlja **primorsko bukovje na flišu** (*Ornithogalo pyrenaici-Fagetum*), kjer v drevesni plasti prevladujejo bukev (*Fagus sylvatica*), pravi kostanj (*Castanea sativa*) in veliki jesen (*Fraxinus excelsior*). Tudi v teh gozdovih je naravna zgradba sestojev marsikje precej spremenjena.

PODGORSKA BUKOVJA NA SILIKATNIH KAMNINAH

Kisloljubno gradnovno bukovje (*Castaneo-Fagetum sylvaticae*) je razširjeno na območju Volčanskih Rutov, Kuntarja, Cvetja in Godiče na prisojnih, zaobljenih pobočjih, razrezanih z grapami in jarki na nadmorskih višinah 250-900 m. Rastišča so v primeru razgalitve podvržena močni eroziji. V drevesni plasti dominira bukev (*Fagus sylvatica*), ki so ji posamič ali v šopih primešani veliki jesen (*Fraxinus excelsior*), gorski javor (*Acer pseudoplatanus*), lipa (*Tilia platyphyllos*), lipovec (*Tilia cordata*), graden (*Quercus petraea*), beli gaber (*Carpinus betulus*), črna jelša (*Alnus glutinosa*), češnja (*Prunus avium*), redkeje domači kostanj (*Castanea sativa*), od iglavcev pa predvsem s sadnjo umetno vnesena navadna smreka (*Picea abies*).

GORSKA, ZGORNJEGORSKA IN SUBALPINSKA BUKOVJA NA KARBONATNIH IN MEŠANIH KAMNINAH

V najboljšežnji skupini rastišč v GGE prevladuje **predalpsko gorsko bukovje** (*Lamio orvalae-Fagetum var. geogr. Dentaria pentaphyllos*), ki porašča velike strnjene površine, v glavnem na zmerno strmih do strmih pobočjih spodnjega dela gorskega pasu na višini 600-1100 m nadmorske višine. Prevladuje apnenčasta matična podlaga (primes laporja in dolomita) z izraženo površinsko skalovitostjo. Rastišča so pod vplivom vlažnega gorskega podnebja, lege so osojne in prisojne, povprečna letna temperatura je relativno visoka, vegetacijsko obdobje je dolgo. Tudi v teh gozdovih so človekovi posegi v preteklosti povzročili spremenjeno drevesno sestavo s povečanim deležem trdih listavcev in smreke. Glavna drevesna vrsta je bukev (*Fagus sylvatica*), ki so ji primešani gorski javor (*Acer pseudoplatanus*), lipa (*Tilia platyphyllos*), veliki jesen (*Fraxinus excelsior*), črni gaber (*Ostrya carpinifolia*) in gorski brest (*Ulmus glabra*). Navadna smreka (*Picea abies*) je primešana posamič ali v šopih (ni naravna zmes te združbe, pač pa je subsponsana), velikopovršinsko pa le na umetno osnovanih površinah.

Predalpskemu gorskemu bukovju po zastopanosti sledi **alpsko bukovje s črnim telohom** (*Anemono trifoliae-Fagetum var. geogr. Helleborus niger*), ki uspeva v pasu od 800-1200 m nadmorske višine na pobočjih Julijskih Alp in v zatrepih alpskih dolin Zadlaščice in Tolminke. Prevladujejo strma do zelo strma pobočja s slabo razvitimi tlemi. Prevladujoča drevesna vrsta je bukev (*Fagus sylvatica*), ki so ji (tudi umetno) primešani navadna smreka (*Picea abies*), črni bor (*Pinus nigra*) in macesen (*Larix decidua*); od trdih listavcev je prisoten zlasti črni gaber (*Ostrya carpinifolia*), od plemenitih pa veliki jesen (*Fraxinus excelsior*).

Precej pogost rastiščni tip je tudi **predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico** (*Ranunculo platanifoliae-Fagetum var. geogr. Hepatica nobilis*), ki porašča zgornji del gorskega pasu na nadmorski višini 1000-1400 m nad pasom predalpskega gorskega bukovja na pobočjih Mrzlega vrha nad planino Pretovč, Stadorja s planino Sleme in Lašca, Kobilje glave, Krikovega vrha ter na predelih Bavšice, območjem med Tolminskimi Ravnami, Rešljevo planino in Nosom ter na grebenu med Polojami in Tolminskim Triglavom. Reliefne oblike so pestre, od srednje strmih do strmih pobočij pa do zakraselih planot z ulekninami in žlebovi s srednje globokimi tlemi in veliko površinsko skalovitostjo. Zgradba gozda je dokaj enomerna in enodobna, v njej prevladuje bukev (*Fagus sylvatica*), primešani so ji gorski javor (*Acer pseudoplatanus*), posamezno do šopasto tudi veliki jesen (*Fraxinus excelsior*) in navadna smreka (*Picea abies*). Mestoma najdemo tudi jerebiko (*Sorbus aucuparia*) in mokovec (*Sorbus aria*).

Aconalni rastiščni tip **osojno bukovje s kresničevjem** (*Arunco-Fagetum*) v GGE uspeva na nadmorski višini 250-1100 m na strmih, osojnih, severnih in severozahodnih pobočjih nad koriti Tolminke in Zadlaščice na plitvih do srednje globokih (vznožje pobočij) in vlažnih tleh. Prevladujoča drevesna vrsta je bukev (*Fagus sylvatica*), ki so ji pogosto primešani plemeniti listavci, predvsem gorski javor (*Acer pseudoplatanus*), lipa (*Tilia platyphyllos*), gorski brest (*Ulmus glabra*), med trdimi listavci pa črni gaber (*Ostrya carpinifolia*), beli gaber (*Carpinus betulus*), mokovec (*Sorbus aria*) in alpski nagnoj (*Laburnum alpinum*).

V pasu 400-1200 m nadmorske višine se na velikih naklonih (nad 35°) na osojnih severnih do severovzhodnih, redkeje severozahodnih legah in plitvih tleh v dolini Zadlaščice pod Sopotom, v Strujah nad Zarobarsko grapo ter v zatrepu doline Tolminke pod Osojnico pojavlja **bukovje z dlakavim slečem** (*Rhododendro hirsuti-Fagetum*), pri katerem v drevesni plasti prevladuje bukev (*Fagus sylvatica*) z nizko šopasto rastjo, primešani pa so ji črni gaber (*Ostrya*

carpinifolia), mali jesen (*Fraxinus ornus*), jerebika (*Sorbus aucuparia*), alpski nagnoj (*Laburnum alpinum*) in mokovec (*Sorbus aria*).

V ozkem pasu 1350-1600 m nadmorske višine se na prisojnih in osojnih pobočjih ter plitvih do srednje globokih, strmih, vodni eroziji podvrženih tleh na zgornji gozdni meji pojavlja **dinarsko podalpinsko bukovje** (*Polysticho lonchitis-Fagetum* var. *geogr. Allium victorialis*). Močno dominantna drevesna vrsta je bukev, ki pa je nizka (do 14 m višine), šopasta in sabljasto ukrivljena. Primešani so ji gorski javor (*Acer pseudoplatanus*), zelo redko macesen (*Larix decidua*) in navadna smreka (*Picea abies*), podstojno tudi mokovec (*Sorbus aria*).

GORSKA IN ZGORNJEGORSKA BUKOVJA NA SILIKATNIH KAMNINAH

V tej skupini rastišč najdemo le en aconalni rastiščni tip – **kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico** (*Luzulo-Fagetum* var. *geogr. Cardamine trifolia*), ki se pojavlja nad 900 m nadmorske višine na homogenih, zmerno nagnjenih, z globokimi grapami zajedenih pobočjih prisojnih leg. Tla so zelo globoka in vlažna, zato je ta vrsta tal občutljiva na antropogene vplive. V drevesnem sloju prevladuje bukev (*Fagus sylvatica*), primešani so ji navadna smreka (*Picea abies*), gorski javor (*Acer pseudoplatanus*) in jelka (*Abies alba*).

JAVOROVJA, VELIKOJESENOVJA IN LIPOVJA

Podgorsko-gorsko lipovje (*Saxifraga petraea-Tilietum platyphylli*) uspeva na ekstremno skalovitih rastiščih predalpskih gorskih in preddinarskih-dinarskih toploljubnih bukovih gozdov v zelo strmih skalnih pobočjih ali prepadnih grapah in dolinah na nadmorski višini 200-1050 m. Prevladujejo termofilne in vlagoljubne vrste z naravno sestavo, saj je bil vpliv človeka zaradi skalovitosti in velikih naklonov omejen. Zgornjo drevesno plast oblikujejo lipa (*Tilia platyphyllos*), črni gaber (*Ostrya carpinifolia*) in lipovec (*Tilia cordata*), v spodnji drevesni plasti sta primešana še mali jesen (*Fraxinus ornus*) in mokovec (*Sorbus aria*), veliki jesen (*Fraxinus excelsior*) je prisoten redko in posamično.

Na manjših površinah sta bila kartirana tudi **pobočno velikojesenovje** (*Hacquetio-Fraxinetum excelsioris*) ter **gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom** (*Lamio orvalae-Aceretum pseudoplatani*).

TOPLOLJUBNA BUKOVJA

V drugi najbolj zastopani skupini rastišč v GGE prevladuje **preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje** (*Ostryo-Fagetum* var. *geogr. Acer obtusatum*), ki uspeva na plitvih do srednje globokih suhih tleh na nadmorskih višinah 250-1000 m. V drevesni plasti prevladuje bukev (*Fagus sylvatica*), ki so ji posamezno primešani zlasti črni gaber (*Ostrya carpinifolia*), mali jesen (*Fraxinus ornus*), mokovec (*Sorbus aria*), graden (*Quercus petraea*) in alpski nagnoj (*Laburnum alpinum*). Bukvi so ostale vrste primešane posamezno, v primeru goloseka pa presvetljene površine zavzameta črni gaber in mali jesen.

Na južnih legah istega višinskega pasu se v Volčanskih Rutih, dolini Tolminke in Zadlaščice ter na Cvetju na razgibanih, skalovitih, redko zaobljenih terenih pojavlja **primorsko bukovje** (*Seslerio autumnalis-Fagetum*) s pestro drevesno sestavo, kjer se prepletajo bukev (*Fagus sylvatica*), gorski javor (*Acer pseudoplatanus*), mokovec (*Sorbus aria*), cer (*Quercus cerris*), mali jesen (*Fraxinus ornus*), črni gaber (*Ostrya carpinifolia*), pravi kostanj (*Castanea sativa*), maklen (*Acer campestre*).

GOZDOVI IN GRMIŠČA TOPLOLJUBNIH LISTAVCEV

V še bolj ekstremnih razmerah se na izrazito sušnih, toplih, strmih in prisojnih legah (prepadi, strma pobočja in grebeni) ter plitvih in skeletnih tleh v pasu 300-1000 m nadmorske višine pojavlja aconalni rastiščni tip **alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje** (*Ostryo carpinifoliae-Fraxinetum ornii*). Drevesno plast tvorita črni gaber (*Ostrya carpinifolia*) in mali jesen (*Fraxinus ornus*), ki so jima posamezno primešani graden (*Quercus petraea*), lipa (*Tilia platyphyllos*), lipovec (*Tilia cordata*), mokovec (*Sorbus aria*) in alpski nagnoj (*Laburnum alpinum*).

V južnih delih GGE na pobočjih s strmimi nakloni (30-50°) in veliko kamnitostjo ter skalovitostjo (40-100 %) najdemo **primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu** (*Seslerio autumnalis-Ostryetum*), ki ga obravnavamo kot drugotni rastiščni tip. V teh gozdovih prevladuje drevje panjevskega izvora z nizkimi dimenzijami, predvsem črni gaber (*Ostrya carpinifolia*) in lipa (*Tilia platyphyllos*), pogost je gorski brest (*Ulmus glabra*) in gorski javor (*Acer pseudoplatanus*). V spodnji drevesni in grmovni plasti najdemo mali jesen (*Fraxinus ornus*), mokovec (*Sorbus aria*) in alpski nagnoj (*Laburnum alpinum*).

OSTALI RASTIŠČNI TIPI

Na manjšem območju južnega dela GGE od Kozmeric do Sel pri Volčah se na vzhodnih legah nad akumulacijskim jezerom do nadmorske višine 250 m pojavlja **primorsko belogabrovje in gradnovje** (*Ornithogalo pyrenaici-Carpinetum*), v katerem prevladujejo navadni gaber (*Carpinus betulus*), maklen (*Acer campestre*), graden (*Quercus petraea*) in češnja (*Prunus avium*).

Predalpsko-dinarsko jelovo bukovje (*Omphalodo-Fagetum* var. *geogr. Saxifraga cuneifolia*) najdemo le na pobočju pod Vrhom nad Sopotom na nadmorski višini 700-1200 m. V drevesni plasti so prisotni bukev (*Fagus sylvatica*), bela jelka (*Abies alba*), gorski javor (*Acer pseudoplatanus*), navadna smreka (*Picea abies*), ostrolistni javor (*Acer platanoides*), gorski brest (*Ulmus glabra*), lipa (*Tilia platyphyllos*). Nad Gorenjo grapo pod Grušnico na srednje strmih, osojnih pobočjih na nadmorski višini 800-1400 m uspeva **predalpsko jelovo bukovje** (*Homogyno sylvestris-Fagetum*).

Na in nad zgornjo gozdno mejo v višinskem pasu 1400-1900 m nad morjem se pojavlja **alpsko ruševje** (*Rhododendro hirsuti-Pinetum prostratae*), kjer poleg rušja najdemo še navadno smreko (*Picea abies*), macesen (*Larix decidua*) in navadno jerebiko (*Sorbus aucuparia*).

Na zelo majhnih površinah sta bila kartirana tudi **planinsko smrekovje na karbonatni podlagi** (*Adenostylo glabrae-Piceetum*) in **macesnovje** (*Rhodothamno-Laricetum*).

Preglednica 4/D-GZ: Površina in delež gozdnih rastiščnih tipov v GGE po skupinah rastišč

Šifra	Skupina gozdnih rastišč / rastiščni tip	Površina (ha)	Delež (%)
21	vrbovja, topolovja, črnojelševja in sivojelševja	90,95	1,2
511	Vrbovje s topolom**	38,47	0,5
521	Nižinsko črnojelševje	1,04	0,0
611	Gorsko obrežno sivojelševje, črnojelševje in velikojesenovje**	50,12	0,6
612	Orogeno vrbovje	1,32	0,0
23	gradnova-belogabrovja na karbonatnih in mešanih kamninah	19,75	0,3
544	Primorsko belogabrovje in gradnovje	19,75	0,3
25	podgorska bukovja na karbonatnih in mešanih kamninah	1.004,85	13,0
552	Predalpsko podgorsko bukovje na karbonatih	84,40	1,1
553	Primorsko podgorsko bukovje na karbonatih*	697,79	9,0
555	Primorsko bukovje na flišu*	222,66	2,9
26	podgorska bukovja na silikatnih kamninah	635,40	8,2
731	Kisloljubno gradnovno bukovje*	635,40	8,2
27	gorska, zgornjegorska in subalpinska bukovja na karb. in mešanih kamn.	3.209,41	41,5
581	Osojno bukovje s kresničevjem*	184,53	2,4
632	Predalpsko gorsko bukovje*	1.668,16	21,8
634	Alpsko bukovje s črnim telohom*	783,03	10,1
638	Bukovje z dlakavim slečem*	46,99	0,6
683	Predalpsko zgornjegorsko bukovje s platanolistno zlatico*	491,54	6,4
684	Dinarsko podalpinsko bukovje*	35,16	0,5
28	gorska in zgornjegorska bukovja na silikatnih kamninah	455,36	5,9
781	Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico*	455,36	5,9
29	jelova-bukovja	21,86	0,3
642	Predalpsko-dinarsko jelovo bukovje*	16,67	0,2
643	Predalpsko jelovo bukovje*	5,19	0,1
30	javorovja, velikojesenovja in lipovja	81,90	1,1
600	Podgorsko-gorsko lipovje*	78,17	1,0
601	Pobočno velikojesenovje	1,32	0,0
651	Gorsko-zgornjegorsko javorovje z brestom	2,41	0,0
31	toploljubna bukovja	1.625,25	21,1
591	Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje*	1.138,04	14,8
593	Primorsko bukovje*	487,21	6,3
32	gozdovi in grmišča toploljubnih listavcev	528,73	6,9
563	Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje*	395,56	5,1
565	Primorsko hrastovje in črnogabrovje na apnencu*	133,17	1,7
35	jelovja in smrekovja na karbonatnih in mešanih kamninah	1,62	0,0
691	Planinsko smrekovje na karbonatni podlagi*	1,62	0,0
38	macesnovja	0,65	0,0
701	Macesnovje*	0,65	0,0
39	ruševja	39,54	0,5
702	Alpsko ruševje*	39,54	0,5
	Skupaj	7.715,27	100,0

*Habitatni tip Ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (*Aremonio-Fagion*))

** Habitatni tip Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka); (*Alnus glutinosa* in *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*))

Karta rastišč v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 3)

Preglednica 5/D-DV: Delež drevesnih vrst v GGE po LZ

Drevesna vrsta	m ³ /ha	Delež %
Bukev	146,61	56,37
Črni gaber	24,20	9,31
Beli gaber	23,03	8,86
Lipa in lipovec	17,37	6,68
Smreka	15,09	5,80
Gorski javor	10,31	3,97
Veliki jesen	8,21	3,16
Macesen	4,06	1,56
Graden	2,01	0,77
Mali jesen	1,30	0,50
Robinija	1,17	0,45
Vrbe	1,10	0,42
Kostanj	1,05	0,40
Mokovec	0,90	0,35
Breza	0,59	0,23
Negnoj	0,47	0,18
Gorski brest	0,46	0,18
Češnja	0,46	0,18
Rdeči bor	0,30	0,12
Jelka	0,27	0,10
Črna jelša	0,25	0,10
Maklen	0,17	0,07
Črni bor	0,13	0,05
Trepetlika	0,12	0,05
Jerebika	0,11	0,04
Cer	0,10	0,04
Oreh	0,07	0,03
Ostrolistni javor	0,04	0,02
Topoli	0,03	0,01
Skupaj	259,98	100,00

1.1.8 Živalski svet

Naravne življenjske razmere omogočajo obstoj in prisotnost številnih prostoživečih živalskih vrst. Ker so severni predeli GGE in ravnice ob Soči tudi del varstvenega območja **Natura 2000**, so med njimi evropsko pomembne vrste **zveri, hroščev, dvoživk, rakov** in **netopirjev**, ki so vezane tudi na gozdni prostor. Podroben seznam teh vrst po posameznih območjih je predstavljen v preglednici 13/N-PSCI (stran 30). Poleg tega so na SPA območje Julijcev vezane evropsko pomembne vrste ptic: **divji petelin** (*Tetrao urogallus*), **koconogi čuk** (*Aegolius funereus*), **planinski orel** (*Aquila chrysaetos*), **gozdni jereb** (*Bonasa bonasia*), **črna žolna** (*Dryocopus martius*), **mali skovik** (*Glaucidium passerinum*), **triprsti detel** (*Picoides tridactylus*), **ruševac** (*Tetrao tetrix*) in **pivka** (*Picus canus*). Opisi habitatov in ekoloških zahtev vseh zgoraj naštetih živalskih vrst se nahajajo v preglednici 16/KVP (stran 31).

V GGE so prisotne tudi številne lovne vrste **divjadi**, katerih stanje je v populacijskem smislu potrebno presojati izven meja GGE oz. v mejah Zahodno visokokraškega lovsko-upravljaljskega območja (LUO), v katerega GGE sodi.

Najbolj množična je **srnjad** (*Capreolus capreolus*), ki je prisotna v celotni GGE. V zadnjih letih je opazen rahel upad številčnosti, kar je predvsem posledica prehoda v preteklosti zaraščenih površin v višje razvojne faze gozda. Hkrati je opazen premik srnjadi v nižje predele obdelanih površin.

Srnjadi po številčnosti sledi **gams** (*Rupicapra rupicapra*), ki je ravno tako prisoten v vsej GGE in se deli na gamse gošarje (LD Volče in LD Ljubinj) ter gamse visokogorja (LD Tolmin in LPN Prodi – Razor). Številčnost gamsa je stabilna in se še povečuje.

V zadnjih letih močno narašča številčnost **jelenjadi** (*Cervus elaphus*), ki je prisotna praktično že v vsej GGE. Včasih ločeni skupini na območju Kolovrata na zahodu ter Jalovnika in Kobilje glave na vzhodu GGE sta se že medsebojno povezali ter povzročata znatno škodo na kmetijskih in gozdnih površinah.

Muflon (*Ovis amon musimon*) je bil naseljen v okolici Mosta na Soči ter ga najdemo na vzhodnem delu GGE, od koder se počasi širi proti severozahodu.

Divji prašič (*Sus scrofa*) se najbolj množično pojavlja ob zahodni državni meji GGE (LD Volče), kjer tvori samostojno, dokaj številčno populacijo skupaj s prašiči preko državne meje. Njena številčnost je stabilna, verjetno celo narašča. Prašiči povzročajo znatno škodo predvsem na kmetijskih površinah.

Poljski zajec (*Lepus europaeus*) je prisoten v celotni GGE, številčnost je v upadanju. Številčnost zajca v goratih predelih, kjer je tudi planinski zajec, je sicer nizka, vendar stabilna.

Svizec (*Marmota marmota*) se pojavlja v večjih kolonijah predvsem v alpskem svetu, njegova številčnost je v porastu, saj si išče nov življenjski prostor proti jugu. Tako se je razširil do Tolminsko-Bohinjskih gora, v GGE pa ga tako najdemo na njenem severnem delu.

Med psi sta prisotna **lisica** (*Vulpes vulpes*) in **šakal** (*Canis aureus*). Lisic je veliko, prisotne so v vsej GGE. Njihova številčnost je podvržena nihanju zaradi bolezni, predvsem stekline in garjavosti. V GGE se šakal večinoma pojavlja posamično teritorialno ali pa klateško.

Med mačkami najdemo tako **divjo mačko** (*Felis silvestris*) kakor tudi **risa** (*Lynx lynx*). Mačke so številne. Ris je stalno prisoten, vendar z življenjskim arealom, ki presega meje GGE. Tudi ris občasno dela škodo med domačo živino, predvsem na jugozahodnem delu GGE.

Med kunami je najbolj številčna **kuna belica** (*Martes foina*), katere številčnost je v porastu. Med ostalimi kunami najdemo še **zlatico** (*Martes martes*), **dihurja** (*Mustela putorius*), **hermelina** (*Mustela erminea*), **podlasico** (*Mustela vulgaris*) in **jazbeca** (*Meles meles*). **Vidra** (*Lutra lutra*) je še vedno prisotna ob čistih vodotokih, vendar je njena številčnost zelo majhna.

Medved (*Ursus arctos*) je na Severnoprimorskem stalno prisoten. Osrednji življenjski prostor mu predstavlja zahodna visoko kraška regija, ki je tudi najzahodnejši del primernega habitata medveda v Sloveniji. Medved pa je vsaj zadnja leta stalno prisoten tudi izven osrednjega prostora, največ ga je v severnem Posočju, kjer povzroča na domači živini znatno škodo. GGE predstavlja začetek biokoridorja, ki povezuje osrednje območje s populacijami medveda v Italiji in Avstriji. Prehodno se v GGE v zadnjem času pojavlja tudi **volk** (*Canis lupus*).

Poleg zgoraj naštetih gozdnih kur v GGE najdemo še **belko** (*Lagopus mutus*). Številčnost ruševca, belke in gozdnega jereba je zadovoljiva in stabilna. Njihov habitat je razčlenjen gozd z obilno podrastjo in pionirski stadiji gozda. Divji petelin je maloštevilen, vendar stalno prisoten v območju ruševja na severu GGE. Med tetrevi je **kotorna** (*Alectoris graeca*) prisotna v višjih predelih na celotnem območju GGE. Njena številčnost ni velika, vendar je stabilna.

Med ujedami so stalno prisotni **sokoli, kragulji, kanje in orli**. Planinski orel stalno gnezdi na nižjih nadmorskih višinah v skalnih stenah nad dolinami. Prisoten je tako v Alpah, kakor tudi na obrobju Trnovske planote, od kjer nima daleč za prelete nad celotno GGE, sicer pa ga je največ na severnem delu GGE.

Beloglavi jastreb (*Gyps fulvus*) sicer v GGE ne gnezdi, kljub temu pa so pogosti njegovi preleti. Znan selitveni koridor poznamo po levem bregu reke Soče.

Med racami je ob Soči prisotna **raca mlakarica** (*Anas platyrhynchos*). Teh je veliko in so stalne. Ob rekah najdemo tudi **sivo čapljo** (*Ardea cinerea*), ki je v zadnjih letih stalno prisotna. Poleg teh so v GGE prisotni tudi **kljunači, golobi, sove in ptiči pevci**.

1.2 Površina in lastništvo gozdov

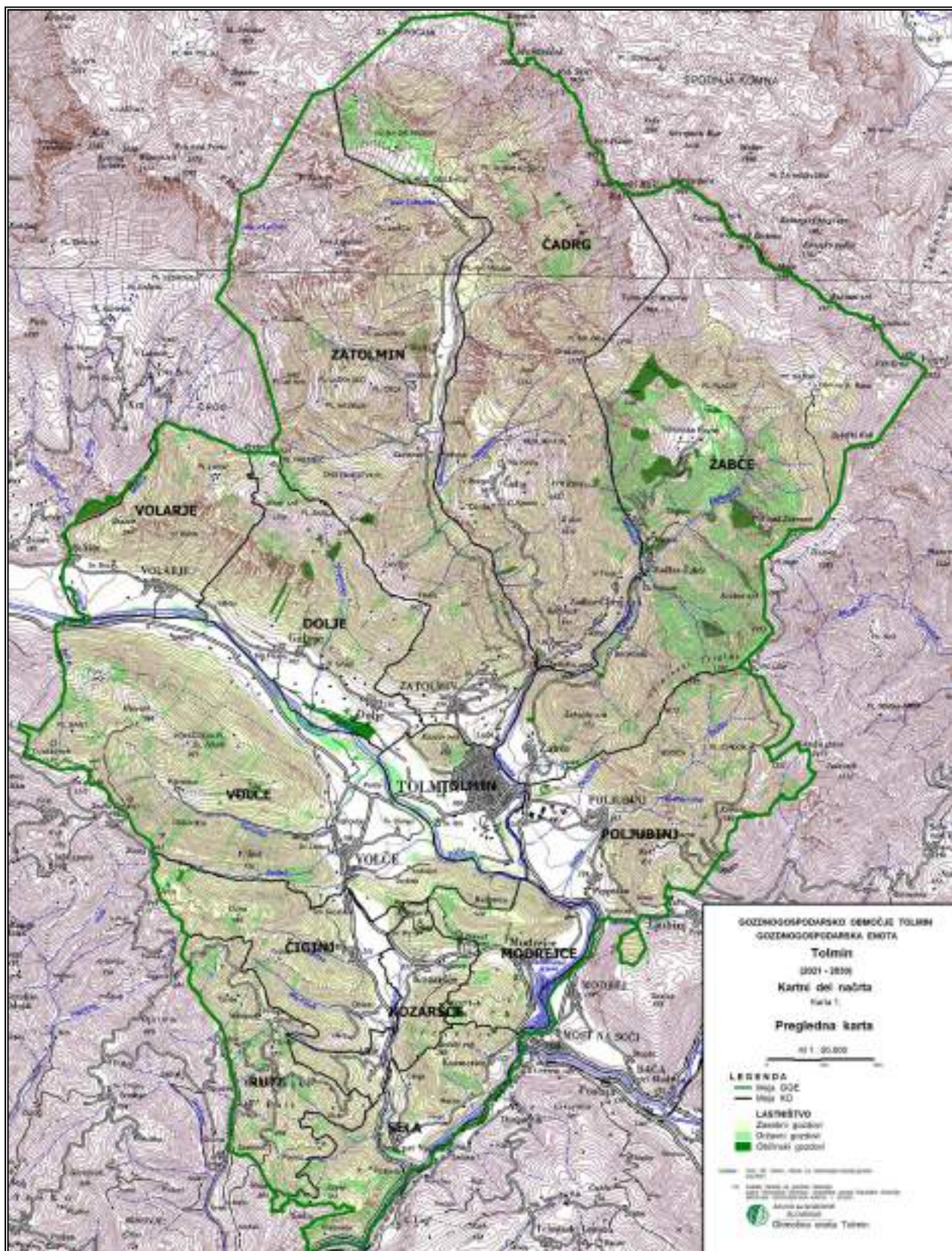
GGE, ki v celoti leži v občini Tolmin, obsega 7.715,27 ha gozdov. Gozdnatost je tako kar 65 %.

Prevladujejo zasebni gozdovi, ki predstavljajo skoraj 83 % vseh gozdov. V GGE je tudi nekaj večjih kompleksov državnih gozdov in gozdov lokalnih skupnosti, posamezne manjše občinske in državne parcele pa se pojavljajo tudi med prevladujočimi zasebnimi gozdovi.

Preglednica 6/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	6.384,34	1.186,97	143,96	7.715,27
Delež (%)	82,75	15,38	1,87	100,00

Karta 2: Pregledna karta lastništva

Preglednica 7/LS: Posestna sestava zasebnih gozdov

Velikost gozdne posesti	Sestava v %			
	po številu posestnikov		po gozdni površini	
	% v razredu	kumulativa (%)	% v razredu	kumulativa (%)
do 1 ha	44,24	44,24	4,94	4,94
1 do 5 ha	41,34	85,58	28,30	33,24
5 do 10 ha	9,99	95,58	19,74	52,98
10 do 30 ha	3,88	99,45	15,54	68,52
30 do 100 ha	0,27	99,73	3,98	72,50
nad 100 ha	0,27	100,00	27,50	100,00
Skupaj	100,00		100,00	

Opomba: v preglednici niso upoštevane gozdne posesti do velikosti 0,01 ha.

V zasebnih gozdovih je evidentiranih 1831 gozdnih posesti s skoraj 4000 solastniki. Povprečna gozdna posest je velika 3,44 ha, vendar so številne posesti razdeljene na več dislociranih parcel. Skoraj 45 % posesti je manjših od 1 ha, manj kot 5 % pa večjih od 10 ha. Med največje posestnike v zasebnih gozdovih sodijo agrarne skupnosti (AS) Čadrg, Poljubinj in Volarje. Izpostaviti velja še nezaključene postopke vračanja posesti AS, poleg tega država v zadnjem obdobju kaže interes po odkupovanju lastniških deležev v AS (planina Razor).

Preglednica 8/D-LS: Razvoj posestne sestave

Velikost gozdne posesti	Delež (%) Leto-10	Delež (%) Leto	Število lastnikov	Število lastnikov (kumulativa)
Do 1 ha	40,8	44,24	1526	1526
1 do 5 ha	37,6	41,34	1540	3066
5 do 10 ha	11,8	9,99	306	3372
10 do 30 ha	8,8	3,88	192	3564
30 do 100 ha	0,7	0,27	65	3629
nad 100 ha	0,3	0,27	273	3902

1.3 Odprtost gozdov s prometnicami in razmere za pridobivanje lesa

Zaradi zahtevnih terenov, razdrobljene gozdne posesti ter slabe kakovosti gozdnih lesnih sortimentov lastniki gozdov za gradnjo gozdnih prometnic niso zainteresirani. Odprtost gozdov s prometnicami tako ni ugodna.

Na območju GGE prevladuje traktorsko spravilo, vendar predvsem na račun slabe odprtosti gozdov z gozdnimi cestami, zaradi česar primanjkuje stojišč za žičnice. Spravilne razdalje so izrazito neugodne, preko 50 % območij s traktorskim spravilom ima spravilne razdalje, daljše od 800 m, kar 43 % gozdov pa je zaprtih z gozdnimi prometnicami. Med zaprte gozdove z gozdnimi cestami po 1. členu Uredbe (1994)¹ sodijo tudi gozdovi, v katerih je spravilna razdalja daljša od 1200 m.

Preglednica 9/SPR: Spravilne razmere (potencialne vrste spravila)

Način spravila	Površina		Spravilna razdalja – v %					
	ha	%	do 200m	200-400m	400-600m	600-800m	800-1200m	nad 1200m
S traktorjem	2.919,88	66,7	4,1	17,0	22,4	2,1	18,9	35,5
Z žičnico	1.460,38	33,3	0,7	36,7	48,4	11,7	2,5	0,0
Skupaj*	4.380,26	100,0	3,0	23,5	31,1	5,3	13,4	23,7
Ni odprto**	3.360,33	43,4						

*Vsi odprti večnamenski gozdovi, GPN z dovoljenim ukrepanjem in varovalni gozdovi.

**Ni odprto: z gozdnimi prometnicami neodprti večnamenski gozdovi, GPN z dovoljenim ukrepanjem in varovalni gozdovi.

¹ Uredba o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest (Uradni list RS, št. 38/94, 20/95, 42/98, 12/99, 25/02, 35/03, 31/05, 9/06, 32/07, 36/09, 103/10, 35/12, 101/13 – ZDavNepr, 22/14 – odl. US in 42/15)

Preglednica 10/D-C: Odprtost gozdov s cestami

Vrsta cest	Produktivne** km	Povezovalne km	Skupaj km	Gostota cest m/ha
Gozdne ceste	20,47	0,53	21,00	4,67
Javne ceste	51,00		92,40	11,64
Skupaj	71,47		113,40	16,32

*Pri izračunu gostote cestnega omrežja se upošteva samo produktivne ceste ter vse gozdove razen gozdov s posebnim namenom brez ukrepov (gozdni rezervati). Varovalni gozdovi se upoštevajo.

**Produktivne ceste se bile izračunane s pomočjo bufferja (3 m).

Podatki iz evidence gozdnih cest kažejo, da se v zadnjem načrtovalnem obdobju v GGE zgradilo 1,28 km gozdnih cest, večinoma zaradi potrebe po sanaciji žledoloma 2014. Gradnje so bile v pretežni meri sofinancirane preko javnih razpisov za operacijo Ureditev gozdne infrastrukture, potrebne za izvedbo sanacije gozdov iz PRP 2014-2020. Zaradi nižjih stroškov gradnje je opazen interes tudi po gradnji daljših gozdnih vlak, primernih za spravilo s traktorskimi prikolicami – deloma gre tudi za rekonstrukcijo opušenih vojaških ali poljskih poti.

Aktivnejša gradnja gozdnih prometnic je predvsem v območjih, kjer je lastništvo gozdov agrarnih skupnosti in drugih neformalnih združenj lastnikov (Agrarna skupnost Čadrg, lastniki gozdov z območja Kamnice ...). Izpostaviti velja tudi dejstvo, ki zelo negativno vpliva na ekonomičnost spravila lesa – lokalne ceste do nekaterih vasi (Čadrg, Zadlaz) so namreč nedostopne za gozdarske tovornjake, zaradi česar je tam spravilo možno le z gozdarskimi prikolicami. Poleg tega je potrebno upoštevati tudi zahteve in pogoje za uporabo občinskih cest in javnih poti, predvsem v poletnem času, ko so te prednostno namenjene turizmu (primer Stador).

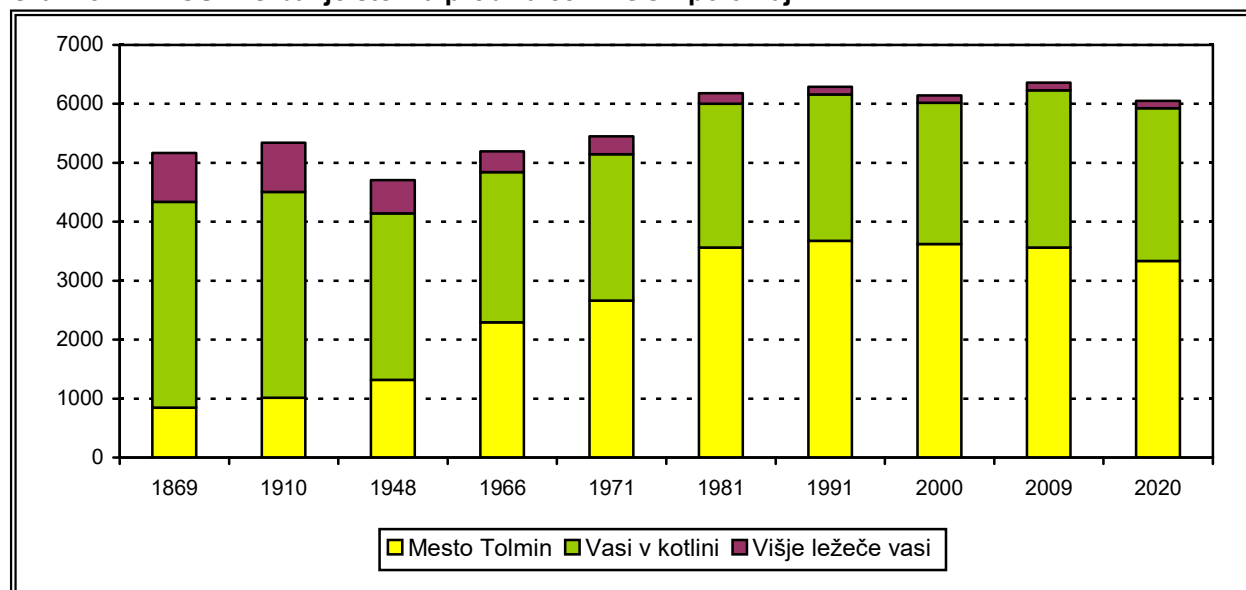
Odprtost gozdov s cestami (16,32 m/ha) je nekoliko pod povprečjem v GGO (18,1 m/ha).

Orografske in vremenske razmere v GGE so za gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic neugodne (slaba nosilnost, visoka količina padavin, veliki nakloni terena). Gozdne ceste so v pretežni meri v GGE slabo vzdrževane, saj je obseg vzdrževanja vezan na razpoložljiva sredstva pristojbin in državnega proračuna, ki jih pridobiva občina za ta namen. Višina teh sredstev za vsakoletno vzdrževanje ne zadostuje, saj je glede na trenutno dinamiko letni obseg rednega vzdrževanja gozdnih cest zagotovljen le za slabo polovico gozdnih cest.

1.4 Družbeno gospodarske razmere

GGE je v primerjavi z okoliškimi dokaj gosto naseljena. V središču kotline leži Tolmin, okoli katerega se zvrstijo številne strnjene gručaste vasi: Volče, Čiginj, Kozaršče, Sela pri Volčah, Kozmerice, Modrejce, Prapetno, Poljubinj, Žabče, Zatoľmin, Dolje, Gabrje, Volarje in Selišče. V alpskem delu GGE ležijo še slikovite strnjene vasi Zadlaz, Čadrg in Tolminske Ravne, na predelu Kolovrata pa prevladujejo osamljene kmetije Volčanskih Rutov.

V preteklosti je prebivalstvo živelo v glavnem od kmetijstva, ki je kasneje postalo večinoma le dopolnilna dejavnost. Ljudje so se iz okoliških vasi priseljevali v Tolmin, katerega prebivalstvo je do osamosvojitve stalno naraščalo. Skoraj povsem so se izpraznile alpske vasi in osamljene kmetije. Prebivalstvo zaposlitev najde zlasti v industrijski coni v Poljubinju, veliko pa se jih na delo vozi tudi v Idrijo in Novo Gorico. Številne hiše v višje ležečih vaseh se spreminjajo v počitniške hišice, naseljene le ob koncih tedna. V zadnjih štirih desetletjih preseljevanje ni več tako značilno, število prebivalcev se giblje nekaj nad 6000.

Grafikon 1/D-GŠP: Gibanje števila prebivalcev v GGE po okrajih

1.5 Gospodarske in druge dejavnosti, povezane z gozdom

1.5.1 Lovstvo

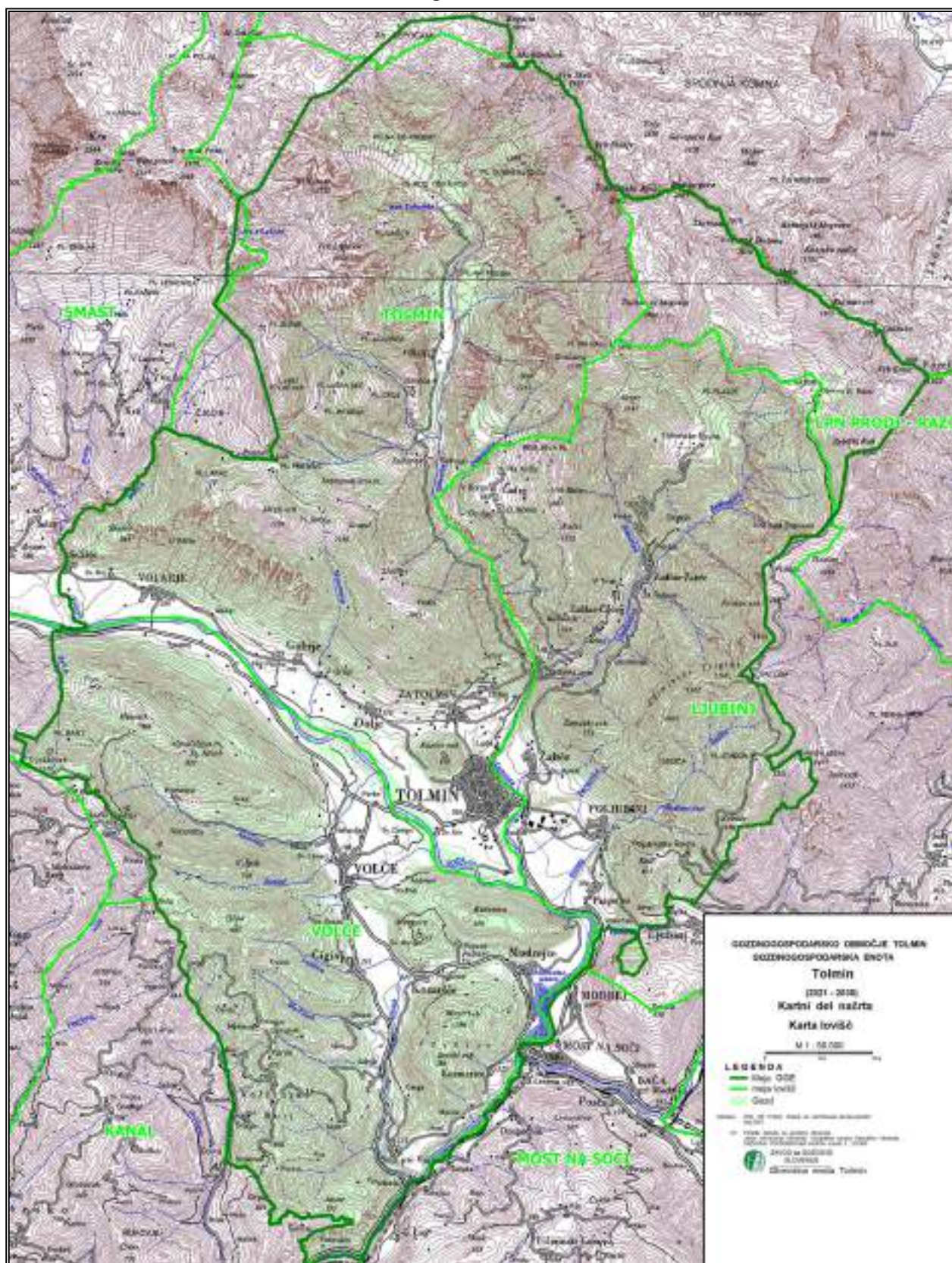
GGE pokrivajo štiri lovišča, s katerimi upravljajo LD Tolmin, LD Volče in LD Ljubinj, z LPN Prodi-Razor pa upravlja ZGS, OE Tolmin. Vsa lovišča spadajo v Triglavsko lovsko upravljavsko območje.

Lovišča v GGE so združena v Zvezo lovskih družin (ZLD) Gornje Posočje, v Območno združenje upravljavcev lovišč (OZUL) Triglavskega LUO. V okviru ZLD Gornje Posočje lovišča kot društva opravljajo in usklajujejo društvene dejavnosti, kamor spada tudi organizacija in izvedba izobraževanj. V okviru OZUL in LUO lovišča usklajujejo strokovne poglede gospodarjenja z divjadjo in njenim življenjskim okoljem.

Preglednica 11/D-LD: Pregled lovišč

Šifra	Ime lovišča	Površina lovišča v GGE (ha)	Opomba
1109	Tolmin	2.779,91	del
1110	Volče	2.556,43	del
1111	LPN Prodi – Razor	308,55	del
1112	Ljubinj	2.070,38	del
	Skupaj	7.715,27	

Karta 3: Pregledna karta lovišč

1.5.2 Kmetijstvo

V GGE je na področju kmetijstva daleč najpomembnejša s planinskim pašništvom povezana živinoreja. Predvsem v alpskem delu je pustila velik pečat pri gospodarjenju s prostorom, saj se v GGE pojavljajo številne planine, katerih nastanek večinoma sega celo v srednji vek. Tiste manj dostopne so se sicer v zadnjih desetletjih opustile, veliko pa jih ostaja aktivnih (Stador, Razor, Polog, Črča, Laška seč, Medrje, Sleme, Pretovč, Zastenarjeva planina in Kovačič planina). Paša goveje živine je torej omejena na urejene pašnike oziroma planine, nekoliko slabše je stanje glede paše drobnice, čeprav se tudi ta v zadnjem času zopet oživlja. Večinoma gre za ograjene in urejene pašnike. Nekontrolirana paša se pojavlja le na pobočju Mrzlega vrha in Kobale, vendar je število majhno. Ravninski predeli kotline so skoraj izključno namenjeni intenzivni kmetijski obdelavi (intenzivni travniki, krmna koruza).

1.5.3 Poselitev

Značilnosti poselitve so opisane v poglavju 1.4.

1.5.4 Infrastruktura

GGE je z magistralnimi cestami povezana proti vzhodu z Idrijsko, proti jugu z Goriško in proti zahodu z Bovško. Nekoliko slabše so cestne povezave proti Gorenjski preko GGE Most na Soči oz. Baške grape ter proti Italiji preko prelaza Solarji proti Čedadu, kjer je cesta slaba predvsem na italijanski strani. Ostale ceste v glavnem povezujejo okoliške vasi in so večinoma v precej slabem stanju, pogosto tudi zaradi gozdne proizvodnje. Gozdnih cest v GGE je malo, kar nekaj pa je traktorskih poti, ki odpirajo planine. V GGE je zgrajena tudi večja mala hidroelektrarna Zadlaščica, skupaj z njo pa še glavni vodovod za mesto Tolmin. Na Poljubinjskem polju je zgrajena industrijska cona, v Tolminu Na Logu pa obrtna cona z nakupovalnim središčem. V zadnjem času se pripravlja tudi gradnja obvoznice za mesto Tolmin. Večina ostalih infrastrukturnih objektov (elektrovodi, vodovodi, optični kabli ..) je skoncentriranih ob glavnih magistralnih povezavah.

1.5.5 Druge aktivnosti v prostoru

Drugih omembe vrednih aktivnosti v prostoru ni.

1.5.6 Ostale gospodarske dejavnosti

Med ostalimi dejavnostmi v zadnjih desetletjih močno narašča pomen **turizma** in **rekreacije**. S turističnega vidika so v GGE pomembni predvsem gozdovi s posebnim namenom Kozlov rob, kjer poteka zgodovinska naravoslovna pot, ter gozdovi pri Sotočju, kjer se v zadnjih letih odvijajo priznani in množično obiskani glasbeni festivali. V ostalih gozdovih GGE potekajo številne planinske in pohodniške poti (zlasti v TNP), med katerimi sta najbrž najpomembnejši evropska pohodniška pot E7 in Pot miru. Omeniti gre tudi padalski turizem, zaradi katerega je vpliv opazen predvsem v bližini vzletišč (Kobala), ter turizem, povezan z vodnimi športi, zaradi katerega prihaja do pritiskov na gozdove ob Soči (tudi varovalne) – urejanje vstopno-izstopnih točk, širjenje turističnega kompleksa Labrca, namera po zgraditvi brvi pri pokopališču ... Ni pa večjih vplivov oz. škod v gozdnem prostoru zaradi vožnje s kolesi in motornimi vozili (motokros, štirikolesniki, terenska vozila).

1.6 Požarno ogroženi gozdovi

Požarna ogroženost gozdov zaradi obilice padavin ni izrazita, kljub temu pa se v GGE pojavljajo vse štiri stopnje požarne ogroženosti, ki smo jih določili po metodi točkovanja posameznih lastnostih gozda in dejavnikov izven gozda po kriterijih Pravilnika (2009a)²

- **Zelo velika požarna ogroženost (0,2 %):** Gozdovi lahko zagorijo že zaradi najmanjšega izvora ognja po nekajdnevnem sušnem vremenu. Gašenje požara je največkrat težavno; ogenj se običajno razvije v vršni požar in gozd lahko popolnoma uniči. V GGE je v to kategorijo uvrščen le en odsek z večjim nasadom črnega bora nad vasjo Žabče.
- **Velika požarna ogroženost (12,9 %):** V to skupino so uvrščeni nekateri odseki s smrekovimi nasadi na Mengorah ter odseki na gozdni meji, kjer gozd prehaja v alpsko rušje. Ogenj se v njih običajno omeji na talni požar, ki se le izjemoma razvije v vršnega. Poškodbe tal, grmovnega in drevesnega sloja so lahko zelo velike, vendar ogenj običajno gozda ne uniči v celoti.
- **Srednja požarna ogroženost (70,4 %) in majhna požarna ogroženost (16,6 %):** V ti dve stopnji požarne ogroženosti sodi večina GGE. V teh gozdovih požari nastanejo le ob dolgotrajnejših sušah, navadno zaradi udara strele ali človeške nepazljivosti. Praviloma gre za talne požare na manjših površinah, ki se le izjemoma razširijo.

Karta požarne ogroženosti gozdov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 12)

Organizacijsko in tehnično protipožarno varstvo je ustrezno urejeno. Za izvrševanje posameznih nalog s področja varstva pred požarom in gasilstva na območju GGE skrbijo Občina Tolmin, Občinski štab za civilno zaščito občine Tolmin, GRC Tolmin, Gasilska zveza Tolmin in prostovoljna gasilska društva ter druge organizacije in strokovne službe. Pri opazovanju in z nasveti pri gašenju gozdnih požarov sodelujejo tudi uslužbenci ZGS – OE in KE Tolmin.

1.7 Ureditvena členitev gozdnogospodarske enote

GGE je razdeljena na 81 oddelkov, njihove meje ostajajo nespremenjene. Število odsekov se je povečalo, saj se je odsek 61a razdelil na odseka 61a in 61d. Povprečna površina gozda v odseku/oddelku je dobrih 62 ha.

1.8 Organiziranost javne gozdarske službe

GGE leži na območju **KE Tolmin** in obsega le en revir (Tolmin, šifra 2201). Sedež revirja in KE je na Tumovem drevoredu 17 v Tolminu.

² Pravilnik o varstvu gozdov. Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16

2 PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

Zaradi usklajene rabe gozdnega prostora je pomembnost posameznih funkcij gozdov ovrednotena glede na površinsko razširjenost in stopnjo poudarjenosti ter prostorsko opredeljena na karti 1:25.000. Osnove za ovrednotenje funkcij so skladno s Pravilnikom (2010)³ opisane s tremi stopnjami pomembnosti:

- **1. stopnja** poudarjenosti določa način (sistem) gospodarjenja. Pri poudarjenosti ekološke ali socialne funkcije morajo biti sečnja in posegi v prostor podrejeni poudarjeni funkciji.
- **2. stopnja** poudarjenosti pomembno vpliva na način gospodarjenja. Sečnja in posegi v prostor morajo biti usklajeni s poudarjenostjo funkcije.
- **3. stopnja** poudarjenosti imajo vsi ostali gozdovi in jo je mogoče zagotavljati z normalnim konceptom sonaravnega, trajnostnega in večnamenskega gospodarjenja, zato te stopnje posebej ne prikazujemo. Funkcija le deloma vpliva na način gospodarjenja.

Poudarjenost funkcij se določa za celoten gozdni prostor, le poudarjenost lesnoproizvodne funkcije se določa zgolj na površini gozda.

GGE je zaradi svoje lege, površine, podnebne, talne, reliefne in vegetacijske raznolikosti tudi funkcijsko pestra. Večina funkcij je poudarjenih tudi na prvi stopnji, čeprav nekatere s sorazmerno majhno površino. Po površini in pomembnosti izstopajo **varovalna funkcija, lesnoproizvodna funkcija in funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti**, omeniti pa velja tudi velik pomen **hidrološke funkcije ter funkciji varovanja naravnih vrednot in kulturne dediščine**, ki sta na večjih površinah poudarjeni, ker se skoraj polovica gozdov nahaja znotraj TNP.

Preglednica 12/ D-F: Površine gozdnega prostora* s poudarjenimi funkcijami

Funkcija	1. stopnja			2. stopnja			3. stopnja			Skupaj ha
	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	
F. varovanja g. zemljišč in sestojev	5.371,40	58,1	58,1	775,07	8,4	8,4	3.094,40	33,5	33,5	9.240,87
Hidrološka funkcija	960,92	10,4	10,4	4.846,50	52,4	52,4	3.433,45	37,2	37,2	9.240,87
F. ohranjanja biotske raznovrstnosti	2.303,47	24,9	24,9	4.479,61	48,5	48,5	2.457,79	26,6	26,6	9.240,87
Klimatska funkcija	12,11	0,1	0,1	97,09	1,1	1,1	9.131,67	98,8	98,8	9.240,87
Zaščitna funkcija	494,09	100,0	5,3	0,00	0,0	0,0				494,09
Higiensko-zdravstvena funkcija	0,00	0,0	0,0	746,44	8,1	8,1	8.494,43	91,9	91,9	9.240,87
Obrambna funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0				0,00
Rekreacijska funkcija	274,68	3,0	3,0	72,15	0,8	0,8	8.849,64	96,2	95,8	9.196,47
Turistična funkcija	125,71	1,4	1,4	68,75	0,7	0,7	9.002,01	97,9	97,4	9.196,47
Poučna funkcija	61,23	0,7	0,7	0,00	0,0	0,0	9.135,24	99,3	98,9	9.196,47
Raziskovalna funkcija	104,97	100,0	1,1							104,97
Funkcija varovanja naravnih vrednot	329,04	5,8	3,6	5.358,83	94,2	58,0				5.687,87
Funkcija varovanja kulturne dediščine	33,85	0,7	0,4	5.170,28	99,3	56,0				5.204,13
Estetska funkcija	43,78	0,9	0,5	5.068,24	99,1	54,8				5.112,02
Lesnoproizvodna funkcija**	5.458,86	93,9	59,1	352,58	6,1	3,8	1.758,23	23,2	19,0	7.569,67
F. pridobivanja drugih gozdnih dobrin	3,14	4,3	0,0	69,86	95,7	0,8				73,00
Lovnogospodarska funkcija	62,80	100,0	0,7	0,00	0,0	0,0				62,80

*Gozdni prostor je gozd skupaj s površinami, funkcionalno povezanimi z gozdom.

**Lesnoproizvodna funkcija se določa na površini gozda, z izjemo gozdnih rezervatov in izločenih ekocelic.

³ Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo. Uradni list RS, št. 91/2010

2.1 Ekološke funkcije

FUNKCIJA VAROVANJA GOZDNIH ZEMLJIŠČ IN SESTOJEV (VAROVALNA FUNKCIJA)

Varovalno funkcijo opravljajo gozdovi, ki s svojo pokrovnostjo varujejo odpornost tal in rastišča pred vsemi vrstami erozijskih procesov, ki jih povzročajo mraz, sneg, voda in veter. Takšni gozdovi se nahajajo na najstrmejših delih pobočij, kjer prevladujejo ekstremna strmina, skalovitost in pobočna melišča.

Prvo stopnjo poudarjenosti imajo vsi varovalni gozdovi, izločeni na podlagi Uredbe (2005)⁴ zaradi večjih naklonov površja. Iz tega konteksta izstopajo gozdovi v nižinskem predelu GGE, ki so izločeni zaradi izjemnih biotopov. Poleg teh je funkcija na prvi stopnji poudarjena tudi v ostalih gozdovih na karbonatni matični podlagi z nakloni nad 35° ter na flišu z nakloni nad 25°, gozdovi na območju skalnih podorov, na manjših površinah pa tudi gozdovi na območju najekstremnejših gozdnih združb, gozdovi v hudourniških območjih z veliko gostoto erozijskih pojavov ter gozdovi, ki preprečujejo ali zadržujejo snežne plazove.

Z drugo stopnjo poudarjenosti so izločeni gozdovi na območju gozdov s preostalimi gozdnimi združbami na ekstremnih rastiščih.

HIDROLOŠKA FUNKCIJA

Zaradi mehanskega in biološkega čiščenja z gozdnih površin pronicajoče oz. odtekajoče se vode, uravnavanja vodnega režima z zadrževanjem hitrega odtekanja padavinske vode s površja ter ohranjanja vode v gozdnih tleh v sušnih obdobjih sodi hidrološka funkcija tudi po površini med pomembnejše funkcije v GGE. Poudarjena je predvsem na vodovarstvenih in potencialnih vodovarstvenih območjih, določenih v skladu s predpisi, ki urejajo vode.

Prvo stopnjo poudarjenosti funkcije imajo vodovarstvena območja z drugo stopnjo varovanja, območja nad jamami in v okolici brezen, okolica izdatnejših izvirov vode ter okolica nekaterih črpališč.

Z drugo stopnjo je funkcija ovrednotena na karbonatnem kraškem svetu s podzemnimi kraškimi jamami in vodnimi tokovi, v gozdovih ob vodotokih (50 oz. 25 metrski pas, odvisno od velikosti vodotoka) ter okolica ostalih vodnih izvirov in manj pomembnih črpališč.

FUNKCIJA OHRANJANJA BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti je pomembna z vidika zagotavljanja življenjskega prostora rastlinskim in živalskim življenjskim združbam, ki so pomembno vezane na gozd in gozdni prostor. Poudarjenost funkcije je izražena zlasti v gozdovih s habitati redkih in ogroženih vrst, s habitati, ki so pomembni za ohranitev populacij divjadi ter s habitati, ki se ohranjajo v ugodnem stanju po predpisih o ohranjanju narave. Poleg teh imajo poudarjeno funkcijo tudi gozdovi s statusom posebnega varstvenega območja, potencialnega posebnega ohranitvenega območja in ekološko pomembnega območja (EPO), ki so določeni na podlagi Uredbe (2004)⁵ ter podrobneje predstavljeni v spodnjih preglednicah.

Prvo stopnjo poudarjenosti funkcije imajo redki ekosistemi pod Britofom pri sv. Urhu, ob Volariji ter okolica nekaterih jam in brezen, rastišča divjega petelina in ruševca, oba gozdna rezervata, izločene ekocelice ter mirne cone, grmišča in zimovališča.

V drugo stopnjo poudarjenosti sodijo gozdovi v območju Natura 2000 in EPO.

⁴ Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. Uradni list RS, št. 88/05 in 56/07 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20)

⁵ Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000). Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US, 3/14 in 21/16

Preglednica 13/N-PSCI: Natura 2000 pSCI območja

KODA IN IME	VRSTE IN HABITATNI TIPI, VEZANI NA GOZDNI PROSTOR
SI3000253 Julijske Alpe	<u>Habitatni tipi:</u> Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion)) Ruševje z vrstama <i>Pinus mugo</i> in <i>Rhododendron hirsutum</i> (Mugo-Rhododendretum hirsuti) <u>Negozdni habitatni tipi:</u> Alpske reke in lesnata vegetacija s sivo vrbo vzdolž njihovih bregov Jame, ki niso odprte za javnost <u>Vrste:</u> navadni ris (<i>Lynx lynx</i>), rjavi medved (<i>Ursus arctos</i>), veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>) hribski urh (<i>Bombina variegata</i>), širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>), alpski kozliček (<i>Rosalia alpina</i>), bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>), rogač (<i>Lucanus cervus</i>)
SI3000254 Soča z Volarjo	<u>Negozdni habitatni tipi:</u> Alpske reke in lesnata vegetacija s sivo vrbo vzdolž njihovih bregov Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka); (<i>Alnus glutinosa</i> in <i>Fraxinus excelsior</i> (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)) <u>Vrste:</u> primorski koščak (<i>Austropotamobius pallipes</i>), rogač (<i>Lucanus cervus</i>)
SI3000031 Pod Bučnico-melišča	Srednjeevropska karbonatna melišča v submontanskem in montanskem pasu

Preglednica 14/N-SPA: Natura 2000 SPA območje

KODA IN IME	VRSTE IN HABITATNI TIPI, VEZANI NA GOZDNI PROSTOR
SI5000019 Julijci	koconogi čuk (<i>Aegolius funereus</i>), planinski orel (<i>Aquila chrysaetos</i>), gozdni jereb (<i>Bonasa bonasia</i>), divji petelin (<i>Tetrao urogallus</i>), črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>), mali skovik (<i>Glaucidium passerinum</i>), triprsti detel (<i>Picoides tridactylus</i>), ruševca (<i>Tetrao tetrix</i>), pivka (<i>Picus canus</i>)

Preglednica 15/KHT: Kvalifikacijski habitatni tipi

Habitatni tip	Območje habitatnega tipa	Ekološke zahteve habitatnega tipa	Velikost cone (ha) znotraj SCI	V GGE (ha)	Ocena stanja na območju
(8310) Jame, ki niso odprte za javnost	Habitatni tip je omejen na severne predele enote, cona se v večini pokriva z mejo območja Natura 2000 Julijske Alpe.	To so jame, vključno s pripadajočimi vodnimi telesi, ki niso odprte za javnost in so življenjski prostor specializiranih ali endemičnih vrst živali. Mednje sodijo različni nevretenčarji, zlasti hrošči, raki in mehkužci, ki imajo praviloma zelo omejeno razširjenost. Jame so prezimovališče in kotišče številnih netopirjev ter življenjski prostor človeške ribice. V Sloveniji jih najdemo v dinarskem svetu.	74084	5863	Odlična (SDF, 2016).
Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion))	Razporejeni so po celi enoti. Prevladujejo termofilna bukova ter bukova na karbonatnih kamninah.	Ilirski bukovi gozdovi rastejo na karbonatni podlagi na nadmorski višini 600-1400 m. Sestavlja jih več različnih združb (dinarski podgorski bukovi gozdovi, bukovi gozdovi z jelko, visokogorski bukovi gozdovi), zanje je značilna večja vrstna pestrost kot za ostale bukove gozdove. V Sloveniji so najbolje ohranjeni v dinarskem svetu, pojavljajo pa se tudi v Alpah in ponekod v vzhodni Sloveniji.	11141	2497	V alpski biografski regiji in v GGE neugodna – prevladujejo spremenjeni gozdovi na bukovih rastiščih
Ruševje z vrstama <i>Pinus mugo</i> in <i>Rhododendron hirsutum</i> (Mugo-Rhododendretum hirsuti)	Pokriva širok pas nad gozdno mejo, prehod v alpske trate. Cona se pokriva s cono ruševca.	Ruševje uspeva na apnenčasti in dolomitni podlagi nad gozdno mejo v pasu med 1400 in 1900 m nadmorske višine. Tla so kamnita, z malo prsti. V drevesni plasti se pojavljajo redke smreke, macesni (Alpe) ali bukve (Dinaridi). Večina ruševja je zajeta v gozdove s posebnim namenom in varovalne gozdove. V Sloveniji je habitatni tip razvit v Alpah in na ovršju Dinaridov.	37806	2887	Odlična (SDF, 2016).
Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka); (<i>Alnus glutinosa</i> in <i>Fraxinus excelsior</i> (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae))	Ponekod na prodih ob reki Soči (npr. pod Sv. Urhom)	Združbe mehkolesne loka se razvijajo pod neposrednim vplivom vodotoka, tik nad njegovim srednjim vodostajem, in so pogosto poplavljenе. Tla so nerazvita, pogosto peščena. Glavne drevesne vrste so različne vrbe, siva in črna jelša ter veliki jesen. Habitatni tip je pomemben življenjski prostor za nekatere Natura 2000 vrste živali. V Sloveniji se pojavlja ob večjih rekah, zlasti tam, kjer je naravna dinamika reke še ohranjena.	483	67	Dobra (SDF, 2016).
Alpske reke in lesna vegetacija s sivo vrbo (<i>Salix eleagnos</i>) vzdolž njihovih bregov	Pojavljajo se linijsko ob reki Soči in pritokih	Lesnata vegetacija s sivo vrbo uspeva na prodnati podlagi. Na strmih ali visokih bregovih se pojavlja neposredno ob vodi, na bolj položnih pa vmesni pas pogosto zasedajo združbe zelnatih rastlin. Zaradi večinoma hladnega toka zraka vzdolž rek so vrbišča hladnejša od okolice.	331 Soča z Volarjo	161 Soča z Volarjo	Habitatni tip je odlično ohranjen, ocena stanja na območju je dobra (SDF, 2016).

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

Habitatni tip	Območje habitatnega tipa	Ekološke zahteve habitatnega tipa	Velikost cone (ha) znotraj SCI	V GGE (ha)	Ocena stanja na območju
Srednjeevropska karbonatna melišča v submontanskem in montanskem pasu	Območje sega deloma tudi na območju gozda v odseku 04043	Habitatni tip predstavljajo melišča v submontanskem in montanskem pasu (500-1500 m) alpskega, predalpskega sveta in dinarskega sveta. Poraščenost melišč je pičila, ponekod prevladujejo toploljubne vrste, ki dobro prenašajo tudi daljše sušno obdobje, močno sevanje in velike dnevno-nočne temperaturne razlike. Rastišča so suha, količina hranil v tleh je majhna, prst je zaradi apnenčaste podlage bazična. Rastišča na severnih pobočjih so bolj hladna, na južnih pa toplejša od okolice. V Sloveniji se habitatni tip pojavlja v Alpah, na Kraškem robu in ob Kolpi.	4,8	4,8	Habitatni tip je odlično ohranjen, ocena stanja na območju je dobra (SDF, 2016).

Preglednica 16/KVP: Kvalifikacijske vrste ptic/kvalifikacijske vrste živali

Vrsta	Cona / območje, pomembno za vrsto	Ekološke zahteve habitatnega tipa	Velikost cone (ha) znotraj SAC	Velikost cone (ha) znotraj GGE	Ocena stanja na območju SAC
rjavi medved (<i>Ursus arctos</i>)	Gozdni prostor, prepreden s kmetijsko krajino, pomembni so mladi stadiji gozda – plodonosne vrste. V cono je vključen cel potencialni habitata, torej celotni gozdni prostor znotraj območij Natura 2000.	Pri nas živi v bukovo-jelovih gozdovih dinarskega visokega krasa. Prehrana: pretežno (90%) rastlinojed (plodovi bukve, hrasta, kostanja, leske, oreha, dreva, jerebice, maline, jagode, borovnice, robide, hruške, jabolka, slive ..., trava, gobe ...), mravlje, mrhovina, mladiči rastlinojedov ipd. Zimo prespi, vendar to ni pravo zimsko spanje. Brlog, ki ne sme biti izpostavljen motnjam, je ključnega pomena za izbiro življenjskega prostora. To še posebej velja za samice, ki pozimi v njih kotijo mladiče. Pomembni so tudi mladi stadiji gozda, kjer uspevajo plodonosne vrste. Na izbiro življenjskega prostora močno vpliva človek.	72840	5758	Vrsta je stalno prisotna, splošna ocena stanja populacije je dobra (SDF, 2016).
navadni ris (<i>Lynx lynx</i>)	Gozdnat prostor, ki je lahko prekinjen s kmetijskimi površinami.	Gozd, v katerem živi, je lahko prekinjen s kmetijskimi površinami. Za preživetje so ključni zadostna količina plena ter strpnost s strani ljudi. Ris je plašna žival in človeku ni nevaren. Na območjih, kjer je delež manjših parkljarjev majhen, je njegov glavni tekmeček volk. Za njegovo ohranitev je nujna vzpostavitev povezave med izoliranimi populacijami v Evropi.	54799	4894	Vrsta je prisotna, vendar je stanje ocenjeno kot slabo.
širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>)	Odrasli mešani gozdovi po celi enoti.	Živi v gozdnatih območjih. Prezimi večinoma v jamah z nizkimi temperaturami (do 5°C in visoko zračno vlago). Poleti se čez dan zateče v drevesne dupline, stavbe ali jame, ki jih dnevno menja. Lovi v počasnem, okretnem letu nizko nad vodo, nad drevesnimi krošnjami (raje ima listopaden gozd) in ob gozdnem robu. Hrani se z žuželkami, med katerimi prevladujejo majhni nočni metulji, hrošči in mrežekrilci. Priložnostni selivec – do 290 km, razdalje, ki jih preleti med zimskim in poletnim zatočiščem pa merijo do 20 km. Glavni vzrok ogroženosti je zatiranje žuželk v kmetijstvu in gozdarstvu, izguba zatočišč (dupline) pa tudi raba zaščitnih sredstev za les na podstrešjih.	51 921	4614	Vrsta je prisotna Splošna ocena ohranjenosti populacije je odlična (SDF, 2016).
veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>)	Gozdovi so njegova prezimovališča, prezimuje tudi v grmiščih, na vlažnih mestih pod kamni, v skalnih razpokah in luknjah, pod ali v razpadajočem lesu. Tipična nahajališča so kali na planinah in luže v gozdnem prostoru.	Je vrsta gričevnatega in hribovitega sveta. Najraje se razmnožuje v srednje velikih kalih ali stoječih mirnih vodah z bujnim obrežnim in vodnim rastlinjem in čisto vodo, ki se zelo redko izsušijo. Prisotnosti rib večinoma ne tolerira. Kopenski habitati so pomembni predvsem kot prehranjevalni habitati in prezimovališča. Primerni prehranjevalni habitati so predvsem ekstenzivni vlažni travniki. Prezimovališča pa najde v gozdu ali grmiščih v zavetju na vlažnih mestih pod kamni, v skalnih razpokah in luknjah, pod ali v razpadajočem lesu in podobnim. Začetek selitev na mrestišča je med sredino marca in začetkom avgusta, kar je predvsem v bolj sušnih območjih močno odvisno od padavin. Prezimovanje je možno tako na kopnem kot v vodi, na prezimovališča pa se umaknejo med oktobrom in novembrom.	66 768	5853	Vrsta je zaradi neugodnega stanja vključena v projekt Vrh Julijcev.

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

Vrsta	Cona / območje, pomembno za vrsto	Ekološke zahteve habitatnega tipa	Velikost cone (ha) znotraj SAC	Velikost cone (ha) znotraj GGE	Ocena stanja na območju SAC
hribski urh (<i>Bombina variegata</i>)	Naseljuje življenjske prostore v zgodnjem stadiju naravne sukcesije (glinokopi, kamnolomi, kolesnice v gozdu). Tipična mrestišča hribskega urha so nezasenčene občasne luže v ali blizu gozda, v gozdnih ostankih, omejkah.	Je gozdna vrsta, ki išče zavetje pod kamni in odmrli kosi lesa, v skalnih razpokah v grmovju ali v svetlih gozdnih robovih, kjer lahko preživi poletna obdobja mirovanja in prezimuje. V Sloveniji je vrsta splošno razširjena in je relativno pogosta, živi od nižin do gozdne meje montanskega pasu.	53234	4930	Vrsta je zaradi neugodnega stanja vključena v projekt Vrh Julijcev.
rogač (<i>Lucanus cervus</i>)	Gozdovi listavcev, kjer je prisotna odmrta lesna biomasa in lesni ostanki.	Razvoj je vezan na različne vrste listopadnega drevja. Samice rogača odlagajo jajčeca v ali pod šore, stara ali padla drevesa. Ličinke se prehranjujejo z mrtvimi ali nagnitimi koreninami dreves, zabubijo se v zemlji (15-20 cm globoko). Celoten razvoj poteka zelo počasi, tudi do pet let. Ocenjujemo, da vrsta v Sloveniji še ni ogrožena, čeprav je bila uvrščena na rdeči seznam zaradi pretirane zbirateljske vneme (posebno zelo veliki primerki samcev). Neprimeren poseg pri gospodarjenju v gozdovih je s stališča vrste pre nizko sekanje dreves (tik nad tlemi).	19 573 Julijske Alpe) 496 (Soča z Volarjo)	3037 Julijske Alpe) 191 (Soča z Volarjo)	Vrsta je redka, splošna ocena populacije je dobra (SDF, 2016).
Alpski kozliček (<i>Rosalia alpina</i>)	Prisoten v listnatih in mešanih gozdovih na višjih nadmorskih višinah	Živijo v pasu bukve med 600 in 1200 m nadmorske višine. Hrošči so dnevno aktivne živali in se pojavljajo na posekanem ali sveže poškodovanem lesu različnih listavcev, med katerimi prevladuje bukev (cepanice, hlodi, poškodovana debela in veje, štori ...), kamor samice odlagajo jajčeca. Ličinke živijo v mrtvih ali ostarelih drevesih. Razvoj vrste v Sloveniji traja tri do štiri leta. Veliko nevarnost za vrsto predstavlja zadrževanje hlobov in cepljenic znotraj življenjskih območij v mesecu juliju in avgustu, v katere samice tudi zalegajo. Ta zarod je zaradi nadaljnje predelave lesa, že vnaprej obsojen na propad, kar je trenutno eden glavnih razlogov za upad številčnosti vrste pri nas.	8492	2917	Vrsta je redka. Splošna ocena ohranjenosti populacije je odlična (SDF, 2016).
bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>)	Prisoten v večjem delu enote v listnatih in mešanih gozdovih.	Prehranjujejo se z lesom različnih drevesnih vrst. Odrasle privablja vonj ranjenih ali posekanih dreves predvsem bukve in jelke, v katerega samice tudi odlagajo jajčeca. Razvoj poteka 3-4 leta, ličinke se prehranjujejo pod lubjem in se zabubijo globlje v lesu. Posebnost vrste je relativno dolga življenjska doba odraslih osebkov (2 leti). Hroščki so nekrlati, zaradi česar je omejena njihova mobilnost, kljub temu pa posamezen osebek prehodi velike razdalje. Vrsta je v Sloveniji splošno razširjena in trenutno ne velja za ogroženo.	23479	3211	Vrsta je na območju pogosta. Splošna ocena stanja je dobra (SDF, 2016).
primorski koščak (<i>Austropotamobius pallipes</i>)	Prisoten je v nekaterih vodotokih v porečju Soče. Podatkov je malo, konkretni je bil najden v Soči pod Kamnim.	Živi v nezamuljenih prodatih predelih čistih in hitrotekočih potokov in manjših rek jadranskega povodja. V potokih, ki poleti popolnoma usahnejo, preživi sušno obdobje v luknjah, kjer se zadrži dovolj vlage. Mehanski posegi v vodotoke imajo lahko negativen vpliv (tudi vlačenje lesa po ali preko strug).	119	51	Vrsta je prisotna. Natančne ocene zaradi pomanjkanja podatkov ni mogoče podati.

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

Vrsta	Cona / območje, pomembno za vrsto	Ekološke zahteve habitatnega tipa	Velikost cone (ha) znotraj SAC	Velikost cone (ha) znotraj GGE	Ocena stanja na območju SAC
gozdni jereb (<i>Bonasa bonasia</i>)	Razčlenjen gozd z obilno podrastjo (bogata grmovna plast) in pionirskimi stadiji gozda.	Vrsta strukturiranih gozdov s številnimi presvetlitvami in pestro sestavo drevesnih vrst. Zahteva pionirske faze gozda (območja mladja) in površine v zaraščanju. Habitat: zmes starejših presvetljenih sestojev z bogato podrastjo (tako zeliščno kot grmovno plastjo). V gozdovih iglavcev mora biti prisoten vsaj manjši delež listavcev. Enomernih monotonih sestojev brez podrasti ne poseljuje. Za uspešno gnezditvev potrebuje območje od 10 – 30 ha strukturiranega gozda s podrastjo, jasami oz. posekami (dovolj plodonosnih rastlin: zlasti leske, jerebke, jelše, breze).	60518	5023	Vrsta je zaradi neugodnega stanja vključena v projekt Vrh Julijcev.
mali skovik (<i>Glaucidium passerinum</i>)	Iglasti in jelovo-bukovi gozdovi z jasami do 1000 metrov in velikim številom dupel.	Prebiva v iglastih in mešanih gozdovih s številnimi presvetlitvami, jasami in posekami, praviloma v višjih legah. Gnezdo si naredi v duplu, ki ga je prejšnje leto iztesal veliki detel. Je stalnica, samec celo leto brani teritorij. Hrani se s pticami pevkami (meniškici, ščinkavci, čički ipd.) in malimi sesalci, ki jih lovi predvsem v jutranjem in večernem mraku, lahko pa tudi čez dan. Plen lovi na zalogo in ga shranjuje, zlasti pozimi. V Sloveniji je redka gnezdilka gorskega sveta Alp, Pohorja in Dinaridov.	60163	5028	Vrsta je prisotna, 50 - 100 gnezdečih parov. Stopnja ohranjenosti vrste na območju je dobra (SDF, 2016).
koconogi čuk (<i>Aegolius funereus</i>)	Iglasti in jelovo-bukovi debeljaki nad 800 m n.v. z velikim številom dupel in gozdnimi jasami.	Naseljuje pretežno iglaste, lahko tudi mešane gozdove v višjih legah (nad 800 m). Za gnezdenje potrebuje luknje, ki jih je v preteklem letu iztesala črna žolna. Hrani se z voluharicami, mišmi, rovkami in pticami pevkami. V špranjah in drevesnih rogovilah dela zaloge hrane. Lovi tako v gozdu kot na bolj odprtih predelih (jase, poseke, gozdni robovi). V Sloveniji velja za redko gnezdilko gorskega in dinarskega sveta.	60163	5028	Vrsta je prisotna, 100 - 150 gnezdečih parov. Stopnja ohranjenosti vrste na območju je dobra (SDF, 2016).
črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>)	Stari strnjeni sestoji z velikim deležem odmirajočega drevja.	Živi v mešanih bukovo-jelovih in iglastih gozdovih, kjer si za gnezdenje teše dupla z ovalnim vhomom. Par potrebuje za uspešno gnezdenje kar 300-400 ha gozda. Med prehranjevanjem na starih drevesih (zlasti iglavcih) za seboj pušča velike luknje, v katerih išče lesne mravlje. Hrani se z ličinkami, bubami in odraslimi mravljami ter lesnimi hrošči. Je stalnica in v Sloveniji pogosta gnezdilka. Zaenkrat ni ogrožena, njena evropska populacija je narasla.	58688	4719	Vrsta je prisotna, 100-250 gnezdečih parov. Stopnja ohranjenosti vrste na območju je dobra (SDF, 2016).
pivka (<i>Picus canus</i>)	Redki in svetli gozdovi do 1300 metrov nadmorske višine	Naseljuje mešane in listnate gozdove, rečne loke in drevesne mejice. Duplo si izteše sama, najpogosteje v listavcih (javor, bukev, hrast, lipa, vrba). Hrani se z mravljami in drugimi žuželkami, ki jih lovi na tleh in na drevju, kjer izza lubja pobira tudi njihove ličinke in bube. Je manj specializirana na mravlje kot zelena žolna. Je stalnica, v Sloveniji velja za pogosto vrsto. V nižinskih predelih jo ogroža zlasti uničevanje rečnih lok in drevesnih mejic.	72878	5339	Vrsta je redka, 20 – 30 gnezdečih parov. Stopnja ohranjenosti vrste na območju je dobra (SDF, 2016).
triprsti detel (<i>Picoides tridactylus</i>)	Klimaksni iglasti sestoji z visokim deležem odmrlega drevja, varovalni gozdovi in gozdni rezervati	Prebiva v zrelih iglastih, najpogosteje smrekovih gozdovih z velikim deležem odmrlega drevja. Duplo izteše v mehki les propadajočega drevesa. Hrani se z žuželkami, ličinkami in odraslimi lesnimi hrošči, ki jih išče pod lubjem. Je stalnica in redka gnezdilka v Sloveniji. Ogrožen je zaradi intenzivnega gospodarjenja z gozdovi (odstranjevanje odmrlega, propadajočega drevja).	30161	690	Vrsta je prisotna, zaradi neugodnega stanja je vključena v projekt Vrh Julijcev.
ruševca (<i>Tetrao tetrix</i>)	Pas ruševca in zgornje gozdne meje v visokogorju, okolica pašnih planin in ostalih izkrčenih površin v visokogorju.	Živijo na meji med gozdom in alpskimi tratami ter v ruševju. Potrebujejo posamezna drevesa, ki obkrožajo bolj odprte predele (barje, jasa). Gnezdo je na tleh v zavetju visoke vegetacije ali grma. Hranijo se pretežno z rastlinami (poganjki, iglice, storži, mačice, plodovi), le poleti tudi z nevretenčarji. So stalnice, ki se tudi pozimi zadržujejo na gnezdiščih.	37806	2888	Vrsta je prisotna, 300 – 1000 gnezdečih parov. Splošna ocena stanja populacije je odlična (SDF, 2016).

Vrsta	Cona / območje, pomembno za vrsto	Ekološke zahteve habitatnega tipa	Velikost cone (ha) znotraj SAC	Velikost cone (ha) znotraj GGE	Ocena stanja na območju SAC
planinski orel (<i>Aquila chrysaetos</i>)	Kot gnezdilno območje opredeljene skalne stene in pomoli v S delu GGE; območje prehranjevanja – odprte površine travnišč (zlasti nad zg. gozdno mejo)	V Sloveniji so redki gnezdilci zahodnega dela države, kjer naseljujejo skalovja, pašnike in goličave v višjih nadmorskih legah. Veliko gnezdo iz vej si naredijo na skalni polici. Lahko je visoko 2 m in ima 1-1.5 m premera, gnezda na drevesih, ki so sicer redkejša, pa so še večja: 2-4 m visoka s premerom 2-3 m. Par si je zvest celo življenje. Prehranjujejo se s sesalci (do velikosti srne), ptiči (do velikosti laboda) in mrhovino, redko s plazilci. Lovijo v nizkem letu, pogosto v paru. So stalnice, vendar se mladiči lahko razpršijo daleč od kraja, kjer so bili izvaljeni. Ogrožajo ga človeške motnje v času gnezdenja (kraja mladičev iz gnezd za potrebe sokolarstva, športno plezanje, množično planinarjenje).	88381	6037	Vrsta je prisotna, 8 – 12 gnezdečih parov. Splošna ocena stanja populacije je odlična (SDF, 2016).

Preglednica 17/D-EPO: Ekološko pomembna območja

KODA	IME	OPIS
21100	Julijske Alpe	Najvišji predeli visokogorja v Sloveniji z značilnimi ohranjenimi visokogorskimi habitatnimi tipi (travišča, skalne stene, melišča). Večji kompleksi gorskih gozdov, predvsem alpskih bukovich in smrekovich z visokimi barji. Velika pestrost rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov ter veliko število zavarovanih, redkih in ogroženih rastlinskih in živalskih vrst ter pomembnih habitatnih tipov.
55400	Soča	Alpska reka z veliko pestrostjo habitatnih tipov na prodiščih in obrežju; življenjski prostor endemične soške postrvi.

Območja EPO se v pretežni meri pokrivajo s posebnimi varstvenimi območji (območja Natura 2000).

Karta habitatov, biotopov in ogroženih vrst v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 6).

KLIMATSKA FUNKCIJA

Pomen klimatske funkcije na območju GGE je izrazit zlasti z vidika vpliva na temperaturo in vlažnost zraka v večjih naseljih ter z vidika varovanja rekreacijskih in turističnih objektov pred škodljivimi učinki vetra in mraza.

Klimatsko funkcijo imajo na prvi stopnji podarjeno gozdovi v okolici planinske kočice na Razorju, na drugi stopnji pa gozdovi v okolici Tolmina.

2.2 Socialne funkcije

ZAŠČITNA FUNKCIJA

Kjer gozd zagotavlja varnost ljudi in prometa ter zaščito prometnic, naselij in drugih objektov pred različnimi naravnimi pojavi, kot so padanje kamenja, bočni vetrovi in zdrsi zemljišča, je poudarjena zaščitna funkcija.

Na prvi stopnji je ovrednotena na pobočjih nad posameznimi odseki državnih (Most na Soči-Čiginj-Doblar) in lokalnih cest (proti Pologu, Tolminskim Ravnam, Ljubinju) ter naselji (Zatolmin, Poljubinj), kjer obstaja nevarnost padajočega kamenja. Poudarjenost funkcije na drugi stopnji ni bila ovrednotena, na tretji stopnji pa se ne določa.

HIGIENSKO-ZDRAVSTVENA FUNKCIJA

Higiensko-zdravstvena funkcija gozda izboljšuje oz. ohranja kakovost zdravega življenjskega okolja ter blaži škodljive vplive imisij in hrupa, zato je poudarjena predvsem v neposredni bližini bolnic in zdravilišč ter v gozdovih med bivalnimi objekti in večjimi viri hrupa, smradu, sevanja ali onesnaženja.

Funkcijo z drugo stopnjo poudarjenosti opravljajo gozdovi v okolici naselij Tolmin in Volče.

REKREACIJSKA FUNKCIJA

Kjer gozd omogoča izvajanje aktivnosti za telesno krepitev ali duševno sprostitvev ter je hkrati dostopen in opremljen z rekreacijsko infrastrukturo, je izražena rekreacijska funkcija. Na prvi stopnji je funkcija ovrednotena v mestnem gozdu Kozlov rob in gozdu na sotočju Soče in Tolminke, gozdovi ob evropski pešpoti E7, slovenski turno kolesarski poti ter nekaterih pomembnejših planinskih poteh (planina Razor), gozdovi ob vstopno-izstopni točki za vodne športe na Soči, na drugi stopnji poudarjenosti pa prekriva območje gozdov na Mengorah in v okolici muzeja na prostem na Kolovratu.

RAZISKOVALNA FUNKCIJA

Zaradi načrtnega zbiranja, opazovanja in ugotavljanja dejstev o gozdovih se na območju raziskovalnih ploskev in objektov, s katerimi v okviru raziskovalnih projektov upravljajo raziskovalne institucije, določi poudarjena raziskovalna funkcija na prvi stopnji. Takšne objekte v GGE predstavljata le oba gozdna rezervata.

TURISTIČNA FUNKCIJA

Turistična funkcija gozda zadovoljuje potrebe obiskovalcev po oddihu in razvedrilu v gozdu. Poudarjena je predvsem v okolici turističnih krajev, objektov, točk in znamenitosti. V pretežni meri se območje poudarjenosti prekriva z rekreacijsko funkcijo, poleg tega so na prvi stopnji poudarjeni tudi gozdovi v okolici Tolminskih korit.

FUNKCIJA VAROVANJA NARAVNIH VREDNOT

V gozdovih na območju redkih, dragocenih, znamenitih ali drugih vrednih naravnih pojavov, ki imajo po predpisih o ohranjanju narave status naravne vrednote, na območjih pričakovanih naravnih vrednot, na zavarovanih območjih ter v neposredni bližini izjemnih dreves v gozdnem prostoru je poudarjena funkcija varovanja naravnih in drugih vrednot okolja. Na prvi stopnji je poudarjena v obeh gozdnih rezervatih ter v okolici izjemnih dreves in jam. Na vseh ostalih območjih se gozdne dobrine lahko izkoriščajo, zato imajo ostali gozdovi na območju zavarovanih območij in naravnih vrednot poudarjenost funkcije na drugi stopnji.

Pregled zavarovanih območij in naravnih vrednot je povzet po naravovarstvenih smernicah (Fučka, 2020) in podrobneje predstavljen v spodnjih preglednicah. Za naravne vrednote državnega pomena so poleg spodaj navedenih določene tudi vse znane jame⁶.

Preglednica 18/D-EPO: Zavarovana območja

IME	STATUS	GPN	URADNA OBJAVA
Triglavski narodni park	NP	DA	ZTNP-1 ⁷
Tolminka (reka, soteska, korita)	NS	DA	
Zadlaščica (korita)	NS	DA	
Pološka jama	NS	DA	
Krn – Rdeči rob	NS	DA	
Slapovi in korita pod Vrsnim	NS	DA	Odlok, 1987 ⁸
Slapova Beri in soteska Godiče	NS	DA	
Soča (reka)	NS	DA	

⁶ Seznam jam se nahaja v Naravovarstvenih smernicah, ki so dostopne na sedežu ZGS OE Tolmin.

⁷ Zakon o Triglavskem narodnem parku (Uradni list RS, št. 52/10, 46/14 – ZON-C, 60/17 in 82/20)

⁸ Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti in kulturnih spomenikov na območju občine Tolmin (Uradno glasilo št. 4/87)

Preglednica 19/D-NV: Naravne vrednote v gozdnem prostoru

IDENT. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA	ZVRST	STATUS
679	Zadlaščica – soteska zgornjega toka	Soteska zgornjega toka reke Zadlaščice, levega pritoka Tolminke	geomorf, hidr	NVDP
2180	Jelovšček – potok s koriti in slapovi	Potok Jelovšček, desni pritok Zadlaščice s koriti in slapovi	geomorf, hidr	NVDP
151	Volarja s pritoki	Porečje Volarje, levega pritoka Soče, volčanski apnenci, fliš, gube	hidr, geomorf, geol, zool	NVDP
3655	Tolminske Ravne – profil mezozojskih kamnin	Profil triasnih, jurskih in krednih kamnin v cestnem useku med Tolminskimi Ravnami in Zadlazom	geol	NVDP
2080	Čadrg – gube ploščatega apnenca	Gube ploščatega apnenca nad Tolminskimi koriti	geol	NVDP
2163	Zatolmin – balvan v Pologu	Balvan v Pologu v dolini Tolminke	geomorf	NVDP
156	Krn – Rdeči rob	Vrhovi in južna pobočja med Krnom in Rdečim robom, rastišče ogroženih rastlinskih vrst	bot	NVDP
4494	Soča dolvodno od sotočja z Idrijco	Reka Soča dolvodno od sotočja z Idrijco	hidr, geol, bot, geomorf, zool	NVDP
2590 V	Kamenca – dolina in vodotok	Najjužnejša ledeniško preoblikovana dolina potoka Kamnica, desnega pritoka Soče	geomorf, hidr	NVDP
8902	Poljančica	Porečje potoka Poljančice, desnega pritoka Bače pri Sopotnici s sotesko in koriti	geomorf, hidr	NVLP
680	Gadiča	Soteska in slapovi Gadiče, levega pritoka Soče pri Poljubinju	geomorf, hidr, zool	NVDP
2084	Lojščica	Soteska potoka Lojščica, desnega pritoka Soče, s slapovi, zahodno od Čiginja, s profili značilnih kamnin	geomorf, hidr, geol	NVLP
2086 V	Prodi	Občasno poplavljen zaraščena prodišča ob Soči zahodno od vasi Dolje	geomorf, bot, zool	NVLP
2151	Za Volarnikom	Poplavno območje ob Soči pri sotočju z Volarjo	hidr, geomorf, ekos	NVDP
2176	Tolmin – Pod Britofom pri sv. Urhu	Poplavno območje Soče pri Tolminu	ekos	NVDP
2088	Gabrje – skalni samotar	Skalni samotar ob cesti med naseljema Dolje in Gabrje	geomorf	NVLP
1170	Babja jama	Spodmol na vzhodnih pobočjih Mrzlega vrha nad Mostom na Soči	geomorf	NVLP
80332	Ušnik – pravi kostanj	Pravi kostanj v Ušniku, jugovzhodno od Tolmina	drev	NVLP
80333	Kambreško – maklen pri Jurmanu	Maklen v bližini zaselka Vogrinki na Kambreškem, ob obeležju partizanske bolnice Volčanski Rutí	drev	NVLP
80334	Tolmin – topol ob Soči	Topol za pokopališčem pri Sv. Urhu v Tolminu	drev	NVLP

FUNKCIJA VAROVANJA KULTURNE DEDIŠČINE

Z namenom varstva in ohranjanja območij ali objektov, ki so rezultat različnih dejavnosti človeka, družbenega razvoja in dogajanj, značilnih za posamezna obdobja v slovenskem in širšem prostoru, se v gozdovih, ki imajo po predpisih o varstvu kulturne dediščine status kulturne dediščine, določi poudarjeno funkcijo varovanja kulturne dediščine.

Takšni gozdovi so v GGE v neposredni okolici z Odlokom (1987)⁹ razglašeni enot kulturne dediščine ter drugih registriranih enot kulturne dediščine, ki so prikazane v spodnji preglednici. Na območju arheoloških najdišč, naselbin in grobišč ter v okolici večine točkovnih objektov kulturne dediščine je funkcija poudarjena na prvi stopnji, na območju ostalih registriranih enot kulturne dediščine pa gre za drugo stopnjo poudarjenosti funkcije.

⁹ Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti in kulturnih spomenikov na območju občine Tolmin (Uradno glasilo št. 4/87)

Preglednica 20/D-AN: Registrirana kulturna dediščina

EV. ŠT.	IME	REŽIM	PODREŽIM	ODSEK
200	Javorca - Spominska cerkev sv. Duha	spomenik, VO		16
766	Tolmin - Nemška kostnica	spomenik		4b
1969	Čadrg - Znamenje	dediščina priporočilno	memorialna d.	26
4066	Volarje - Cerkev sv. Brikcija	VO		1a
4068	Zatolmin - Cerkev sv. Petra	VO		5a
4070	Žabče - Cerkev sv. Marka	dediščina, AN	stavbna dediščina	29c
4115	Mengore – Cerkev Imena Marijinega	spomenik		46a
4946	Loče pri Tolminu - Vojaško pokopališče iz prve svetovne vojne	spomenik, dediščina	vrtnoarhitekturna d.	5a
5038	Volčanski Ruti - Gradišče Povlinčev grad	spomenik		52b, 53, 55
5040	Tolmin - Ruševine gradu na Kozlovem robu	spomenik, VO		4a, 4c
5073	Zadlazi-Žabče - Partizanska tehnika Krn	spomenik		37b
5076	Tolmin - Dvor oglejskih patriarhov	spomenik		4a
7162	Krnsko pogorje - Zgodovinsko območje	spomenik, dediščina	zgodovinska krajina	***
7165	Mengore - Zgodovinsko območje iz prve svetovne vojne	spomenik, dediščina	zgodovinska krajina	45, 46, 61a, 66
7593	Julijske Alpe - Triglavski narodni park	dediščina	kulturna krajina, nasel. in stavbna d.	****
9512	Zatolmin - Kapelica Na Sevcah	dediščina priporočilno	memorialna d.	5a
9658	Tolmin - Napisna plošča nad kaverno Radig	dediščina	memorialna d.	4a
9931	Javorca - Blekova domačija	spomenik		16
9959	Zadlazi-Čadrg - Domačija Zadlazi-Čadrg 10	spomenik		25
9971	Zadlazi-Žabče - Kašča na domačiji Zadlazi-Žabče 23	dediščina	stavbna d.	37b
14506	Tolmin - Trško jedro	dediščina	naselbinska d.	4a
15041	Tolminske Ravne - Vas	dediščina	naselbinska d.	36a
15305	Dolje - Zgodovinsko območje Dolje	dediščina	zgodovinska krajina	3a, 5a
15449	Dolje - Napisna plošča na Podorehu	dediščina	memorialna d.	3a
15451	Dolje - Napisna plošča pri vaškem vodnem zajetju	dediščina	memorialna d.	3a
15452	Dolje - Vodno korito na Zaplatišču	dediščina	memorialna d.	3b
15453	Gabrje - Vojaška kopalna kad na Sopotnici	dediščina	memorialna d.	3a
15458	Krnsko pogorje - Spominsko znamenje prostovoljcu G. Moggii	dediščina	memorialna d.	3b
15460	Krnsko pogorje - Napisna plošča na Brešci	dediščina	memorialna d.	3b
15461	Gabrje - Napisna plošča nad vasjo I	dediščina	memorialna d.	3b
15462	Gabrje - Napisna plošča nad vasjo II	dediščina	memorialna d.	3a
15463	Gabrje - Napisna plošča nad vasjo III	dediščina	memorialna d.	3a
15464	Gabrje - Napisna plošča pod Črno skalo	dediščina	memorialna d.	3a, 3d
15465	Gabrje - Vodno korito pod Črno skalo	dediščina	memorialna d.	3a, 3d
15468	Krnsko pogorje - Vojaški oltar na planini Lapač	dediščina	stavbna d.	1c
15482	Zatolmin - Hidroelektrarna pod planino Polog	dediščina	stavbna d.	16
15487	Zatolmin - Spominska plošča zdravniku Arthurju Weilu	dediščina	memorialna d.	13
15489	Krnsko pogorje - Vodni zbiralnik pod planino Pretovč	dediščina	memorialna d.	13
16104	Čadrg - Vas	dediščina	naselbinska d.	23, 26, 27
16222	Volče pri Tolminu - Arheološko najdišče Za gradom	AN		69
16223	Volče pri Tolminu - Arheološko najdišče sv. Jakob	AN		73, 76, 79
16352	Zatolmin - Arheološko najdišče Selca	AN		5a, 5b, 7a
17728	Zadlazi-Čadrg - Zaselek Laz	dediščina	naselbinska d.	27
18092	Prapetno - Arheološko območje Na Lesi	AN		42a
18093	Poljubinj - Arheološko območje Šance	AN		38a
18094	Poljubinj - Prazgodovinsko grobišče Na Kuku	AN		38a
21206	Gabrje - Znamenje V Grapi	dediščina, VO	stavbna d.	3a
21213	Ljubinj - Znamenje zahodno pred vasjo	dediščina, VO	stavbna d.	42a
21697	Volarje - Znamenje na vzhodnem začetku vasi	VO		1a
22186	Tolminske Ravne - Planina Kal	dediščina	kulturna krajina, naselbinska d.	36a
22189	Zatolmin - Planina Sleme	dediščina	kulturna krajina, naselbinska d.	15

PRIKAZ FUNKCIJ GOZDOV

EV. ŠT.	IME	REŽIM	PODREŽIM	ODSEK
22588	Krn - Naselbina na planini Gorenji Pretovč	AN		13
22589	Dolje - Naselbina na planini Pretovč	AN		14
23311	Ljubinj - Planina Lom	dediščina	kulturna krajina	40
24519	Tolmin - Spominsko znamenje talcem	VO		4a
26113	Čadrg - Spomenik NOB	dediščina, VO	memorialna d.	27
26751	Zatolmin - Planina Za Grmučem	dediščina	kulturna krajina, naselbinska d.	13
26752	Zatolmin - Planina Laška seč	dediščina	kulturna krajina, naselbinska d.	14, 16
26798	Dolje - Planina Školj	dediščina	naselbinska d., kulturna krajina	3b
26799	Volarje - Planina Lapač	dediščina	kulturna krajina, naselbinska d.	1c
27681	Volče pri Tolminu - Planina Bant	dediščina	kulturna krajina, naselbinska d.	70
27712	Volče pri Tolminu - Kovačičeva planina	dediščina	kulturna krajina, naselbinska d.	73, 79
27902	Gabrje - Spominska kapela	dediščina, VO	stavbna d.	3a
28082	Most na Soči - Spomenik iz prve svetovne vojne pri jezeru	dediščina, VO	memorialna d.	44
28140	Zatolmin - Spomenik padlima borcema NOB	dediščina, VO	memorialna d.	5a
29013	Dobljar - Kovačev mlin	dediščina priporočilno	stavbna d.	56
30009	Čadrg - Arheološko najdišče Laze	AN		23
30135	Sela pri Volčah - Odsek stare ceste Gorica-Kobarid	dediščina priporočilno	druga d.	51
30164	Gabrje pri Tolminu - Kofolov mlin	dediščina priporočilno	stavbna d.	3a

*VO – vplivno območje

**AN – arheološko najdišče

***Odseki 1b, 1c, 2b, 3a, 3b, 3d, 5a, 6, 7a, 13-15, 17-19

****Odseki 1c, 3b, 5a, 6, 7a, 7b, 8, 9a-c, 10-40

POUČNA FUNKCIJA

Nekateri gozdni predeli služijo ozaveščanju in posredovanju znanj laični ali strokovni javnosti o gozdu in gospodarjenju z njim. Poučna funkcija je tako poudarjena predvsem v gozdovih, po katerih se vijejo gozdne, naravoslovne in druge učne poti ter na območju drugih učnih objektov, kot so gozdne učilne ter učni objekti za izvajanje praktičnega pouka v sistemu gozdarskega izobraževanja in poklicnega usposabljanja.

Funkcija je na prvi stopnji ovrednotena na območju mestnega gozda z učno potjo Kozlov rob ter na območju gozdov ob sotočju Soče in Tolminke z gozdnim učnim gozdičkom Sovodenj.

ESTETSKA FUNKCIJA

Ob prepoznanem estetskem pomenu gozda se v gozdovih v krajinsko, prostorsko ali kulturno izjemnih krajinah ali točkah ter na območjih gozdov, ki zakrivajo degradacijske procese ali druge vizualno moteče elemente, ovrednoti poudarjenost estetske funkcije. S prvo stopnjo je funkcija poudarjena na območju mestnega gozda Kozlov rob in gozdov na sotočju Soče in Tolminke, drugo stopnjo poudarjenosti pa imajo gozdovi v TNP, v okolici planine Kovačič in planine Bant ter v okolici evidentiranih izjemnih dreves.

Preglednica 21/D-EID: Evidenca izjemnih dreves

Izjemno drevo	Leto	H (m)	obseg (cm)	premer (cm)	odsek	opomba
Črni topol ob Soči	2013	39	524	167	4d	
Debela bukev pod pl. Laško	1995		286	91	18	
Gerželjev macesen v Kažljaku	1995		314	100	20a	
Brest pri Grofovi vodi	2010		254	81	3a	
Tulipovec v grajskem parku	2013		525	167	1a	zunaj gozda
Bukve na planini Razor	2010		330	105	35a	
Javor pri Drobniči	2010			180	1c	
Lipa	2014				3a	
Smreka na Zaslapu	2012		320	102		
Kapčev kostanj v Ušniku	2013	20	390	124	48	
Miklavževa bukev pod pl. Lepoč	2010		458	146	1c	
Maklen pri Jurmanu	2013				56	

2.3 Proizvodne funkcije**LESNOPROIZVODNA FUNKCIJA**

Poudarjenost lesnoproizvodne funkcije je izražena v gozdovih z nadpovprečno rastnostjo na rastiščih z nadpovprečno proizvodno zmogljivostjo.

Na prvi stopnji je funkcija poudarjena na pretežnem delu GGE. Na najbolj ekstremnih rastiščih je poudarjena na tretji stopnji, povsod drugod, z izjemo gozdnih rezervatov in izločenih ekocelic, kjer poudarjenost funkcije ni opredeljena, pa je poudarjena na drugi stopnji.

FUNKCIJA PRIDOBIVANJA DRUGIH GOZDNIH DOBRIN

Na področju pridobivanja drugih gozdnih dobrin ima na območju GGE pomembno vlogo kostanj in čebelja paša. Funkcija je poudarjena na drugi stopnji v okolici postavljenih čebeljih panjev po celotni GGE. Podatki o stojiščih so pridobljeni iz katastra čebelarske zveze Slovenije. Poleg tega je zaradi večjega deleža kostanja poudarjena tudi v posameznih sestojih na območju Volčanskih Rutov.

LOVNOGOSPODARSKA FUNKCIJA

Lovnogospodarska funkcija je poudarjena v gozdovih in z njimi povezanih ekosistemih v gozdnem prostoru, ki so pomembni za gospodarjenje s populacijami prstoživečih živalskih vrst, ki jih je po predpisih o lovu in divjadi dovoljeno loviti.

Na prvi stopnji poudarjenosti je funkcija določena na območju zimskih krmišč. Na drugi je nismo ovrednotili, na tretji stopnji pa se ne določa.

Karta funkcij gozdov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 7)

3 OPIS STANJA GOZDOV

3.1 Gospodarske kategorije gozdov

Preglednica 22/D-KL: Gospodarske kategorije gozdov po lastniških kategorijah (v ha)

Gospodarske kategorije gozdov	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skup.	Skupaj
Večnamenski gozdovi	3.415,49	395,51	43,64	3.854,64
Gpn, ukrepi so dovoljeni	1.429,14	370,40	53,90	1.853,44
Gpn, ukrepi niso dovoljen	68,57	24,66	13,82	107,05
Varovalni gozdovi	1.471,14	396,40	32,60	1.900,14
Skupaj	6.384,34	1.186,97	143,96	7.715,27

Preglednica 23/KGR: Gozdni rastiščni tipi po gospodarskih kategorijah gozdov in RGR

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Ime gozdnega rastiščnega tipa	Površina (ha)	Delež (%)
30890-Zmerno kisloljubna bukovja mešana z iglavci	731-Kisloljubno gradnovo bukovje	393,13	40,5
	781-Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico	212,68	21,9
	632-Predalpsko gorsko bukovje	123,86	12,8
	Ostali rastiščni tipi	240,72	24,7
	Skupaj RGR	970,39	100,0
32140-Gorska bukovja	632-Predalpsko gorsko bukovje	813,50	69,1
	591-Predinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	152,03	12,9
	600-Podgorsko-gorsko lipovje	43,29	3,7
	Ostali rastiščni tipi	168,68	14,5
	Skupaj RGR	1.177,50	100,0
80840-Zmerno kisloljubna bukovja za premeno	731-Kisloljubno gradnovo bukovje	193,38	52,5
	555-Primorsko bukovje na flišu	82,99	22,5
	781-Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico	69,81	18,9
	Ostali rastiščni tipi	22,24	6,0
	Skupaj RGR	368,42	100,0
81740-Podgorska bukovja za premeno	553-Primorsko podgorsko bukovje na karbonatih	540,09	40,4
	591-Predinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	413,27	30,9
	632-Predalpsko gorsko bukovje	109,93	8,2
	Ostali rastiščni tipi	275,04	20,6
	Skupaj RGR	1.338,33	100,0
VECNAMENSKI GOZDOVI		3.854,64	100,0
30890-Zmerno kisloljubna bukovja mešana z iglavci	781-Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico	136,45	80,0
	632-Predalpsko gorsko bukovje	34,11	20,0
	Skupaj RGR	170,56	100,0
32140-Gorska bukovja	632-Predalpsko gorsko bukovje	485,47	29,5
	593-Primorsko bukovje	252,2	15,3
	591-Predinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	230,52	14,0
	Ostali rastiščni tipi	675,89	41,2
	Skupaj RGR	1.644,08	100,0
81740-Podgorska bukovja za premeno	553-Primorsko podgorsko bukovje na karbonatih	26,49	68,3
	591-Predinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	10,09	26,0
	511-Vrbovje s topolom	2,23	5,7
	Skupaj RGR	38,81	100,0
GPN, UKREPI SO DOVOLJENI		1.853,45	100,0
60000-Gozdni rezervati	634-Alpsko bukovje s črnim telohom	48,02	44,9
	563-Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje	16,02	15,0
	642-Predalpsko-dinarsko jelovo bukovje	13,91	13,0
	Ostali rastiščni tipi	29,10	27,1
	Skupaj RGR	107,05	100,0
GPN, UKREPI NISO DOVOLJENI		107,05	100,0
70000-Varovalni gozdovi	634-Alpsko bukovje s črnim telohom	631,22	33,2
	591-Predinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	297,87	15,7
	563-Alpsko-predalpsko črnogabrovje in malojesenovje	267,29	14,1
	Ostali rastiščni tipi	703,76	37,0
	Skupaj RGR	1.900,14	100,0
VAROVALNI GOZDOVI		1.900,14	100,0
Skupaj vsi gozdovi		7.715,27	100,0

Gospodarske kategorije gozdov in prostorska razporeditev posameznih gospodarskih kategorij gozdov v merilu 1 : 25 000 je prikazana v kartnem delu načrta (Karta št. 4)

V GGE s skoraj 50 % prevladujejo **večnamenski gozdovi**. V kategorijo **varovalnih gozdov** (25 %) so uvrščeni tisti gozdovi, ki so razglašeni z Uredbo (2005)¹⁰. Večinoma gre za gozdove na strmih naklonih, ki so razglašeni zaradi izjemno poudarjene varovalne funkcije in so v večji meri tudi del Triglavskega narodnega parka (TNP). Nekaj odsekov z obrežnimi gozdovi ob Soči je uvrščenih med varovalne gozdove tudi zaradi izjemno poudarjene funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.

V kategorijo **gozdov s posebnim namenom (GPN) z dovoljenimi ukrepi** so uvrščeni odseki, ki se poleg varovalnih gozdov s poudarjeno varovalno funkcijo večinsko prekrivajo s TNP, ter mestni gozd Kozlov rob, gozd ob sotočju Soče in Tolminke ter sestoj in drevesa na planini Razor, ki so razglašeni z Odlokom (1998)¹¹. Med **GPN z nedovoljenimi ukrepi** sta uvrščena gozdna rezervata Grušnica in Pod Sopotom (odseka 21b in 34b).

3.2 Lesna zaloga

NAČIN UGOTAVLJANJA LESNE ZALOGE

Lesno zalogo (LZ) smo ugotavljali z meritvami na stalnih vzorčnih ploskvah (SVP). Oblikovanje stratumov in vzorčna mreža sta ostala glede na pretekli GGN nespremenjena (v gospodarsko pomembnejših gozdovih prvega stratuma z vzorčno mrežo 1000x250 m ter v drugem stratumu 1000x500 m). Interval zaupanja ocene LZ s 5 % tveganjem je 229-291 m³/ha.

Poleg meritev na SVP smo LZ v vseh RGR ugotavljali tudi z okularno metodo hitre izmere temeljnice po Bitterlichu (Kramerjev dendrometer). Seštevke okularno ocenjenih LZ sestojev smo nato korigirali s korekcijskimi faktorji po posameznih stratumih, tako da:

- so seštevki okularno ugotovljenih LZ vseh sestojev stratuma enaki vsoti LZ stratuma, ki je bila ugotovljena s SVP,
- je delež drevesnih vrst, ki so v LZ stratuma zastopane z več kot 10 %, pri obeh načinih ocene (okularna ocena in meritev na SVP) enak.

LZ odseka tako predstavlja vsota korigiranih okularno ocenjenih LZ sestojev v posameznem odseku.

Preglednica 24/D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge

Stratum	Rastiščnogojitveni razred	Površina (ha)	Lesna zaloga (m ³ /ha)	Število SVP	+E (%)
1	30890 – Zmerno kisloljubna bukovja mešana z iglavci	1.140,96	298,4	46	10,5
	32140 – Gorska bukovja	2.821,56	288,4	112	
2	60000 – Gozdni rezervati	107,05	182,0	2	14,9
	70000 – Varovalni gozdovi	1.900,14	251,9	31	
	80840 – Zmerno kisloljubna bukovja za premeno	368,40	206,1	7	
	81740 – Podgorska bukovja za premeno	1.377,16	201,6	29	
Skupaj		7.715,27	260,0	227	

NAČIN UGOTAVLJANJA TARIF

Izračun tarif smo na novo izvedli po Kušarjevi metodi (Kušar, 2007) s pomočjo meritev premerov in višin na SVP, ločeno po rastiščnogojitvenih razredih in skupinah drevesnih vrst. Za RGR in skupine drevesnih vrst, pri katerih nismo razpolagali z dovoljšnim številom meritev višin

¹⁰ Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. Uradni list RS, št. 88/05 in 56/07 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20)

¹¹ Odlok o razglasitvi gozdov s posebnim namenom v občini Tolmin. Uradno glasilo št. 11/98

na SVP, smo tarife prevzeli iz območnega GGN. Naknadno smo izračune po odsekih uskladili tudi z izkušnjami revirnih gozdarjev na KE glede odstopanja med odkazano in posekano lesno maso. Za celotno GGE smo določili vmesne Čoklove tarife.

Preglednica 25/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in deb. razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	15,0	14,1	16,2	19,5	35,2	15,1	5,8
Jelka	80,9	1,3	2,7	8,0	7,1	0,3	0,1
Bor	0,9	2,0	9,6	61,1	26,4	0,4	0,2
Macesen	20,2	17,7	17,4	20,0	24,7	4,1	1,6
Bukev	9,8	20,6	23,6	20,8	25,2	146,6	56,3
Hrast	13,0	24,0	23,6	18,0	21,4	2,0	0,8
Pl. lst.	14,6	25,7	23,7	17,4	18,6	36,9	14,2
Dr. tr. lst.	15,8	26,2	23,3	17,0	17,7	51,9	20,0
Meh. lst.	21,8	29,8	22,3	13,7	12,4	2,7	1,0
Iglavci	16,7	14,4	16,1	20,3	32,5	19,8	7,6
Listavci	12,0	22,7	23,6	19,3	22,4	240,2	92,4
Skupaj	12,3	22,1	23,0	19,4	23,2	260,0	100,0

V LZ močno prevladujejo listavci, saj le slabih 8 % predstavljajo iglavci, večinoma gre za smreko. Iz zgornje preglednice je razvidno, da gre pri iglavcih za starejše drevje prsnega premera nad 40 cm. Mlajših smrekovih nasadov je v GGE malo.

V drevesni sestavi sicer z več kot polovico LZ prevladuje bukev, ki ji sledijo drugi trdi listavci – najbolj zastopana med njimi sta črni in beli gaber, vsak z okrog 10 %. Prvi se pojavlja zlasti na strmih legah varovalnih gozdov, drugi pa na nekdanjih kmetijskih površinah, ki jih porašča skupaj s plemenitimi listavci, zlasti lipo, jesenom in gorskim javorjem.

Preglednica 26/D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Lastniška kategorija		
			Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti
Iglavci	m ³	153.113	127.267	22.786	3.060
	m ³ /ha	19,8	19,9	19,2	21,3
Listavci	m ³	1.852.674	1.553.710	268.129	30.835
	m ³ /ha	240,2	243,4	225,9	214,1
Skupaj	m³	2.005.787	1.680.977	290.915	33.895
	m³/ha	260,0	263,3	245,1	235,4

3.3 Prirastek

Prirastek smo ugotavljali preko zaporednih meritev merskih dreves na 219 SVP, na katerih je bila izvedena vsaj druga meritev, ter ga kasneje izravnali preko prirastnih nizov, oblikovanih za posamezne skupine drevesnih vrst po RGR, stratumih in celotno GGE (v prilogi). Zaradi pomanjkanja podatkov in nizkega deleža pojasnjene variance smo prirastne nize za mehke listavce prevzeli iz GGN sosednje GGE Kobarid.

V povprečni letni prirastek, ki je nekoliko pod povprečjem celotnega GGO, s 15 % prispevajo iglavci in 85 % listavci. Pričakovano je prirastek višji pri tanjšem drevju.

Preglednica 27/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,30	0,17	0,13	0,13	0,14	0,87	14,6
Listavci	1,39	1,50	1,06	0,65	0,51	5,12	85,4
Skupaj:	1,69	1,67	1,19	0,78	0,65	5,99	100,0

Preglednica 28/D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Lastniška kategorija		
			Zasebni gozd.	Državni gozd.	Gozdovi lokalnih skupnosti
Iglavci	m ³	6.750	5.496	1.135	119
	m ³ /ha	0,87	0,86	0,96	0,83
Listavci	m ³	39.445	33.196	5.540	708
	m ³ /ha	5,12	5,20	4,66	4,92
Skupaj	m³	46.195	38.692	6.675	827
	m³/ha	5,99	6,06	5,62	5,75

3.4 Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica 29/RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradb sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek						Lesna zaloga m ³ /ha
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	125,63	1,6							
Drogovnjak	278,61	3,6							236,7
Debeljak	2.282,99	29,6	148,56	6,5	1,0	91,8	7,2	0,0	364,7
Sestoj v obnovi	1.281,38	16,6	614,51	48,0	24,2	60,8	15,0	0,0	238,3
RAZNOMERNO (sk-gnz)	3.225,15	41,8	43,34	1,3	11,1	70,5	18,4	0,0	227,1
Panjevec	164,99	2,1							192,5
Grmičav gozd	189,17	2,5							68,8
Pionirski gozd z grmišči	167,35	2,2							147,1
Skupaj	7.715,27	100,0	806,41	10,5					

V GGE je skoraj polovica manj kvalitetnih gozdov, v pretežni meri gre za raznomerne gozdove, ki so nastali na opuščeni kmetijskih površinah, manj je panjevcev, grmičavega gozda in pionirskega gozda z grmišči, ki se pojavljajo večinoma na strmih pobočjih, na zgornji gozdni meji ali pa gre za nekdanje senožeti, ki so se opustile.

Med enodobnimi gozdovi prevladujejo debeljaki, ki so se ohranili predvsem na težje dostopnih predelih, kjer je interes za gospodarjenje zaradi velikih stroškov spravila manjši. Močno je narasel delež sestojev v obnovi, ki so v pretežni meri posledica sanacije žledoloma iz leta 2014. Mlajših razvojnih faz je v enodobnih gozdovih malo.

Preglednica 30/D-POM: Sestava podmladka po drevesnih vrstah

Enota	Smreka	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	2,91	633,57	2,24	111,47	56,14	0,08	806,41
%	0,36	78,57	0,28	13,82	6,96	0,01	100,00

Sestava pomladka je podobna sestavi odraslih sestojev, prevladuje bukev, sledijo ji plemeniti (javor, veliki jesen) in trdi listavci (beli gaber).

Iz spodnje preglednice je razvidno, da prevladujejo nenegovana mladovja, kar se kasneje kaže v slabši kakovosti drevja ter rastiščem neustrezni drevesni sestavi sestojev v starejših razvojnih fazah.

Preglednica 31/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	125,63	19,9	9,8	56,2	14,1	13,7	3,6	63,0	19,7	13,0	31,6	39,9	15,5
Drogovnjak	278,61	0,0	44,3	46,0	9,7	4,0	22,2	73,8	0,0	18,3	69,1	12,6	0,0
Debeljak	2.282,99					2,8	43,2	52,4	1,6	0,8	77,6	21,3	0,3
Sestoj v obnovi	1.281,38					35,4	41,1	23,5	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	3.225,15					4,6	19,0	76,4	0,0				
Panjevec	164,99												
Grmičav gozd	189,17												
Pionirski gozd z grmišči	167,35	0,0	0,0	78,1	21,9								
Skupaj:	7.715,27												

3.5 Tipi sestojev**NAČIN IZDELAVE SESTOJNE KARTE**

Posodobitev sestojne karte in pripadajočih atributnih podatkov je potekala po ustaljenem protokolu (Kozorog in sod, 2013). S kabinetno posodobitvijo sestojne karte z ekransko tehniko in uporabo najnovejših digitalnih ortofoto posnetkov (DOF-25, 2020) smo zajeli izboljšanje položajne točnosti nekaterih sestojev, ažuriranje nastalih sprememb sestojev in izločanje novih sestojev. Tako posodobljeno karto smo vpeli na najnovejšo rabo tal (MKGP, 2020). S pomočjo fotointerpretacijskega ključa in drugih virov (SVP, gozdnogojitveni načrti, evidenca poseka ...) smo izvedli dopolnitev atributnega dela podatkov v sodelovanju s KE oz. revirnimi gozdarji, ki so bili intenzivneje vključeni tudi pri definiranju problemov v GGE. Sledil je vklop novih sestojev v obstoječi sistem šifriranja ter prečiščenje vseh podatkov.

Tako pripravljeno oz. posodobljeno sestojno karto smo s posodobljenim atributnim delom podatkov in prevzeto rabo tal na terenu le preverjali in dopolnjevali, pri čemer smo pozornost prednostno usmerili v ugotavljanje sprememb sestojev zaradi večjih pomladitvenih in sanacijskih sečenj. Posebno pozornost smo namenili tudi ugotavljanju gozdnega roba na terenu, ki pa je zaradi prepleta gozda z opuščenimi kmetijskimi površinami v gričevnatih predelih ter opuščenimi planinami v alpskem predelu GGE ponekod precej zahtevno. Ugotovljene spremembe smo sproti vnašali v sestojno karto preko tablične aplikacije GisMatrix.

Preglednica 32/D-DS: Tipi drevesne sestave gozdov

Tip	Površina (ha)	%
Bukovi gozdovi	2.720,37	35,3
Drugi pretežno listnati gozdovi	4.596,38	59,5
Gozdovi bukve in smreke	101,39	1,3
Smrekovi gozdovi	106,17	1,4
Drugi pretežno iglasti gozdovi	45,00	0,6
Drugi gozdovi iglavcev in listavcev	145,96	1,9
Skupaj	7.715,27	100,0

Karta tipov drevesne sestave gozdov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 2).

Današnji sestojni tipi so odraz naravnih dejavnikov in predvsem preteklega gospodarjenja, ki je vplivalo na sestojno zgradbo, razmerje drevesnih vrst, zasnovo in negovanost.

V GGE prevladujejo **drugi pretežno listnati gozdovi**, med katere štejemo varovalne gozdove ter gozdove za premeno, ki so nastali na opuščenih kmetijskih površinah in se pojavljajo večinoma na bukovih rastiščih, kjer pa je delež bukve na račun plemenih in trdih listavcev manjši.

Po deležu sledijo **bukovi gozdovi**, ki so se ohranili zlasti v slabše dostopnih predelih GGE na območju gorskih bukovij, na območju zmerno kisloljubnih bukovij z visoko proizvodno sposobnostjo rastišč pa tam, kjer že stoletja prevladuje gozdna raba.

Ostalih tipov gozdov je malo, gre predvsem za gozdne predele z višjim deležem smreke in drugih iglavcev.

Sestoje smo sicer izločali ob pomoči sestojne karte preteklega GGN ter ugotovljenih sprememb glede na zasnovo, kvaliteto, strukturo ter predvsem gozdnogojitveni cilj. Izločili smo 1071 sestojev s povprečno velikostjo 7,20 ha.

3.6 Ohranjenost gozdov

Preglednica 33/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno spremenjeni		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	711,21	18,5	2.597,47	67,3	500,19	13,0	45,77	1,2	3.854,64	50,0
Gpn, ukrepi so dov.	699,09	37,7	1.029,23	55,6	121,25	6,5	3,87	0,2	1.853,44	24,0
Gpn, ukrepi niso dov.	64,89	60,6	42,16	39,4	0,00	0,0	0,00	0,0	107,05	1,4
Varovalni gozdovi	1.098,63	57,8	789,88	41,6	11,63	0,6	0,00	0,0	1.900,14	24,6
Skupaj vsi gozdovi	2.573,82	33,4	4.458,74	57,8	633,07	8,2	49,64	0,6	7.715,27	100,0

Med najbolj ohranjene gozdove sodijo bukovi sestoji ter ohranjena obvodna vegetacija, med najbolj spremenjene pa uvrščamo nasade iglavcev. Povsod vmes najdemo mešane sestoje pretežno listavcev, kjer pa je tako sestava drevesnih vrst kot zgradba sestojev bolj ali manj spremenjena zaradi procesov zaraščanja in kmečkega prebiranja. Znatno bolj od večnamenskih gozdov so ohranjeni varovalni gozdovi ter gozdni rezervati.

3.7 Kakovost drevja

Preglednica 34/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih* (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	77	1,3	5,2	38,9	37,7	16,9
Bor	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
	3	0,0	0,0	0,0	66,7	33,3
Macesen	6	16,7	33,3	33,3	16,7	0,0
Bukev	734	0,1	4,1	28,7	35,6	31,5
Hrast	41	0,0	7,3	31,7	41,5	19,5
Pl. lst.	237	0,4	3,8	24,1	39,2	32,5
Dr. tr. lst.	106	0,0	0,0	7,5	21,7	70,8
Meh. lst.	8	0,0	0,0	0,0	12,5	87,5
Skupaj iglavci	87	2,3	6,9	37,9	36,8	16,1
Skupaj listavci	1.126	0,2	3,7	25,7	35,1	35,3
Skupaj	1.213	0,3	4,0	26,5	35,2	34,0

*Struktura je ugotovljena na drevju, debelejšem od 30 cm, ocenjenem na SVP.

Oceno kakovosti drevja je potrebno jemati z zadržkom, saj vanjo niso vključene notranje lastnosti lesa, ki bistveno vplivajo na kakovost sortimentov ter jih je na terenu nemogoče ocenjevati. Tudi brez upoštevanja tega dejstva pa so podatki o kakovosti drevja dokaj neugodni, saj prevladuje drevje slabših kakovostnih razredov. Glede na razvojno fazo, sestavo drevesnih vrst ter zlasti način gospodarjenja so rezultati pričakovani, brez povečanja odprtosti in realizacije gojitvenih del in nege gozdov pa jih bistveno ne bo mogoče izboljšati, kar je potrebno upoštevati pri opredeljevanju ciljev.

3.8 Poškodovanost drevja

Preglednica 35/PŠD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	5,7
Veje in krošnja	6,3
Osutost	0,3
Skupaj	12,3

Poškodovanost drevja kljub žledolomu, ki je prizadel del GGE, ni zelo izrazita, se pa kaže v razporeditvi poškodovanosti, saj prevladuje poškodovanost vej in krošnje, ki se je glede na pretekli GGN več kot podvojila. Poškodbe debela se pojavljajo predvsem na strmejših naklonih, kjer gozd opravlja varovalno vlogo.

3.9 Objedenost gozdnega mladja

V letih 2009 in 2010 je ZGS opravil prvi popis objedenosti gozdnega mladja po prenovljeni metodi na območju celotne Slovenije. Izvedba popisa na terenu je prostorsko vezana na širše popisne enote, pri oblikovanju katerih so bila upoštevana populacijska območja rastlinojede parkljaste divjadi in zaokrožena gozdnata območja, ki so si podobna po drevesni sestavi, geološki podlagi, klimi ... GGE je v celoti uvrščena v popisno enoto Tolmin, v kateri so še GGE Kobarid, GGE Most na Soči, GGE Baška grapa in GGE Kanomlja.

V letu 2020 smo v vseh popisnih enotah izvedli četrti popis objedenosti. Kljub temu, da je stopnja objedenosti odvisna od številnih dejavnikov, nam podatek služi kot dodana vrednost pri razumevanju dogajanj v populacijah divjadi, predvsem glede gibanja njene številčnosti in gostote. V nadaljevanju prikazujemo podrobnejše podatke popisa gozdnega mladja za celotno popisno enoto Tolmin in primerjave med tremi popisi. Popisna enota Tolmin se prostorsko večinoma pokriva z RGR podgorska bukovja na karbonatih. Popisna enota se nahaja na območju, kjer se prepletajo populacije srne, jelena, muflona in gamsa.

Preglednica 36/OM1: Objedenost gozdnega mladja 2020 – skupno

Razred mladja	Število/ha	Objedenost (%)
do 15 cm	34.806	*
16-30 cm	38.221	23,7
31-60 cm	23.303	26,1
61-100 cm	8.237	18,5
101-150 cm	3.585	13,6
Skupaj 1-5	108.152	*
Skupaj 2-5	73.346	23,38

* Po novi metodologiji nismo več ugotavljali objedenosti v razredu mladja do 15 cm.

Preglednica 37/OM2: Objedenost gozdnega mladja po drevesnih vrstah*

Skup. DV	št. vz.	< 15cm			R1 15-30cm			R2 30-60cm			R3 60-100cm			R4 100-150cm			R1-R4		
		DV %	št./ha	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	
Smreka	19	1	206	1	504	2,9	1	193	2	163	9,1	6	207	1	1.067	2,8			
Jelka	6	1	206	1	311	19,0	1	207	14,3	2	148	20,0	3	104	14,3	1	770	17,3	
Macesen	1				15	100										15	100,0		
Bukev	50	7	2.471	26	9.940	7,6	48	11.229	10,0	61	5.037	7,6	63	2.267	7,2	39	28.473	8,5	
Hrasti	2				15			15									30		
Plemeniti list	49	75	25.950	58	22.162	31,8	30	6.963	46,6	13	1.037	52,9	7	267	61,1	41	30.428	36,1	
Trdi listavci	35	16	5.458	11	4.207	25,0	15	3.392	40,2	19	1.541	30,8	19	667	22,2	13	9.807	31,0	
Mehki listavci	17	1	515	3	1.067	11,1	6	1.304	25,0	4	311	23,8	2	74	4	2.755	18,8		
Iglavci	22	1	412	2	830	10,7	2	400	7,4	4	311	14,3	9	311	4,8	3	1.852	9,6	
Listavci	53	99	34.394	98	37.391	24,0	98	22.903	26,5	96	7.926	18,7	91	3.274	14,5	97	71.493	23,7	
Skupaj	53	100	34.806	100	38.221	23,7	100	23.303	26,1	100	8.237	18,5	100	3.585	13,6	100	73.345	23,4	

*Objedenost mladja se izraža v deležu mladja višine od 16 do 150 cm.

Glavni graditeljci bodočih sestojev sta v popisni enoti bukev 39 % in plemeniti listavci 41 %. Preraščanje je zadovoljivo le pri bukvi, kjer je število mladja v R4 napram R1 23 %, pri plemenitih listavcih je ta delež komaj 1,2 %.

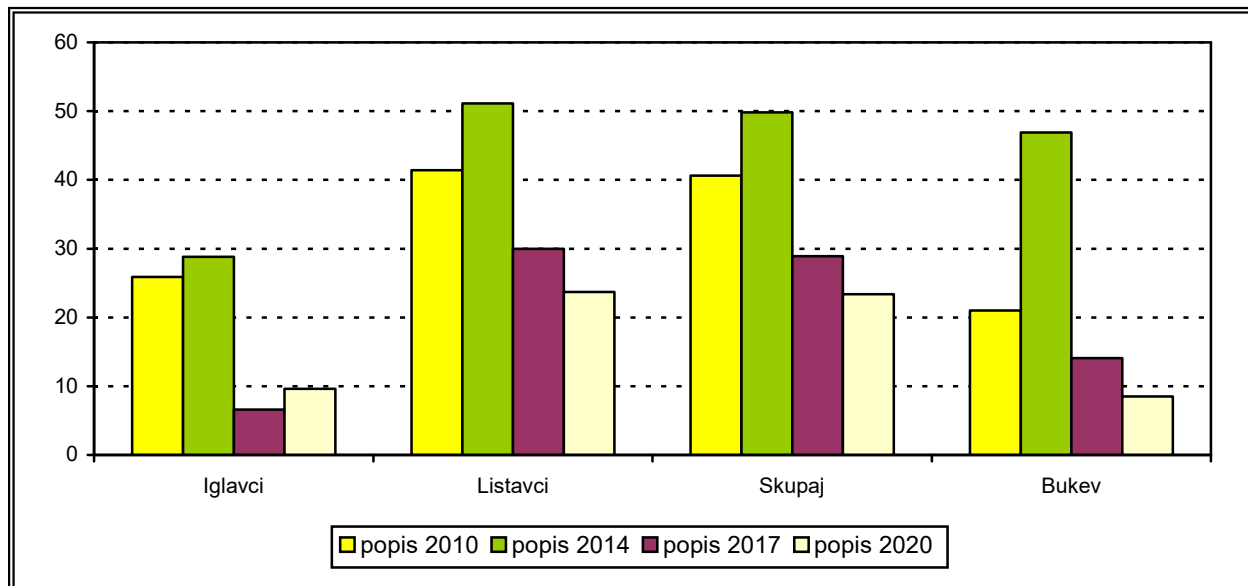
Objedenost gozdnega mladja je v zadnjem popisu leta 2020 močno in statistično značilno upadla glede na predhodne tri popise, kar velja za vse drevesne vrste skupaj, kot tudi za bukev, ki je glede objedanja nepreferenčna vrsta.

Stanje in objedenost gozdnega mladja kaže na zmanjšan pritisk rastlinojedov na gozdne sestoje. Takšno stanje je predvsem posledica povečane prehranske osnove za divjad zaradi obširnih pomlajenih površin, ki so nastale po sanaciji žledoloma in lubadark. Deloma na ugodnejše stanje vpliva tudi povečan odstrel. Problematična ostaja relativno visoka stopnja objedenosti plemenitih listavcev, ki so pri divjadi v smislu objedanja najbolj priljubljene drevesne vrste.

Preglednica 38/D-DPO: Delež poškodovanih osebkov (objedenost) po posameznih drevesnih vrstah za razrede R1-R4

	2010	2014	2017	2020
Smreka	16,8	33,5	1,8	2,8
Jelka	38,3	22,5	11,9	17,3
Macesen				100,0
Bukev	21,0	46,9	14,1	8,5
Hrasti	0,0	0,0		
Plemeniti listavci	61,7	53,8	44,8	36,1
Drugi trdi listavci	43,8	59,4	33,0	31,0
Mehki listavci	44,3	56,6	34,6	18,8
Iglavci	25,9	28,8	6,6	9,6
Listavci	41,4	51,1	30,0	23,7
Skupaj	40,6	49,8	28,9	23,4

Grafikon 2/D-DPO: Primerjava deleža poškodovanih osebkov (objedenost) gozdnega mladja med popisi 2010, 2014, 2017 in 2020

3.10 Odmrlo drevje

Preglednica 39/OD: Odmrlo drevje

Razširjeni deb. razred		Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj		
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.
10 – 29 cm	št./ha	0,47	18,04	18,51	0,81	39,39	40,20	1,28	57,43	58,71
	m ³ /ha	0,15	6,55	6,70	0,27	14,19	14,46	0,42	20,74	21,16
30 – 49 cm	št./ha	0,20	4,26	4,46	0,47	9,86	10,33	0,67	14,12	14,79
	m ³ /ha	0,29	7,25	7,54	0,70	16,77	17,47	0,99	24,02	25,01
50 in več cm	št./ha	0,00	0,07	0,07	0,00	0,61	0,61	0,00	0,68	0,68
	m ³ /ha	0,00	0,21	0,21	0,00	2,04	2,04	0,00	2,25	2,25
Skupaj	št./ha	0,67	22,37	23,04	1,28	49,86	51,14	1,95	72,23	74,18
	m³/ha	0,44	14,01	14,45	0,97	33,00	33,97	1,41	47,01	48,42

Pravilnik (2009a)¹² določa okvirno odmrlo lesno maso v višini vsaj 3 % od LZ v GGE, pri čemer mora biti odmrlo drevje čimbolj enakomerno razporejeno v vseh debelinskih razredih, še zlasti v razredih nad 30 cm. Trenutno stanje v GGE je tako z vidika deleža odmrle lesne mase glede na LZ kakor tudi njene razporeditve v vseh debelinskih razredih ugodno. Odmrlo drevje namreč predstavlja preko 17 % LZ, od tega 10 % drevje debeline nad 30 cm. Glavnina odmrlega drevja se sicer pojavlja pri tanjših ležečih listavcih.

¹² Pravilnik o varstvu gozdov. Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16

4 ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI

4.1 *Kratek opis zgodovine gospodarjenja z gozdovi v gozdnogospodarski enoti*

Čeprav je bila Tolminska naseljena že zelo zgodaj, se je obremenitev gozdov predvsem zaradi kmetijstva in pašništva resneje povečala v srednjem veku, ko je bilo proti koncu tega obdobja že čutili pomanjkanje drvi. Leta 1628 je zato avstrijska vlada prepovedala trebljenje in krčenje gozdov, ki je bilo takrat v velikem razmahu. Večina dostopnih gozdov je tako že bila spremenjenih v kmetijske površine, ostali pa so v pretežni meri služili za pašo, nabiranje stelje in kleščenje vejevja. Zaradi tako velike intenzivnosti gospodarjenja se je izrazila potreba po izdelavi gozdnogospodarskih načrtov, s katerimi so želeli zagotoviti trajnost donosov iz gozda. Prvi, ki ga je leta 1770 izdelal Franc Flameck, velja tudi za enega prvih na Slovenskem. Za rezervirane deželnoknežje gozdove na Tolminskem (Tolminska, Ostrožna, Kopovišče, Zadlaz) pa so že leta 1767 z družbo Businelli podpisali koncesijsko pogodbo za sekanje za dobo 28 let. Spravilo je potekalo s plavljenjem po rekah, na katerih so zgradili klavže, v Tolminu pa grablje za prestrežanje lesa.

V drugi polovici 19. stoletja je s prodorom industrializacije prišlo do agrarne krize. Slabše kmetijske površine so začeli opuščati in začel se je proces zaraščanja, ki traja še danes. Z izjemo deželnoknežjih gozdov je bil odnos do gozda precej mačehovski, kar se v zgradbi in kvaliteti gozdov kaže še danes. Prevladujejo slabe genetske zasnove drevja, ki so se podedovale od panjevskih, košatih dreves na zaraščajočih pašnikih in gmajnah.

Gospodarjenje se je nekoliko izboljšalo po drugi svetovni vojni z novo organizacijo gozdarstva ter prvimi gozdnogospodarskimi načrti za GGE Tolmin (1971, 1981, 1991). Vendar pa je nova reorganizacija, ki je sledila osamosvojitvi Slovenije, močno vplivala tudi na gozdove v Posočju. Večja odgovornost za gospodarjenje z gozdom je bila prepuščena lastnikom, ti pa so slabše izobraženi, opremljeni in organizirani ter v večji meri zadovoljujejo le potrebe po drveh. Še naprej se nadaljuje opuščanje rabe kmetijskih zemljišč in s tem povezano zaraščanje krajine, veliko je gozdov pionirskega značaja, ki so zavzeli nekdanje kmetijske površine, kar je še posebej opazno na območju Volčanskih Rutov ob zahodni meji. Takšne gozdove je gozdarstvo v prejšnjem sistemu z velikimi vložki dela in sredstev spreminjalo v velikopovršinske intenzivne nasade iglavcev, ki pa danes z opuščanjem nege in prepuščanjem naravnemu razvoju kažejo precej klavrno podobo. K slabemu stanju gozdov nadalje prispevajo velika razdrobljenost gozdne posesti, solastništvo, razseljenost lastnikov gozdov po Sloveniji in tujini ter posledično nepoznavanje meja parcel, kar otežuje načrtno gospodarjenje na večjih kompleksih.

4.2 *Gospodarjenje z gozdovi v preteklem ureditvenem obdobju*

V preteklem ureditvenem obdobju so bili zaradi slabe odprtosti gozdov, neugodnih lastniških razmer in majhne navezanosti lastnikov na gozd cilji gospodarjenja ohlapno določeni in usmerjeni v zagotavljanje sonaravnega, večnamenskega in trajnostnega gospodarjenja v vseh gozdovih, uravnavanje ustrezne zgradbe gozda, zagotavljanje lokalnih potreb po prostorninskem lesu, izboljšanje pravih razmer ter ohranjanje ugodnega stanja kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov na območjih Natura 2000.

Izdatno je na gospodarjenje z gozdom vplival žledolom leta 2014. V sanaciji poškodovanih gozdov so svojo priložnost videli izvajalci, ki so se v letih po ujmi okrepili s sodobnimi in zmogljivimi stroji za gozdno proizvodno, predvsem žičnicami. Po končani sanaciji so začeli pritiskati tudi na ostale, še zlasti najbolj ohranjene bukove gozdove, intenzivnost gospodarjenja se je na predelih odprtih gozdov močno povečala, kar se kaže na zgradbi gozda, ki s sledmi številnih žičniških linij vpliva tudi na podobo krajine.

4.2.1 Posek

Posek po rastiščnoqojitvenih razredih in primerjava z načrtovanim

Preglednica 40/D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih

Ureditveno obdobje 2011-2020					
Gospodarski razred		Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
		m ³	m ³	%	%
30890-Zmerno kisloljubna bukovja mešana z iglavci	Iglavci	2.618	1.648	63,0	0,5
	Listavci	69.380	35.655	51,4	10,4
	Skupaj	71.998	37.304	51,8	10,9
32190-Gorska bukovja mešana z iglavci	Iglavci	10.753	2.254	21,0	0,7
	Listavci	129.705	53.172	41,0	15,5
	Skupaj	140.458	55.426	39,5	16,2
35440-Alpska bukovja sušnih leg	Iglavci	358	8	2,2	0,0
	Listavci	16.585	1.927	11,6	0,6
	Skupaj	16.943	1.935	11,4	0,6
70000-Varovalni gozdovi	Iglavci	140	27	19,4	0,0
	Listavci	34.285	9.982	29,1	2,9
	Skupaj	34.425	10.009	29,1	2,9
80840-Zmerno kisloljubna bukovja za premeno	Iglavci	880	1.916	217,7	0,6
	Listavci	28.545	12.940	45,3	3,8
	Skupaj	29.425	14.856	50,5	4,3
81740-Podgorska bukovja za premeno	Iglavci	1.727	1.906	110,4	0,6
	Listavci	46.977	14.434	30,7	4,2
	Skupaj	48.704	16.340	33,5	4,8
Skupaj	Iglavci	16.476	7.760	47,1	2,3
	Listavci	325.477	128.223	39,4	37,5
	Skupaj	341.953	135.983	39,8	39,8
Ureditveno obdobje 2001-2010					
Gospodarski razred		Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
		m ³	m ³	%	%
30890-Zmerno kisloljubna bukovja mešana z iglavci	Iglavci	1.213	452	37,2	0,3
	Listavci	40.450	11.051	27,3	7,3
	Skupaj	41.663	11.503	27,6	7,6
32190-Gorska bukovja mešana z iglavci	Iglavci	3.207	1.359	42,4	0,9
	Listavci	61.423	20.492	33,4	13,5
	Skupaj	64.630	21.851	33,8	14,4
35440-Alpska bukovja sušnih leg	Iglavci	132	0	0,0	0,0
	Listavci	8.969	1.497	16,7	1,0
	Skupaj	9.101	1.497	16,4	1,0
50140-Toploljubna bukovja s panjevskim gosp.	Iglavci	1.905	501	26,3	0,3
	Listavci	12.779	3.574	28,0	2,3
	Skupaj	14.684	4.074	27,7	2,7
70000-Varovalni gozdovi	Iglavci	77	67	87,6	0,0
	Listavci	11.121	5.757	51,8	3,8
	Skupaj	11.198	5.824	52,0	3,8
80840-Zmerno kisloljubna bukovja za premeno	Iglavci	654	402	61,4	0,3
	Listavci	10.247	2.324	22,7	1,5
	Skupaj	10.901	2.725	25,0	1,8
Skupaj	Iglavci	7.188	2.780	38,7	1,8
	Listavci	144.989	44.694	30,8	29,4
	Skupaj	152.177	47.474	31,2	31,2

Predpostavka v prejšnjem GGN, da glede na izkušnje iz preteklosti, težke spravilne razmere, slabo odprtost in lastniško razdrobljenost gozdov ter trende gibanja povpraševanja po lesu realizacija sečnje ne bo preseгла 50 % možnega poseka, se je izkazala za pravilno. Poleg tega

je potrebno izpostaviti, da kar 30 % realiziranega poseka predstavlja neizkoriščeno drevje, ki je po žledolomu ostalo v gozdu. Kljub temu pa se je posek v absolutni količini glede na prejšnje ureditveno obdobje več kot podvojil.

Sicer pa realizacija možnega poseka sledi kakovosti rastišč – na boljših rastiščih je presegla 50 %, medtem ko je najnižja v varovalnih gozdovih in podgorskih bukovjih za premeno. Zaradi sanitarnih sečenj je posek iglavcev v gozdovih za premeno presegl načrtovani možni posek.

Preglednica 41/D-PL1: Realizacija poseka po lastniških kategorijah

Posek	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi			Gozdovi lokalnih skupnosti			Skupaj GGE		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Načrtovan – m ³	13.734	265.036	278.770	2.522	54.916	57.438	220	5.525	5.745	16.476	325.477	341.953
Izveden – m ³	6.938	120.532	127.470	772	7.101	7.873	50	591	640	7.760	128.223	135.983
Realizacija - %	50,5	45,5	45,7	30,6	12,9	13,7	22,5	10,7	11,1	47,1	39,4	39,8
Povp. drevo m ³	0,87	0,60	0,61	0,55	0,63	0,62	1,60	0,34	0,36	0,82	0,60	0,61

Posek po vrstah sečenj

Po vrsti poseka v GGE prevladuje sanitarni posek, če pa od tega odštejemo neizkoriščeno drevje, je posek dokaj enakomerno porazdeljen med redčenja, pomladitvene sečnje in sanitarni posek. Sorazmerno visok je tudi posek oslabelega drevja – večinoma gre za drevje, poškodovano po žledolomu, ki se suši predvsem na slabših, sušnejših rastiščih.

Preglednica 42/VP: Posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah

Skupaj GGE

		Vrste poseka										% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek		
		Redčen.	Pomlad.	Drugo									
Iglavci	m ³	1.774	459	21	5	0	1.109	4.210	90	29	62		
	%	22,9	5,9	0,3	0,1	0,0	14,3	54,1	1,2	0,4	0,8	6,3	21,3
Listavci	m ³	27.345	27.717	54	2.727	0	5.474	59.816	2.036	736	2.322		
	%	21,3	21,6	0,0	2,1	0,0	4,3	46,7	1,6	0,6	1,8	6,8	29,8
Skupaj	m³	29.119	28.176	75	2.732	0	6.583	64.026	2.126	765	2.384		
	%	21,4	20,7	0,1	2,0	0,0	4,8	47,0	1,6	0,6	1,8	6,8	29,1

Zasebni gozdovi

		Vrste poseka										% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek		
		Redčenja	Pomlad.	Drugo									
Iglavci	m ³	1.561	457	21	5	0	802	3.925	88	29	50		
	%	22,5	6,6	0,3	0,1	0,0	11,6	56,5	1,3	0,4	0,7	6,8	23,0
Listavci	m ³	26.612	26.433	54	2.633	0	5.440	54.564	1.916	724	2.159		
	%	22,1	21,9	0,0	2,2	0,0	4,5	45,3	1,6	0,6	1,8	8,0	34,8
Skupaj	m³	28.173	26.890	75	2.638	0	6.242	58.489	2.004	753	2.209		
	%	22,1	21,1	0,1	2,1	0,0	4,9	45,8	1,6	0,6	1,7	8,0	33,8

Državni gozdovi

		Vrste poseka										% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. Posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedo. posek		
		Redčen.	Pomlad.	Drugo									
Iglavci	m ³	184	0	0	0	0	307	279	3	0	0		
	%	23,8	0,0	0,0	0,0	0,0	39,8	36,1	0,3	0,0	0,0	4,0	13,5
Listavci	m ³	492	1.192	0	38	0	24	5.095	114	6	140		
	%	6,9	16,8	0,0	0,5	0,0	0,3	71,8	1,6	0,1	2,0	2,1	9,3
Skupaj	m ³	676	1.192	0	38	0	331	5.374	117	6	140		
	%	8,6	15,1	0,0	0,5	0,0	4,2	68,2	1,5	0,1	1,8	2,2	9,6

Gozdovi lokalnih skupnosti

		Vrste poseka										% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. Posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek		
		Redčen.	Pomlad.	Drugo									
Iglavci	m ³	30	1	0	0	0	0	6	0	0	12		
	%	59,8	2,7	0,0	0,0	0,0	0,0	12,7	0,0	0,8	24,0	2,6	8,6
Listavci	m ³	241	93	0	56	0	11	156	6	5	23		
	%	40,7	15,7	0,0	9,4	0,0	1,8	26,5	1,0	0,9	4,0	1,7	7,6
Skupaj	m ³	271	94	0	56	0	11	162	6	5	35		
	%	42,3	14,7	0,0	8,8	0,0	1,7	25,3	0,9	0,8	5,5	1,7	7,7

Posek po skupinah drevesnih vrst
Preglednica 43/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	4,7	6,8	0,3
Jelka	0,1	11,2	0,0
Bor	0,3	8,5	0,0
Macesen	0,6	3,6	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	69,7	8,2	4,7
Hrast	1,2	5,8	0,1
Pl. lst.	10,0	6,1	0,7
Dr. tr. lst.	12,4	3,8	0,8
Meh. lst.	1,0	5,7	0,1
Skupaj iglavci	5,7	6,3	0,4
Skupaj listavci	94,3	6,8	6,4
Skupaj	100,0	6,8	6,8

Posek po debelinskih razredih

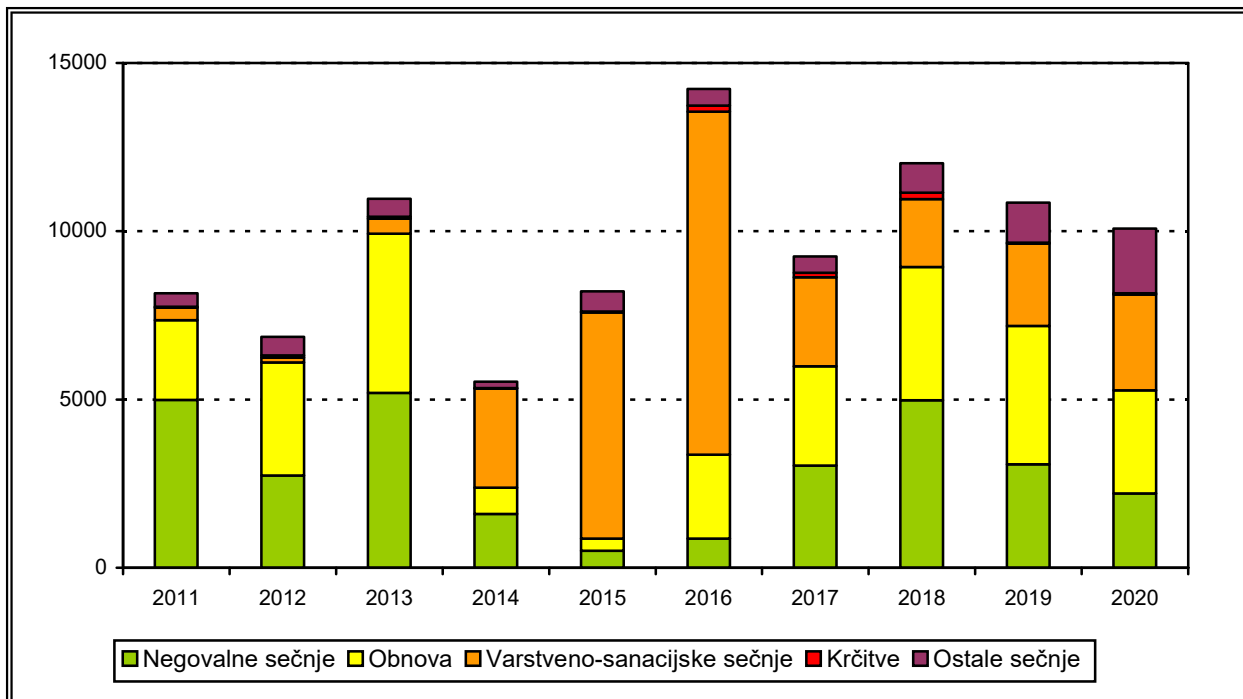
Tako po skupinah drevesnih vrst kot tudi po debelinski strukturi poseka se odraža sestava drevesnih vrst v GGE.

Preglednica 44/PDR: Posek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	1,7	7,8	12,0	11,6	3,0	6,3	1,0
Listavci	3,0	6,5	8,5	8,3	6,5	6,8	16,6
Skupaj	2,9	6,6	8,6	8,5	6,0	6,8	17,6

Posek je po letih ureditvenega obdobja dokaj uravnotežen in se giblje okrog 10.000 m³ posekanega lesa na leto. Najvišji je bil posek leta 2016, ko se je približal 15.000 m³, poleg tega se je tega leta uradno zaključila sanacija žledoloma in je bilo evidentirano neizkoriščeno drevje, ki je po sanaciji ostalo v gozdu (cca. 40.000 m³), ki pa ga zaradi preglednosti v grafikonu ne prikazujemo.

Grafikon 3/D-PL: Pregled poseka (m³) po letih ureditvenega obdobja

Preglednica 45/P-GGE: Realizacija poseka v preteklem ureditvenem obdobju

2011 - 2020	Načrtovani posek	Realizacija poseka - po tekočih evidencah		Realizacija poseka - po podatkih iz SVP (točkovna in intervalna ocena)		
	m ³	m ³	%	točkovno m ³	interval +- m ³	%
Iglavci	16.476	7.760	47,1	18.289	26.083	111,0
Listavci	325.477	128.226	39,4	198.774	85.671	61,1
Skupaj	341.953	135.986	39,8	217.063	89.377	63,5

Preglednica 46/OPPE: Ocena poseka na SVP in primerjava za evidenco

Stratum	Površina(ha)	Evidenca (m ³ /ha/leto)	Ocena poseka na SVP					
			Število SVP	Povprečni letni posek (m ³ /ha/leto)	Standardni odklon	Interval zaupanja (+- m ³ /ha/leto)	Relativni odklon zaup. (e%)	
GGE	Iglavci	7.626,68	0,10	219	0,240	2,582	0,342	142,5
	Listavci	7.626,68	1,68	219	2,606	8,482	1,123	43,1
	Skupaj	7.626,68	1,78	219	2,846	8,848	1,172	41,2
Državni gozdovi	1.367,26	0,58	17	0,035	0,103	0,053	151,4	
Ostali gozdovi	6.259,42	2,05	202	3,083	9,175	1,265	41,0	

*Opomba: V izračun niso zajeti gozdovi s posebnim namenom, kjer ukrepi niso dovoljeni

Preglednica 47/PRP: Primerjava realizacije poseka po lastniških kategorijah in SVP

Posek	Ostali gozdovi			Državni gozdovi			Skupaj GGE		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Načrtovan - m ³	13.954	270.561	284.515	2.522	54.916	57.438	16.476	325.477	341.953
Izveden - m ³	6.987	121.125	128.112	772	7.101	7.873	7.760	128.226	135.985
Izveden SVP - m ³	16.274	176.685	192.959	0	474	474	18.289	198.774	217.063
Realizacija - evid	50,1	44,8	45,0	30,6	12,9	13,7	47,1	39,4	39,8
Realizacija - SVP	116,6	65,3	67,8	0,0	0,9	0,8	111,0	61,1	63,5
Povp. drevo - m ³	0,87	0,60	0,61	0,55	0,63	0,62	0,82	0,60	0,61

Delež evidentiranega poseka je nizek. Takšna odstopanja so zagotovo tudi posledica sanacije žledoloma. Razlika med bruto in neto odkazano lesno maso je namreč navadno do 15 %, v primeru sanacije žledoloma pa v gozdu ostane tudi 30 % in več lesne mase. Evidenca poseka v času žledoloma se namreč ni vršila na podlagi označenega drevja za posek, kot je to običajno. Lastniki so na osnovi generalne odločbe o sanaciji žledoloma, ki je zajemala več oddelkov skupaj ali pa celoten kataster, revirnemu gozdarju sporočali neto posekano lesno maso, ki jo je ta preko znanih pretvorbenih faktorjev med bruto in neto lesno maso pretvoril v bruto posek za posameznega lastnika. Pri tem pa ni bila v zadostni meri evidentirana neizkoriščena lesna masa večjih ostankov že sprhnelega lesa dreves, ki jih lastniki niso odpeljali iz gozda (odlomljeni in prepereli vrhači, že preperela ležeča debela na pol prelomljenih dreves, razcefrani ostanki debel ...). Ocenjujemo, da je zaradi tega nastala večja razlika med evidentiranim posekom in oceno poseka po SVP.

4.2.2 Gojitvena in varstvena dela

Preglednica 48/OGDL/OGD: Opravljena gojitvena in varstv. dela po lastniških kat. in skupaj v GGE

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi		
		Načrt	Izvedeno	Indeks	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	69,83	41,54	59,5	5,76	0,00	0,0
Obžetev	ha	31,35	0,00	0,0	5,77	0,00	0,0
Nega mladja	ha	1,28	0,00	0,0	0,08	0,00	0,0
Nega gošče	ha	16,29	0,80	4,9	2,80	0,00	0,0
Nega letvenjaka	ha	28,32	3,90	13,8	6,19	0,00	0,0
Nega ml. drogovnjaka	ha	42,43	0,00	0,0	6,20	0,00	0,0
Sadnja	ha	0,00	1,00				
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	3,75		0,00	1,68	
Vzdrževanje travinj	ha	0,00	5,80				
Naravni razvoj biotopov	m ³	0,00	5.034,85				
Gojitvena in varstvena dela	Enota	Gozdovi lokalnih skupnosti			Skupaj		
		Načrt	Izvedeno	Indeks	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	1,00	0,00	0,0	76,59	41,54	54,2
Obžetev	ha	0,17	0,00	0,0	37,29	0,00	0,0
Nega mladja	ha				1,36	0,00	0,0
Nega gošče	ha				19,09	0,80	4,2
Nega letvenjaka	ha				34,51	3,90	11,3
Nega ml. drogovnjaka	ha	0,22	0,00	0,0	48,85	0,00	0,0
Sadnja	ha				0,00	1,00	
Varstvo pred žuželkami	dni				0,00	5,43	
Vzdrževanje travinj	ha				0,00	5,80	
Naravni razvoj biotopov	m ³				0,00	5.034,85	

Gojitvena dela so bila zaradi tradicije gospodarjenja (sečnja za domače potrebe) ter razdrobljene gozdne posesti načrtovana v majhnem obsegu, ob tem pa je bila tudi realizacija izredno nizka. S preko 50 % se je realizirala le priprava sestojev na obnovo, sicer pa je realizacija drugih načrtovanih del zanemarljivo majhna. Izpostaviti velja izvedbo nekaterih del, ki z GGN niso bila načrtovana – sadnja, varstvo gozdov pred žuželkami, vzdrževanje travinj ter prepuščanje gozdov naravnemu razvoju. Za slednje so bila rezervirana namenska sredstva iz gozdnega sklada, zaradi česar se tudi lastniki gozdov ob primernih odškodninah lažje odločijo za tovrstni ukrep.

4.2.3 Gradnja gozdnih prometnic

Zaradi slabše povezanosti lastnikov gozdov, relativno nizke odvisnosti ljudi od gozda ter zahtevne gradnje se pridobivanje lesa pretežno izvaja v okvirih obstoječe infrastrukture. Za novogradnje gozdnih cest se lastniki gozdov redkeje odločajo predvsem zaradi velikega števila lastnikov v načrtovanih predelih odpiranja gozdov. Veliko število lastnikov gozdov investitorju ali pa pobudniku gradnje gozdne ceste nalaga pridobivanje zahtevnih soglasji (Natura 2000, vodno

soglasje, soglasje ZGS ...), ki jih mora poleg izkazane pravice graditi pridobiti pred izdelavo projekta.

V preteklem načrtovalnem obdobju je bilo v GGE načrtovanih dobrih 9 km gradenj gozdnih cest in vlak. Tudi zaradi odpravljanja posledic žledoloma ter posledično manj zahtevnih birokratskih postopkov se je del teh načrtov realiziral, zgrajenih in rekonstruiranih je bilo 1,28 km gozdnih cest in 7,13 km gozdnih vlak.

Preglednica 49/D-GTV: Obseg opravljenih del na gozdnih vlakih po letih (m)

Leto	Novogradnje	Rekonstrukcije	skupaj
2011	0	360	360
2012	605	575	1.180
2013	0	0	0
2014	1.550	0	1.550
2015	2.090	0	2.090
2016	1.650	0	1.650
2017	300	0	300
2018	0	0	0
2019	0	0	0
2020	0	0	0
SKUPAJ	6.195	935	7.130

Načrti glede gradenj traktorskih vlak so bili usmerjeni zlasti v vzpostavitev prevoznosti traktorskih poti, ki so nekoč služile v kmetijske namene, z zaraščanjem pa postale sestavni del gozdnega prostora. V preteklem načrtu obseg gradenj vlak zaradi navedenega dejstva ni natančno opredeljen. Opredelila so se zgolj prednostna območja odpiranja gozdov.

4.2.4 Opravljena dela in aktivnosti na krepitvi funkcij gozdov

V preteklem GGN je bilo predvideno vzdrževanje evropske pešpoti E7, zgodovinsko-naravoslovne poti na Grad, postavitev 10 informacijskih tabel v gozdovih s posebnim namenom ter 4 informacijskih tabel ob drevesih izjemnih dimenzij.

Pod okriljem ali ob sodelovanju ZGS OE Tolmin se je izvedlo naslednja dela:

- prenovljene so bile vsebine na zgodovinski naravoslovni poti Kozlov rob, ki je bila vključena tudi v enotno označitev LTO Sotočje, z novimi enotnimi informacijskimi in usmerjevalnimi tablami so bile označene vse naravne in kulturne znamenitosti,
- v okviru projekta LAS Izjemna drevesa Severne Primorske je bil leta 2014 izdan krajši tematski vodnik, v GGE je bilo opremljenih in označenih 7 izjemnih dreves,
- leta 2021 je bil dodatno urejen Gozdček Sovodenj pri Sotočju,
- vzdrževala se je evropska pešpot E7, ki poteka tudi po GGE,
- izvedena je bila širša presoja vožnje s kolesom po gozdnih vlakih in poteh.

V okviru drugih deležnikov so bile izvedene še naslednje aktivnosti:

- urejena in označena je bila Slovenska turnokolesarska pot, ki poteka tudi skozi GGE,
- po GGE poteka nova, zelo obiskana pot Julijana Trail (okoli Julijskih Alp),
- skupaj z ureditvijo nove vstopne točke je bila obnovljena pot skozi Tolminska korita, kar prispeva k izjemno povečanemu obisku te naravne znamenitosti, močno pa se je povečal tudi obisk Javorce,
- ob Soči je bila urejena kolesarska povezava Tolmin-Most na Soči.

4.2.5 Posegi v gozd in gozdni prostor v obdobju 2011-2020

Preglednica 50/D-KRC: Krčitve gozdov v obdobju 2011-2020 po namenu

NAČIN POSEGA	Urbanizacija		Infrastruktura		Kmetijstvo		Drugo		SKUPAJ	
	št	ha	št	ha	št	ha	št	ha	št	ha
Dovoljenje za krčitev	0	0	0	0	23	14,12	0	0	23	14,12
Soglasje k dovoljenju	3	0,58	13	0,79	9	0,38	5	0,01	30	1,76
Strokovna mnenja	13	1,01	2	0,21	1	0,01	21	6,16	37	7,39
Projektni pogoji	1	0,04	2	0,11	0	0	0	0	3	0,15
SKUPAJ	17	1,63	17	1,11	33	14,51	26	6,17	93	23,42

Krčitve gozdov v GGE niso intenzivne, čeprav so se glede na predpreteklo desetletje nekoliko povečale. Prevladujejo krčitve v kmetijske namene. Sicer pa površina zaraščajočih površin presega površino izkrčenih, tako da se gozdnatost v GGE še vedno povečuje.

4.2.6 Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev v obdobju 2011-2020

Preglednice v zgornjih poglavjih pričajo o tem, da je gospodarski pomen gozdov na Tolminskem sorazmerno majhen. Izvedeni posek se je sicer močno povečal, in sicer predvsem zaradi večjega povpraševanja po delu s strani izvajalcev gozdne proizvodnje, vendar še vedno niti približno ne dosega načrtovanega možnega poseka.

Pomembno vlogo na gospodarjenje z gozdom v GGE je imel žledolom leta 2014, čeprav je prizadel le pas gozdov v nadmorskih višinah 600-900 m. Pozitivna posledica žledoloma je zlasti boljša odprtost gozdov, saj se je zgradilo kar nekaj novih odsekov gozdnih vlak in cest. Kljub temu se je ob sorazmerno slabi odprtosti in težki dostopnosti saniralo le okrog 40 % prizadetih gozdov, zaradi česar je v gozdovih ostala velika količina neizkoriščenega drevja.

Se je pa v obdobju po žledolomu nekaj izvajalcev gozdnih del okrepilo z zmogljivo gozdarsko mehanizacijo, predvsem žičnicami. Zaradi tega so na s prometnicami odprtih predelih tudi po zaključeni sanaciji žledoloma pritiski na gozd izdatnejši, sečnja pa izrazito neenakomerna. V trinajstih oddelkih oz. odsekih je tako posek presegel načrtovani možni posek. Preveč intenzivna je sečnja predvsem na žičniških linijah, pogosto tudi z večjimi količinami nedovoljenega poseka, ki ga bo kot do sedaj tudi v bodoče potrebno dosledno preprečevati.

Zaradi sanacije žledoloma se je močno povečal delež sestojev v obnovi, pa tudi mladovij, katerih zasnove pa so marsikje neustrezne. Brez vlaganj v gozdove v smislu gozdnogojitvenih del, ki jih praktično ni in jih glede na značilnosti gospodarjenja tudi v bodoče v večji meri ne gre pričakovati, presvetljene površine bukovih gozdov degradirajo v sestoje s prevladujočim deležem trdih listavcev na račun bukve. Kljub strokovni želji po izboljšanju vrstne sestave, zgradbe in kvalitete gozdov v GGE bo stimulacija lastnikov gozdov za opravljanje gojitvenih del v gozdovih brez korenitih sistemskih sprememb (višje subvencije za drobno posestne gozdove, manj birokracije pri uveljavljanju subvencij preko programa razvoja podeželja za drobno posest ...) praktično nemogoča.

Majhen interes po gospodarjenju z gozdom ima tudi nekatere pozitivne učinke – nizka realizacija sečnje (v skoraj petini vseh odsekov je bila realizacija možnega poseka nižja od 10 %) ugodno vpliva na stanje habitatov evropsko pomembnih prostoživečih živalskih vrst oz. varstvenih območij NATURA 2000. To je še toliko bolj pomembno, saj pretežen del GGE leži znotraj TNP, kjer naj bi intenzivnost gospodarjenja tudi sicer bila manjša.

Pri ujmah takšnega obsega, kot je bil žledolom v letu 2014, ima gozdarska stroka ob prevladujoči zasebni posesti precej omejen vpliv pri usmerjanju gospodarjenja z gozdovi. Glede na dejstvo, da so se po žledolomu pokazale tako pozitivne, kakor negativne posledice gospodarjenja z gozdovi, predstavlja trenutno stanje gozdov v GGE za stroko velik izziv, kako pozitivne učinke izkoristiti za odpravljanje negativnih ter pridobljeno znanje in izkušnje čim bolj učinkovito usmeriti v doseganje ciljev, ki si jih bomo postavili s pričujočim GGN.

Poleg gozdnogospodarskega načrtovanja je namreč v gozdovih s prevladujočo drobno zasebno gozdno posestjo potrebno pretežen del časa in pozornosti nameniti dialogu z lastniki, njihovem ozaveščanju, izobraževanju, povezovanju, komunikaciji z izvajalci, skupnemu iskanju najustreznejših rešitev ter njihovi implementaciji v gospodarjenje z gozdovi. Le na ta način bodo gozdnogospodarski cilji, predstavljeni v nadaljevanju tega načrta, v prihodnjem desetletju lažje dosegljivi.

5 ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

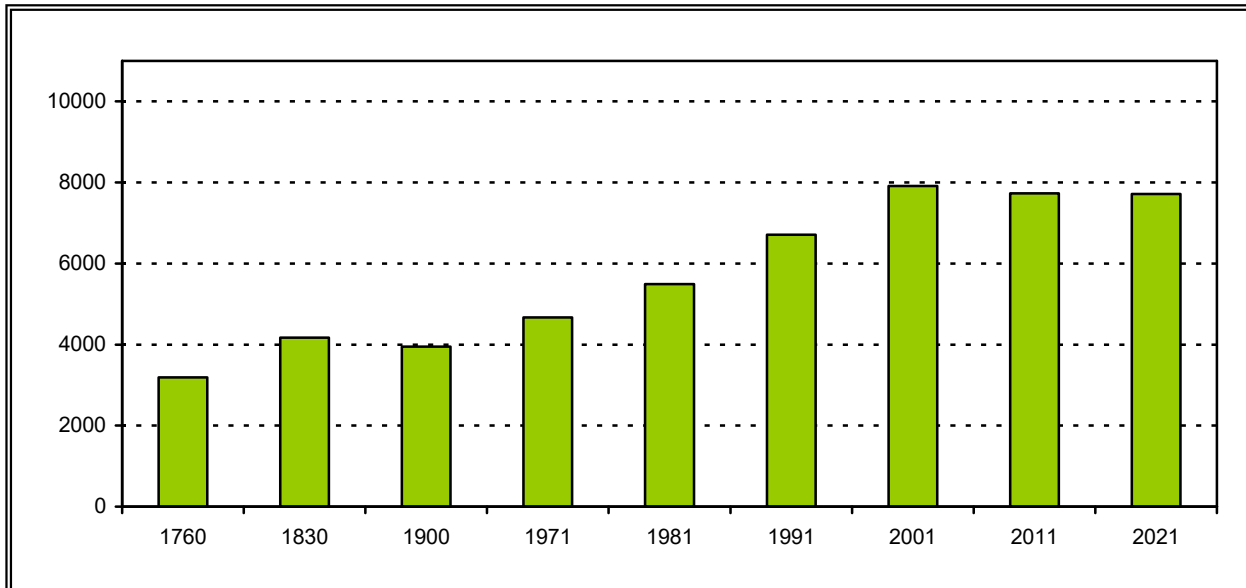
5.1 Razvoj gozdnih fondov

Površina gozda

Površina gozdov se je v zadnjih 50-tih letih skoraj podvojila (gozdnatost se je s 35 % skoraj podvojila). Krajina se torej spreminja iz tipične agrarne v gozdnato in gozdno, veliko gozdov ima pionirski značaj. Procesi zaraščanja se sicer v zadnjih dvajsetih letih umirjajo. Zmanjšanje gozdnatosti pred desetletjem je posledica izključitve ruševja iz površine gozda, del sprememb je povezanih tudi z nekoliko različnimi kriteriji izločanja in vrednotenja gozda, natančnejšega zajema podatkov zaradi natančnejših grafičnih podlag ter odpravljanja nekaterih manjših neskladij iz preteklih GGN.

Pomemben podatek je tudi razmerje med zaraščajočimi površinami in krčitvami – prvih je v pričujočem GGN okrog 100 ha, medtem ko je bilo v zadnjem desetletju za različne namene izkrčenih slabih 15 ha gozda. Poleg tega je potrebno upoštevati tudi ponovno vzpostavljanje kmetijskih površin na zaraščajočih površinah, za katerega pa krčitveno dovoljenje ni potrebno.

Grafikon 4/RGF: Razvoj površine gozda (ha) v zadnjih 260 letih v GGE

Lesna zaloga, prirastek, možni posek

Primerjava podatkov o LZ in prirastku kaže z izjemo zadnjega desetletja izrazito povečanje. Potrebno je sicer poudariti, da so spremembe povezane tudi z različnimi metodami izmere. Kontrolna vzorčna metoda je bila namreč uvedena ob obnovi GGN leta 2001, ko je bila na osnovi 105 SVP prvič ocenjena LZ, z zaporedno meritvijo SVP je bil del prirastnih nizov prvič izračunan desetletje kasneje (druga meritev je bila izvedena le na 81 SVP), šele z aktualno obnovo GGN pa so prirastni nizi za večino skupin drevesnih vrst izračunani na podlagi dovolj velikega vzorca (219 meritev), zaradi česar je ocena prirastka najnatančnejša do sedaj.

LZ glede na stanje pred desetletjem ostaja praktično nespremenjena, kar je deloma posledica bistveno večje realizacije možnega poseka, ki se je glede na prejšnje desetletje skoraj potrojil, še pomembneje pa na LZ vpliva visok delež odmrlih dreves, ki so po žledolomu in končani sanaciji ostala v gozdu.

Preglednica 51/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 1981–2021

Leto	Pov. ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Letni prirastek m ³ /ha			Letni realiziran posek* m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
1981	5490,14	3,0	110,0	113,0	0,13	2,76	2,89	0,05	1,19	1,24
1991	6.709,45	5,2	154,3	159,5	0,18	3,56	3,74	0,03	0,48	0,50
2001	7.915,33	15,6	188,0	203,6	0,41	3,73	4,14	0,04	0,56	0,60
2011	7.732,25	16,0	242,6	258,6	0,47	5,57	6,04	0,10	1,66	1,76
2021	7.715,27	19,8	240,1	260,0	0,87	5,11	5,99	0,28	4,18	4,46

*V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz. možni posek (in ne realiziran posek)

Preglednica 52/GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 1991-2021

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Mac.	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
1991	1,9	0,1	0,4	0,8	0,0	61,5	2,6	9,4	22,1	1,2
2001	5,6	0,1	0,7	1,3	0,0	57,9	1,3	9,9	21,9	1,4
2011	4,6	0,1	0,2	1,2	0,0	57,8	1,4	11,1	22,4	1,2
2021	5,8	0,1	0,2	1,6	0,0	56,3	0,8	14,2	20,0	1,0

V pogledu sestave drevesnih vrst je opazno, da še naprej narašča delež plemenitih listavcev, ki prevladujejo v pionirskih sestojih na najboljših rastiščih v GGE, in sicer predvsem na račun bukve, katere delež še naprej upada. Malenkost se je zmanjšal tudi delež trdih listavcev, delež smreke pa ostaja okrog 5 %.

Preglednica 53/GFX: Indeksi razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka (v %)

	Lesna zaloga %						Prirastek %						Možni posek
	Debelinski razredi						Debelinski razredi						
	I	II	III	IV	V	Skupaj	I	II	III	IV	V	Skupaj	
Iglavci	150,0	98,3	120,3	196,6	104,4	124,1	428,6	188,9	162,5	216,7	82,4	185,1	131,5
Listavci	90,0	87,4	94,3	105,1	125,3	99,0	89,7	82,9	86,2	100,0	159,4	91,7	99,2
Skupaj	90,0	87,9	95,4	109,2	122,7	100,5	104,3	87,9	90,8	109,9	132,7	99,0	100,8

Pri kontrolnem izračunu dejanske in pričakovane LZ je prišlo do manjših odstopanj, ki so deloma posledica korekcije tarif, predvsem pa nizkega deleža evidentiranega poseka glede na oceno poseka na podlagi meritev SVP. Ugotovljena LZ je tako nekoliko nižja od pričakovane.

Preglednica 54/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge

	Iglavci (m ³)	Listavci (m ³)	Skupaj (m ³)
LZ v prejšnjem ured. obdobju	123.639	1.875.914	1.999.553
Prirastek (letni*10)	36.464	430.530	466.994
Sečnje po evidenci	7.760	128.226	135.986
Zaloga odmrlega drevja	10.261	263.322	273.583
Pričakovana zaloga	142.082	1.914.896	2.056.978
Ugotovljena zaloga	153.113	1.852.674	2.005.787
% (ugotovljena LZ/pričakovana LZ)	107,8	96,8	97,5

5.2 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti

5.2.1 Presoja trajnosti z vidika debelinske strukture oz. razmerja razvojnih faz in zgradb sestojev

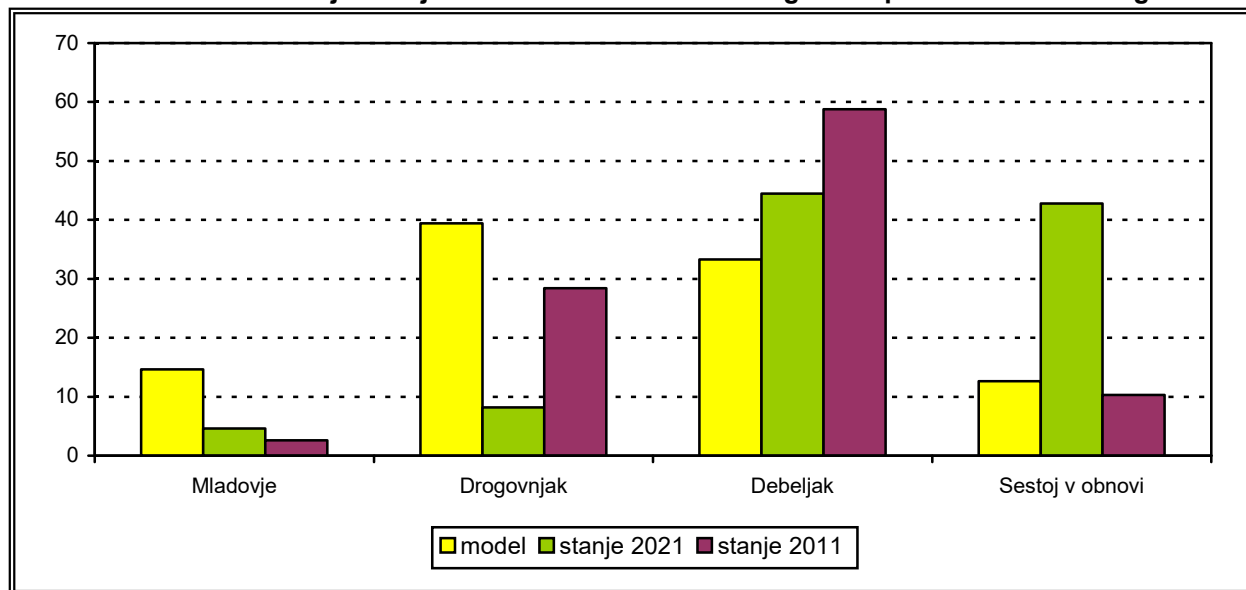
Preglednica 55/D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje raz. faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	125,16	2,2	4,6	20	14,7	401,95	-10,1
Drogovnjak	225,12	3,9	8,2	53	39,4	1.080,80	-31,2
Debeljak	1.218,80	21,4	44,4	44	33,3	913,03	11,2
Sestoj v obnovi	1.173,12	20,6	42,8	17	12,6	346,42	30,1
Raznomerno (skup.-gnez.)	2.680,87	47,0					
Panjevec	125,24	2,2					
Grmičav gozd	26,87	0,5					
Pionirski gozd z grmišči	132,90	2,3					
Skupaj	5.708,08	100,0	100,0	134	100,0	2.742,20	0,0

Opomba: v preglednico so vključeni večnamenski gozdovi in GPN z dovoljenim ukrepanjem.

Model smo določili na podlagi izhodiščnih modelov za pripravo ON 2011-2020, ki so temeljili na strokovnih podlagah ZGS, izdelanih za potrebne območnih načrtov (Veselič in sod, 2000). Uporabili smo podatke za vse gospodarske gozdove s skupinsko postopnim gospodarjenjem (brez varovalnih gozdov in gozdnih rezervatov), ločeno za enodobne in raznomerne gozdove.

Grafikon 5/D-PRF: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po RF v enodobnih gozdovih

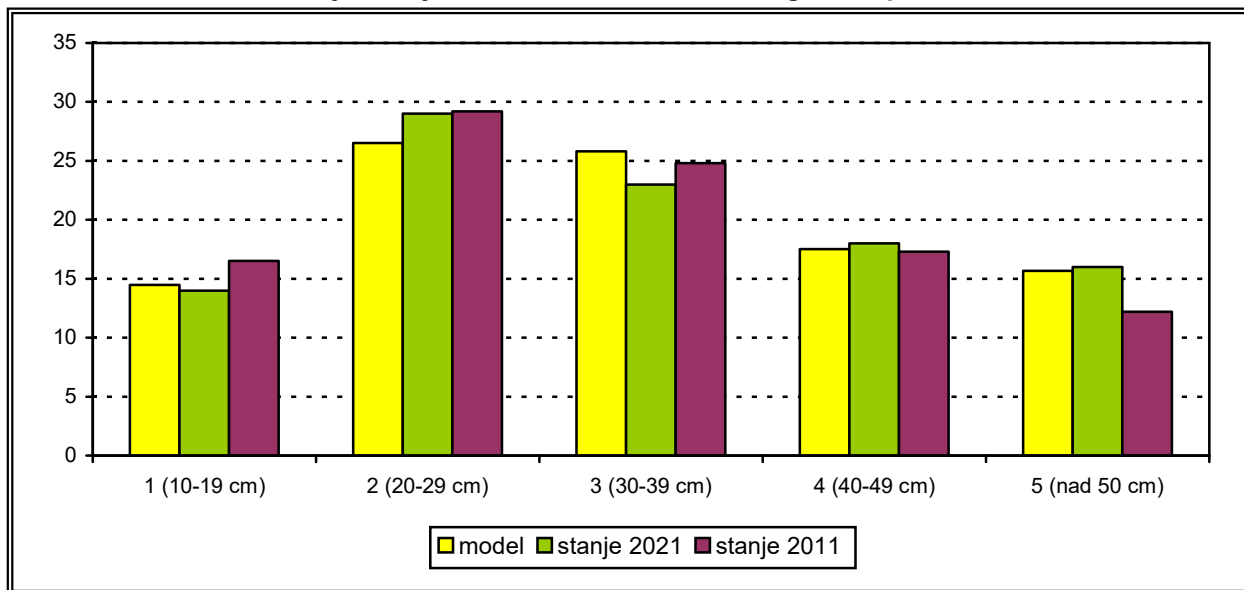
V GGE je v večnamenskih gozdovih in GPN z dovoljenim ukrepanjem 2.742 ha (48 %) **enodobnih gozdov** s skupinsko postopnim gospodarjenjem, ki jih zastopajo pretežno bukovi gozdovi v zmerno kisloljubnih (27 % oz. 749 ha) in gorskih bukovjih (59 % oz. 1.607 ha). Manjše površine enodobnih gozdov se nahajajo tudi v ostalih RGR, izpostaviti pa velja tudi 1.152 ha ohranjenih enodobnih gozdov v varovalnih gozdovih, ki jih v modelu nismo upoštevali.

Primerjava razvojne strukture gozdov po razvojnih fazah v enodobnih gozdovih kaže na bistveno povečan delež sestojev v obnovi, ki so nastali po sanaciji žledoloma, čeprav še vedno prevladujejo debeljaki. Povečal se je tudi delež mladovij, ki pa jih še vedno primanjkuje. Še

izrazitejše je pomanjkanje drogovnjakov, ki jih je deloma zaradi preraščanja, deloma pa zaradi žledoloma (del jih je prešlo v sestoje v obnovi) ostalo manj kot 10 %.

Po površini največjo razvojno fazo predstavljajo **raznomerni gozdovi**, ki jih je v GGE 2.681 ha oz. 47 %. Mednje sodijo predvsem gozdovi na nekdanjih kmetijskih površinah v bolj dostopnih predelih okoli vasi, zaselkov in osamljenih kmetij, kjer se je kmetijska raba skozi desetletja opuščala, raznomerna struktura pa se ohranja zaradi malopovršinskega kmečkega prebiranja oz. zadovoljevanja potreb lokalnega prebivalstva po drveh. Velja pa izpostaviti, da so nekatera rastišča, ki jih poraščajo takšni gozdovi, izredno kvalitetna in bi omogočala bistveno boljšo zgradbo in sestavo gozdov od trenutne.

Grafikon 6/D-PDR: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po debelinskih razredih

Debelinska struktura gozdov je dokaj uravnotežena, stanje od modela izraziteje odstopa na prehodu iz drugega v tretji debelinski razred, v celoti gledano pa se je glede na stanje izpred desetih let popravilo. Izpostaviti pa velja, da je LZ v raznomernih gozdovih v vseh RGR precej pod modelno, kar nakazuje na pionirski in marsikje tudi panjevski značaj teh gozdov.

Povprečna proizvodna doba v gospodarskih gozdovih je okrog 135 let, pomladitvena pa okrog 17 let. Tehtana optimalna LZ znaša 320 m³/ha, trenutna LZ pa 265 m³/ha.

Na podlagi analize tako lahko zaključimo, da trajnost gozdov z vidika debelinske strukture in razvojnih faz kljub precej porušenemu razmerju razvojnih faz ni izraziteje ogrožena. Čeprav je sestojev v obnovi glede na trenutne podatke bistveno preveč, bi se lahko ob ustreznem gospodarjenju ter previdnem in usmerjenem ukrepanju stanje v prihodnjem desetletju precej popravilo. V zrelih sestojih v obnovi z ustreznim razvojem pomladka bi bilo potrebno pospešeno nadaljevati in zaključevati obnovo ter tako povečati delež mladovij z dobrimi zasnovami ter ustrezno mešanostjo drevesnih vrst (predvsem bukve in plemenitih listavcev). S svetlitvenimi redčenji pa je potrebno pričeti tudi v zrelih debeljakah, ki jih žledolom ni poškodoval.

5.2.2 Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov

V zadnjem desetletju se je med izvajalci gozdne proizvodnje bistveno povečal interes po izvajanju sečnje predvsem v najkvalitetnejših gozdovih GGE. Ti se deloma prekrivajo tudi z območjem TNP. Zaradi prevladujočega žičnega spravila in zmogljivih strojev ter ob upoštevanju rentabilnosti izvedbe del sledi gozdne proizvodnje na podobo krajine vplivajo bolj kot v preteklosti. Zato v zadnjih letih prihaja do konfliktov predvsem na območjih, kjer so istočasno prisotne poudarjena lesnoproizvodna funkcija ter različne ekološke in socialne funkcije, čemur bo v prihodnje potrebno posvetiti več pozornosti. Kljub temu pa bi težko trdili, da je katera od funkcij prav posebej ogrožena.

Med ekološkimi je zagotavljanje trajnosti varovalne funkcije in funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti ogroženo predvsem na območjih ob Soči, kjer se kažejo večji interesi po krčitvah in spremembah namembnosti zemljišč, ki se večkrat izvedejo "na črno", manj pa na strmih in odmaknjenih legah varovalnih gozdov. Tam prihaja občasno do težav ob izkazanem interesu lastnikov gozdov po gradnji novih gozdnih prometnic v gospodarskih gozdovih, ki pa morajo prečiti tudi posamezne varovalne odseke.

Pri zagotavljanju trajnosti socialnih funkcij prihaja občasno do resnih konfliktov na območjih, ki se prekrivajo z izjemno poudarjenimi ekološkimi funkcijami, predvsem funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti. Posebej problematično je območje sotočja Soče in Tolminke, kjer na ekološko pomembnem območju potekajo množično obiskovane prireditve in festivali.

Trajnost lesnoproizvodne funkcije je ogrožena zlasti v primeru naravnih nesreč (plazovi, požari, vetrolomi, snegolomi), lesnoproizvodni potencial je slabše izkoriščen tudi zaradi neenakomerne odprtosti gozdov z gozdnimi prometnicami, visokih stroškov spravila in omejitev, ki so povezane z izvajanjem režima TNP.

6 CILJI, USMERITVE IN UKREPI

6.1 Splošni cilji

Splošni gozdnogospodarski cilji v GGE so naslednji:

- Zagotoviti trajno in racionalno pridobivanje lesa v obsegu, ki ga dopuščajo gozdna rastišča in trenutno stanje sestojev v GGE ter zadostiti potrebam lokalnega okolja po prostorninskem lesu.
- Trajno spodbujati lastnike gozdov k povezovanju in skupnem gospodarjenju ter jih ozaveščati o mnogofunkcijskem pomenu gozda in o varnem delu v gozdu.
- Glede na izkazane potrebe in interes izboljšati odprtost gozdov in čim bolj enakomerno porazdeliti intenzivnost gospodarjenja na čim večji površini večnamenskih gozdov.
- Uravnavanje ustrezne zgradbe gozda, usmerjeno predvsem v postopno uvajanje debeljakov v obnovo in nadaljevanje obnove pomlajencev ter izvajanje redčenj v raznomernih in pionirskih gozdovih.
- Redno in temeljito izvajanje nadzora sečišč, preprečevanje nedovoljenega poseka ter prijavljanje kršitev gozdarski inšpekciji.
- Na območju gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov ukrepe prilagoditi poudarjenim ekološkim in socialnim funkcijam.
- Spodbujati večnamensko vlogo gozdov s posebnim poudarkom na socialnih funkcijah v okolici Tolmina ter ob najbolj obiskanih turističnih točkah in poteh.
- Izbira okolju prijaznih tehnologij pri delu v gozdu in gradnji gozdnih prometnic.
- Ohraniti gozdne sestoje ter posamično drevje in skupine drevja ob vodotokih.
- Zagotoviti ohranjanje ugodnega stanja habitatnih tipov in kvalifikacijskih vrst Nature 2000
- Zaradi lažjega doseganja skupnih ciljev ohranjati dobro sodelovanje z ZRSVN, državnim podjetjem SiDG, lokalnimi skupnostmi, turističnimi društvi, lovskimi družinami, vaškimi skupnostmi, kmetijsko pospeševalno službo, gasilci, razvojnimi agencijami in drugimi souporabniki gozdnega prostora.

6.2 Usmeritve

6.2.1 Splošne usmeritve

Glavne usmeritve za doseg ciljev, opredeljenih v poglavju 6.1., so:

- Na manj strmih predelih odpiranje gozdov z večnamenskimi potmi za vožnjo lesa s prikolicami in polprikolicami, ki omogočajo spravilo prostorninskega lesa.
- Na območju žičnega spravila mora pomlajevanje odraslih sestojev potekati v vsaj dveh fazah, pri čemer je nedopustna odstranitev vsega drevja na nepomlajenih in slabo pomlajenih površinah na trasah, širših od ene sestojne višine odraslega drevja. Pri spravilu se priporoča uporaba sortimentne metode.
- Na območju varovalnih gozdov morajo biti vsi ukrepi usmerjeni v krepitev varovalne funkcije v smislu zagotavljanja trajne pokrovnosti tal. K temu spada tudi obnova zastarčenih sestojev (poglavje 6.2.2 – varovalna funkcija in 6.2.4).
- V mladovjih izvajanje obžetev in nega mladja in gošče, da so oblikuje ustrezna vrstna sestava sestojev, na območju bukovih gozdov predvsem v smeri pospeševanja bukve, kjer prevladujejo pionirski in raznomerni sestoji, pa tudi v smeri pospeševanja plemenitih listavcev in hrasta.
- Na območju gozdov s posebnim namenom podaljševanje proizvodnih dob, malopovršinsko ukrepanje, redčenja naj imajo prednost pred pomladitvenimi sečnjami.
- Na območjih Nature 2000 in v TNP gospodarjenje skladno z naravovarstvenimi smernicami (poglavje 6.2.2 in 6.2.4).

- Omogočanje povratne rabe kmetijskih zemljišč, kjer je to sprejemljivo.
- Organizacija predavanj, tečajev in delavnic za zainteresirane lastnike gozdov s področja celovitega in večnamenskega gospodarjenja z gozdom, varnega dela v gozdu, nege mlajših razvojnih faz gozda in vzdrževanja gozdnih prometnic.
- Aktivno sodelovanje javne gozdarske službe z vsemi izvajalskimi podjetji, ki bi lahko motivirala lastnike gozdov za skupno odpiranje in celovitejše gospodarjenje z gozdovi ter nudenje aktivne svetovalne vloge lastnikom gozdov.
- Pri vseh ukrepih upoštevati morebitno poudarjenost ekoloških in socialnih funkcij. S postavitvijo ustreznih infrastruktur usmerjati obisk na manj občutljiva območja ter krepiti zlasti rekreacijsko in turistično funkcijo gozda.
- Pri izvajanju del v gozdovih uporabljati ustrezne stroje in opremo ter čas izvajanja del prilagoditi poudarjenim ekološkim in socialnim funkcijam gozda.
- Redno komunicirati ter zavzeti aktivno vlogo pri reševanju konfliktov med različnimi interesnimi skupinami in uporabniki gozdnega prostora (lastniki, občina, lovske družine, turistična, rekreacijska in gasilska društva, kmetijska pospeševalna služba, regijska razvojna agencija ...).

6.2.2 Usmeritve za krepitev in usklajitev funkcij gozdov

Poudarjenost posameznih funkcij gozdnega prostora je podrobno predstavljena v poglavju 2 (strani 28-39). Najbolj je pereče prekrivanje ekoloških, socialnih in proizvodnih funkcij na območjih z veliko pestrostjo živalskih in rastlinskih vrst ali habitatnih tipov ter na območjih z visokim obiskom obiskovalcev in raznoliko rabo gozdnega prostora. Gre zlasti za območja, kjer so na prvi stopnji poudarjene dve ali vse tri skupine funkcij.

Za krepitev vseh funkcij ob sočasni usklajeni rabi gozdnega prostora je potrebno upoštevati v nadaljevanju navedene usmeritve za posamezne funkcije gozdov. Vanje so v tem in drugih poglavjih tega GGN vgrajene tudi usmeritve, pridobljene s strani pristojnih naravovarstvenih, kulturnovarstvenih in vodarskih institucij. Z navedenimi usmeritvami želimo poleg krepitve funkcij tudi usmerjati časovno in prostorsko razporeditev posameznih dejavnosti ter se na ta način izogniti konfliktom med različnimi uporabniki gozda in gozdnega prostora.

FUNKCIJA VAROVANJA GOZDNIH ZEMLJIŠČ IN SESTOJEV (VAROVALNA FUNKCIJA)

- Ukrepi v teh gozdovih so omejeni na krepitev varovalne funkcije – dopustni so sanitarna sečnja, sanacije žarišč in usadov in malopovršinska obnova sestojev v smislu krepitve varovalne vloge gozda. Ukrepi morajo biti premišljeni ter prilagojeni sestojnim in terenskim razmeram.
- Drugi posegi v ta prostor niso dovoljeni, če bi bila ob njihovi izvedbi okrnjena varovalna vloga gozdov. V kolikor so izločene vse druge možnosti, morajo biti tovrstni posegi v varovalnih ali mejno varovalnih gozdnih predelih izvedeni na podlagi strokovne presoje. Uporablja naj se bager namesto buldožerja in pnevmatsko kladivo namesto razstreliva.
- Skozi varovalni gozd je dopustno vzdrževati obstoječe poti ter ohranjati značilne poglede (vedute), ki se sicer zaraščajo, če to ne ogroža varovalne in biotopske funkcije.
- Pri posegih je potrebno upoštevati tudi druge vloge varovalnih gozdov (hidrološko, biotopsko, f. varovanja naravnih vrednot ...), pri čemer se upoštevajo primerjalno strožji režim in smernice.
- upoštevati je potrebno tudi usmeritve v poglavju 6.2.4

HIDROLOŠKA FUNKCIJA

Usmeritve za krepitev hidrološke funkcije izhajajo iz Zakona o vodah (ZV-1)¹³ in so obširno predstavljene v Usmeritvah (2020)¹⁴, ki jih je izdala Direkcija Republike Slovenije za vode in so

¹³ Zakon o vodah. Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdri-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14 in 56/15

¹⁴ Usmeritve s področja upravljanja z vodami za pripravo gozdnogospodarskih načrtov. Direkcija RS za vode. Ljubljana

kot sestavni del arhivskega dela GGN dostopne na ZGS, OE Tolmin. V nadaljevanju povzemamo bistvene določbe in predpise, ki jih je potrebno upoštevati pri rabi in drugih posegih v vode, vodna in priobalna zemljišča ter zemljišča na varstvenih in ogroženih območjih v gozdu in gozdnem prostoru. Rabo in posege je treba načrtovati in izvajati tako, da se ne poslabšuje stanje voda, da se omogoča varstvo pred škodljivim delovanjem voda, ohranjanje naravnih procesov ter naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov.

V kartnem delu prostorskega načrta (karta 7) je prikaz posameznih s hidrološkega vidika pomembnih območij. Omejitve in prepovedi za izvajanje dejavnosti na teh območjih so določene s posameznimi členi ZV-1:

- **Vodna in priobalna zemljišča**¹⁵ so opredeljena v 11. in 14. členu ZV-1, meje vodnega zemljišča tekočih voda pa še podrobneje v Pravilniku (2006)¹⁶. Za vodno zemljišče se štejejo tudi opuščene struge in prodišča, ki jih voda občasno še poplavlja, močvirja in zemljišče, ki ga je poplavlila voda zaradi posega v prostor. Na vodnih in priobalnih zemljiščih ter na območjih presihajočih jezer, razen za izjeme, določene s 37. členom ZV-1, ni dovoljeno posegati v prostor. Značilnosti dejavnosti in posegov, ki so na teh območjih prepovedane, določata 68. in 84. člen ZV-1. Prepovedano je odlaganje in pretovarjanje nevarne snovi v trdni, tekoči ali plinasti obliki, odlaganje ali odmetavanje odkopnih ali odpadnih materialov ali drugih podobnih snovi ter odlaganje odpadkov. Poleg tega so prepovedani tudi dejavnosti in posegi v prostor, ki bi lahko ogrozili stabilnost vodnih in priobalnih zemljišč, zmanjševali varnost pred škodljivim delovanjem voda, ovirali normalen pretok vode, plavin in plavja ter onemogočili obstoj in razmnoževanje vodnih in obvodnih organizmov.
- Značilnosti prepovedanih dejavnosti in posegov na **poplavnih območjih**, kjer se voda zaradi naravnih dejavnikov občasno prelije izven vodnega zemljišča, so opredeljene v 86. členu ZV-1. Prepovedane so vse dejavnosti in vsi posegi v prostor, ki imajo lahko ob poplavi škodljiv vpliv na vode, vodna in priobalna zemljišča ali povečujejo poplavno ogroženost območja, razen posegov, ki so namenjeni varstvu pred škodljivim delovanjem voda. Načrtovani posegi morajo biti poleg tega usklajeni s pogoji in omejitvami iz Uredbe (2008)¹⁷. Ohraniti je potrebno obstoječe retenzijske površine, ureditve pa načrtovati celovito, s ciljem zmanjševanja obstoječe poplavne ogroženosti.
- Prepovedi na **erozijskih območjih**, ki so stalno ali občasno pod vplivom površinske, globinske ali bočne erozije, določa 87. člen ZV-1. Prepovedano je poseganje v prostor na način, ki pospešuje erozijo in oblikovanje hudournikov, ogoljevanje površin, krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije, zasipavanje izvirov, nenadzorovano zbiranje ali odvajanje zbranih voda po erozivnih ali plazljivih zemljiščih, omejevanje pretoka hudourniških voda, pospeševanje erozijske moči voda in slabšanje ravnovesnih razmer, odlaganje ali skladiščenje lesa in drugih materialov, zasipavanje z odkopnim ali odpadnim materialom, odzemanje naplavin z dna in brežin, razen zaradi zagotavljanja pretočne sposobnosti hudourniške struge ter vlačenje lesa. Znotraj **potencialnih erozijskih območij**, ki so prikazana na karti 7, se po presoji javne gozdarske službe na območjih, kjer dejansko obstaja možnost erozije, uveljavi režim gospodarjenja z gozdovi, ki velja za erozijska območja.
- Na **plazljivem območju** lastnik zemljišča ali drug posestnik ne sme posegati v zemljišče tako, da bi se zaradi tega sproščalo gibanje hribin ali bi se drugače ogrozila stabilnost zemljišča. Prepovedi opredeljuje 88. člen ZV-1. Prepovedano je zadrževanje voda, predvsem z gradnjo teras, in drugi posegi, ki bi lahko pospešili zamakanje zemljišč, poseganje, ki bi lahko povzročilo dodatno zamakanje zemljišča in dvig podzemne vode,

¹⁵ Zunanja meja na vodah 1. reda je 15 metrov na območjih naselij in 40 m zunaj območij naselij od meje vodnega zemljišča, na vodah 2. reda in na ostalih celinskih vodah, ki tvorijo ali prečkajo državno mejo, pa 5 m od vodnega zemljišča, priobalna zemljišča so tudi vsa zemljišča med visokovodnimi nasipi. V GGE med vode 1. reda sodi le reka Vipava, ostale vode sodijo v 2. red.

¹⁶ Pravilnik o podrobnejšem načinu določanja meje vodnega zemljišča tekočih voda. Uradni list RS, št. 129/06

¹⁷ Uredba o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Uradni list RS, št. 89/08 in 49/20)

izvajati zemeljska dela, ki dodatno obremenjujejo zemljišče ali razbremenjujejo podnožje zemljišča, ter krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki pospešuje plazenje zemljišč. Na plazljivih območjih, kjer je predvidena ali se zaradi naravnih dejavnikov (okužbe, insekti, vetrolomi, žledolomi ...) izvaja intenzivna sečnja, je preredčene in ogoljene površine potrebno ustrezno protierozijsko zavarovati ter predvideti in izvesti vse potrebne ukrepe, ki bodo zagotavljali ustrezno stabilnost brežin in preprečevali oz. zadrževali povečan odtok padavin oz. vode, plavin in plavja s teh površin. Ukrepi morajo biti usklajeni s področjem upravljanja z vodami in celovito sistematično upravljanja in urejanja voda.

- Na **plazovitih območjih** je prepovedano krčenje gozdov, izravnavanje terena ter preusmerjanje snežnih plazov iz ustaljenih naravnih poti na porasla, labilna ali drugače ogrožena zemljišča.
- Na **vodovarstvenih območjih** (skladno s 74. člen ZV-1 jih določi vlada) je treba pri načrtovanju posegov dosledno upoštevati Pravilnik (2004)¹⁸ ter vodovarstveni režim iz veljavnega predpisa, ki ureja vodovarstveno območje (predpisi, sprejeti na podlagi 74. člena ZV-1 oz. 60. člena Zakona o vodah (Uradni list SRS, št. 38/81 in 29/86 ter Uradni list RS, št. 15/91 in 52/00).

FUNKCIJA OHRANJANJA BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

Z namenom ohranjanja ali doseganja ugodnega stanja ključnih habitatnih tipov ter rastlinskih in živalskih vrst so za načrtovanje in rabo naravnih dobrin ter za izvajanje posegov in dejavnosti v prostoru posebej določene varstvene usmeritve za **EPO in območja Natura 2000**, v katerih je poleg splošnih potrebno upoštevati še nekatere konkretnije gozdnogospodarske usmeritve, ki veljajo za celoten gozdni prostor. Vse prispevajo h krepitvi funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti, povzete pa so po Naravovarstvenih usmeritvah (Fučka, 2020). Slednje so v celoti dostopne na sedežu ZGS, OE Tolmin. Usmeritve se smiselno nanašajo na vrste in habitatne tipe, ki so predstavljeni v **preglednicah 15 in 16 na straneh 30-34**.

- Ohranja naj se sedanji sonaravni način gospodarjenja, ki temelji na dolgoletnih izkušnjah na področju načrtovanja in gospodarjenja z gozdovi in v veliki meri omogoča ohranjanje kvalifikacijskih vrst v ugodnem stanju.
- Ohranja naj se naravna sestava drevesnih vrst gozdnih združb, v spremenjenih ali izmenjenih sestojih pa naj se gospodarjenje z gozdovi usmeri k vzpostavljanju naravne sestave gozdnih združb.
- Ohranja naj se presvetljene sestoje z rahlim, mestoma vrzelastim ali pretrganim sklepom, z bogatim zeliščnim in grmovnim slojem s pionirskimi stadiji gozda (presvetlitve, jase, zaraščajoče se površine). Prostorska porazdelitev teh sestojev naj bo čim bolj enakomerna. V primeru postavitve pomladitvenih ograj morajo biti te vidno označene (**divji petelin, gozdni jereb**).
- Ohranja naj se strukturiran iglast gozd s šopi in skupinami starih dreves (**mali skovik**).
- Ohranja naj se vsaj 1 habitatno drevo listavcev na ha, ki mora biti na terenu ustrezno označeno in zavedeno v odkazilnem manualu. Habitatna drevesa so drevesa z dupli, drevesa brez tehnične vrednosti lesa z gnezdi, odmrla in odmirajoča drevesa ter drevesa izjemnih dimenzij in posebnih oblik.
- Z gozdom in krajino naj se upravlja v skladu s strategijami in akcijskimi načrti, ki obravnavajo **velike zveri**. Dela naj se v predpisanih razdaljah in obdobjih ne izvajajo v okolici medvedjih brlogov (200 m v obdobju 15.12.-30.4) oz. krajev, kjer so poleženi mladiči risa (100 m v obdobju 1.6.-31.8.).
- V gozdu in v gozdnem robu naj se zaradi ekoloških potreb **velikega pupka** in **hribskega urha** ohranja majhne vodne in močvirne biotope (mlake, luže in kaluže), v radiju 50 m okrog njih naj se ne postavlja solnic. Okoli mokrišč in vodnih površin v gozdu naj se ohranja drevje in grmovje.

¹⁸ Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja. Uradni list RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16

- Ohranja naj se vsaj 3 % od celotne LZ mrtvih, odmirajočih dreves in sušic, predvsem odraslega drevja nad 30 cm prsnega premera. Dolgoročno naj bo delež odmrlega drevja sestavljen vsaj 50 % iz debelinskih razredov B in C. Usmeritev zaradi ekoloških zahtev **rogača** in **bukovega kozlička** še zlasti velja za ilirske bukove gozdove.

V območju Natura 2000, ki sicer sovпада s pretežnim delom GGE ob in severno od reke Soče, pa so posebej izločene tudi **tri notranje upravljavske cone**, ki so prikazane na karti št. 6 v kartnem delu GGN in za katere veljajo dodatne usmeritve.

Cona A – Ilirsko bukove (3.549 ha)

VRSTE/HT: ilirski bukovi gozdovi, alpski kozliček, bukov kozliček

OPIS CONE: Obsega notranje cone ilirskega bukoveja ter alpskega kozlička in bukovega kozlička. V GGE prevladujejo rastišča gorskih in visokogorskih bukovij na karbonatnih kamninah ter termofilna rastišča bukovij.

USMERITVE:

- Načrtuje naj se najmanj 50 % delež sestojev z odraslim drevjem (razširjenega debelinskega razreda B in C – razvojne faze debeljak, raznomerni sestoji, sestoji v obnovi in prebiralni gozdovi).
- V varovalnih gozdovih naj se izvaja zgolj sanitarna sečnja ter gozdnogospodarski ukrepi za krepitev varovalne in biotske funkcije.
- Les listavcev, ki je namenjen nadaljnji uporabi (hlodovina, cepanice, drva), naj se ne deponira v obsegu bukovih sestojev. Les listavcev, posekan na območjih povečane aktivnosti (rojenja) **bukovega** in **alpskega kozlička** v času od 15. maja do 15. avgusta, naj se čim prej odpelje iz gozda. Les, posekan po 15. avgustu, naj se izvozi iz cone najkasneje do 15. maja naslednje leto.
- Posamezna opažena naluknjana (navrtane cca. 1 cm velike luknjice) še stoječa drevesa bukve ali izrazito poškodovana drevesa bukve (odlomljena krošnja, udarec strele) ter drevesa bukve v fazi odmiranja (pretežno odmrla lesna masa), naj se prepušča naravnemu razvoju.

Cona B – Ruševca (1.840 ha)

VRSTE/HT: ruševje (*Mugo-Rhododendretum hirsuti*), ruševca (*Tetrao tetrix*)

OPIS CONE: Cona obsega notranjo cono ruševca, nahaja se znotraj varovalnih gozdov in deloma nad gozdno mejo (zajema tudi negozdni prostor).

USMERITVE:

- Ohranja naj se površina ter porazdelitev gozdnih in negozdnih površin.
- Sprejemljive so omejene krčitve ruševca za potrebe vzdrževanja pašnih planin ali na stiku z drugimi varstveno pomembnimi habitatnimi tipi s ciljem ohranjanja različnih vrst in habitatnih tipov. Krčitve so možne le po predhodnem dogovoru z upravljavcem narodnega parka.

Cona C – Vodotoki (309 ha)

VRSTE/HT: primorski koščak (*Austropotamobius pallipes*), Alpske reke in lesna vegetacija s sivo vrbo (*Salix eleagnos*) vzdolž njihovih bregov, Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (*Alnus glutinosa* in *Fraxinus excelsior* (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae))

OPIS CONE: V cono so vključena vodna telesa in obvodni pasovi v porečju Soče. Večina površin je vključena med varovalne gozdove.

USMERITVE:

- Ohranja naj se mokrotne oz. zamočvirjene površine, na njih pa stara drevesa in večji delež odmrle lesne mase.
- Obvodna drevnina naj se ohranja in v največji možni meri prepušča naravnemu razvoju. Morebitno redčenje obvodne drevnine naj bo selektivno, ohranja se čim večja zastrtost krošenj nad vodotokom.
- Ob vodotokih se ohranjajo naravne brežine, prepredene s koreninskim sistemom lesnih vrst.

- Vlake morajo biti toliko odmaknjene od vodotokov, da se pri gradnji ali spravi lesa material ne spira v vodotok. Gradnja naj se izvaja izven obdobja od začetka junija do 15. novembra.
- Spravilo lesa naj ne poteka po strugi (tudi če je struga suha – presahnjena). Možno je pravokotno prečkanje vlake čez vodotok izven obdobja od začetka junija do 15. novembra.

REKREACIJSKA, TURISTIČNA, POUČNA IN ESTETSKA FUNKCIJA

- Z malopovršinskimi ukrepi je treba zagotavljati pestrejšo zgradbo sestojev, ohranjanje zanimivih dreves ter skalnih in drugih geomorfoloških tvorb v gozdu. Ohranjati je treba drevesa izjemnih dimenzij.
- Uporaba prijaznejših tehnologij pri gradnji in spravi lesa – bagra namesto buldožerja, pnevmatskega kladiva namesto razstreliva.
- Dosledno in sprotno izvajanje sečnega reda, zlaganje kupov vej in sečnih ostankov na primernih mestih, kjer ne ovirajo prehodnosti po obstoječih poteh in estetskega izgleda ob njih.
- Izvajati reden nadzor in po potrebi sanitarno sečnjo s poudarkom na drevesih, ki ogrožajo obiskovalce.
- Ustrezno informirati souporabnike gozdnega prostora o gozdnogojitvenih ukrepih in gozdnih gradnjah, z opozorilnimi in informativnimi tablam označiti delovišča.
- Usmerjati obisk z urejanjem, vzdrževanjem in nadgradnjo rekreacijske, poučne in turistične infrastrukture, namenjene obiskovalcem gozda (sprehajalne poti, usmerjevalne, izobraževalne in obveščevalne table, počivališča, igrala za otroke ...)
- Redno strokovno izobraževati in usposablјati kader, ki je odgovoren za vodenje ekskurzij in skupin po gozdnih učnih poteh.

FUNKCIJA VAROVANJA NARAVNIH VREDNOT

Naravne vrednote (NV) v GGE so uvrščene v eno ali več zvrsti NV in so predstavljene v preglednici 19/D-NV na strani 36. Pri gospodarjenju z gozdovi na območjih poudarjene funkcije varovanja NV je potrebno upoštevati usmeritve za posamezno zvrst NV, ki so podane v Naravovarstvenih smernicah (Fučka, 2020). V skladu z Zakonom o ohranjanju narave (ZON)¹⁹ in drugimi področnimi predpisi je potrebno pred prostorskimi posegi na območju NV pridobiti naravovarstvene pogoje in naravovarstveno soglasje.

Za krepitev funkcije varovanja NV je potrebno upoštevati konkretne varstvene usmeritve, ki veljajo za posamezno NV, območja pričakovanih NV in zavarovana območja (ZO). Na ZO je potrebno upoštevati varstveni režim, ki ga določata ZTNP-1²⁰ oz. Odlok (1987)²¹, poleg tega pa še dodatne usmeritve v spodnji preglednici.

¹⁹ Zakon o ohranjanju narave. Uradni list RS, št. 96/04, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B in 46/14

²⁰ Zakon o Triglavskem narodnem parku (Uradni list RS, št. 52/10, 46/14 – ZON-C, 60/17 in 82/20)

²¹ Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti in kulturnih spomenikov na območju občine Tolmin (Uradno glasilo št. 4/87)

Preglednica 56/D-EPO: Usmeritve za zavarovana območja

IME	Usmeritev
Triglavski narodni park	<ul style="list-style-type: none"> • Usmeritve so podane v poglavju 6.2.4
Tolminka (reka, soteska, korita)	<ul style="list-style-type: none"> • prepovedano je graditi objekte vseh vrst in izvajati dela na bregu ali v neposredni bližini bregov, razen izvajanja investicijskih vzdrževalnih ali rekonstrukcijskih del zaradi zagotavljanja ustreznih prometnotehničnih in prometnovarnostnih zahtev na obstoječih cestah.
Zadlaščica (korita)	
Krn – Rdeči rob	<ul style="list-style-type: none"> • prepovedano je spreminjati obliko in sestavo površja; • prepovedano je izvajati zemeljska dela (npr. odkopavati travno rušo); • prepovedano je graditi objekte vseh vrst
Slapovi in korita pod Vrsnim	<ul style="list-style-type: none"> • Ohranjanje naravnega stanja s prepovedjo onesnaževanja in vseh posegov v ZO. • Pred vsakih posegom je potrebno soglasje ZRSVN. • Območje Soče (reka) sega deloma tudi znotraj TNP, kjer veljajo ustrezni varstveni režimi
Slapova Beri in soteska Godiče	
Soča (reka)	

Preglednica 57/D-NV: Usmeritve za območja naravnih vrednot

ID	IME	USMERITEV
294 V	Soča s pritoki do sotočja z Idrijco	<ul style="list-style-type: none"> • V neposredni bližini vodotoka naj se ne gradi novih gozdnih prometnic.
4427	Tolminka	
634	Tolminka – izviri	<ul style="list-style-type: none"> • Obrežno vegetacijo ob vodotoku naj se ohranja.
145 V	Tolminka – dolina	
2599	Zadlaščica – levi pritok (grapa s slapovi)	<ul style="list-style-type: none"> • Morebitno prečenje struge v času nizkih pretokov, naj se z namenom omejitve poškodb struge (dna in obrežja), izvede čim bolj pravokotno na strugo.
646	Zadlaščica – korita	
679	Zadlaščica – soteska zgornjega toka	<ul style="list-style-type: none"> • V strugah vodotokov naj se ne pušča sečnih ostankov (velja tudi za drevje in vejevje poškodovano po žledu ali drugih ujmah).
2180	Jelovšček – potok s koriti in slapovi	
151	Volarja s pritoki	<ul style="list-style-type: none"> • Za reko Sočo s pritoki, reko Tolminko in reko Zadlaščico veljajo varstveni režimi TNP • Hkrati ležijo vse NV v TNP, kjer veljajo ustrezni varstveni režimi
3655	Tolminske Ravne – profil mezozojskih kamnin	
2080	Čadrg – gube ploščastega apnenca	<ul style="list-style-type: none"> • Vse gradbene posege v neposredni bližini geoloških in geomorfoloških NV naj se načrtuje v sodelovanju s pristojno organizacijo za ohranjanje narave.
2163	Zatolmin – balvan v Pologu	
156	Krn – Rdeči rob	<ul style="list-style-type: none"> • NV ležijo v TNP, kjer veljajo ustrezni varstveni režimi.
4494	Soča dolvodno od sotočja z Idrijco	<ul style="list-style-type: none"> • Režim TNP
2590 V	Kamenca – dolina in vodotok	
8902	Poljančica	<ul style="list-style-type: none"> • V neposredni bližini vodotoka naj se ne gradi novih gozdnih prometnic. • Obrežno vegetacijo ob vodotoku naj se ohranja.
680	Gadiča	
2084	Lojščica	<ul style="list-style-type: none"> • Morebitno prečenje struge v času nizkih pretokov, naj se z namenom omejitve poškodb struge (dna in obrežja), izvede čim bolj pravokotno na strugo.
2086 V	Prodi	
2151	Za Volarnikom	<ul style="list-style-type: none"> • V strugah vodotokov naj se ne pušča sečnih ostankov (velja tudi za drevje in vejevje poškodovano po žledu ali drugih ujmah).
2176	Tolmin – Pod Britofom pri sv. Urhu	
2088	Gabrje – skalni samotar	<ul style="list-style-type: none"> • Gozdni sestoji v poplavnem območju naj se ohranjajo v čim bolj naravnem stanju. Morebitni posegi naj se omejijo le na najnujnejšo sanitarno sečnjo ali sečnjo dreves, ki lahko povzročijo škodo. • Posegi naj se izvajajo izven rastne sezone oz. v obdobju od 15. avgusta tekočega in 1. marcem prihodnjega leta (izven razmnoževalnega obdobja ptic).
1170	Babja jama	
80332	Ušnik – pravi kostanj	<ul style="list-style-type: none"> • Vse gradbene posege v neposredni bližini geomorfoloških naravnih vrednot naj se načrtuje v sodelovanju s pristojno organizacijo za ohranjanje narave.
80333	Kambreško – maklen pri Jurmanu	
80334	Tolmin – topol ob Soči	

Na vplivnem območju oz. na površju **nad znanimi rovi podzemnih jam** naj se izvaja takšne vrste gradenj, ki ne poškodujejo podzemeljske NV ter ne povzročajo vibracij zaradi eksplozij ali drugih virov. Vegetacijsko odejo, vključno z njenim odstranjevanjem, se lahko spreminja le v takšnem obsegu, da se ne bistveno spremenijo kakovostne (kemične) in količinske lastnosti pronicajoče vode. Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopskim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na NV, nevarnih snovi, kot so nafta in naftni derivati, kemikalije in podobne snovi, pa se na teh območjih ne pretovarja in skladišči.

Na območjih **pričakovanih NV** (gre pretežno za podzemeljske geomorfološke NV na območjih karbonatnih kamnin in idrijske prelomne cone) je potrebno izvajalca posega obvestiti o možnosti obstoja NV ter o njegovi dolžnosti, da je morebitno odkritje NV dolžan nemudoma prijaviti pristojni območni enoti ZRSVN.

Pri **gozdnogojitvenem načrtovanju** je potrebno območja NV posebej označiti v gozdnogojitvenih načrtih, sečnospravilne načrte za takšna območja pa uskladiti z ZRSVN.

Evidentirana **izjemna drevesa** je potrebno ohranjati ter na območjih z visoko stopnjo obiska poiskati in prihraniti nekaj izbranih dreves, ki bi se s časom lahko razvila v izjemna drevesa, pri čemer mora ključno vlogo odigrati revirni gozdar.

Sicer pa se NV lahko uredi za obisk javnosti z nadelavo poti, mostov, galerij, razgledišč, počivališč, postavitvijo ograj, tabel z informacijami, opozorili in podobno, vendar tako, da se ne spremenijo lastnosti NV oz. da se onemogoči ogrožanje NV. Na NV, katere obiskovanje in ogledovanje se prostorsko ne da omejiti ali se pričakuje, da omejitev ne bo učinkovita, se lahko obiskovanje in ogledovanje NV ali njenega dela fizično onemogoči.

FUNKCIJA VAROVANJA KULTURNE DEDIŠČINE

Usmeritve za krepitev funkcije varovanja kulturne dediščine so obširno predstavljene v Usmeritvah (2017)²², ki jih je pripravilo Ministrstvo za kulturo in so javnosti dostopne na spletnem naslovu.²³ V njih so predstavljene splošne varstvene usmeritve in dodatni režimi varstva za območja kulturnih spomenikov, arheoloških najdišč, vplivnih območij in registrirane dediščine v gozdnem prostoru, ki so v tem GGN navedeni v preglednici 20/D-AN na strani 31.

V nadaljevanju so povzeti režimi varstva po posameznih skupinah kulturne dediščine.

Splošne varstvene usmeritve za območja **kulturnih spomenikov, arheoloških najdišč in registrirane dediščine** v gozdnem prostoru so naslednje:

- spodbujanje trajnostne uporabe na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča izgube njihovih kulturnih lastnosti;
- spodbujanje vzdržnega razvoja, s katerim se omogoča zadovoljevanje potreb sedanje generacije, ne da bi bila s tem okrnjena njihova ohranitev za prihodnje generacije;
- spodbujanje dejavnosti in ravnanj, ki ohranjajo kulturne, socialne, gospodarske, znanstvene, izobraževalne in njihove druge pomene;
- ohranjanje lastnosti, posebne narave in njihovega družbenega pomena, materialne substance in avtentičnosti lokacije. Pomembna je tudi širša krajinska zgradba in prostorska podoba, ohranja se gozdne robove in zaplate v vidnih stikih z dediščino ter vsebinski in prostorski kontekst območij (značilne silhuete, vedute in pogledi, razgledišča, kompozicije objektov z značilnim drevjem ter prostorsko pomembnejše vegetacijske in druge krajinske strukture);
- dovoljeni so posegi, ki upoštevajo in trajno ohranjajo njihove varovane vrednote;
- dovoljeni so posegi, ki omogočajo vzpostavitev trajnih gospodarskih temeljev za njihovo ohranitev ob spoštovanju njihove posebne narave in družbenega pomena;
- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na varovane enote kulturne dediščine minimalni;

Varstvene usmeritve za **vplivna območja**:

- v vplivnih območjih spomenikov velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju spomenikov, tako da družbeni pomen spomenika v prostoru ni okrnjen,
- v vplivnih območjih registrirane dediščine velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju dediščine. Ohranja se prostorska

²² Splošne kulturnovarstvene usmeritve za načrtovanje gozdogospodarskih načrtov z vidika varstva kulturne dediščine, Ministrstvo za kulturo. Ljubljana

²³ https://www.zvkds.si/sites/www.zvkds.si/files/u5/smernice_za_nacrtovanje_gozdnogospodarskih_nacrtov_0.pdf

integriteta, pričevalnost in dominantnost dediščine, zaradi katere je bilo vplivno območje določeno.

Dodatni režim varstva arheoloških najdišč:

- posegi in dejavnosti v prostoru se načrtujejo in izvajajo tako, da se arheološka najdišča ohranjajo. Gospodarjenje z gozdom je treba prilagoditi tako, da se arheološka najdišča varujejo pred posegi ali uporabo, ki bi lahko poškodovali arheološke ostaline ali spremenili njihov vsebinski in prostorski kontekst. Prepovedano je predvsem:
 - odkopavati in zasipavati teren, graditi gozdne vlake, krčiti gozd ali izvesti posek na golo, odstranjevati koreninski sistem, če to pomeni poseg v arheološke ostaline,
 - gospodarsko izkoriščati rudnine oz. kamnine,
 - postavljati ali graditi trajne ali začasne objekte, vključno z nadzemno in podzemno infrastrukturo, ter nosilce reklam ali drugih oznak, razen kadar so ti nujni za učinkovito ohranjanje in prezentacijo arheološkega najdišča.
- izjemoma je mogoče na arheološko najdišče po pridobitvi kulturnovarstvenega soglasja in izvedbi predhodne arheološke raziskave umestiti prej naštete nedopustne posege:
 - če ni možno najti drugih rešitev ali
 - če se na podlagi rezultatov opravljenih predhodnih arheoloških raziskav izkaže, da je zemljišče mogoče sprostiti za gradnjo oz. izvedbo posega.

V tem primeru je treba slediti naslednjim usmeritvam:

- sanitarna sečnja v najmanjšem možnem potrebnem obsegu in strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda pod nadzorom pristojne območne enote ZVKDS,
- odstranjevanje štorov/drevesnih panjev s frezami,
- izjemoma je na območju grajskih razvalin, ki so arheološka najdišča, dovoljeno izbiralno redčenje drevja in strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda pod nadzorom pristojne območne enote ZVKDS. Drevesa, ki se vraščajo v grajsko arhitekturo ali v drugo arheološko zidano substanco, je potrebno strokovno odstraniti, pri čemer ni dovoljeno odstranjevati koreninskega sistema,
- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalni. Dela je potrebno izvajati z delovnimi stroji, ki v najmanjšem možnem obsegu obremenjujejo in posegajo v zemeljske plasti. O načrtovanih posegih je potrebno predhodno pisno obvestiti pristojno enoto ZVKDS. Nastale eventualne poškodbe arheološkega najdišča je potrebno nemudoma dokumentirati in zagotoviti ustrezno zaščito arheoloških ostalin.

Dodatni režim varstva arheoloških ostalin:

- ZVKDS je skladno s predpisi s področja varstva kulturne dediščine treba omogočiti dostop do zemljišč, kjer se bodo izvajala zemeljska dela in opravljanje strokovnega nadzora nad posegi, zato naj lastnik zemljišča/odgovorni vodja o dinamiki izvedbe del obvesti pristojno območno enoto ZVKDS vsaj 10 dni pred pričetkom zemeljskih del;
- ob vseh posegih v zemeljske plasti velja obvezujoč splošni arheološki varstveni režim, ki najditelja/lastnika zemljišča/investitorja/odgovornega vodjo del ob odkritju arheološke ostaline zavezuje, da najdbo zavaruje nepoškodovano na mestu odkritja in o najdbi takoj obvesti pristojno enoto ZVKDS, ki situacijo dokumentira v skladu z določili arheološke stroke. V primeru odkritja arheoloških ostalin, ki jim grozi nevarnost poškodovanja ali uničenja, lahko pristojni organ to zemljišče z izdajo odločbe določi za arheološko najdišče, dokler se ne opravijo raziskave arheoloških ostalin oz. se omeji ali prepove gospodarska in druga raba zemljišča, ki ogroža obstoj arheološke ostaline.

Dodatni režim varstva registrirane dediščine:

- območje stavnne dediščine, varujejo se:
 - gabariti, gradivo, oblikovanost,
 - pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih stavbah),
 - celovitost dediščine v prostoru;
- območje memorialne dediščine, varujejo se:
 - avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta,
 - vsebinski, simbolni in prostorski odnos med dediščino in okolico ter vedutami.
- območje druge dediščine, varuje se:
 - avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta ali naprave,
 - osnovna namembnost ali primarna raba objekta ali naprave in način njenega delovanja,
 - vsebinski in prostorski odnos med dediščino in okolico.

Posegi v kulturno dediščino

Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1)²⁴ predpisuje obveznost pridobitve kulturnovarstvenega soglasja:

- kulturnovarstveno soglasje za poseg (ZVKD-1, 28. člen),
- kulturnovarstveno soglasje za izvedbo raziskave in odstranitve arheološke ostaline ali dediščine (ZVKD-1, 31. člen).

Za poseg v objekt ali območje kulturne dediščine se štejejo vsa dela, dejavnosti in ravnanja, ki kakorkoli spreminjajo videz, strukturo, notranja razmerja in uporabo dediščine ali ki dediščino uničujejo, razgrajujejo ali spreminjajo njeno lokacijo. To so tudi vsa dela, ki se štejejo za vzdrževanje objekta skladno s predpisi s področja graditve objektov, in drugi posegi v prostor, ki se ne štejejo za gradnjo in so dopustni na podlagi prostorskega akta ali drugih predpisov. Zaradi zagotavljanja strokovnega nadzora je o načrtovanih posegih (npr. sanitarna sečnja, izbiralno redčenje ter spravilo in odvoz drevnine iz gozda) treba predhodno pisno obvestiti pristojno enoto ZVKDS.

Kadar je načrtovan poseg v enoto dediščine pod določenimi kulturnovarstvenimi pogoji sprejemljiv in so posegi načrtovani v območjih arheološke dediščine, je potrebno pridobiti tudi soglasje za raziskavo in odstranitev arheološke ostaline (ZVKD-1, 31. člen), ki ga izdaja Ministrstvo za kulturo RS.

Poleg splošnih varstvenih usmeritev je Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Nova Gorica pripravil tudi Kulturnovarstvene usmeritve za GGN GGE Tolmin (Lah, 2021), katerih povzetek po pojavnosti dediščine v gozdnem prostoru je podan v nadaljevanju:

Posebej podrobne so usmeritve za **območja arheološke dediščine**, ki so v kontekstu gospodarjenja z gozdom najbolj ranljiva:

- Za vse posege v območju dediščine (tudi za sečnjo in spravilo lesa) je potrebno pridobiti kulturnovarstvene pogoje oziroma soglasje pristojne OE ZVKDS.
- Zemeljski posegi (kot so urejanje novih dostopnih poti, izgradnja novih gozdnih vlak in širitev obstoječih cest, odstranjevanje kamnitih nasipov, suhozidnih struktur ali vleka prek teh itd.), so pogojno sprejemljivi:
 - Pri spravilu lesa se uporablja le obstoječe gozdne prometnice, vzpostavitev novih gozdnih vlak ali novih gozdnih prometnic ni sprejemljiva.
 - Zbiranje in vleka lesa je pogojno dovoljena le v času, ko so tla zamrznjena in ne mokra in so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalizirani. Prav tako ni

²⁴ Zakon o varstvu kulturne dediščine. Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13 in 32/16

dovoljeno kuriti znotraj varovanega območja spomenika, kot tudi ne v neposredni bližini spomenika.

- Izbira naj se tiste smeri in tehnike poseka ter spravila lesa, ki ne ogrožajo vidnih nadzemnih delov, kot je zid ali suhozidne strukture in ne ogrožajo značilnih obrisov najdišča, kot so terase.
- Pri sečnji in spravilu lesa ni dovoljeno odkopavati in zasipavati terena ali odstranjevati koreninskega sistema dreves.
- Ob posegih v zemljino mora investitor oziroma izvajalec posega zagotoviti predhodne arheološke raziskave po navodilih pristojne OE ZVKDS.
- V primeru, da se med posegom najde arheološka ostalina, morata investitor in odgovorni vodja del poskrbeti, da ta ostane nepoškodovana ter na mestu in v položaju, kot je bila odkrita, o najdbi pa morata najpozneje naslednji delovni dan obvestiti ZVKDS (prvi odstavek 26. člena ZVKD-1²⁵).
- V primeru izjemnega odkritja, predvsem ostankov grajenih struktur, je potrebno ostaline ohraniti ali prezentirati na mestu odkritja (velja za nahajališči Podnanos Tabor in Šmarje pri Ajdovščini).

Pri posegih neposredno ob **naselbinski dediščini** se ohranja gozdni rob. Goloseki in vlake ne smejo biti na izpostavljenih mestih.

Na območju **planin** se preprečuje zaraščanje travniških površin.

Pri posegih neposredno ob **stavbni dediščini** je vse objekte, kjer so zaradi del možne poškodbe, potrebno med deli zaščititi. V neposredni bližini je možna samo sečnja poškodovanih dreves in sanitarna sečnja. Ohranja se prostorski kontekst objekta v gozdu.

Pri posegih neposredno ob (točkovni) **memorialni dediščini** je objekte potrebno fizično zavarovati med izvedbo del. Po končanih delih je potrebno vzpostaviti prvotno stanje ob objektih.

Med **krajinsko/memorialno dediščino** se večinoma uvrščajo območja prve svetovne vojne, kjer zlasti varujemo historične ostaline. Med izvedbo del je potrebno posamezne ostaline in objekte fizično zavarovati, po končanih delih pa vzpostaviti prvotno stanje. Za območja Dolje-Zgodovinsko območje Dolje (EŠD 15305), Krnsko pogorje-Zgodovinsko območje (EŠD 7162) in Mengore – Zgodovinsko območje iz prve svetovne vojne (EŠD 7165) so potrebne predhodne arheološke raziskave.

Na **vplivnih območjih** je potrebno ohranjati krajinsko sliko varovanega objekta. Ohranja se obstoječa raba. Pri posegih v vplivno območje se ohranja gozdni rob. Goloseki in vlake ne smejo biti na izpostavljenih mestih. Izvaja se sanitarna sečnja in redčenje.

Na vplivnem območju kulturnega spomenika Tolmin – Ruševine gradu na Kozlovem robu (EŠD 5040) se gospodari v skladu z režimom gozda s posebnim namenom (glej stran 75).

LESNOPROIZVODNA FUNKCIJA

Podrobnejše usmeritve so podane po posameznih RGR v poglavju 9.

FUNKCIJA PRIDOBIVANJA DRUGIH GOZDNIH DOBRIN

- Zaradi nabiralništva je na območju poudarjenosti te funkcije potrebno upoštevati usmeritve, podane za turistično funkcijo.
- Izvajati je potrebno pašne rede za čebelarjenje.
- Mikrolokacija prenosnih čebeljih panjev se mora prilagajati gospodarjenju z gozdom in drugim rabam gozda.
- V ugodni gobarski sezoni, ko se pojavljajo večje količine gob, naj se opravlja poostren nadzor s strani pristojnih služb.

²⁵ Zakon o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg)

LOVNOGOSPODARSKA FUNKCIJA

- Pri sečnji in spravilu ter drugih delih v gozdu (trasiranju vlak in žičnic, skladiščenju lesa ipd.) je potrebno upoštevati lovskotehnične in lovskogojitvene objekte v gozdu.
- Pri izvajanju premen je potrebno upoštevati potrebe po ohranitvi grmišč in gozdnih jas za zagotavljanje habitatov prostoživečih divjih živali. Pri tem je potrebno upoštevati smernice lovskogojitvenih načrtov.
- Pri projektnih pogojih je treba upoštevati prehode za prostoživeče divje živali, zatočišča in biokoridorje.

6.2.3 Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali

Posegi v populacije so odvisni od postavljenih ciljev. Pri lovnih vrstah divjadi je za zmanjševanje številčnosti poleg povečanega odstrela treba upoštevati tudi strukturo odstrela in tako močnejše poseči v ženski del populacije in sicer predvsem v tisti starostni razred, ki je nosilec reprodukcije. Obratno velja za povečevanje številčnosti populacij. Lovske organizacije naj spremljajo številčno prisotnost, trende razvoja in prostorsko razporeditev posameznih vrst v loviščih. Pomembna so opažanja o zdravstvenem stanju in morebitnih poginih ter ugotavljanje medsebojnih vplivov z ostalimi vrstami divjadi. Pri izboljševanju življenjskega okolja naj gre predvsem za izboljšanje prehranskih in bivalnih pogojev, kar je še posebej pomembno v času reprodukcije in v zimskem času. S sonaravnim gospodarjenjem naj se zagotavlja pestra sestava drevesnih in grmovnih vrst vseh razvojnih faz in v primernih deležih ter pestra horizontalna in vertikalna zgradba sestojev.

6.2.4 Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom**VAROVALNI GOZDOVI**

Gospodarjenje z **varovalnimi gozdovi na strmih terenih**, ki v večji meri ležijo tudi znotraj TNP, je usmerjeno v zagotovitev zdravega, stabilnega, raznomernega gozda s prevladujočim deležem srednjedobnih gozdov, ki zagotavlja dolgoročno optimalno zaščito pred škodnimi učinki različnih naravnih nevarnosti (snegolom, vetrolom, žledolom).

Razen za izboljšanje varovalnih učinkov gozda, kot so sanitarne sečnje, sanacije žarišč in usadov, razslojevanje enomerne zgradbe gozda, pomladitev nevitnih sestojev in podobnih ukrepov naj v varovalnih gozdovih ukrepanja ne bi bilo. Da bi lahko zagotovili nekoliko bolj sproščeno gospodarjenje v predelih, ki imajo mestoma manj poudarjeno varovalno vlogo znotraj površine varovalnega gozda (npr. izteki melišč), so ukrepi tam lahko intenzivnejši.

Trase žičnega spravila naj potekajo poševno na vpadnico, s čimer se prepreči oblikovanje daljših sestojnih odprtih po vpadnici, ki bi ogrožale varovalno in zaščitno vlogo varovalnih gozdov. Širina tras mora biti 5 – 10 m, odkazilo okoliškega drevja pa izvedeno posamično, v šopih ali skupinah, s čimer se oblikujejo manjše vrzeli, ki si ne sledijo po vpadnici terena. Ob poseku naj se pušča višje panje (do 1,3 m), s katerimi se ohranja varovalno vlogo gozda.

Kadar gozdovi niso odprti z gozdnimi prometnicami in žično spravilo ni možno, je mogoče izvesti samo posek predebelega in nestabilnega drevja in s tem oblikovati pomladitvena jedra. To drevje je potrebno podirati diagonalno na smer vpadnice terena.

V **obvodnih varovalnih gozdovih**, ki so izločeni zaradi izjemno poudarjene funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti, je potrebno ohranjati obvodno vegetacijo z malopovršinskimi minimalnimi posegi.

GOZDOVI S POSEBNIM NAMENOM

V gozdovih s posebnim namenom, ki so **razglašeni zaradi prevladujočega prekrivanja odsekov s TNP**, je potrebno gospodariti v skladu z usmeritvami za posamezne funkcije, ki so tam poudarjene, varstvenim režimom, ki ga opredeljuje ZTNP-1²⁶, Načrtom upravljanja TNP (Načrt, 2016), ter Naravovarstvenimi smernicami (Fučka, 2020).

V **prvem varstvenem območju**, ki je v GGE v celoti izven gozdnega prostora, je poleg drugih prepovedi prepovedano gospodariti z gozdovi ter graditi novo gozdno infrastrukturo.

V **drugem in tretjem varstvenem območju** je dovoljeno sonaravno gospodarjenje z gozdom v skladu s tem GGN, pri čemer je potrebno upoštevati spodnje usmeritve:

- gozd kot značilna in prevladujoča krajinska prvina narodnega parka se v največji meri ohranja v sedanjem obsegu;
- gospodarski učinki gozda se morajo prilagajati drugim ekosistemskim storitvam ter poudarjenim socialnim funkcijam;
- izvaja se malopovršinska sečnja z dolgimi obdobji pomlajevanja, ki ohranja strukturno, starostno in naravno vrstno pestrost gozdnih sestojev, prednostno se oblikujejo raznomerni sestoji z mozaično razporejenimi zaplatami različnih razvojnih faz, izogibati se je potrebno večjim intenzivnostim pri redčenjih, proizvodnih dob naj se ne skrajšuje;
- prednostno naj se izvaja naravno pomlajevanje gozdov, razen na območjih z neustreznimi rastiščnimi razmerami, kjer bi odsotnost vegetacije vodila v erozijo;
- sanitarna sečnja se izvaja v skladu z načrti sanacije, v katerih naj se predvidi ohranitev in prepustitev dela mrtve biomase na prizadetem območju naravnim procesom, sicer pa morajo biti ukrepi še zlasti usmerjeni v preprečevanje širjenja bolezni ali škodljivih organizmov (tudi v sosednje sestoj) in zagotavljanje zaščitne funkcije gozda.
- v sestojih se pušča staro in oslabele drevje, sušice ter vsa zamujena jedra lubadarja, zlasti tista, ki vključujejo drevje večjih premerov (nad 30 cm);
- v vseh sestojih se pušča najmanj s predpisi o varstvu gozdov določena količina odmrle lesne biomase, ki je prostorsko enakomerno razporejena ter vrstno in debelinsko pestra;
- fitofarmacevtska sredstva in insekticidi se v gozdnem prostoru narodnega parka, razen vrstno specifičnih feromonskih pasti, ne uporabljajo;
- sečnja, spravilo lesa in uporaba mehanizacije naj se ob upoštevanju časovnih, prostorskih ali za varstvo prostoživečih vrst in habitatnih tipov potrebnih usmeritev praviloma izvajajo le takrat, ko so tla dovolj suha ali zamrznjena;
- pri sečnji in spravilu lesa se je v največji možni meri treba izogibati predelom z izrazitim ledeniškim mikroreliefom (grbine, morena, groblja);
- začasnega skladiščenja lesa se praviloma ne izvaja, razen v času odprtega delovišča;
- uporaba gozdnih prometnic v drugem varstvenem območju je strogo namenska, zato se zaprejo z zapornicami, da se prepreči vožnja drugih vozil, morebitne trase novih prometnic se uskladi z Javnim zavodom TNP;
- upoštevajo se priporočila javnega zavoda za rabo sečnih in drugih lesnih ostankov v energetske namene;
- dosledno se ohranja razvit gozdni rob z grmovno vegetacijo.

V gozdovih s posebnim namenom, ki so **razglašeni na podlagi Odloka (1998)**²⁷, je potrebno gospodariti v skladu z naslednjimi usmeritvami:

- posek naj se izvaja malopovršinsko, ukrepi gojenja in varstva gozdov so lahko pogostejši in intenzivnejši, ciljne starosti sestojev višje, obdobje pomlajevanja pa daljše kot v gospodarskih gozdovih,

²⁶ Zakon o Triglavskem narodnem parku. Uradni list RS, št. 52/10, 46/14 – ZON-C, 60/17 in 82/20

²⁷ Odlok o razglasitvi gozdov s posebnim namenom v občini Tolmin. Uradno glasilo št. 11/98

- način spravila lesa in vrsta pravilnih sredstev morajo biti prilagojeni intenzivnemu malopovršinskemu gospodarjenju in infrastrukturi, vlačenje lesa po javnih poteh je prepovedano;
- med samo sečnjo in spravilom lesa mora izvajalec del opremiti urejene oz. označene poti v bližini delovišča s primernimi opozorili, kasneje pa sanirati okolico poti v prvotno stanje;

6.2.5 Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi

Gospodarjenje s požarno bolj ogroženimi gozdovi se mora izvajati tako, da je možnost povzročitve požara kar najmanjša. V vseh teh predelih so potrebne postavitve opozorilnih tabel in reden nadzor oz. kontrola, hkrati pa preventivno obveščanje in informiranje ljudi o nevarnostih in prepovedi kurjenja v naravnem okolju. Vse naštetje je še zlasti pomembno v sušnih obdobjih in v času razglašene velike požarne ogroženosti.

Pri načrtovanju in gradnji gozdnih prometnic na območjih 1. in 2. stopnje požarne ogroženosti je potrebno upoštevati tudi zahteve, ki veljajo za gradnjo protipožarnih presek oz. možnost dostopa vozil za gašenje.

6.2.6 Usmeritve za delo s semenskimi objekti

Semenskih sestojev v GGE ni.

6.2.7 Usmeritve za tehnologijo dela in gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic

Pri gradnjah gozdnih cest je treba upoštevati pravilne razmere. V predlogu programa gradenj gozdnih cest prednost pri odpiranju gozdov namenjamo območjem z ugodnejšo sortimentno strukturo, zainteresiranostjo lastnikov gozdov za gospodarjenje, ugodnejšimi (cenejšimi) pogoji za gradnjo, manjšimi nakloni terena in podobno.

Smernice za gradnjo in vzdrževanje gozdnih cest:

- Celoletna in pravočasna manjša popravila gozdnih cest po spomladanski odjugi in večjih nalivih.
- Na občutljivejših in globljih tleh (fliš) je nujna vgradnja cestnih objektov: cevni propustov in dražnikov.
- Izbiranje ustreznih elementov cest – maksimalni naklon, odvodnjavanje meteornih in podtalnih voda, ureditev odkopnih in nasipnih brežin ... Pri določitvi ničelnice se upošteva že obstoječe nekdanje poljske in druge poti.
- Uporaba okolju prijazne tehnologije gradnje – bagska gradnja.
- Potrebna je utrditev posameznih strmehjših delov gozdnih cest (asfaltacija).
- Izvajati je potrebno nadzor nad režimom uporabe gozdnih cest in ostalih gozdnih prometnic in vožnje v naravnem okolju.

Smernice za gradnjo gozdnih traktorskih vlak:

- Gostota traktorskih vlak je v prvi vrsti odvisna od terenskih razmer in intenzivnosti gospodarjenja. Glede na stanje je smiselna dograditev ustreznega sistema vlak oziroma večnamenski gozdnih poti za vožnjo s prikolicami ali polprikolicami
- Priporoča oz. na občutljivih (strmih, erodibilnih) terenih se zahteva bagska gradnja gozdnih prometnic, ki je glede na terenske razmere prijaznejša okolju.

Težko dostopnih območij, območij brez ekonomske vrednosti in grebenov naj se ne odpira z gozdnimi prometnicami.

Na **površini nad znanimi jamskimi prostori** naj se ne gradi gozdnih prometnic, v kolikor je to nujno potrebno, pa naj se jih načrtuje v sodelovanju z ZRSVN. Poleg tega v gozdovih na zakraseli karbonatni podlagi obstaja verjetnost, da se ob gradnji prometnic odpre vhod v jamo ali brezno. V tem primeru je treba dela ustaviti, vhod zavarovati in obvestiti ZGS in (ali) ZRSVN.

Zaradi varstva **geološko-paleontološke dediščine** je na območju predvidenih zemeljskih posegov potrebno predhodno mnenje ZRSVN.

Na območju **potencialnih nahajališč fosilov** so vsa zemeljska dela nedovoljena oz. je potrebno predhodno soglasje ZRSVN.

Pri pripravi projektne dokumentacije za pridobitev **vodnega soglasja/mnenja o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda in pravice graditi** je pri gradnji gozdnih prometnic in izvedbi gozdarskih del potrebno upoštevati naslednje usmeritve:

- Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu s 150. členom ZV-1 pridobiti vodno soglasje, ki ga izda naslovni organ. Vodno soglasje je potrebno pridobiti za:
 - poseg na vodnem in priobalnem zemljišču;
 - poseg, ki je potreben za izvajanje javnih služb po ZV-1;
 - poseg, ki je potreben za izvajanje vodne pravice;
 - poseg na varstvenih in ogroženih območjih;
 - poseg zaradi odvajanja odpadnih voda;
 - poseg, kjer lahko pride do vpliva na podzemne vode, zlasti bogatenje vodonosnika ali vračanja vode v vodonosnik;
 - hidromelioracije in druge kmetijske operacije, gozdarsko delo, rudarsko delo ali drug poseg, zaradi katerega lahko pride do vpliva na vodni režim.
- Pri pripravi dokumentacije za posege in gradnjo, za katere je potrebno pridobiti vodno soglasje/mnenje po ZV-1, je potrebno upoštevati Pravilnik (2009b)²⁸.
- Zacevljanje ali prekrivanje vodotokov je strogo prepovedano, razen na krajših razdaljah, ki omogočajo dostop oz. prehod preko vodotoka v primeru, da gre za objekt javne prometne infrastrukture (most, propust na javnih cestah in poteh). Morebitno prečkanje gozdnih prometnic z grapami ali strugami nestalnih vodotokov (mulda, prepust,...) je treba projektno obdelati. Premostitveni objekt mora biti ustrezno dimenzioniran in izveden tako, da bo omogočal nemoten pretok visokih voda. V primeru gradnje prepusta je treba izdelati hidravlični izračun prevodnosti visokih voda. Za prečkanja vodotokov predlagamo večjo uporabo utrjenih muld.
- Gradnja gozdnih prometnic v območju vodotokov mora biti takšna, da ne posega v pretočni profil, zagotovljena pa mora biti varnost objektov pred visokimi vodami z verjetnostjo pojavljanja 100 let z zagotovljeno najmanj 0,5 m varnostno višino.
- Pri umeščanju in načrtovanju gozdnih prometnic, kot jih definira Pravilnik (2009c)²⁹ – gozdnih cest, grajenih in negrajenih gozdnih vlak, protipožarnih presek, protipožarnih poti in drugih tras, ki so nujne za izvedbo gozdarskih del (npr. tras žičniških linij), se je potrebno v največji možni meri izogniti ogroženim, varstvenim in varovanim območjem in predvideti gradnjo izven vodnih in priobalnih zemljišč, kot določa ZV-1 v 14. in 37. členu.
- Načrtovanje novih gozdnih prometnic na območju poplav in z njimi povezane erozije, kjer že obstajajo elementi ogroženosti, mora upoštevati pogoje in omejitve iz prilog 1 in 2 Uredbe (2008)³⁰, pri tem pa zagotoviti, da se z načrtovanjem novih gozdnih prometnic ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na območju in izven njega. V ta namen je treba skupaj z načrtovanjem gradnje načrtovati tudi celovite ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti, njihovo izvedbo pa končati pred začetkom gradnje novih objektov.
- Na delih, kjer trasa gozdne prometnice poteka vzporedno z vodotokom, naj bo le-ta predvidena izven priobalnega zemljišča. Manjši odmiki so dopustni le izjemoma, na krajših odsekih, kjer iz analize variant izhaja, da so prostorske možnosti močno omejene in bi drugačen potek trase predstavljal nesorazmerno večje stroške, vendar na tak način, da se ne poslabšuje obstoječe stabilnosti in stanja brežin vodotokov.

²⁸ Pravilnik o vsebini vlog za pridobitev projektne dokumentacije in pogojev za druge posege v prostor ter o vsebini vlog za izdajo vodnega soglasja. Uradni list RS, št. 25/09

²⁹ Pravilnik o gozdnih prometnicah. Uradni list RS, št. 4/09

³⁰ Uredba o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja. Uradni list RS, št. 89/08

- Odvajanje padavinskih in morebitnih zalednih voda iz območij gozdnih prometnic je treba načrtovati tako, da ne bo prišlo do pospeševanja erozijske moči voda in slabšanja ravnovesnih razmer ter da ne bo prišlo do odvajanja zbranih voda po nestabilnih zemljiščih. Odvajanje padavinskih in zalednih voda po erozijsko nestabilni ali plazljivo ogroženi brežini je treba izvesti v kanaletah ali drugače utrjenih muldah.
- Za načrtovane posege na vodovarstvena območja, za katere je določena obveza izdelave Analize tveganja za onesnaženje, mora biti le-ta izdelana in revidirana skladno s Pravilnikom (2004)³¹.
- Za načrtovanje tras gozdnih prometnic na plazljivih in dejanskih erozijskih območjih (in ne potencialnih erozijskih območjih, prikazanih na karti 7) je potrebno izdelati geološko poročilo s poudarkom na stabilnosti ali erodibilnosti terena, s katerim se ugotovi stopnja tveganja za načrtovane posege s projektnimi rešitvami omilitvenih ukrepov.

6.2.8 Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor

Pri presoji posegov v gozd in gozdni prostor se kot strokovne podlage upoštevajo funkcije gozdov, ki so določene in ovrednotene s stopnjami njihovega vpliva na gospodarjenje z gozdovi na kartah in popisih funkcij gozdov v ON 2011-2020 oz. 2021-2030 in pričujočem GGN. V gozdnem prostoru so dovoljeni posegi in dejavnosti, ki ne zmanjšujejo ravnosti sestoja ali rodovitnosti rastišča, stabilnosti ali trajnosti gozda oz. ne ogrožajo njegovih funkcij, obstoja ali namena.

Na območjih srednje, velike ali zelo velike nevarnosti plazenja ter potencialnih erozijskih območjih je **prepovedano krčenje** in večja obnova tistih gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki preprečujejo plazenje zemljišč, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije. Na območjih zelo majhne in majhne verjetnosti pojavljanja plazov je potrebno pridobiti vodovarstveno soglasje. Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu s 150. členom ZV-1 pridobiti vodno soglasje o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda. Omejitve glede posegov na plazljivih in potencialnih erozijskih območjih so sicer predstavljene v poglavju 6.2.2 pri usmeritvah za krepitev hidrološke funkcije.

Pri vseh **stanovanjskih in drugih bivalnih objektih** naj se ureditve in posege v gozdni prostor načrtuje tako, da so objekti ter komunalne, prometne in zunanje ureditve odmaknjene od gozdnega roba najmanj za višino odraslih dreves sosednjega gozda. V nasprotnem primeru mora investitor prevzeti odgovornost za poškodbe na objektu, ureditvah in premičninah, ki bi jih lahko povzročilo gospodarjenje s sosednjim gozdom.

Posege v gozd **za kmetijske namene** je ob upoštevanju morebitne poudarjenosti funkcij gozda potrebno usmerjati v zaraščene nekdanje kmetijske površine, ki so bodisi v začetnih stadijih razvoja gozda, bodisi obrasle s tujerodno drevesno vegetacijo. Gradnja kmečkih lop in senikov v sklenjenem gozdnem prostoru ni dopustna.

Pri posegih **za infrastrukturne namene** je poleg poudarjenosti funkcij gozdov potrebno upoštevati še učinke, ki nastanejo s trajnim spreminjanjem pogojev za rast in razvoj gozda (lokalna mikroklima, koridorski presek delovanja ekosistema ...). Pri umeščanju v prostor:

- naj se uporabi obstoječe koridorje s sorodnimi objekti,
- se v največji možni meri izogne gozdnim zemljiščem, območjem gozdov z izjemno poudarjenimi funkcijami gozdov, fragmentaciji biokoridorjev ter oblikovnemu razvrednotenju gozdnega prostora,
- se posega le v obsegu, ki ga zahtevajo minimalni tehnični normativi za te objekte in za izvedbo gradnje,
- je zaradi težko obvladljivih vplivov gospodarjenja z gozdom v gozdnem prostoru čim manj nadzemnih odsekov,

³¹ Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja. Uradni list RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16

- mora biti omogočen nemoten prehod prostoživečim divjim živalim,
- mora biti po izgradnji zagotovljeno nemoteno gospodarjenje s sosednjimi gozdnimi zemljišči, vključno z rabo gozdov.

Posege v večje strnjene gozdne komplekse, ki bi lahko povzročali motnje gozdnega ekosistema, je potrebno preprečevati. Pri izdajanju projektnih pogojev je potrebno upoštevati naslednje določbe in smernice:

- Za posege v prostor, ki lahko bistveno spremenijo življenjske razmere divjadi, izda soglasje ZGS po predhodni pridobitvi mnenja upravljavca lovišča oz. lovišča s posebnim namenom (ZDLov-1³², 30. člen).
- Za krčitev gozda v velikosti 5 ha ali več je potreben predhodni postopek presoje vplivov na okolje, v katerem se ugotovi, ali bi lahko poseg imel pomemben vpliv na okolje (Uredba (2013)³³, 3. člen).
- Z gozdnogojitvenim načrtom lahko ZGS lastniku gozda dovoli pod določenimi pogoji pašo živine v gozdu, če ni v nasprotju s funkcijami gozdov, ki so določene v GGN (Pravilnik (2009a)³⁴, 40. člen).

Manj ranljive gozdne površine so površine, kjer ni poudarjena nobena ekološka, socialna ali proizvodna funkcija gozda. V te površine je možno malopovršinsko posegati tudi za druge namene pod določenimi splošnimi pogoji:

- V občinskih prostorskih načrtih se morajo ob sodelovanju ZGS določiti površine, namenjene za krčitve.
- Na podlagi lokacijske informacije in presoje za krčitev oz. morebitnega potrebnega dovoljenja mora krajevno pristojen revirni gozdar označiti drevje oz. določiti površino za posek in predpisati usmeritve in zahteve pri poseku.
- Upoštevajo naj se drugi pogoji in omejitve pri konkretnem posegu, ki jih predpiše ZGS.

Pri **posegih v vodno dobro** je zaradi zagotavljanja doseganja ali ohranjanja ciljev za referenčne odseke treba upoštevati pogoje in omejitve, ki so določeni v Uredbi (2016)³⁵.

Pri načrtovanju posegov je potrebno upoštevati že podeljene **vodne pravice**, ki so bile pridobljene po 119. členu ZV-1.

Investitor mora za posege na **vodnem in priobalnem zemljišču** v lasti države, ki so dovoljeni skladno z 37. členom ZV-1, skleniti ustrezno stvarno pravno pogodbo, ki takšne posege dovoljuje in velja kot dokazilo o pravici graditi po Zakonu o graditvi objektov.

6.2.9 Usmeritve za ukrepe na ostalih gozdnih zemljiščih

Na ostalih gozdnih zemljiščih se gospodari skladno z namensko rabo prostora. Posege mora usmerjati in evidentirati ZGS. Ob daljnovodih je potrebno upoštevati obstoječe planinske in druge poti, katerih prehodnost se ne sme poslabšati. Pri sečnji robnih dreves je potrebno sodelovanje pristojnega pooblaščenega delavca ZGS in soglasje lastnika. Kjer je poudarjena tudi biotopska funkcija, je potrebno čas sečnje prilagoditi življenjskemu ritmu posamezne živalske vrste (zlasti ogrožene), vezane na grmovne habitate.

6.2.10 Usmeritve za območja gozdov, kjer pos. izbira drevja za posek ni potrebna

Območij gozdov, kjer posamična izbira drevja za posek ni potrebna, v GGE ni.

³² Zakon o divjadi in lovstvu. Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08 in 46/14 – ZON-C

³³ Uredba o posegih v okolje, za katere je obvezna presoja vplivov na okolje. Uradni list RS, št. 51/13 in 57/15

³⁴ Pravilnik o varstvu gozdov. Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16

³⁵ Uredba o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 67/16)

6.3 Ukrepi

6.3.1 Možni posek

Pri določanju višine desetletnega možnega poseka smo upoštevali preliminarno oceno gozdnogojitvenih potreb po sestojih, ki smo jih po presoji trajnosti prilagodili usmeritvam po posameznih RGR iz ON 2011-2020 oz. 2021-2030. Poleg poseka v večnamenskih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom, kjer so ukrepi možni, je določena tudi višina možnega poseka v varovalnih gozdovih, kjer so ukrepi predvideni zaradi zagotavljanja trajnosti varovalne funkcije.

Možni posek je primerljiv s preteklim ureditvenim obdobjem. Usmerjen je v akumulacijo LZ v sestojih iglavcev, nadaljevanje in zaključevanje obnove po žledolomu saniranih pomlajencev z ustreznim pomladkom, uvajanje zrelih debeljakov v obnovo, v raznomernih gozdovih pa zlasti v redčenja in premenilna redčenja ter zadovoljevanje potreb lokalnega prebivalstva po drveh.

Zaradi posestnih, lastniških in spravičnih razmer ter slabe odprtosti gozdov, ki ovirajo intenzivnejše načrtno gospodarjenje z gozdovi, je potrebno razumeti možni posek kot zgornjo mejo dopustnega, ki na nivoju GGE ob nespremenjenih družbeno-gospodarskih razmerah zagotovo ne bo niti približno dosežena.

Preglednica 58/MPVP: Možni posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah

Skupaj GGE

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	15.156	6.466	0	0	0	0	21.622		
	%	70,1	29,9	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	14,1	32,0
Listavci	m ³	167.470	149.834	0	4.869	0	0	322.173		
	%	52,0	46,5	0,0	1,5	0,0	0,0	100,0	17,4	81,7
Skupaj	m³	182.626	156.300	0	4.869	0	0	343.795		
	%	53,1	45,5	0,0	1,4	0,0	0,0	100,0	17,1	74,4

Zasebni gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	12.299	5.797	0	0	0	0	18.096		
	%	68,0	32,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	14,2	32,9
Listavci	m ³	139.977	131.073	0	4.761	0	0	275.811		
	%	50,8	47,5	0,0	1,7	0,0	0,0	100,0	17,8	83,1
Skupaj	m³	152.276	136.870	0	4.761	0	0	293.907		
	%	51,8	46,6	0,0	1,6	0,0	0,0	100,0	17,5	76,0

Državni gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na Panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	2.487	531	0	0	0	0	3.018		
	%	82,4	17,6	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	13,2	26,6
Listavci	m ³	24.241	17.448	0	83	0	0	41.772		
	%	58,0	41,8	0,0	0,2	0,0	0,0	100,0	15,6	75,4
Skupaj	m³	26.728	17.979	0	83	0	0	44.790		
	%	59,7	40,1	0,0	0,2	0,0	0,0	100,0	15,4	67,1

Občinski gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na Panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	370	138	0	0	0	0	508		
	%	72,8	27,2	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	16,6	42,7
Listavci	m ³	3.252	1.313	0	25	0	0	4.590		
	%	70,9	28,6	0,0	0,5	0,0	0,0	100,0	14,9	64,8
Skupaj	m ³	3.622	1.451	0	25	0	0	5.098		
	%	71,0	28,5	0,0	0,5	0,0	0,0	100,0	15,0	61,6

Karta ukrepov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 8)

6.3.2 Potrebna gojitvena in varstvena dela

Preglednica 59/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Priprava sestoja	ha	69,78	4,48	0,00	74,26
Sadnja	ha	13,13	0,36	0,00	13,49
Obžetev	ha	76,28	2,36	0,00	78,64
Nega mladja	ha	125,32	3,64	0,00	128,96
Nega gošče	ha	52,11	2,68	0,05	54,84
Nega letvenjaka	ha	25,34	3,20	0,05	28,59
Nega ml. drogovnjaka	ha	7,95	4,65	0,00	12,60
Zaščita s premazom	ha	17,07	0,42	0,00	17,49
Vzdrževanje travinj	ha	95,30	0,00	0,00	95,30

Zaradi sanacije žledoloma in posledično povečanega deleža mladovij je načrtovanih gojitvenih del bistveno več kot v preteklem desetletju. Prevladujejo obžetev ter nega mladja in gošče. Na ogolelih površinah z nezadostno količino naravnega mladja je načrtovana sadnja in spopolnitev s sadnjo. Kljub bistveno povečanemu deležu sestojev v obnovi bo potrebno začeti tudi z uvajanjem zrelih bukovih debeljakov v obnovo s predhodno pripravo sestoja na obnovo.

Ne glede na načrte pa bo pri uspešnem izvajanju gojitvenih del v prvi vrsti pomembna zainteresiranost lastnikov, pri čemer mora javna gozdarska služba odigrati aktivno vlogo.

Karta načrtovanih gojitvenih in varstvenih del v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 9)

6.3.3 Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali

Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali, predvideni s tem GGN, so omejeni le na vzdrževanje travinj v gozdu. Krmljenje in ostali biomeliorativni ukrepi so načrtovani v načrtu LUO.

6.3.4 Ukrepi za izboljšanje ostalih funkcij gozdov

Preglednica 60/ D-FU: Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov v GGE

Funkcija	Ukrep		
	Vrsta dela	enota	Obseg
Poučna, rekreacijska	Vzdrževanje učne poti Na Grad	km	2
Rekreacijska	Vzdrževanje E7	km	5
Rekreacijska, turistična, poučna	Vzdrževanje ali obnova informacijskih tabel	kom	25

Vzdrževanje oz. nadgradnja informacijskih vsebin se nanaša na Zgodovinsko naravoslovno pot Kozlov rob, učni gozdček Sovodenj ter table ob izjemnih drevesih. Poleg tega bi bilo na področju krepitev funkcij gozdov potrebno posodobiti odlok o mestnih gozdovih v Občini Tolmin, ki je že nekoliko zastarel. V načrtu je tudi ureditev informacijske točke o žičnem spravilu (prikaz Idrijskega izvleka) z obnovljenim starodobnim traktorjem Krasser. Zaradi izrednega razmaha kolesarjenja pa bo potrebno še naprej aktivno pristopati k presojam glede dopustnosti vožnje s kolesom po poteh in gozdnih vlakah v naravnem okolju.

6.3.5 Graditev gozdnih prometnic

Za realizacijo možnega poseka je potrebna gradnja gozdnih prometnic na območjih in po stopnji nujnosti, kot je prikazana v spodnji preglednici. V GGE je potrebna zlasti gradnja gozdnih cest, s katero bi se bistveno zmanjšale spravlne razdalje, na prednostnih območjih, kjer je primerno traktorsko spravilo, pa je potrebna tudi zgoštev omrežja traktorskih vlak.

Preglednica 61/D-GGC: Prednostni predeli za gradnjo gozdnih prometnic po stopnji nujnosti

Gozdni predel*	Odseki	Nujnost
Doljanski kolovrat	80	1
Zadlazi-Zabče – Planina Lom	29C, 30, 38B, 38C, 39, 40	2
Kolovrat (Bant)	70, 71	1
Vrhovci - Povlinč	53, 55	2
Selski Vrh - Cvetje	44, 47, 50	2
Slapišče	1A, 1C	2
Zastenar	12,13,14	1
Polog	16	2
Čadrg	23, 24	2
Tolminske Ravne	36	2
Lom - Godiča	41A	2
Bučenica	43, 45, 66	2
Čiginj	61A, 61B, 64	2

Karta cestnega omrežja in površin potencialno najugodnejših načinov spravila v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 11)

7 USMERITVE ZA GOSPODARJENJE S POSAMIČNIM GOZDNIM DREVJEM IN SKUPINAMI GOZDNEGA DREVJA ZUNAJ NASELJI

Potreba po gospodarjenju s posamičnim gozdnim drevjem ali skupinami gozdnega drevja izven gozdnega prostora je izražena predvsem v dolinskem delu GGE. Posamična ali manjša skupinska drevnina je na teh območjih izrazito večnamenska in kot taka pomembna predvsem z vidika ohranjanja biotske raznovrstnosti in krajinskega izgleda, zato je potrebno njen obstoj v dogovoru z lastniki ohranjati. Poskrbeti je treba, da bo sestava posamičnega gozdnega drevja ter omejkov čim bolj avtohtona in da se po nepotrebem v ta prostor ne vnaša tujerodnih ali rastišču neprimernih drevesnih in grmovnih vrst. Ob poteh ali v bližini naselij je pomembno tudi zdravstveno stanje dreves, saj lahko oslabela in propadajoča drevesa ogrožajo človekovo dejavnost in potencialne obiskovalce tega prostora.

V **gorski gozdnati krajini** so pomembna posamezna drevesa in skupine dreves na izpostavljenih, ekstremnih legah, zlasti nad zgornjo gozdno mejo (viharniki).

V **gozdnati krajini** je zaradi krepitve funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti in estetske funkcije potrebno ohranjati posamezne estetske in dendrološko zanimive osebkke in skupine starejšega drevja vseh drevesnih vrst ob hišah, na travnikih in pašnikih in jih puščati dve proizvodni dobi oz. do fiziološke oslabeledosti. Poseben pomen imajo estetsko in uporabno vredni macesni na pašnikih (Tolminske Ravne).

V **kmetijski in primestni krajini** v osrednjem nižinskem svetu kotline ohranjati posamezno drevje in skupine drevja, ki imajo značaj gozda ali delov gozda v travniškem okolju. Ob Soči ohranjati predel vrbovja, vegetacijo puščati naravnemu razvoju in sekati drevje le izjemoma (stara, fiziološko oslabela drevesa ali pri odobrenih posegih v prostor). Ohranjati je potrebno tipične omejke s starejšim drevjem ter posamična zanimiva drevesa, minoritetne vrste in druga izjemna drevesa.

Na **kmetijskih površinah v zaraščanju** je z ekoloških in socialnih funkcij ugodno, da se te površine vzdržujejo v fazi grmišča oz. se na te površine usmerja ponovno vzpostavljanje kmetijskih zemljišč. Ob morebitnem čiščenju teh površin je potrebno ohranjati drevesne vrste, ki izboljšujejo prehransko pestrost za prostoživeče živali.

Druge **umetno osnovane površine** (senožeti, lazi, obore, preseke) ter **naravne površine v gozdnem prostoru** (pobočni grušči, skalovja in drugo) naj se načrtno vzdržujejo tudi v prihodnje.

Na vseh površinah, ki niso del gozda, revirni gozdar opravlja svetovalno vlogo glede poseka in spravila lesa. Izdaja odločbe za posek dreves na teh površinah ni potrebna, se pa struktura izvedenega poseka vnese v gozdarski informacijski sistem. Za prevoz lesa, ki je bil posekan na površinah izven gozda, je potrebna knjigovodska listina ali ustrezna izjava v skladu s 17. členom ZG³⁶, za izdelavo katere je zadolžen pošiljatelj gozdnih lesnih sortimentov.

³⁶ Zakon o gozdovih. Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16

8 EKONOMSKA PRESOJA GOSPODARJENJA Z GOZDOVI GGE

Prihodek od lesa je izračunan na podlagi strukture načrtovanega najvišjega možnega poseka, ki glede na teoretično sortimentacijo temelji na strukturi LZ in drevesne sestave. Stroške gospodarjenja z gozdovi predstavljajo stroški sečnje, spravila in dodelave, stroški gojitvenih in varstvenih del ter stroški vzdrževanja gozdnih cest in vlak. Spodbude delno pokrivajo stroške gojenja in varstvenih del v zasebnih gozdovih ter vzdrževanja gozdnih cest v vseh gozdovih. Končni rezultat v primeru realizacije možnega poseka in ob upoštevanju trenutnega stanja odprtosti predstavlja teoretični prihodek od vrednosti lesa, v primeru izgradnje načrtovanih gozdnih vlak pa lahko pričakujemo ugodnejši ekonomski rezultat.

Na ekonomiko gospodarjenja z gozdovi v GGE imata največji vpliv slaba odprtost gozdov, zahtevni pravilni tereni ter slaba tehnična kvaliteta lesa.

Preglednica 62/EP1: Prikaz prihodka od lesa

	Zasebni gozdovi		Državni gozdovi		Gozdovi lokal. skupnosti	
	Skupaj	za 1 m ³	Skupaj	za 1 m ³	Skupaj	za 1 m ³
Vrednost lesa na KC	13.115.282	45	1.986.878	44	225.965	44
Strošek poseka in spravila	8.505.644	29	1.082.018	24	135.692	27
Razlika	4.609.637	16	904.860	20	90.273	18

Preglednica 63/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v GGE

SKUPAJ GOZDNOGOSPODARSKA ENOTA	Skupaj (€)	€ na neto m ³	Delež od cene na KC (%)
Prihodek (vrednost lesa na KC)	15.328.125	44,59	100,0
Stroški sečnje in spravila	9.723.355	28,28	63,4
Stroški gojenja in varstva gozdov	326.019	0,95	2,1
gojenja in varstvo gozdov	286.019	0,83	1,9
krepitev funkcij gozdov	40.000	0,12	0,3
Stroški vzdrževanja gozdnih prometnic	115.500	0,34	0,8
vzdrževanje gozdnih cest	105.000	0,31	0,7
vzdrževanje vlak	10.500	0,03	0,1
Stroški skupaj	10.164.874	29,57	66,3
Dohodek (prihodek-stroški)	5.163.251	15,02	33,7
Predvidene spodbude za gojenje in varstvo	103.212	0,30	0,7
Predvidene spodbude za vzdrževanje gozdnih prometnic	105.000	0,31	0,7
Spodbude predvidene skupaj	208.212	0,61	1,4
Stroški – spodbude	9.956.662	28,96	65,0
DOHODEK (dohodek+spodbude)	5.371.463	15,62	35,0

Opomba: potrebnih oz. predvidenih investicij v gozdove (gradnja cest, vlak, večje investicije za krepitev funkcij gozdov – učne poti, gozdne učilne ipd.) v tabeli nismo prikazali. Navedene so v drugih poglavjih.

V zasebnih gozdovih, ki v GGE prevladujejo, je realizacija možnega poseka močno odvisna od interesa lastnikov gozdov. Napovedi glede višine realizacije poseka v prihodnosti so nevhvaležne, glede na to, da se v zadnjih desetletjih izvedeni posek povečuje, pa bi se lahko realizacija približala 50 %.

Za izračun ekonomike gospodarjenja smo vzeli povprečne normative za gozdnogojitvena in varstvena dela, kot jih navaja tabelarni del Pravilnika (2004)³⁷, ter povprečne cene za posamezen tip sortimenta.

³⁷ Pravilnik o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove. Uradni list RS, št. 71/04, 95/04, 37/05, 87/05, 73/08, 63/10, 54/14, 60/15 in 86/16

9 RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

9.1 Utemeljitev oblikovanja rastiščnogojitvenih razredov

Rastiščnogojitvene razrede smo oblikovali na podlagi območnih RGR s prilagoditvijo rastiščnim posebnostim v GGE in bistveno drugačnim ciljem gospodarjenja (stopnja poudarjenosti funkcij, sestojna zgradba, razvojne težnje). V pričujočem GGN smo določili šest RGR, pri čemer smo se glede na pretekli GGN odločili za nekatere spremembe. RGR Alpska bukovja sušnih leg smo zaradi majhne površine in gospodarskega pomena priključili k RGR Gorska bukovja. Nekaj sprememb je povezanih tudi s prerazporejanjem posameznih odsekov iz RGR Gorska bukovja v RGR Podgorska bukovja za premeno zaradi prevladujoče raznomerne zgradbe gozda ter iz RGR Zmerno kisloljubna bukovja za premeno v Podgorska bukovja za premeno zaradi značilnosti rastišč.

Karta rastiščnogojitvenih razredov v merilu 1 : 25.000 je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 5)

Preglednica GF1: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah in RGR

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek				
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR	
		igl.	Lst.	Sk.	igl.	Lst.	Sk.	igl.	Lst.	Sk.		
30890-zmerno kisloljub. buk. meš. z igl.	970,40	17,6	262,4	280,0	1,25	5,25	6,50	14,0	23,3	22,7	97,9	
32140-gorska bukovja	1.177,49	33,9	237,1	271,0	1,09	5,16	6,25	18,1	19,7	19,5	84,5	
80840-zmerno kisloljubna buk. za prem.	368,40	17,0	189,0	206,1	1,80	6,09	7,89	16,7	26,2	25,4	66,4	
81740-podgorska bukovja za premeno	1.338,35	12,8	190,0	202,9	0,55	5,74	6,29	16,6	20,2	20,0	64,5	
VECNAMENSKI GOZDOVI skupaj	3.854,64	20,9	222,5	243,4	1,01	5,47	6,48	16,8	21,5	21,1	79,1	
30890-zmerno kisloljub. buk. meš. z igl.	170,56	54,9	348,4	403,3	2,72	6,98	9,70	9,4	18,9	17,6	73,1	
32140-gorska bukovja	1.644,07	27,8	273,1	300,9	0,92	5,36	6,28	14,1	16,8	16,6	79,5	
81740-podgorska bukovja za premeno	38,81	21,0	135,9	156,9	1,12	3,81	4,94	20,5	17,0	17,5	55,5	
GPN, UKREPI SO DOVOLJENI skupaj	1.853,44	30,2	277,1	307,3	1,09	5,48	6,56	13,4	17,1	16,7	78,3	
60000-gozdni rezervati	107,05	27,2	154,8	182,0	1,50	2,75	4,25	0,0	0,0	0,0	0,0	
GPN, BREZ UKREPANJA sku.	107,05	27,2	154,8	182,0	1,50	2,75	4,25	0,0	0,0	0,0	0,0	
70000-varovalni gozdovi	1.900,14	7,3	244,6	251,9	0,36	4,16	4,52	4,6	10,8	10,7	59,4	
VAROVALNI GOZDOVI skupaj	1.900,14	7,3	244,6	251,9	0,36	4,16	4,52	4,6	10,8	10,7	59,4	
Skupaj vsi gozdovi	7.715,27	19,8	240,1	260,0	0,87	5,11	5,99	14,1	17,4	17,1	74,4	

Preglednica D-SRGR: Spremembe uvrstitve odsekov v RGR

Odsek	Površina (ha)	RGR star	RGR nov
04004B	8,39	32140	81740
04005B	3,48	32140	81740
04045B	9,21	32140	81740
04046B	6,12	32140	81740
04066B	8,58	32140	81740
04023	143,88	35440	32140
04036A	122,99	35440	32140
04050	90,59	80840	81740
04066A	126,37	80840	81740

9.2 Načrt gospodarjenja z gozdovi po rastiščnogojitvenih razredih

9.2.1 RGR 30890: Zmerno kisloljubna bukovja mešana z iglavci

Gozdovi RGR so razširjeni na flišnati in lapornati matični podlagi na Cvetju, Volčanskih Rutih, Kuntarju in v Godiči. Gre za najboljše ohranjene in produktivne gozdove v GGE, ki so pretežno v zasebni lasti. Proizvodna zmogljivost rastišča je 8,3 m³/ha/leto, kar pomeni, da trenutna izkoriščenost rastiščnega potenciala ni optimalna.

RGR vključuje naslednje oddelke in odseke: 14, 38b in c, 39, 40, 41a, 42b, 48, 49, 52a, 53, 54, 57-59, 60 a in b ter 63.

S 85 % prevladujejo večnamenski gozdovi. V kategorijo gozdov s posebnim namenom z dovoljenim ukrepanjem sodi le oddelek 14, ki se nahaja v TNP.

Manjši del RGR se nahaja v gozdnem habitatnem tipu Ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (*Aremonio-Fagion*)).

Preglednica LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	1.030,56	108,30	2,10	1.140,96
Delež (%)	90,3	9,5	0,2	100,0

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdne združbe v RGR

Šifra	Gozdna združba	Rk	Površina (ha)	%
55210	<i>Hacquetio-Fagetum</i> var. geogr. <i>Anemone trifolia</i>	9	14,07	1,2
55310	<i>Hacquetio-Fagetum</i> var. geogr. <i>Sesleria autumnalis</i>	9	74,37	6,5
55510	<i>Ornithogalo pyrenaici-Fagetum</i>	9	28,21	2,5
59110	<i>Ostryo-Fagetum</i> var. geogr. <i>Acer obtusatum</i>	5	34,26	3,0
59310	<i>Seslerio autumnalis-Fagetum</i>	5	71,07	6,2
63210	<i>Lamio orvalae-Fagetum</i> var. geogr. <i>Dentaria pentaphyllos</i>	9	157,97	13,8
73110	<i>Castaneo-Fagetum sylvaticae</i>	11	393,14	34,6
78110	<i>Luzulo-Fagetum</i> var. geogr. <i>Cardamine trifolia</i>	9	349,13	30,6
	Ostale prisotne gozdne združbe (pod 1 %)	8	18,74	1,6
	Skupaj	9,3	1.140,96	100,0

Podroben opis združb ter njihova razširjenost se nahajajo v poglavju 1.1.7. V pretežni meri gre za najboljša rastišča v GGE.

Zgradba gozda

V zgradbi gozda so v zadnjem desetletju nastale precejšnje spremembe, saj je del gozdov prizadel žledolom, posledično pa se je močno povečal delež sestojev v obnovi, pa tudi mladovij. Sestoji so sanirani le na dostopnejših predelih.

Med drevesnimi vrstami prevladuje bukev, delež iglavcev je posledica osnivanja nasadov v preteklosti. V okolici naselij in kmetij prevladuje raznomen gozd z večjim deležem plemenitih in trdih listavcev. Čeprav se ponekod pozna vpliv gospodarjenja v preteklosti (panjevska sečnja, paša), gre sicer za najbolj kvalitetne, produktivne in intenzivno gospodarjene gozdove v GGE.

Lesna zaloga in prirastek

Prevladujoč delež debeljakov in sestojev v obnovi se kaže tudi v razporeditvi LZ po debelinskih razredih, kjer prevladuje drevje s prsnim premerom nad 50 cm. LZ je najvišja v GGE, prirastek

RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

pa je izrazito visok predvsem pri iglavcih, saj drogovnjaki in tanjši debeljaki na odličnih rastiščih dobro priraščajo.

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	10,9	20,1	20,2	15,9	32,9	23,2	7,8	1,47	21,1
Listavci	9,9	19,2	22,4	20,2	28,3	275,2	92,2	5,51	78,9
Skupaj	10,0	19,3	22,2	19,9	28,6	298,4	100,0	6,98	100,0

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Mac.	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list	Meh.list
Dejansko stanje	m ³ /ha	19,9	0,0	0,0	3,3	0,0	188,5	6,4	33,2	42,5	4,6
	%	6,7	0,0	0,0	1,1	0,0	63,1	2,2	11,1	14,3	1,5
Naravno st.	%	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	85,0	3,0	5,0	5,0	1,0

Med trdimi listavci prevladujeta beli gaber s 7 % in črni gaber s 5 %. Med plemenitimi listavci je največ gorskega javorja (4,5 %), sledijo mu lipa oz. lipovec ter veliki jesen. Glede na naravno stanje je delež bukke na račun ostalih drevesnih vrst prenizek.

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	318,56	32,8	629,12	64,9	0,00	0,0	22,72	2,3	970,40	85,1
Gpn, ukrepi so dovoljeni	170,56	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	170,56	14,9
Skupaj vsi gozdovi	489,12	42,9	629,12	55,1	0,00	0,0	22,72	2,0	1.140,96	100,0

V RGR prevladujejo ohranjeni in spremenjeni gozdovi, med izmenjane gozdove sodijo nasadi iglavcev.

Odmrlo drevje

Preglednica OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 – 29 cm	1,3	17,0	18,3	2,2	56,5	58,7	3,5	73,5	77,0	28,9
30 – 49 cm	0,4	7,4	7,8	0,4	21,7	22,1	0,8	29,1	29,9	52,9
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	0,9	0,0	0,9	0,9	3,0
Skupaj	1,7	24,4	26,1	2,6	79,1	81,7	4,3	103,5	107,8	84,8

Količina odmrle lesne mase je ogromna in je v pretežni meri posledica žledoloma v nesaniranih, slabše dostopnih gozdovih. Tolikšna količina odmrle lesne mase ne vpliva ugodno na stabilnost sestojev in zemljine, po drugi strani pa je ugodna z vidika zagotavljanja biotske pestrosti, predvsem glede na razporeditev drevja, saj v strukturi prevladuje drevje nad 30 cm prsnega premera.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	53,09	35,4	9,7	50,3	4,6	29,1	0,5	47,0	23,4	11,9	40,6	37,8	9,7
Drogovnjak	57,80	0,0	23,9	76,1	0,0	0,0	44,9	55,1	0,0	47,7	52,3	0,0	0,0
Debeljak	264,22					9,1	55,9	35,0	0,0	0,0	47,0	53,0	0,0
Sestoj v obnovi	373,75					46,4	53,6	0,0	0,0				
RAZNOMERNO	362,68					2,9	25,6	71,5	0,0				
Pionirski g. z grm.	29,42	0,0	0,0	97,6	2,4								
Skupaj	1.140,96												

Zaradi opuščanja nege prevladuje pomanjkljiva zasnova mlajših razvojnih faz ter tudi raznomernih sestojev, kar se še zlasti kaže na od žledoloma poškodovanih območjih. Tu v prihodnje lahko pričakujemo sestoje slabše kvalitete z rastiščem neustrezno drevesno sestavo – bukev na presvetljenih površinah, ki jih pogosto obrase robida, izrinjajo trdi, mehki in plemeniti listavci. Drugod, kjer je bilo pomlajevanje bolj postopno, so zasnove bogate, sestoji pa ustrezno negovani. Podatki o negovanosti debeljakov so nekoliko bolj ugodni, visok delež sestojev v obnovi pa vodi k ustrežnejšemu razmerju razvojnih faz in zgradbe sestojev v bodoče, v kolikor bo pomlajevanje potekalo postopno in ob zastoru odraslega drevja.

Kakovost drevja

Kljub odličnim rastiščem, na katerih bi se lahko gojilo izredno kakovostno drevje, so podatki zaradi pomanjkanja negovalnih del in deloma tudi značilnosti gospodarjenja neugodni. Vsaj prav dobre kakovosti je le dobrih 7 %.

Preglednica K: Kakovost drevja³⁸

Drev. vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	10	0,0	0,0	40,0	40,0	20,0
Jelka	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Macesen	3	33,4	0,0	33,3	33,3	0,0
Bukev	159	0,6	6,9	42,8	32,7	17,0
Hrast	16	0,0	12,5	31,3	49,9	6,3
Pl. Ist.	48	0,0	8,3	22,9	31,3	37,5
Dr. tr. Ist.	17	0,0	0,0	11,8	17,6	70,6
Skupaj iglavci	14	7,1	0,0	42,9	35,7	14,3
Skupaj listavci	240	0,4	7,1	35,8	32,5	24,2
Skupaj	254	0,8	6,7	36,2	32,7	23,6

Poškodovanost sestojev

Poškodovanost sestojev se je glede na podatke izpred desetletja precej povečala, kar je v pretežni meri posledica žledoloma iz leta 2014.

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	4,9
Veje	7,9
Osutost	0,5
Skupaj	13,3

³⁸ Določa se pri drevesih s prsnim premerom nad 30 cm.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	2.618	1.648	63,0	2,3
Listavci	69.380	35.655	51,4	49,5
Skupaj	71.998	37.304	51,8	51,8

Realizacija možnega poseka je precej narasla, saj je v prejšnjem ureditvenem obdobju znašala komaj dobrih 27 % (11.500 m³). Razloge za takšno povečanje gre iskati v sanaciji žledoloma ter povečanem interesu za gospodarjenje v naslednjih letih. Sanitarni posek namreč obsega 44 % vsega realiziranega poseka, med negovalnimi sečnjami pa prevladuje pomladitveni posek.

Kljub povečanemu deležu sestojev v obnovi in mladovij je bilo opravljenih gojitvenih del z izjemo priprave sestojev na obnovo zanemarljivo malo.

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	22,52	13,59	60,3
Obžetev	ha	19,18	0,00	0,0
Nega mladja	ha	0,51	0,00	0,0
Nega gošče	ha	6,15	0,00	0,0
Nega letvenjaka	ha	12,88	0,60	4,7
Nega ml. drogovnjaka	ha	22,19	0,00	0,0
Vzdrževanje travinj	ha	0,00	4,40	

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2001 do 2021*

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2001	1.072,63	13,8	274,9	295,3	0,4	5,6	6,0	0,04	1,03	1,07
2011	1.144,77	25,4	300,1	325,4	0,74	7,20	7,94	0,14	3,11	3,26
2021	1.140,96	23,2	275,2	298,4	1,47	5,51	6,98	0,29	6,19	6,47

*V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz. možni posek (in ne realiziran posek).

V zadnjem desetletju sta upadla tako LZ kot prirastek, oboje kot posledica žledoloma ter njegove sanacije. Površina gozdnih ostaja skoraj nespremenjena, bistveno pa se povečuje letni realiziran posek.

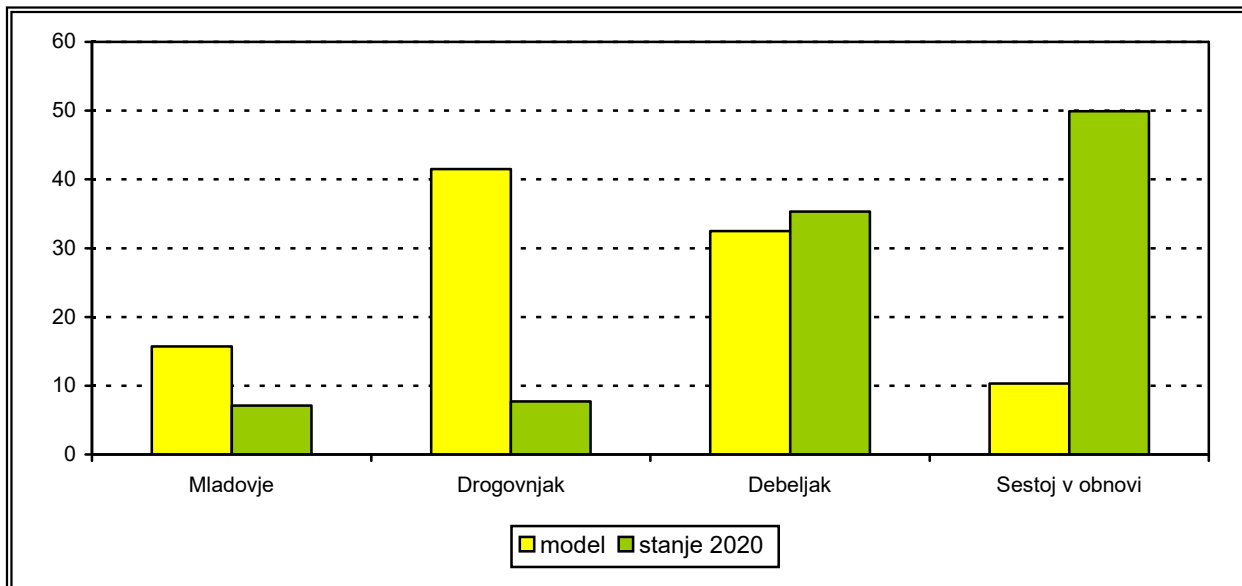
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje raz. faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	53,09	4,7	7,1	21	15,7	117,57	-8,6
Drogovnjak	57,80	5,1	7,7	55	41,5	310,78	-33,8
Debeljak	264,22	23,2	35,3	43	32,5	243,38	2,8
Sestoj v obnovi	373,75	32,8	49,9	14	10,3	77,13	39,6
Raznomoerno (sk-gnz)	362,68	31,8					
Pionirski gozd z grmišči	29,42	2,6					
Skupaj	1.140,96	100,0	100,0	133	100,0	748,86	0,0

Med enodobnimi gozdovi izrazito prevladujejo sestoji v obnovi, ki jih je skoraj polovica, močno pa primanjkuje mlajših razvojnih faz gozda, predvsem drogovnjakov. Delež mladovij se je namreč v zadnjem desetletju več kot podvojil in se bo glede na visok delež sestojev v obnovi tudi v bodoče povečeval. Več kot tretjino gozdov pa predstavljajo raznomerni sestoji in pionirski gozdovi v bližini vasi in zaselkov.

Grafikon D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Skupinsko raznomen gozd bukve s posamično do skupinsko primesjo smreke in posamično primesjo plemenitih listavcev.

Ciljna drevesna sestava: 10 % smreka, 1 % macesen, 67 % bukev, 2 % hrast, 10 % plemeniti listavci, 12 % trdi listavci, 1 % mehki listavci.

Ciljno stanje razvojnih faz: mladovje 10 %, drogovnjak 8 %, debeljak 30 %, sestoj v obnovi 25 %, raznomeno in pionirsko 27 %.

Ciljna lesna zaloga: 303 m³/ha. Končna lesna zaloga 570 m³/ha.

Ciljna kakovost³⁹: iglavci A in B 10 %, C 40 %, D in O 50 %
listavci A in B 5 %, C-D 70 %, ostalo prostorninski les.

Ciljno razdobje: 10 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Skupinsko postopno gospodarjenje s proizvodno dobo 133 let, pomladitvena doba 14 let.

Obnova: Ukrepi morajo biti usmerjeni v naravno obnovo. Velik delež sestojev v obnovi in pomanjkanje mlajših razvojnih faz narekuje pospešeno nadaljevanje obnove, in sicer predvsem na območjih s kvalitetnim in dobro zasnovanim pomladkom. Končni poseki naj se izvedejo pravočasno, ko je pomladek v razvojni fazi gošče. Kjer je pomladka manj in je neustrezne zasnove in mešanosti, naj se obnova zadržuje. V zrelih bukovih debeljakih so potrebna svetlitvena redčenja. V raznomenih gozdovih naj se svetlitveni posek opravlja le na območjih z dobrimi zasnovami pomladka, kjer prevladuje delež bukve, plemenitih listavcev in hrasta, drugod naj se krepi LZ.

³⁹ Po Pravilniku o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov (2011) pomenijo okrajšave: Pri listavcih: A1-rezan furnir, A2-luščenec, B-žagan les1, C-žagan les2, D-žagan les3, pri iglavcih pa: A1-resonančni les, A2-furnir, B-žagan les1, C-žagan les2, D1-žagan les3, D2 les za embalažo, ostali nerazvrščeni les nižje vrednosti ima okrajšavo O (drva, prostorninski les in les za celulozo).

Nega: Ukrepi nege naj bodo usmerjeni v pospeševanje bukve. V mladovjih z nego pospeševati bukev, plemenite listavce in hrast. Na najboljših rastiščih, v kolikor obstaja interes lastnikov, z dopolnilno sadnjo spopolniti vrzelasto in pomanjkljivo zasnovano naravno mladje bukve.

V nepoškodovanih bukovih debeljakah izvajati redčenja z intenziteto 15-20 % s pogostostjo vračanja okrog 10 let. V nasadih smreke po potrebi izvajati sanitarno sečnjo, pospeševati tudi skupinsko primes smreke v sestojih listavcev. Prva in druga redčenja v nasadih morajo biti racionalna, pospešuje se le manjše število najkvalitetnejših osebkov. V saniranih sestojih z rahlim ali normalnim sklepom je potrebna akumulacija LZ. V pionirskih in raznomernih sestojih naj prevladujejo redčenja in ne panjevski posek.

Varstvo: V sestojih z večjim deležem iglavcev dosledno in pravočasno izvajati sanitarne sečnje. Na razgaljenih in nepomlajenih površinah je nujna izvedba sadnje, ki hkrati predstavlja zaščito pred erozijo, pospešuje naravne procese pomlajevanja ter izboljšuje zasnove mladovij. Po sečnji je nujno odstraniti sečne ostanke iz grap, strug in hudournikov.

Funkcije gozdov: Na območju težko dostopnih in nesaniiranih gozdov naj se oblikuje ekocelice brez ukrepanja, ki zagotavljajo ustrezne pogoje za krepitev funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.

Nega habitatov: Za zagotavljanje kvalitete habitatov kvalifikacijskih vrst v območju Natura 2000 je potrebno poleg usmeritev za krepitev funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti za celoten gozdni prostor v oddelkih 14 in 39 upoštevati tudi usmeritve za upravljavsko cono A – Ilirsko bukovje (oddelka 14 in 39) ter usmeritve za upravljavsko cono B – Ruševce (oddelek 14), ki so predstavljene v poglavju 6.2.2 na strani 67.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje – dejansko (%)	7,8	92,2	100,0
- ciljno (%)	11,6	88,5	100,0
Lesna zaloga – dejanska (m ³ /ha)	23,2	275,2	298,4
- ciljna (m ³ /ha)	35,1	268,5	303,5
Prirastek (m ³ /ha/leto)	1,47	5,51	6,98
Možni posek (m ³ /ha)	2,8	61,8	64,7
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,29	6,19	6,47
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	12,3	22,5	21,7
Intenziteta m. p. prirastek (%)	19,5	112,3	92,8
Izravnalna doba (let)			10

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv	Prebiralne						
Iglavci	m ³	2.321	943	0	0	0	0	3.264		
	%	71,1	28,9	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	12,3	19,5
Listavci	m ³	14.663	55.940	0	0	0	0	70.603		
	%	20,8	79,2	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	22,5	112,4
Skupaj	m ³	16.984	56.883	0	0	0	0	73.867		
	%	23,0	77,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	21,7	92,8

Zaradi velikega deleža sestojev v obnovi pri listavcih pomladitveni posek prevladuje še bolj kot pred desetletjem. Jakost pomladitvenega poseka je odvisna od stanja pomladka, pri čemer je potrebno upoštevati, da je pomladitvena doba na teh rastiščih kratka. Redčenja prevladujejo predvsem pri iglavcih ter v mlajših razvojnih fazah in v raznomernih sestojih listavcev. Zaradi potreb lastnikov ter ustrezne zmesi sestojev je iglavce potrebno ohranjati in pospeševati.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	34,00	34,00
Sadnja	ha	4,52	4,52
Obžetev	ha	4,52	9,04
Nega mladja	ha	22,63	45,26
Nega gošče	ha	11,60	11,60
Nega letvenjaka	ha	13,99	13,99
Nega ml. drogovnjaka	ha	7,30	7,30
Zaščita s premazom	ha	2,46	7,38
Vzdrževanje travinj	ha	0,90	9,00

Glavna usmeritev je naravna obnova, upoštevanje naravnega mladja in temu primerna nega pomlajenih površin. Obseg gojitvenih del se je zaradi povečanega deleža mladovij in sestojev v obnovi precej povečal, prevladuje priprava sestojev na obnovo ter nega mladovij. Na razgaljenih površinah je predvidena sadnja ter zaščita s premazom.

9.2.2 RGR 32140: Gorska bukovja

Gozdovi tega RGR, ki je z dobro tretjino vseh gozdov največji v GGE, poraščajo pobočja doline Tolminke in Zadlaščice ter osojno stran Kolovrata. Z 80 % prevladuje zasebno lastništvo, okrog 500 ha je državnih parcel.

K RGR smo poleg obstoječih priključili dva odseka (23 in 36a), ki sta v prejšnjem GGN sestavljala RGR Alpska bukovja sušnih leg. Gre namreč za majhno površino gospodarsko manj pomembnih gozdov. Poleg tega je nekaj sprememb nastalo tudi v dolinskem delu GGE, kjer smo pet manjših odsekov v skupni površini 35 ha priključili k RGR Podgorska bukovja za premeno.

V RGR z 58 % prevladujejo gozdovi s posebnim namenom z dovoljenim ukrepanjem (odseki 4c, 6, 7a, 9a in b, 10-13, 16, 23-26, 29a, 30, 32, 33a, 35a, 36a, 37a in b), ki se z izjemo Mestnega gozda Kozlov rob (odsek 4c) prekrivajo s TNP. Preostali odseki (1c, 3b, 42c, 47, 64, 65, 67a, 68-71, 76-81) so uvrščeni med večnamenske gozdove.

Pretežen del RGR se nahaja v gozdnem habitatnem tipu Ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (*Aremonio-Fagion*)), manjši predeli ob Soči pa tudi v gozdnem habitatnem tipu Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka); (*Alnus glutinosa* in *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)) ter negozdnem habitatnem tipu Alpske reke in lesnata vegetacija s sivo vrbo (*Salix eleagnos*) vzdolž njihovih bregov.

Preglednica LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	2.256,61	501,86	63,09	2.821,56
Delež (%)	80,0	17,8	2,2	100,0

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdne združbe v RGR

Šifra	Gozdna združba	Rk	Površina (ha)	%
55310	<i>Hacquetio-Fagetum</i> var. <i>geogr. Sesleria autumnalis</i>	9	33,51	1,2
55510	<i>Ornithogalo pyrenaici-Fagetum</i>	9	34,18	1,2
56310	<i>Ostryo carpinifoliae-Fraxinetum orni</i>	1	73,21	2,6
56520	<i>Seslerio autumnalis-Ostryetum</i>	1	101,65	3,6
58110	<i>Arunco-Fagetum</i>	7	137,60	4,9
59110	<i>Ostryo-Fagetum</i> var. <i>geogr. Acer obtusatum</i>	5	382,55	13,6
59310	<i>Seslerio autumnalis-Fagetum</i>	5	252,20	8,9
60050	<i>Saxifrago petraeae-Tilietum platyphylli</i>	5	49,61	1,8
63210	<i>Lamio orvalae-Fagetum</i> var. <i>geogr. Dentaria pentaphyllos</i>	9	1.298,95	46,0
63410	<i>Anemono trifolio-Fagetum</i> var. <i>geogr. Helleborus niger</i>	7	103,79	3,7
68310	<i>Ranunculo platanifolii-Fagetum</i> var. <i>geogr. Hepatica nobilis</i>	7	241,18	8,5
78110	<i>Luzulo-Fagetum</i> var. <i>geogr. Cardamine trifolia</i>	9	31,70	1,1
	Ostale prisotne gozdne združbe (pod 1 %)	9	81,43	2,9
	Skupaj	7,18	2.821,56	100

Podroben opis združb ter njihova razširjenost se nahajajo v poglavju 1.1.7. Osnovno značilnost rastiščem daje karbonatna matična podlaga krednih apnencev z vložki laporja in roženca ter prevladujoča osojna lega. Rastišča glede na proizvodno sposobnost (7,6 m³/ha/leto) niso optimalno izkoriščena.

Zgradba gozda

Običajna zgradba gozda je enomerna, sestoji pa kažejo posledice prekomernih sečenj, panjevskega gospodarjenja, steljarjenja in kmečkega prebiranja v preteklosti. Zasnova in ohranjenost sta dobri le na odročnih in nedostopnih delih. Glavna drevesna vrsta je bukev s

primesjo trdih in plemenitih listavcev. Smreka je primešana v šopih ali posamezno, razen umetno osnovanih nasadov, ki pa so pomanjkljivo negovani. Pas med 600 in 900 m nadmorske višine je leta 2014 izdatneje poškodoval žledolom, zaradi česar so prisotne večje površine mladovij in sestojev v obnovi. Gozdovi so sanirani le na s prometnicami odprtih predelih.

Lesna zaloga in prirastek

LZ zaloga je dokaj visoka in je predvsem posledica zaprtosti gozdov ter velike akumulacije prirastka. Z 28 % LZ prevladuje drevje prsnega premera nad 50 cm (pri iglavcih je takšnega drevja celo 43 %).

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	6,7	16,1	16,7	17,6	42,9	30,4	10,5	0,99	15,8
Listavci	10,6	20,4	22,4	19,8	26,8	258,0	89,5	5,28	84,2
Skupaj	10,2	20,0	21,8	19,6	28,4	288,4	100,0	6,27	100,0

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Mac.	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list	Meh.list
Dejansko stanje	m ³ /ha	23,7	0,1	0,0	6,5	0,0	174,3	0,4	36,8	45,0	1,6
	%	8,2	0,0	0,0	2,3	0,0	60,4	0,1	12,8	15,6	0,6
Naravno st.	%	5,0	3,0	0,0	2,0	0,0	80,0	0,0	8,0	2,0	0,0

Iz primerjave naravnega in dejanskega razmerja drevesnih vrst je razvidno, da je delež bukeve premajhen, razmerje pa je porušeno predvsem zaradi zaraščanja opuščeni kmetijskih površin s plemenitimi in trdimi listavci.

Glavna drevesna vrsta v RGR je bukev (60 %), sledijo pa ji smreka (8 %), med trdimi listavci beli in črni gaber (vsak s 7-8 %), med plemenitimi listavci pa gorski javor ter lipa oz. lipovec (vsak z okrog 5 %).

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	392,65	33,3	779,95	66,3	0,00	0,0	4,89	0,4	1.177,49	41,7
Gpn, ukrepi so dovoljeni	528,53	32,1	997,69	60,8	113,98	6,9	3,87	0,2	1.644,07	58,3
Skupaj vsi gozdovi	921,18	32,6	1.777,64	63,1	113,98	4,0	8,76	0,3	2.821,56	100,0

Najbolj ohranjeni so najbolj nedostopni gozdovi, kjer najdemo čiste in enomerne bukove debeljake z visokimi LZ. Pretežni del gozdov pa je spremenjenih, v katerih se prevladujoča bukev meša s smreko, plemenitimi in trdimi listavci.

Odmrlo drevje

Preglednica OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 – 29 cm	0,4	13,6	14,0	0,9	40,9	41,8	1,3	54,5	55,8	20,2
30 – 49 cm	0,0	2,9	2,9	0,4	8,2	8,6	0,4	11,1	11,5	19,5
50 in več cm	0,0	0,2	0,2	0,0	0,9	0,9	0,0	1,1	1,1	3,6
Skupaj	0,4	16,7	17,1	1,3	50,0	51,3	1,7	66,7	68,4	43,3

Količina odmrle lesne mase zaradi majhne intenzivnosti gospodarjenja dosega okrog 15 % LZ ter tako za petkrat presega s Pravilnikom (2009a)⁴⁰ določeno minimalno vrednost. Ker pa se večji del RGR prekriva s TNP, je večja količina odmrle lesne mase dobrodošla. Njena razporeditev po razširjenih debelinskih razredih je z vidika zagotavljanja biotske pestrosti izrazito ugodna, saj več kot pol odmrle lesne mase predstavlja drevje, debelejšje od 30 cm.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	40,35	5,7	17,6	41,0	35,7	4,4	3,2	70,4	22,0	16,9	10,6	36,8	35,7
Drogovnjak	91,23	0,0	39,9	30,7	29,4	0,6	10,7	88,7	0,0	8,3	62,3	29,4	0,0
Debeljak	786,36					0,0	56,1	43,9	0,0	1,9	80,2	17,2	0,7
Sestoj v obnovi	689,44					28,3	35,0	36,7	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	1.124,61					1,3	10,4	88,3	0,0				
Panjevec	14,22												
Grmičav gozd	20,88												
Pionir. gozd z grmišči	54,47	0,0	0,0	96,4	3,6								
Skupaj	2.821,56												

V RGR prevladujejo starejše razvojne faze enodobnih gozdov, med katerimi je še zlasti opazen visok delež sestojev v obnovi, ki so v večji meri nastali kot posledica žledoloma in njegove sanacije. Raznomerni gozdovi se pojavljajo predvsem na nekdanjih kmetijskih površinah, zlasti pašnikih, drevje je pogosto panjevskega izvora. Podatki o zasnovi in negovanosti so zaradi slabe odprtosti gozdov izrazito neugodni.

Kakovost drevja

Preglednica K: Kakovost drevja⁴¹

Drev. vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	52	0,0	5,8	42,3	32,7	19,2
Bor	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Macesen	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Bukev	407	0,0	3,7	25,1	33,9	37,3
Hrast	18	0,0	0,0	27,8	44,4	27,8
Pl. Ist.	122	0,8	4,1	22,1	38,6	34,4
Dr. tr. Ist.	32	0,0	0,0	12,5	21,9	65,6
Meh. Ist.	5	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	54	0,0	5,6	42,6	33,3	18,5
Skupaj listavci	584	0,2	3,4	23,6	34,2	38,6
Skupaj	638	0,2	3,6	25,2	34,2	36,8

Poškodovanost sestojev

Poškodovanost drevja se je zaradi žledoloma precej povečala, pričakovano pa prevladujejo poškodbe vej in krošnje.

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	5,8
Veje	6,2
Osutost	0,3
Skupaj	12,3

⁴⁰ Pravilnik o varstvu gozdov. Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16

⁴¹ Določa se pri drevesih s prsnim premerom nad 30 cm.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica D-PGR: Realizacija poseka v RGR*

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	11.111	2.262	20,4	1,4
Listavci	146.290	55.099	37,7	35,0
Skupaj	157.401	57.361	36,4	36,4

*prikazani so združeni podatki za RGR Gorska bukovja in RGR Alpska bukovja sušnih leg.

Zaradi slabe odprtosti gozdov je realizacija možnega poseka nizka in komaj presega tretjino načrtovanega poseka. Kljub temu gre poudariti, da se je izvedeni posek glede na prejšnje ureditveno obdobje več kot podvojil, in sicer predvsem na račun sanacije žledoloma. Sanitarne sečnje namreč obsegajo kar 52 %, skupaj s posekom oslabelega drevja pa kar 57 % vsega realiziranega poseka. Med negovalnim posekom prevladujejo redčenja.

Kakor je za GGE značilno, se tudi v tem RGR načrtovana gojitvena dela skoraj niso izvajala, z izjemo priprave sestojev na obnovo, ki se je izvedla v bistveno večji količini od načrtovane, saj poleg subvencije lastniki gozdov z opravljanjem tega dela pridejo tudi do drvi. Poleg tega se je zaradi izplačil iz gozdnega sklada nekaj lastnikov odločilo za prepuščanje svojih gozdov naravnemu razvoju.

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	1,65	17,35	1051,52
Obžetev	ha	15,20	0,00	0,00
Nega mladja	ha	0,85	0,00	0,00
Nega gošče	ha	11,13	0,00	0,00
Nega letvenjaka	ha	14,06	0,00	0,00
Nega ml. drogovnjaka	ha	8,20	0,00	0,00
Naravni razvoj biotopov	m ³	0,00	4.872,30	

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2001 do 2021*

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek		
		m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2001	3.084,06	15,1	203,4	218,5	0,38	4,24	4,63
2011	2.850,83	25,1	266,5	291,6	0,73	6,29	7,03
2021	2.821,56	30,4	258,0	288,4	0,99	5,28	6,27

Letni realiziran posek**		
m ³ /ha		
Iglavci	Listavci	Skupaj
0,05	0,72	0,76
0,08	1,93	2,01
0,48	4,63	5,11

*Za leti 2001 in 2011 so zaradi primerjave predstavljeni združeni podatki za oba RGR.

**V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz. možni posek (in ne realiziran posek).

LZ in prirastek sta glede na prejšnje ureditveno obdobje nekoliko upadla, deloma zaradi posledic žledoloma in njegove sanacije, morda pa sta bila v preteklosti tudi nekoliko precenjena. Prirastni nizi so namreč bili oblikovani na podlagi zaporednih meritev na precej večjem številu SVP kot v preteklosti.

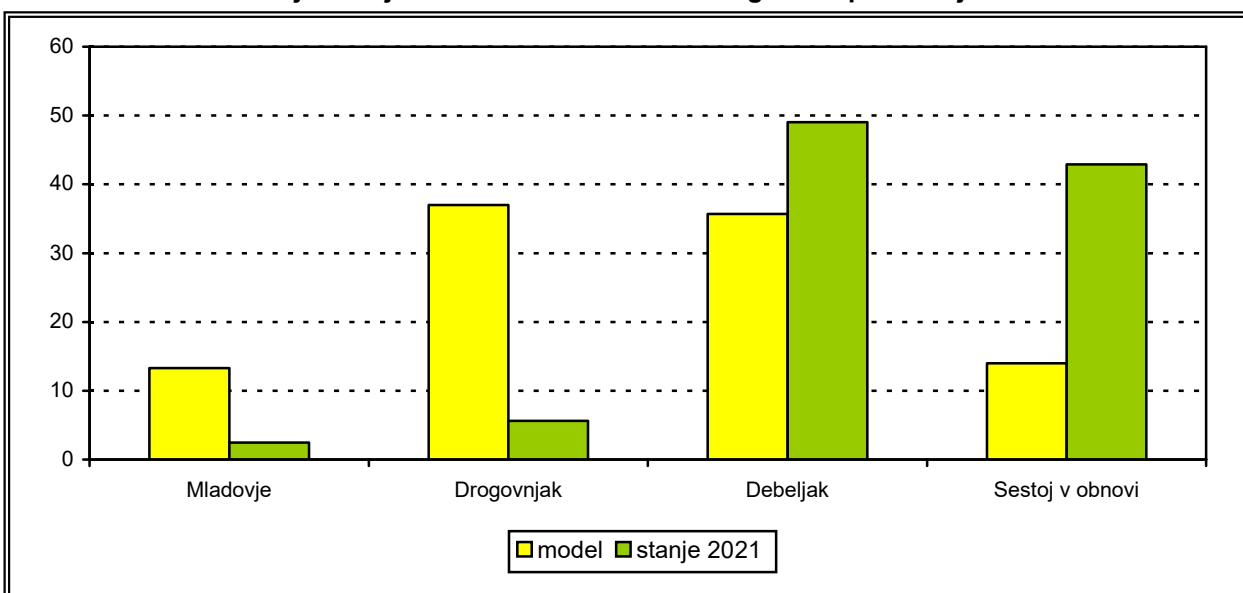
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	40,35	1,4	2,5	18	13,3	213,78	-10,8
Drogovnjak	91,23	3,2	5,6	50	37,0	594,73	-31,4
Debeljak	786,36	27,9	49,0	48	35,7	573,83	13,3
Sestoj v obnovi	689,44	24,4	42,9	19	14,0	225,03	28,9
RAZNOMERNO (sk-gnz)	1.124,61	40					
Panjevec	14,22	0,5					
Grmičav gozd	20,88	0,7					
Pionirski gozd z grmišči	54,47	1,9					
Skupaj	2.821,56	100	100,0	134	100,0	1.607,38	0,0

Razmerje razvojnih faz se je v primerjavi s stanjem izpred desetih let bistveno spremenilo in močno odstopa od modela. Spodbudno je predvsem dejstvo, da se je povečal delež mladovij, ki pa večinoma niso dobrih zasnov, ter sestojev v obnovi. Del teh zaradi slabe dostopnosti po žledolomu ni bil saniran in bodo prepuščeni naravnemu razvoju. V saniranih sestojih pa bo potrebno nadaljevati z obnovo v smeri osnovanja čimbolje zasnovanih mladovij. Mlajših razvojnih faz namreč drastično primanjkuje, saj je žledolom poškodoval tudi drogovnjake, v katerih je bilo sproženo predčasno pomlajevanje, zaradi česar je že itak nizek delež drogovnjakov še dodatno upadel.

Grafikon D-SM: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Sestojno raznodoben gozd bukke s skupinsko primesjo smreke in plemenitih listavcev

Ciljna drevesna sestava: 10 % smreka, 2 % macesen, 62 % bukev, 12 % plemeniti listavci, 13 % trdi listavci, 1 % mehki listavci.

Ciljno stanje razvojnih faz: mladovje 6 %, drogovnjak 4 %, debeljak 25 %, sestoj v obnovi 28 %, raznomerno in pionirsko 37 %.

Ciljna lesna zaloga: 300 m³/ha. Končna lesna zaloga 586 m³/ha.

Ciljno razdobje: 10 let.

Ciljna kakovost⁴²: iglavci B 5 %, C 45 %, D in O 50 %
listavci B 5 %, C 25 %, D 35 %, ostalo prostorninski les.

Gozdnogojitvene usmeritve

Skupinsko postopno gospodarjenje s proizvodno dobo okrog 135 let in pomladitveno dobo okrog 20 let.

Obnova: Poudarek naj bo usmerjen na območje žledoloma, in sicer v previdno nadaljevanje obnove s sproščanjem ustrezno pomlajenih površin ter v krepitev stabilnosti sestojev. V manj poškodovanih sestojih v obnovi naj se obnova zavira s ciljem sklenitve krošenj. Kjer se pojavlja podmladek ustrezne višine brez večjih vrzeli, naj se obnova zaključi z odstranitvijo vseh nadstojnih dreves, in sicer prednostno tam, kjer se s končnim posekom že zamuja. Na slabše pomlajenih površinah naj se z obnovo nadaljuje počasi ter izkorišča zastor odraslega drevja za zaščito in posredno nego pomladka. Na območju, ki ga žledolom ni prizadel, naj se debeljake zadržuje pred pomlajevanjem, uvajanje v obnovo se ob upoštevanju semenskih let usmeri v najbolj zrele sestoje. V raznomernih gozdovih naj se svetlitveni posek opravlja le na območjih z dobrimi zasnovami pomladka, kjer prevladuje delež bukve in plemenitih listavcev, drugod naj se krepí LZ.

Nega: Ukrepi nege naj bodo usmerjeni v čim učinkovitejše pomlajevanje. Za ustrezen razvoj pomladka je potrebno izvajati obžetev in z nego izboljševati njegovo zasnovo. Na boljših rastiščih ter na strmih terenih naj se večje nepomlajene oz. razgaljene površine in večje vrzeli v mladovjih spopolnijo s sadnjo, ki preprečuje erozijo ter pospešuje naravni proces pomlajevanja. Uporabijo se lahko tudi sadike smreke, ki pa se mora v sestojih pojavljati kot primes posamič oz. v manjših skupinah. Z nego pretežno bukovih gošč in letvenjakov naj se pospešujejo plemeniti listavci in tudi smreka.

Prva in druga redčenja je treba usmeriti na boljša rastišča v kvalitetnejše sestoje z večjim številom nosilcev kakovosti. Jakost redčenj v drogovnjakih naj bo glede na občutljivost rastišč 15-20 % ob večji pogostosti vračanja, da se okrepi stabilnost sestojev. V debeljakih naj redčenja ne presegajo 15 %, pomladitvenim sečnjam se je treba izogibati ter sestoje zadrževati pred obnovo.

V pionirskih in raznomernih sestojih naj prevladujejo redčenja in ne panjevski posek.

Varstvo: Na izpostavljenih grebenih, skalovitih predelih in strmih terenih morajo biti ukrepanja manj intenzivna in usmerjena v krepitev poudarjene varovalne funkcije in v zagotavljanje stabilnosti sestojev. V sestojih z večjim deležem iglavcev je nujno dosledno in pravočasno izvajanje sanitarne sečnje. V čistih smrekovih sestojih je potrebno postaviti pasti ter dosledno spremljati morebitno povečano prisotnost podlubnikov. Ob morebitni sadnji smreke je potrebno vršičke premazovati.

Funkcije gozdov: Na območju težko dostopnih in nesaniiranih gozdov naj se oblikuje ekocelice brez ukrepanja, ki zagotavljajo ustrezne pogoje za krepitev funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.

Nega habitatov: Za zagotavljanje kvalitete habitatov kvalifikacijskih vrst v območju Natura 2000 je potrebno poleg usmeritev za krepitev funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti za celoten gozdni prostor upoštevati tudi usmeritve za upravljavsko cono A – Ilirsko bukovje, upravljavsko cono B – Ruševac ter upravljavsko cono C – vodotoki, ki so predstavljene v poglavju 6.2.2 na strani 67.

⁴² Po Pravilniku o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov (2011) pomenijo okrajšave: Pri listavcih: A1-rezan furnir, A2-luščenec, B-žagan les1, C-žagan les2, D-žagan les3, pri iglavcih pa: A1-resonančni les, A2-furnir, B-žagan les1, C-žagan les2, D1-žagan les3, D2 les za embalažo, ostali nerazvrščeni les nižje vrednosti ima okrajšavo O (drva, prostorninski les in les za celulozo).

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje – dejansko (%)	10,5	89,5	100,0
- ciljno (%)	11,8	88,2	100,0
Lesna zaloga – dejanska (m ³ /ha)	30,4	258,0	288,4
- ciljna (m ³ /ha)	35,5	264,6	300,0
Prirastek (m ³ /ha/leto)	0,99	5,28	6,27
Možni posek (m ³ /ha)	4,8	46,2	51,1
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,48	4,63	5,11
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	15,9	17,9	17,7
Intenziteta m. p. prirastek (%)	48,9	87,7	81,5
Izravnalna doba (let)			10

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv	Prebiralne						
Iglavci	m ³	9.249	4.411	0	0	0	0	13.660		
	%	67,7	32,3	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	15,9	49,0
Listavci	m ³	74.784	55.191	0	643	0	0	130.618		
	%	57,2	42,3	0,0	0,5	0,0	0,0	100,0	17,9	87,7
Skupaj	m³	84.033	59.602	0	643	0	0	144.278		
	%	58,3	41,3	0,0	0,4	0,0	0,0	100,0	17,7	81,6

Zaradi povečanega deleža sestojev v obnovi se je povečala količina pomladitvenega poseka, sicer pa je možni posek primerljiv s preteklim obdobjem. Nadaljevanje obnove je prednostno usmerjeno na s prometnicami odprte gozdne predele, kjer je zasnova pomladka ustrezna. V raznomernih sestojih, drogovnjakih in tanjših debeljakih prevladujejo redčenja. Na žičniških terenih naj se obnova vrši v dveh fazah.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	14,95	14,95
Sadnja	ha	8,97	8,97
Obžetev	ha	26,59	53,18
Nega mladja	ha	28,08	56,16
Nega gošče	ha	31,85	31,85
Nega letvenjaka	ha	9,82	9,82
Nega ml. drogovnjaka	ha	0,38	0,38
Zaščita s premazom	ha	3,37	10,11
Vzdrževanje travinj	ha	3,93	39,30

Količina načrtovanih gojitvenih del se je v primerjavi s preteklim obdobjem zaradi povečanega deleža sestojev v obnovi in mladovij precej povečala, čeprav je njihova realizacija zaradi nezainteresiranosti lastnikov gozdov vprašljiva. Dela so prednostno usmerjena v naravno obnovo (obžetev in nega mladovij in pomladka), na razgaljenih površinah pa je potrebna tudi sadnja oz. spopolnitev naravnega mladja s sadnjo. Predvsem v raznomernih sestojih, kjer se bo vršil pomladitveni posek, je predhodno potrebna priprava sestojev na obnovo.

9.2.3 RGR 60000: Gozdni rezervati

V RGR sta uvrščena gozdna rezervata Grušnica (odsek 21b) in Pod Sopotom (34b). Grušnica, z gozdom poraslo, strmo in mestoma prepadno pobočje nad Kalarsko grapo je po Uredbi (2005)⁴³ rezervat z blažjim varstvenim režimom. Kljub ekstremnim razmeram je to območje rastiščno zelo pestro, v celoti se nahaja v gozdnem habitatnem tipu Ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (*Aremonio-Fagion*)).

Rezervat Pod Sopotom s strožjim varstvenim režimom se nahaja v težko dostopnem pobočju nad Zadlaščico in zajema celotno pobočje nad sotesko Zadlaščice do Vrha nad Sopotom. Matična podlaga je ploščast apnenec, tla so grohotna z veliko skalovitostjo.

Preglednica LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	68,57	24,66	13,82	107,05
Delež (%)	64,1	23,0	12,9	100,0

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdne združbe v RGR

Šifra	Gozdna združba	Rk	Površina (ha)	%
56310	<i>Ostrya carpinifoliae-Fraxinetum orn</i>	1	16,02	15,0
59310	<i>Sesleria autumnalis-Fagetum</i>	5	8,01	7,5
63410	<i>Anemone trifolio-Fagetum var.geogr. Helleborus niger</i>	7	48,02	44,9
63810	<i>Rhododendro hirsuti-Fagetum</i>	7	1,95	1,8
64210	<i>Omphalodo-Fagetum var. geogr. Saxifraga cuneifolia</i>	11	13,91	13,0
64310	<i>Homogyno sylvestris-Fagetum</i>	11	5,19	4,8
68310	<i>Ranunculo platanifolii-Fagetum var.geogr. Hepatica nobilis</i>	7	4,22	3,9
68410	<i>Polysticho lonchitis-Fagetum var.geogr. Allium victorialis</i>	3	9,08	8,5
70110	<i>Rhododendro hirsuti-Laricetum</i>	7	0,65	0,6
	Skupaj	6,33	107,05	100,0

Podroben opis združb ter njihova razširjenost se nahajajo v poglavju 1.1.7.

Zgradba gozda

Zgradba sestojev je na manj ekstremnih legah dokaj enomerna, značilna je izredno gosta zarast. Bukev ima sabljusto rast. Na ekstremnejših rastiščih se pojavlja grmičav gozd.

Lesna zaloga in prirastek

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga						Letni prirastek		
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	87,9	10,8	1,3	0,0	0,0	27,2	15,0	1,50	35,4
Listavci	15,4	24,9	23,9	19,2	16,6	154,8	85,0	2,75	64,6
Skupaj	26,3	22,8	20,5	16,3	14,1	182,0	100,0	4,25	100,0

LZ in prirastek sta najnižja med vsemi RGR v GGE in zaradi zgradbe sestojev nagnjena proti nižjim debelinskim razredom. Polovico LZ predstavlja drevje s prsnim premerom do 30 cm.

⁴³ Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. Uradni list RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15

Razmerje drevesnih vrst

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloga po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	7,8	6,3	0,0	13,1	0,0	136,4	0,0	1,3	13,5	3,6
	%	4,3	3,4	0,0	7,2	0,0	75,0	0,0	0,7	7,4	2,0

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina	Negovanost (%)				Sklep (%)			
	ha	1	2	3	4	1	2	3	4
Debeljak	68,13	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	38,92								
Skupaj	107,05								

Odmrlo drevje, kakovost drevja in poškodovanost sestojev

Zaradi majhne površine RGR podatki o teh parametrih niso zanesljivi.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Oba gozdna rezervata sta bila izločena ob prejšnji obnovi GGN. Zaradi majhne površine, le dveh SVP znotraj rezervatov in težavne okularne ocene zaradi težke dostopnosti podatki o LZ, prirastku ter drevesni sestavi niso zanesljivi.

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2011-2021

Leto	Pov. ha	Lesna zaloga			Letni prirastek		
		m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2011	105,57	6,3	197,8	204,1	0,19	3,21	3,40
2021	107,05	27,2	154,8	182,0	1,50	2,75	4,25

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Gozdovi so izločeni iz gospodarjenja in prepuščeni naravnemu razvoju, zato je cilj naravna drevesna sestava in zgradba gozda.

Ukrepi

Gozdnogojitveni ukrepi niso dovoljeni, potrebno je le spremljati in ustrezno beležiti vse pomembne dogodke v rezervatih. V primeru večjih naravnih katastrof in ocene, da je zaradi ogroženosti ostalega gozda ali infrastrukturnih objektov v bližini gozdnega rezervata nujno izvesti določene ukrepe, je potrebno pridobiti soglasje pristojnega ministra.

9.2.4 RGR 70000 Varovalni gozdovi

Varovalni gozdovi so razglašeni na podlagi dveh vsebinsko različnih kriterijev za uvrstitev v kategorijo varovalni gozd. Večinoma gre za gozdove na strmih naklonih, ki so razglašeni zaradi izjemno poudarjene varovalne funkcije. Kar 82 % se jih nahaja znotraj TNP v dolinah Tolminke in Zadlaščice in v širokem loku visokogorja od Rdečega roba do Žabijskega vrha (odseki 7b, 8, 9c, 15, 17-19, 20a in b, 21a, 22a in b, 27, 28a, 31, 33b, 34a, 35b, 36b). Ostali gozdovi s poudarjeno varovalno funkcijo (14 %) se nahajajo nad Poljubinjem, na pobočjih Mrzlega vrha ter nad cesto Podselo-Doblar (1b, 2b, 3d, 38d, 41b in c, 51, 52d, 61c).

Nekaj odsekov (1d, 3c, 4d, 7b) z obrežnimi gozdovi ob Soči je uvrščenih med varovalne gozdove zaradi izjemno poudarjene funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti (4 %).

Z okrog 20 % državnih gozdov je lastništvo podobno kot v vsej GGE.

Pretežen del RGR se nahaja v gozdnem habitatnem tipu Ilirski bukovi gozdovi (*Fagus sylvatica* (*Aremonio-Fagion*)), manjši predeli ob Soči pa tudi v gozdnem habitatnem tipu Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka); (*Alnus glutinosa* in *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)) ter negozdnem habitatnem tipu Alpske reke in lesnata vegetacija s sivo vrbo (*Salix eleagnos*) vzdolž njihovih bregov.

Preglednica LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	1.471,14	396,40	32,60	1.900,14
Delež (%)	77,4	20,9	1,7	100,0

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdne združbe v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
51110	<i>Salicetum albae</i>	11	30,51	1,6
56310	<i>Ostryo carpinifoliae-Fraxinetum orni</i>	1	267,29	14,1
56520	<i>Seslerio autumnalis-Ostryetum</i>	1	29,84	1,6
58110	<i>Arunco-Fagetum</i>	7	35,04	1,8
59110	<i>Ostryo-Fagetum var. geogr. Acer obtusatum</i>	5	297,87	15,7
59310	<i>Seslerio autumnalis-Fagetum</i>	5	107,79	5,7
61110	<i>Alnetum incanae</i>	7	38,46	2,0
63210	<i>Lamio orvalae-Fagetum var. geogr. Dentaria pentaphyllos</i>	9	100,55	5,3
63410	<i>Anemono trifolio-Fagetum var. geogr. Helleborus niger</i>	7	631,22	33,2
63810	<i>Rhododendro hirsuti-Fagetum</i>	7	39,49	2,1
68310	<i>Ranunculo platanifolii-Fagetum var. geogr. Hepatica nobilis</i>	7	242,01	12,7
68410	<i>Polysticho lonchitis-Fagetum var. geogr. Allium victorialis</i>	3	20,94	1,1
70210	<i>Rhododendro hirsuti-Pinetum prostratae</i>	1	37,26	2,0
	Ostale prisotne gozdne združbe (pod 1 %)	8	21,87	1,1
	Skupaj	5,66	1.900,14	100

Gozdovi uspevajo na različnih rastiščih od nižin do zgornje gozdne meje, temu primerna je tudi njihova zgradba in vrstna pestrost. Podroben opis združb ter njihova razširjenost se nahajajo v poglavju 1.1.7.

Zgradba gozda

Tudi v tem RGR je gospodarjenje v preteklosti pustilo negativne posledice, zaradi česar je veliko drevja panjevskega izvora, delež buke pa se je zmanjšal na račun termofilnih listavcev. Delež iglavcev je majhen, najdemo jih predvsem na zgornji gozdni meji. Zdravstveno stanje sestojev z izjemo pasu 600-900 m nadmorske višine, ki ga je prizadel žledolom, je dobro. Bukev

se težko pomlajuje, medtem ko je v naravnem mladju veliko trdih in plemenitih listavcev. Ob Soči se pojavljajo predvsem vrbovja.

Lesna zaloga in prirastek

LZ je zaradi prevladujočega deleža debeljakov za varovalne gozdove kar visoka. Prirastek je sorazmerno visok predvsem v tanjših debelinskih razredih, debelejša drevoja pa na slabših rastiščih počasi prirašča.

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	69,7	6,1	4,3	14,1	5,8	7,3	2,9	0,36	8,0
Listavci	12,3	24,5	25,4	20,2	17,6	244,6	97,1	4,16	92,0
Skupaj	13,9	24,0	24,9	20,0	17,2	251,9	100,0	4,52	100,0

Razmerje drevesnih vrst

Delež bukve je glede na naravno drevesno sestavo premajhen predvsem na račun termofilnih listavcev, ki se sestojno pojavljajo na najbolj ekstremnih rastiščih, v manjšem deležu pa povsod, kjer je v preteklosti prevladoval panjevski način gospodarjenja.

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Mac.	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list	Meh.list
Dejansko stanje	m ³ /ha	4,7	0,4	0,0	2,1	0,0	172,1	1,0	19,6	48,3	3,7
	%	1,9	0,2	0,0	0,9	0,0	68,1	0,4	7,8	19,2	1,5
Naravno st.	%	5,0	3,0	2,0	0,0	0,0	80,0	0,0	8,0	2,0	0,0

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Varovalni gozdovi	1.098,63	57,8	789,88	41,6	11,63	0,6	0,00	0,0	1.900,14	100,0
Skupaj vsi gozdovi	1.098,63	57,8	789,88	41,6	11,63	0,6	0,00	0,0	1.900,14	100,0

Zaradi slabe dostopnosti prevladujejo ohranjeni gozdovi. Spremenjeni se pojavljajo na nekoliko manj varovalnih predelih z značilnim panjevskim gospodarjenjem.

Odmrlo drevje

Preglednica OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 – 29 cm	0,0	34,2	34,2	0,0	35,5	35,5	0,0	69,7	69,7	24,6
30 – 49 cm	0,0	2,6	2,6	0,0	5,8	5,8	0,0	8,4	8,4	13,9
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	0,7	0,0	0,7	0,7	2,2
Skupaj	0,0	36,8	36,8	0,0	42,0	42,0	0,0	78,8	78,8	40,7

Količina odmrle lesne mase s 16 % od LZ bistveno presega s Pravilnikom (2009a)⁴⁴ določeno minimalno vrednost. Tolikšna količina odmrle lesne mase, ki je deloma tudi posledica žledoloma, za krepitev varovalne funkcije gozda ni ugodna, saj ogroža stabilnost sestojev. Razporeditev po razširjenih debelinskih razredih je sicer z vidika zagotavljanja biotske pestrosti dokaj ugodna, saj okrog 40 % odmrle lesne mase predstavlja drevje s prsnim premerom nad 30 cm.

⁴⁴ Pravilnik o varstvu gozdov. Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	0,47	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	100,0	0,0	
Drogovnjak	53,49	0,0	99,0	1,0	0,0	0,0	4,4	95,6	0,0	0,0	100,0	0,0	
Debeljak	996,06					0,2	29,4	66,6	3,8	0,0	85,3	14,6	
Sestoj v obnovi	108,26					44,5	15,5	40,0	0,0				
Raznomerno (sk-gn)	544,28					2,8	5,6	91,6	0,0				
Panjevec	39,75												
Grmičav gozd	123,38												
Pionirski g. z grmišči	34,45	0,0	0,0	52,4	47,6								
Skupaj	1.900,14												

V RGR med enodobnimi gozdovi močno prevladujejo bukovi debeljaki, nekateri med njimi z zelo visoko LZ. Veliko je tudi raznomernih gozdov, ki so takšno zgradbo pridobili deloma zaradi načina gospodarjenja, svoje pa je prispeval tudi žledolom in njegova sanacija. Drevje je pogosto panjevskega izvora. Na najbolj ekstremnih legah se pojavlja grmičav gozd.

Kakovost drevja

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Bukev	124	0,0	1,6	19,4	42,7	36,3
Hrast	2	0,0	0,0	0,0	50,0	50,0
Pl. lst.	8	0,0	0,0	50,0	37,5	12,5
Dr. tr. lst.	17	0,0	0,0	5,9	23,5	70,6
Skupaj listavci	151	0,0	1,3	19,2	40,4	39,1
Skupaj	151	0,0	1,3	19,2	40,4	39,1

Poškodovanost sestojev

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	7,7
Veje	5,1
Osutost	0,4
Skupaj	13,2

Poškodovanost je podobna kot drugod v GGE, nekoliko višji od povprečja je le delež poškodb debela in koreničnika, ki nastajajo zaradi kotalečega se kamenja, kar kaže na poudarjeno varovalno funkcijo teh gozdov.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Realizacija možnega poseka je za varovalne gozdove sorazmerno visoka, kar kaže na to, da so nekateri predeli obrasli s kakovostnimi gozdovi, v katerih je ob upoštevanju poudarjene varovalne funkcije gospodarjenje lahko rentabilno. Kakor velja za preostanek GGE, se je tudi v varovalnih gozdovih realiziran posek skoraj podvojil, čeprav je omejen le na manj varovalne predele, kjer je gospodarjenje nekoliko bolj sproščeno. Na povečan posek pa je pomembno vplival tudi žledolom – sanitarni posek skupaj s posekom oslabelega drevja obsega preko 60 % vsega realiziranega poseka.

Gojitvena dela se v RGR niso izvajala.

Preglednica D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	140	27	19,4	0,1
Listavci	34.285	9.982	29,1	29,0
Skupaj	34.425	10.009	29,1	29,1

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Nega ml. drogovnjaka	ha	0,95	0,00	0,0

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2001 do 2021

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2001	2,365,96	9,5	133,2	142,7	0,2	2,2	2,4	0,00	0,24	0,24
2011	1.888,38	2,6	189,1	191,7	0,08	3,66	3,74	0,00	0,53	0,53
2021	1.900,14	7,3	244,6	251,9	0,36	4,16	4,52	0,03	2,65	2,68

*V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz. možni posek (in ne realiziran posek)

LZ in prirastek se še naprej krepi, podoben trend pa lahko pričakujemo tudi v prihodnje. Možni posek je bil določen zlasti v sestojih, ki so znotraj odsekov varovalnih gozdov na kvalitetnejših rastiščih ter spravilno dostopnejših predelih s ciljem obnove ostarelih bukovih sestojev.

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

V sestojih z izjemno poudarjeno varovalno funkcijo malopovršinsko do večjepovršinsko raznodobni bukovni gozdovi ter panjevci termofilnih listavcev.

V sestojih s poudarjeno funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti površinsko, vrstno in strukturno ohranjeni obvodni sestoji.

Drevesna sestava: smreka 2 %, macesen 1 %, bukev 69 %, plemeniti listavci 10 %, termofilni listavci 17 %, mehki listavci 1 %

Gozdnogojitvene usmeritve

Obnova, nega in funkcije

Na območju izjemno poudarjene varovalne funkcije morajo biti vsi ukrepi usmerjeni v krepitev varovalne funkcije v smislu zagotavljanja trajne pokrovnosti tal in ohranjanje vitalnosti gozdnega drevja, kamor sodi tudi obnova zastarčenih sestojev, v kolikor je to možno in smiselno. Dopustni ukrepi so sanitarna sečnja, sanacije žarišč in usadov ter obnova sestojev v smislu krepitev varovalne vloge gozda. Ukrepi morajo biti preiščeni ter prilagojeni sestojnim in terenskim razmeram.

Na območju ohranjenih gozdov v dolinskem delu RGR z izjemno poudarjeno funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti morajo biti ukrepi minimalni s prebiralnim značajem. Ob vodotokih je potrebno zagotavljati stalno zasenčenost struge.

Dodatne usmeritve so navedene v poglavju 6.2.4.

Nega habitatov: Za zagotavljanje kvalitete habitatov kvalifikacijskih vrst v območju Natura 2000 je potrebno poleg usmeritev za krepitev funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti za celoten gozdni prostor upoštevati tudi usmeritve za upravljavsko cono A – Ilirsko bukovje, upravljavsko

cono B – Ruševce ter upravljavsko cono C – vodotoki, ki so predstavljene v poglavju 6.2.2 na strani 67.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje – dejansko (%)	2,9	97,1	100
- ciljno (%)	3,9	96,1	100,0
Lesna zaloga – dejanska (m ³ /ha)	7,3	244,6	251,9
- ciljna (m ³ /ha)	10,6	259,7	270,3
Prirastek (m ³ /ha/leto)	0,36	4,16	4,52
Možni posek (m ³ /ha)	0,3	26,5	26,8
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,03	2,65	2,69
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	4,5	10,8	10,7
Intenziteta m. p. prirastek (%)	9,2	63,7	59,4
Izravnalna doba (let)			10

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv	Prebiralne						
Iglavci	m ³	549	84	0	0	0	0	633		
	%	86,7	13,3	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	4,6	9,2
Listavci	m ³	36.288	13.487	0	606	0	0	50.381		
	%	72,0	26,8	0,0	1,2	0,0	0,0	100,0	10,8	63,8
Skupaj	m³	36.837	13.571	0	606	0	0	51.014		
	%	72,2	26,6	0,0	1,2	0,0	0,0	100,0	10,7	59,4

Možni posek je usmerjen v krepitev varovalne funkcije, deloma tudi v obnovo zastarčenih bukovih sestojev na območjih, kjer je to možno in smiselno. Sestoji z visokimi LZ, katerih vitalnost zaradi starosti peša, so z vidika varovalne funkcije neustrezni, zato jih bo potrebno ob upoštevanju dejstva, da morajo biti ukrepi preišljeni in prilagojeni sestojnim in terenskim razmeram, postopoma pomladiti.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Nega mladja	ha	0,47	0,94
Nega gošče	ha	1,25	1,25
Nega letvenjaka	ha	0,19	0,19
Vzdrževanje travinj	ha	0,77	7,70

9.2.5 RGR 80840: Zmerno kisloljubna bukovja za premeno

RGR obsega zlasti opuščene kmetijske površine na Cvetju in v Volčanskih Rutih, ki so se zarasle z gozdom. Gre za izredno bogata rastišča z visokim rastiščnim potencialom. Gozdovi so v celoti uvrščeni v kategorijo večnamenskih gozdov, delež zasebnega lastništva je nekoliko nad povprečjem za celotno GGE.

Velikost RGR smo glede na pretekli GGN nekoliko zmanjšali, saj smo nekaj odsekov priključili k RGR Podgorska bukovja za premeno. RGR tako obsega odseke 44, 52b in c, 55, 56, 61d, 62.

Preglednica LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	304,81	60,31	3,28	368,40
Delež (%)	82,7	16,4	0,9	100,0

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdne združbe v RGR

Šifra	Gozdna združba	Rk	Površina (ha)	%
55310	<i>Hacquetio-Fagetum var. geogr. Sesleria autumnalis</i>	9	13,43	3,6
55510	<i>Ornithogalo pyrenaici-Fagetum</i>	9	82,99	22,5
59310	<i>Seslerio autumnalis-Fagetum</i>	5	6,04	1,6
73110	<i>Castaneo-Fagetum sylvaticae</i>	11	193,36	52,6
78110	<i>Luzulo-Fagetum var. geogr. Cardamine trifolia</i>	9	69,81	18,9
	Ostale prisotne gozdne združbe (pod 1 %)	3	2,77	0,8
	Skupaj	9,94	368,40	100

Podroben opis združb ter njihova razširjenost se nahajajo v poglavju 1.1.7.

Zgradba gozda

Gre za najboljša bukova rastišča v GGE, vendar so bukovi gozdovi prisotni le na območjih, kjer je od nekdanje prevladovala gozdna raba. Nekdanje kmetijske površine se zaraščajo s pionirskim in raznomernim gozdom s prevladujočim deležem plemenitih in trdih listavcev, pogosto je prisoten tudi graden, za te gozdove pa je nasploh značilna izredna pestrost drevesne sestave. Z izjemo ohranjenih bukovih sestojev je kvaliteta drevja slaba, k čemur poleg skorajšnje odsotnosti gojitvenih del v preteklosti negativno vpliva tudi izrazito razdrobljena gozdna posest.

K zgradbi gozdov je v zadnjem desetletju pomembno prispeval tudi žledolom, ki je prizadel pas nad 600 m nadmorske višine. Sanacija zaradi slabše kvalitete in nižjih LZ marsikje ni bila izvedena, zato je podoba teh gozdov precej klavrna. Dodaten problem predstavlja tudi sušenje velikega jesena zaradi jesenovega ožiga, presvetljene sestoje pa zaradi dobrih rastišč hitro obrase robida, ki močno otežuje uspešno pomlajevanje.

Lesna zaloga in prirastek

Na višino LZ in prirastka ključno vplivajo številne zaraščajoče površine, ki skozi desetletja s postopnim opuščanjem kmetijskih površin prehajajo v gozd. LZ je tako še vedno potrebna izdatne akumulacije, zaradi izredno bogatih rastišč in prevladujočega tanjšega drevja pa je prirastek med vsemi RGR v GGE najvišji.

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	35,2	10,4	22,0	25,7	6,7	17,0	8,3	1,80	22,8
Listavci	16,2	29,2	25,1	16,2	13,3	189,0	91,7	6,09	77,2
Skupaj	17,8	27,7	24,8	17,0	12,7	206,0	100,0	7,89	100,0

Razmerje drevesnih vrst

Primerjava z naravnim stanjem nam kaže mnogo prevelik delež plemenitih in trdih listavcev na račun bukve, ki se na opuščene kmetijske površine ne širi, ob uvajanju sestojev s spremenjeno drevesno sestavo v obnovo pa ni konkurenčna. Med plemenitimi listavci sicer prevladujeta veliki jesen (16 %) in lipa oz. lipovec (12 %), med trdimi listavci pa predvsem beli gaber (12 %). Izpostaviti velja tudi kostanj (5 %), ki se še zlasti pojavlja v bližini vasi in posameznih kmetij.

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Mac.	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list	Meh.list
Dejansko stanje	m ³ /ha	13,3	0,0	0,0	3,7	0,0	52,0	2,8	72,8	57,3	4,2
	%	6,5	0,0	0,0	1,8	0,0	25,2	1,4	35,3	27,8	2,0
Naravno st.	%	0,0	2,0	0,0	2,0	0,0	75,0	12,0	3,0	5,0	1,0

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	0,00	0,0	235,40	63,9	133,00	36,1	0,00	0,0	368,40	100,0
Skupaj vsi gozdovi	0,00	0,0	235,40	63,9	133,00	36,1	0,00	0,0	368,40	100,0

Zaradi precej spremenjene drevesne sestave glede na naravno v RGR prevladujejo spremenjeni in močno spremenjeni gozdovi. Ohranjeni zmerno kisloljubni bukovski gozdovi so uvrščeni v drug RGR.

Odmrlo drevje

Preglednica OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 – 29 cm	2,9	5,7	8,6	0,0	37,1	37,1	2,9	42,8	45,7	16,3
30 – 49 cm	0,0	0,0	0,0	0,0	5,7	5,7	0,0	5,7	5,7	9,4
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	2,9	5,7	8,6	0,0	42,8	42,8	2,9	48,5	51,4	25,7

Zaradi manjšega števila SVP so podatki o odmrlem drevju v tem RGR manj zanesljivi. Količina odmrle lesne mase sicer presega s Pravilnikom (2009a)⁴⁵ določeno minimalno vrednost. Njena razporeditev po razširjenih debelinskih razredih je z vidika zagotavljanja biotske pestrosti dokaj ugodna, čeprav primanjkuje debelo habitatno drevje s prsnim premerom nad 50 cm.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Izrazito prevladujejo raznomerni gozdovi, ki so pomanjkljivo negovani. Za mlajše razvojne faze enodobnih gozdov, ki so skoraj v celoti nenegovani, prevladuje pomanjkljiva zasnova, zaradi česar gospodarski potencial teh gozdov kljub odličnim rastiščem še dolgo ne bo izkoriščen.

⁴⁵ Pravilnik o varstvu gozdov. Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	8,90	0,0	0,0	90,6	9,4	0,0	0,0	100,0	0,0	27,5	0,0	72,5	0,0
Drogovnjak	45,49	0,0	11,7	88,3	0,0	7,5	20,0	72,5	0,0	16,2	83,8	0,0	0,0
Debeljak	38,26					18,0	82,0	0,0	0,0	0,0	82,0	18,0	0,0
Sestoj v obnovi	36,68					59,1	40,9	0,0	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	236,45					0,0	81,0	19,0	0,0				
Pionirski g, z grmišči	2,62	0,0	0,0	0,0	100,0								
Skupaj	368,40												

Kakovost in poškodovanost drevja

Podatki o kakovosti in poškodovanosti drevja so zaradi manjšega števila SVP manj zanesljivi. Prevladujeta dobra in zadovoljiva kakovost, med poškodbami pa poškodbe debla in korenjčka.

Preglednica K: Kakovost drevja⁴⁶

Drev. vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Macesen	2	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Bukev	17	0,0	11,8	64,7	23,5	0,0
Hrast	2	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Pl. Ist.	17	0,0	0,0	29,4	53,0	17,6
Dr. tr. Ist.	12	0,0	0,0	8,3	50,0	41,7
Skupaj iglavci	2	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj listavci	48	0,0	4,2	39,5	39,6	16,7
Skupaj	50	0,0	8,0	38,0	38,0	16,0

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in korenjček	8,9
Veje	4,8
Osutost	0,0
Skupaj	13,7

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek m ³	Realiziran posek m ³	Realizacija sečnje %	Skupna realizacija možnega p. %
Iglavci	880	1.916	217,7	6,5
Listavci	28.545	12.940	45,3	44,0
Skupaj	29.425	14.856	50,5	50,5

Realizacija možnega poseka se je kar izdatno povečala in je precej nad povprečjem v GGE. Pri iglavcih je celo močno presežala načrtovani posek, skupni posek pa se je glede na preteklo ureditveno obdobje povečal za več kot petkrat. Sanitarni posek skupaj s posekom oslabelega drevja obsega 45 %. Kljub vsemu je bila realizirana komaj dobra polovica načrtovanega poseka.

Načrtovana gojitvena dela se z izjemo priprave sestojev na obnovo na 1,20 ha niso izvajala.

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	7,27	1,20	16,51
Obžetev	ha	2,91	0,00	0,00
Nega letvenjaka	ha	3,45	0,00	0,00
Nega ml. drogovnjaka	ha	2,67	0,00	0,00
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	0,65	

⁴⁶ Določa se pri drevesih s prsnim premerom nad 30 cm.

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2001 do 2021*

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek**		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2001	623,41	13,9	163,6	177,5	0,5	4,1	4,6	0,1	0,4	0,5
2011	608,02	8,4	218,7	227,1	0,27	5,82	6,09	0,32	2,13	2,45
2021	368,40	17,0	189,0	206,1	1,80	6,09	7,89	0,28	4,96	5,24

**V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz. možni posek (in ne realiziran posek).

Podatki zaradi majhne površine RGR ter sprememb njegovega obsega z obnovo GGN niso povsem primerljivi, izpostaviti pa gre predvsem zelo visok prirastek, ki je najvišji med vsemi RGR v GGE.

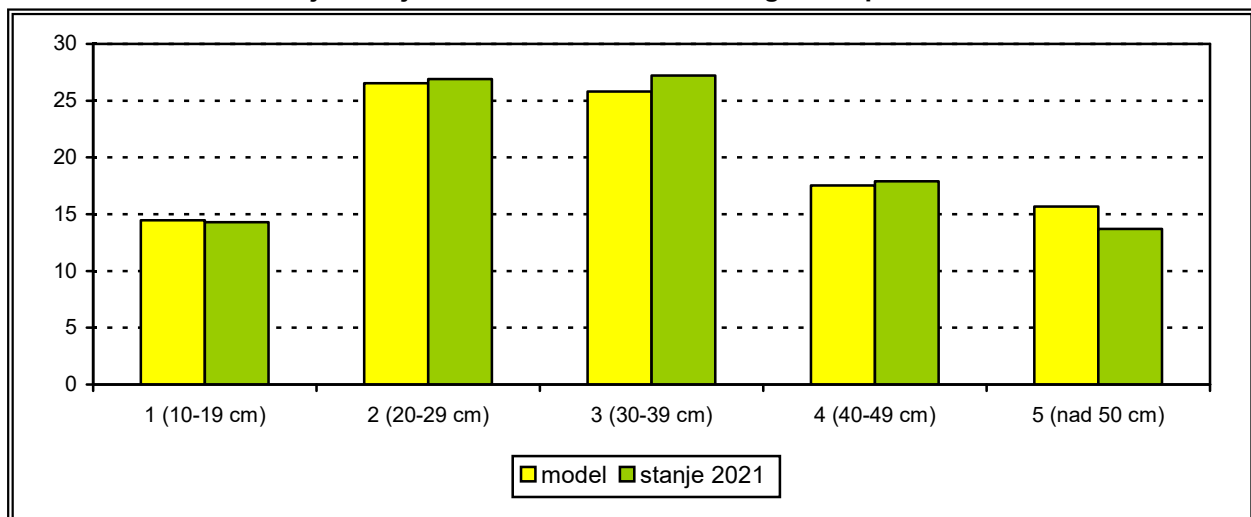
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	8,90	2,4	6,9	18	14,9	19,27	-8,0
Drogovnjak	45,49	12,3	35,2	47	39,3	50,83	-4,1
Debeljak	38,26	10,4	29,6	41	34,2	44,23	-4,6
Sestoj v obnovi	36,68	10,0	28,4	14	11,6	15,00	16,8
RAZNOMERNO (sk-gnz)	236,45	64,2					
Pionirski gozd z grmišči	2,62	0,7					
Skupaj	368,40	100,0	100,0	120	100,0	129,33	0,0

V enodobnih gozdovih, ki predstavljajo le 35 % vseh gozdov, je razmerje razvojnih faz porušeno. Kakor je značilno za celotno GGE, tudi v tem RGR prevladujejo sestoji v obnovi, in sicer predvsem na račun pomanjkanja mladovij, kar pa bi se lahko v bodoče precej popravilo. V primerjavi z drugimi je za ta RGR značilen večji delež drogovnjakov, saj so ti gozdovi večinoma nastali s sukcesijo na zaraščajočih kmetijskih površinah, zaradi česar je prisoten večji delež tanjšega drevja. To lahko ugotovimo tudi s primerjavo dejanske in modelne strukture gozdov po debelinskih razredih, iz katere je razvidno skoraj popolno ujemanje stanja z modelom v prvih dveh debelinskih razredih, opazno pa je pomanjkanje najdebelejših dreves.

Grafikon D-PDR: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po debelinskih razredih

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Preplet raznomernih gozdov bukve, hrasta in plemenitih listavcev ter enodobnih bukovih gozdov s primesjo hrasta in plemenitih listavcev.

Ciljna drevesna sestava: 11 % smreka, 3 % macesen, 26 % bukev, 2 % hrast, 33 % plemeniti listavci, 24 % trdi listavci, 1 % mehki listavci.

Ciljno stanje razvojnih faz: mladovje 3 %, drogovnjak 16 %, debeljak 16 %, sestoj v obnovi 5 %, raznomerno in pionirsko 60 %.

Ciljna lesna zaloga: 233 m³/ha. Končna lesna zaloga 480 m³/ha.

Ciljna kakovost⁴⁷: iglavci A in B 10 %, C 40 %, D in O 50 %
listavci A in B 5 %, C-D 75 %, ostalo prostorninski les.

Ciljno razdobje: 10 let.

Gozdnogojitvene usmeritve:

Skupinsko postopno gospodarjenje s proizvodno dobo 120 let, pomladitvena doba 14 let.

Obnova: Ukrepi morajo biti usmerjeni v naravno obnovo. V enodobnih gozdovih velik delež sestojev v obnovi in pomanjkanje mladovij narekuje pospešeno nadaljevanje obnove, in sicer predvsem na območjih s kvalitetnim in dobro zasnovanim pomladkom. Končni poseki naj se izvedejo pravočasno, ko je pomladek v razvojni fazi gošče. V raznomernih gozdovih naj se svetlitveni posek opravlja le na območjih z dobrimi zasnovami pomladka, kjer prevladuje delež bukve, plemenitih listavcev in hrasta, drugod naj se krepí LZ.

Nega: Ukrepi nege naj bodo usmerjeni v pospeševanje bukve. V mladovjih z nego pospeševati bukev povsod tam, kjer se pojavlja, sicer pa plemenite listavce in hrast. V nepoškodovanih bukovih drogovnjakih in debeljkih izvajati redčenja z intenziteto 15-20 % s pogostostjo vračanja okrog 10 let. V nasadih smreke po potrebi izvajati sanitarno sečnjo, pospeševati tudi skupinsko primes smreke v sestojih listavcev. Prva in druga redčenja v nasadih morajo biti racionalna, pospešuje se le manjše število najkvalitetnejših osebkov. V saniranih sestojih z rahlim ali normalnim sklepom je potrebna akumulacija LZ. V pionirskih in raznomernih sestojih naj prevladujejo redčenja in ne panjevski posek. Na delih RGR, kjer v začetni fazi zaraščanja prevladujejo pionirske ali celo grmovne vrste, razvoj prepustimo naravi in počakamo na pojav gospodarsko zanimivih vrst, saj bi premena zahtevala preveč vloženi sredstev in dela.

Varstvo: V sestojih z večjim deležem iglavcev dosledno in pravočasno izvajati sanitarne sečnje. Po sečnji je nujno odstraniti sečne ostanke iz grap, strug in hudournikov.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje – dejansko (%)	8,3	91,7	100,0
- ciljno (%)	13,8	86,2	100,0
Lesna zaloga – dejanska (m ³ /ha)	17,0	189,0	206,0
- ciljna (m ³ /ha)	32,2	200,4	232,6
Prirastek (m ³ /ha/leto)	1,80	6,09	7,89
Možni posek (m ³ /ha)	2,8	49,5	52,3
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,28	4,96	5,24
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	16,7	26,2	25,4
Intenziteta m. p. prirastek (%)	15,8	81,4	66,4
Izravnalna doba (let)			10

⁴⁷ Po Pravilniku o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov (2011) pomenijo okrajšave: Pri listavcih: A1-rezan furnir, A2-luščenec, B-žagan les1, C-žagan les2, D-žagan les3, pri iglavcih pa: A1-resonančni les, A2-furnir, B-žagan les1, C-žagan les2, D1-žagan les3, D2 les za embalažo, ostali nerazvrščeni les nižje vrednosti ima okrajšavo O (drva, prostorninski les in les za celulozo).

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv	Prebiralne						
Iglavci	m ³	1.040	7	0	0	0	0	1.047		
	%	99,3	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	16,7	15,8
Listavci	m ³	9.432	8.823	0	0	0	0	18.255		
	%	51,7	48,3	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	26,2	81,4
Skupaj	m³	10.472	8.830	0	0	0	0	19.302		
	%	54,3	45,7	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	25,4	66,4

Negovalni posek je dokaj enakomerno porazdeljen med redčenja, ki prevladujejo v raznomernih sestojih, ter pomladitveni posek, ki prevladuje v enodobnih gozdovih. Primes iglavcev v sestojih je potrebno dosledno ohranjati ter zaradi potreb lastnikov gozdov povečevati njihov delež v LZ.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	16,64	16,64
Obžetev	ha	4,24	8,48
Nega mladja	ha	4,24	8,48
Nega letvenjaka	ha	2,45	2,45
Nega ml. drogovnjaka	ha	4,24	4,24
Vzdrževanje travinj	ha	0,79	7,90

V raznomernih sestojih je pred pričetkom pomlajevanja nujna izvedba priprave sestojev. V enodobnih gozdovih se izvaja nega vseh mlajših razvojnih faz. Zaradi bujnega zeliščnega sloja je v mladju potrebna večkratna obžetev.

9.2.6 RGR 81740: Podgorska bukovja za premeno

V RGR so uvrščeni termofilni gozdovi na prisojnih legah Tolminske kotline na levem bregu Soče, na južnem pobočju Kozlovega roba, južnih pobočjih Hlevnika in Senice ter območje Mengor in Bučenice.

V RGR smo priključili pet odsekov iz RGR Gorska bukovja ter dva odseka iz RGR Zmerno kisloljubna bukovja za premeno v skupni izmeri 253 ha. RGR tako vključuje odseke 1a, 2a, 3a, 4a in b, 5a in b, 28b, 29b in c, 38a, 42a, 43, 45a in b, 46a in b, 50, 61a in b, 66a in b, 72-75.

Gre skoraj v celoti za večnamenske gozdove, le odseka 4a (Kozlov rob) in b (Sotočje) v okolici Tolmina sta uvrščena v gozdove s posebnim namenom z dovoljenim ukrepanjem (3 % oz. 39 ha gozda). V RGR še bolj kot drugod v GGE prevladuje zasebno lastništvo.

Z obronki na predelih ob Soči v RGR sega gozdni habitatni tip Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka); (*Alnus glutinosa* in *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)) ter negozdni habitatni tip Alpske reke in lesnata vegetacija s sivo vrbo (*Salix eleagnos*) vzdolž njihovih bregov.

Preglednica LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	1.252,65	95,44	29,07	1.377,16
Delež (%)	91,0	6,9	2,1	100,0

STANJE GOZDOV

Rastišče

Preglednica D-GZ1: Gozdne združbe v RGR

Šifra	Gozdna združba	Rk	Površina (ha)	%
55210	<i>Hacquetio-Fagetum</i> var. geogr. <i>Anemone trifolia</i>	9	44,32	3,2
55310	<i>Hacquetio-Fagetum</i> var. geogr. <i>Sesleria autumnalis</i>	9	566,60	41,0
55510	<i>Ornithogalo pyrenaici-Fagetum</i>	9	77,28	5,6
56310	<i>Ostryo carpinifoliae-Fraxinetum orni</i>	1	38,50	2,8
59110	<i>Ostryo-Fagetum</i> var. geogr. <i>Acer obtusatum</i>	5	423,36	30,7
59310	<i>Seslerio autumnalis-Fagetum</i>	5	42,10	3,1
60050	<i>Saxifrago petraeae-Tilietum platyphylli</i>	5	18,84	1,4
63210	<i>Lamio orvalae-Fagetum</i> var. geogr. <i>Dentaria pentaphyllos</i>	9	109,93	8,0
73110	<i>Castaneo-Fagetum sylvaticae</i>	11	22,36	1,6
	Ostale prisotne gozdne združbe (do 1 %)	8	33,87	2,6
	Skupaj	7,38	1.377,16	100,0

Matična podlaga je večinoma karbonatna s plitvimi in skeletnimi tlemi, zaradi česar prevladujeta združbi *Hacquetio-Fagetum* var. geogr. *Sesleria autumnalis* in *Ostryo-Fagetum* var. geogr. *Acer obtusatum*. Podroben opis vseh združb ter njihova razširjenost se nahajajo v poglavju 1.1.7.

Zgradba gozda

Način gospodarjenja v preteklosti je pustil velike sledove v zgradbi in stanju sestojev, tako da danes tu prevladujejo gozdovi raznomerne strukture, na slabših rastiščih se pojavlja tudi panjevec. Lesna zaloga in prirastek sta nizka, zasnova slaba, naravno razmerje drevesnih vrst je spremenjeno na škodo bukve, saj je boljši in kvalitetnejši gozd omejen le na manjše, večinoma nedostopne površine. Poleg velikega pomena za oskrbo bližnjih naselij z drvni (pogoste sečnje) pa imajo ti gozdovi tudi poudarjeno varovalno vlogo, saj varujejo plitva tla na strmih južnih pobočjih. Gozdove v najvišjih legah je nekoliko prizadel žledolom.

Lesna zaloga in prirastek

V RGR zaradi zgradbe gozdov prevladuje drevje manjših dimenzij, kar velja predvsem za listavce, medtem ko pri iglavcih prevladuje drevje nad 40 cm prsnega premera. LZ je pod, prirastek pa nekoliko nad povprečjem celotne GGE.

Preglednica D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po debelinskih razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga							Letni prirastek	
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%	m ³ /ha	%
Iglavci	14,0	6,7	16,8	45,9	16,6	13,1	6,5	0,56	9,0
Listavci	16,4	28,4	24,3	16,3	14,6	188,5	93,5	5,69	91,0
Skupaj	16,3	27,0	23,8	18,2	14,7	201,6	100,0	6,25	100,0

Razmerje drevesnih vrst

Gozdovi tega RGR poraščajo naravna rastišča podgorskih bukovih gozdov, vendar je njihova drevesna sestava zaradi dolgotrajnega človekovega poseganja močno spremenjena. V LZ ob bukvi (23 %) in lipi (21 %) prevladujejo trdi listavci, predvsem beli (20 %) in črni gaber (17,5 %), sicer pa je za to območje značilna velika vrstna pestrost. Rastiščem primernejšo naravno razmerje drevesnih vrst bo ob sedanjem načinu gospodarjenja (kmečko prebiranje in panjevski posek) težko doseči.

Preglednica D-DV: Sestava lesne zaloge po drevesnih vrstah

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Mac.	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list	Meh.list
Dejansko stanje	m ³ /ha	8,8	0,3	2,3	1,7	0,0	46,3	3,0	57,3	80,5	1,4
	%	4,4	0,1	1,1	0,8	0,0	23,0	1,5	28,4	40,0	0,7
Naravno st.	%	0,0	0,0	0,0	1,0	0,0	85,0	3,0	5,0	5,0	1,0

Ohranjenost gozdov

Preglednica OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	0,00	0,0	953,00	71,2	367,19	27,4	18,16	1,4	1.338,35	97,2
Gpn, ukrepi so dovoljeni	0,00	0,0	31,54	81,3	7,27	18,7	0,00	0,0	38,81	2,8
Skupaj vsi gozdovi	0,00	0,0	984,54	71,5	374,46	27,2	18,16	1,3	1.377,16	100,0

Zaradi boljše dostopnosti in tradicije gospodarjenja prevladujejo spremenjeni in močno spremenjeni gozdovi.

Odmrlo drevje

Preglednica OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 – 29 cm	0,0	14,5	14,5	0,7	29,7	30,4	0,7	44,2	44,9	15,7
30 – 49 cm	0,7	7,6	8,3	1,4	9,7	11,1	2,1	17,3	19,4	31,9
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	0,7	22,1	22,8	2,1	39,4	41,5	2,8	61,5	64,3	47,6

Količina odmrle lesne mase je še višja od povprečja v GGE in dosega skoraj četrtino LZ ter s tem bistveno presega s Pravilnikom (2009a)⁴⁸ določeno minimalno vrednost. Njena razporeditev po razširjenih debelinskih razredih je z vidika zagotavljanja biotske pestrosti dokaj ugodna, saj kar dve tretjini odmrle lesne mase predstavlja drevje, debelejšje od 30 cm, čeprav zelo debelo drevje (nad 50 cm prsnega premera) ni bilo evidentirano.

⁴⁸ Pravilnik o varstvu gozdov. Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Kot že zgoraj omenjeno med razvojnimi fazami močno prevladujejo raznomerni sestoji, ki so večinoma pomanjkljivo negovani oz. nenegovani in skupaj s panjevci in pionirskimi gozdovi obsegajo kar 81 % vseh gozdov. Tudi med enodobnimi gozdovi je ustrezno negovanih gozdov z dobrimi zasnovami malo.

Preglednica ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	22,82	17,5	0,0	82,5	0,0	0,0	12,6	74,0	13,4	3,2	60,5	36,3	0,0
Drogovnjak	30,60	0,0	49,2	50,8	0,0	23,1	48,1	28,8	0,0	27,8	45,1	27,1	0,0
Debeljak	129,96					15,1	55,5	29,4	0,0	1,5	52,9	45,6	0,0
Sestoj v obnovi	73,25					21,1	72,5	6,4	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	957,13					11,4	18,9	69,7	0,0				
Panjevec	111,02												
Grmičav gozd	5,99												
Pionirski g. z grmišči	46,39	0,0	0,0	67,8	32,2								
Skupaj	1.377,16												

Kakovost drevja

Preglednica K: Kakovost drevja⁴⁹

Drev. vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	15	6,7	6,7	26,7	53,2	6,7
Bor	2	0,0	0,0	0,0	50,0	50,0
Bukev	22	0,0	0,0	27,3	54,5	18,2
Hrast	3	0,0	33,4	33,3	0,0	33,3
Pl. lst.	42	0,0	0,0	23,8	45,2	31,0
Dr. tr. lst.	28	0,0	0,0	0,0	10,7	89,3
Meh. lst.	3	0,0	0,0	0,0	33,3	66,7
Skupaj iglavci	17	5,9	5,9	23,5	52,9	11,8
Skupaj listavci	98	0,0	1,0	17,3	35,7	46,0
Skupaj	115	0,9	1,7	18,3	38,3	40,8

Kakovost drevja je najslabša med vsemi RGR, kar 40 % drevja ima slabo kakovost.

Poškodovanost sestojev

Poškodovanost sestojev se je zaradi žledoloma v višjih legah glede na pretekli GGN nekoliko povečala, med poškodbami prevladujejo poškodbe vej in krošnje.

Preglednica PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	2,8
Veje	6,6
Osutost	0,0
Skupaj	9,4

⁴⁹ Določa se pri drevesih s prsnim premerom nad 30 cm.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Preglednica D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	1.727	1.906	110,4	3,9
Listavci	46.977	14.434	30,7	29,6
Skupaj	48.704	16.340	33,5	33,5

Kakor za vso GGE je tudi za ta RGR značilno izdatno povečanje realiziranega poseka, ki je sicer pod povprečjem v GGE, kljub temu pa je glede na predhodno desetletje narasel za štirikrat. Z 41 % prevladuje sanitarni posek, med negovalnim posekom pa prevladujejo redčenja.

Realizacija načrtovanih gojitvenih del je nekoliko višja kot v preostali GGE, saj se je realiziralo nekaj priprave sestojev ter nege gošč in letvenjakov, poleg tega pa se je izvedla tudi nenačrtovana sadnja na 1 ha površine ter nekaj varstvenih del in biomeliorativnih ukrepov.

Preglednica OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	45,15	9,40	20,8
Nega gošče	ha	1,81	0,80	44,2
Nega letvenjaka	ha	4,12	3,30	80,1
Nega ml. drogovnjaka	ha	14,84	0,00	0,0
Sadnja	ha	0,00	1,00	
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	4,78	
Vzdrževanje travinj	ha	0,00	1,40	
Naravni razvoj biotopov	m ³	0,00	162,55	

ORIS ZAKONITOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Preglednica GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2001 do 2021

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2001	769,27	40,8	193,4	234,2	1,0	3,6	4,69	0,07	0,46	0,53
2011	1.134,68	10,9	230,5	241,5	0,32	5,36	5,68	0,17	1,27	1,44
2021	1.377,16	13,1	188,5	201,6	0,56	5,69	6,25	0,22	3,80	4,02

*V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz. možni posek (in ne realiziran posek).

Podatki o zakonitosti razvoja gozdov zaradi sprememb obsega RGR z obnovo GGN niso povsem primerljivi. Medtem ko je LZ upadla, se je prirastek povečal, močno pa se povečuje tudi letni realiziran posek, ki pa je še vedno precej pod načrtovanim.

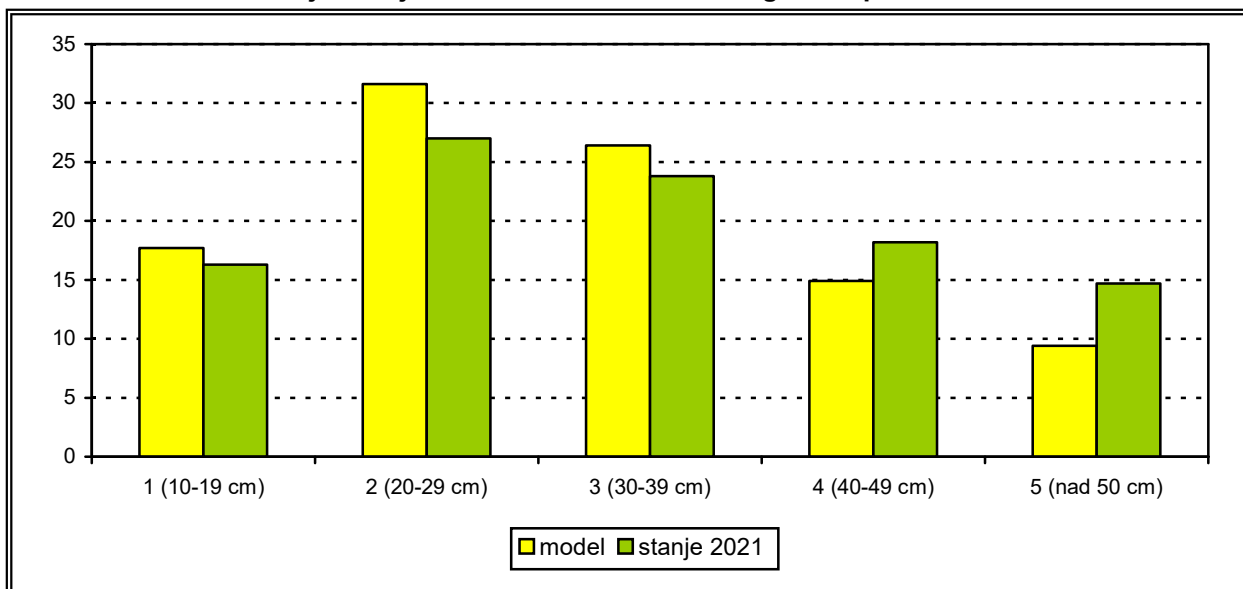
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Preglednica D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	22,82	1,7	8,9	28	20,0	51,33	-11,1
Drogovnjak	30,60	2,2	11,9	69	48,5	124,47	-36,6
Debeljak	129,96	9,4	50,6	29	20,1	51,58	30,5
Sestoj v obnovi	73,25	5,3	28,5	16	11,4	29,26	17,1
RAZNOMERNO (sk-gnz)	957,13	69,5					
Panjevce	111,02	8,1					
Grmičav gozd	5,99	0,4					
Pionirski gozd z grmišči	46,39	3,4					
Skupaj	1.377,16	100,0	100,0	142	100,0	256,63	0,0

Gozdove v RGR je žledolom leta 2014 poškodoval le v najvišjih legah, zato delež sestojev v obnovi v enodobnih gozdovih ni tako velik kot v ostalih RGR, zaradi česar še vedno močno prevladujejo debeljaki. Sicer pa je največ raznomernih gozdov, ki so nastali zaradi malopovršinskega načina gospodarjenja (kmečkega prebiranja). Iz primerjave modelne in dejanske strukture gozdov po debelinskih razredih je razvidno, da se ta pomika proti debelejšemu drevju, ki ga je v primerjavi z modelnim stanjem preveč.

Grafikon D-PDR: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po debelinskih razredih

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Gozdnogojitveni cilji

Ohranjanje raznomerne strukture in postopna premena v sestojih boljše zasnove z večjim deležem plemenitih listavcev in bukve.

Ciljna drevesna sestava: 6 % smreka, 1 % macesen, 1 % bor, 24 % bukev, 2 % hrast, 30 % plemeniti listavci, 35 % trdi listavci, 1 % mehki listavci.

Ciljno stanje razvojnih faz: mladovje 3 %, drogovnjak 5 %, debeljak 10 %, sestoj v obnovi 6 %, raznomerno, panjevsko in pionirsko 76 %.

Ciljna lesna zaloga: 224 m³/ha. Končna lesna zaloga 425 m³/ha.

Ciljna kakovost⁵⁰: iglavci A in B 10 %, C 25 %, D in O 65 %
listavci A, B in C 20 %, D 40 %, ostalo prostorninski les.

Ciljno razdobje: 10 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Skupinsko postopno gospodarjenje s proizvodno dobo 142 let, pomladitvena doba 16 let.

Obnova: Ukrepi morajo biti usmerjeni v naravno obnovo. V raznomernih gozdovih, ki prevladujejo, naj se svetlitveni posek opravlja le na območjih z dobrimi zasnovami pomladka, kjer prevladuje delež bukve, plemenitih listavcev in hrasta, drugod naj se krepi LZ.

Nega: Ukrepi nege naj bodo usmerjeni v pospeševanje bukve in plemenitih listavcev. V mladovjih z nego pospeševati bukev povsod tam, kjer se pojavlja, sicer pa plemenite listavce in hrast. V pionirskih in raznomernih sestojih naj prevladujejo redčenja in ne panjevski posek. Na delih RGR, kjer v začetni fazi zaraščanja prevladujejo pionirske ali celo grmovne vrste, razvoj prepustimo naravi in počakamo na pojav gospodarsko zanimivih vrst, saj bi premena zahtevala preveč vloženi sredstev in dela.

Varstvo: V sestojih z večjim deležem iglavcev dosledno in pravočasno izvajati sanitarne sečnje. Po sečnji je nujno odstraniti sečne ostanke iz grap, strug in hudournikov.

Nega habitatov: Za zagotavljanje kvalitete habitatov kvalifikacijskih vrst v območju Natura 2000 je poleg splošnih usmeritev za krepitev funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti za celoten gozdni prostor potrebno upoštevati tudi dodatne usmeritve za upravljavsko cono A – Ilirsko bukove in upravljavsko cono C - vodotoki, ki z obronki segata v RGR. Usmeritve za obe coni so predstavljene na strani 67.

Ukrepi

Preglednica D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje – dejansko (%)	6,5	93,5	100,0
- ciljno (%)	7,4	92,6	100,0
Lesna zaloga – dejanska (m ³ /ha)	13,1	188,5	201,6
- ciljna (m ³ /ha)	16,6	207,5	224,0
Prirastek (m ³ /ha/leto)	0,56	5,69	6,25
Možni posek (m ³ /ha)	2,1	37,9	40,1
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,22	3,8	4,02
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	16,7	20,2	19,9
Intenziteta m. p. prirastek (%)	39,1	66,8	64,3
Izravnalna doba (let)			10

Preglednica MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv	Prebiralne						
Iglavci	m ³	1.997	1.021	0	0	0	0	3.018		
	%	66,2	33,8	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	16,8	39,0
Listavci	m ³	32.303	16.393	0	3.620	0	0	52.316		
	%	61,8	31,3	0,0	6,9	0,0	0,0	100,0	20,2	66,8
Skupaj	m³	34.300	17.414	0	3.620	0	0	55.334		
	%	62,0	31,5	0,0	6,5	0,0	0,0	100,0	19,9	64,3

⁵⁰ Po Pravilniku o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov (2011) pomenijo okrajšave: Pri listavcih: A1-rezan furnir, A2-luščenec, B-žagan les1, C-žagan les2, D-žagan les3, pri iglavcih pa: A1-resonančni les, A2-furnir, B-žagan les1, C-žagan les2, D1-žagan les3, D2 les za embalažo, ostali nerazvrščeni les nižje vrednosti ima okrajšavo O (drva, prostorninski les in les za celulozo).

Razmerja med redčenji in pomladitvenim posekom v enodobnih in raznomernih sestojih je 2:1. Panjevski posek je načrtovan v termofilnih gozdovih in sestojih belega gabra.

Preglednica NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	8,67	8,67
Obžetev	ha	3,97	7,94
Nega mladja	ha	9,06	18,12
Nega gošče	ha	10,14	10,14
Nega letvenjaka	ha	2,14	2,14
Nega ml. drogovnjaka	ha	0,68	0,68
Vzdrževanje travinj	ha	3,14	31,40

Ukrepi nege so usmerjeni v pomlajene površine z boljšimi zasnovami.

10 LITERATURA

- Fučka, D., 2020 Naravovarstvene smernice za gozdnogospodarski načrt GGE Tolmin, Zavod RS za varstvo narave, Območna enota Nova Gorica
- Hafner, M. in sod., 2020 Analiza stanja poškodovanosti gozdnega mladja od rastlinojede parkljaste divjadi v letih 2010, 2014, 2017 in 2020. Zavod za gozdove Slovenije. Ljubljana
- Kozorog, E. in sod., 2011 Gozdnogospodarski načrt gozdnogospodarskega območja Tolmin 2011-2020, Zavod za gozdove Slovenije, OE Tolmin
- Kozorog, E. in sod., 2013 Posodobitev zbiranja in dopolnjevanja podatkov pri obnovi gozdnogospodarskih načrtov. Gozdarski vestnik, št. 10/2013. ZGDS Ljubljana
- Kušar, G., 2007 Zanesljivost ugotavljanja volumna dreves in lesne zaloge sestojev z enoparametrijskimi funkcijami in stratifikacijo. Doktorska disertacija, BF, oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, 277 str. Ljubljana
- Kutnar, L. in sod., 2012 Tipologija gozdnih rastišč Slovenije na podlagi ekoloških in vegetacijskih razmer za potrebe usmerjanja razvoja gozdov. Gozdarski vestnik, 70/2021. ZGDS Ljubljana
- Lah, 2021 Kulturnovarstvene usmeritve za načrtovanje gozdnogospodarskega načrta gozdnogospodarske enote Tolmin in Most na Soči, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Nova Gorica
- Načrt, 2016 Načrt upravljanja Triglavskega narodnega parka 2016-2025. Javni zavod Triglavski narodni park. Bled, 2016
- Odlok, 1987 Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti in kulturnih spomenikov na območju občine Tolmin. Uradno glasilo št. 4/87)
- Odlok, 1998 Odlok o razglasitvi gozdov s posebnim namenom v občini Tolmin. Uradno glasilo št. 11/98
- Pagon, J. in sod., 2011 Gozdnogospodarski načrt GGE Tolmin 2011-2020. Zavod za gozdove Slovenije. OE Tolmin. Tolmin
- Pagon R. in sod., 2001 Gozdnogospodarski načrt GGE Tolmin 2001-2010. ZGS OE Tolmin. Tolmin.
- Pravilnik, 1998 Pravilnik o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih. Uradni list RS, št. 5/98, 70/06, 12/08 in 91/10
- Pravilnik, 2004 Pravilnik o financiranju in sofinanciranju vlaganj v gozdove. Uradni list RS, št. 71/04, 95/04, 37/05, 87/05, 73/08, 63/10, 54/14, 60/15 in 86/16. Ljubljana
- Pravilnik, 2009a Pravilnik o varstvu gozdov. Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16. Ljubljana
- Pravilnik, 2009b Pravilnik o vsebini vlog za pridobitev projektnih pogojev in pogojev za druge posege v prostor ter o vsebini vlog za izdajo vodnega soglasja. Uradni list RS, št. 25/09. Ljubljana
- Pravilnik, 2009c Pravilnik o gozdnih prometnicah. Uradni list RS, št. 4/09. Ljubljana
- Pravilnik, 2010 Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo. Uradni list RS, št. 91/10. Ljubljana
- Pravilnik, 2011 Pravilnik o merjenju in razvrščanju gozdnih lesnih sortimentov. Uradni list RS, št. 79/11. Ljubljana
- Priročnik, 2012 Priročnik za izdelavo gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot, dopolnitev. Zavod za gozdove Slovenije, Centralna enota. Ljubljana

Program, 2015	Program upravljanja območij Natura 2000 (2015-2020). Vlada Republike Slovenije. Ljubljana
Resolucija, 2007	Resolucija o nacionalnem gozdnem programu. Uradni list RS, št. 111/07. Ljubljana
Uredba, 2004	Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US, 3/14 in 21/16)
Uredba, 2005	Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. Uradni list RS, št. 88/05 in 56/07 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20)
Uredba, 2008	Uredba o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Uradni list RS, št. 89/08 in 49/20)
Uredba, 2013	Uredba o posegih v okolje, za katere je obvezna presoja vplivov na okolje, Uradni list RS, št. 51/13 in 57/15. Ljubljana
Usmeritve, 2017	Splošne kulturnovarstvene usmeritve za načrtovanje gozdogospodarskih načrtov z vidika varstva kulturne dediščine, Ministrstvo za kulturo. Ljubljana
Usmeritve, 2020	Usmeritve s področja upravljanja z vodami za pripravo gozdnogospodarskih načrtov. Direkcija Republike Slovenije za vode. Ljubljana
Veselič, Ž. in sod, 2000	Izhodiščni optimalni model gozdov kot podlaga za določitev optimalnih modelov gozdov po OGR. Strokovne podlage, ZGS, Ljubljana
ZG	Zakon o gozdovih. Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16
ZV-1	Zakon o vodah. Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdri-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14 in 56/15. Ljubljana
ZDLov-1	Zakon o divjadi in lovstvu. Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08 in 46/14 – ZON-C. Ljubljana
ZON	Zakon o ohranjanju narave. Uradni list RS, št. 96/04, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B in 46/14. Ljubljana
ZTNP-1	Zakon o Triglavskem narodnem parku. Uradni list RS, št. 52/10, 46/14 – ZON-C, 60/17 in 82/20. Ljubljana
ZVKD-1	Zakon o varstvu kulturne dediščine. Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13 in 32/16. Ljubljana

11 NAČRT SO IZDELALI

Sodelavci pri izdelavi načrta

Pri obnovi načrta so pri posameznih delih sodelovali naslednji sodelavci:

Svit Trkman	Nosilec obnove načrta, izračun tarif, modeliranje, terenska dopolnitev sestojne karte, pisanje tekstnega dela načrta
Uroš Mavrar	Dopolnitev tekstnega dela načrta
Igor Kuščer	Poglavja o gozdnih prometnicah (1.3, 4.2.3, 6.2.6, 6.3.5)
Iztok Koren	Poglavja o prostoživečih živalih (1.1.8, 1.5.1 in 3.9)
Zoran Zavrtnik	Poglavja o gojenju in varstvu gozdov (1.6, 4.2.2, 6.2.5, 6.3.2)
Karin Rutar	Popis stalnih vzorčnih ploskev
Nejc Rutar	Popis stalnih vzorčnih ploskev
Florijan Leban	Tehnična koordinacija, obdelava podatkov, kabinetna dopolnitev sestojne karte, izdelava kart, popis stalnih vzorčnih ploskev
Jožica Podreka	Obdelava podatkov, kabinetna dopolnitev sestojne karte, izdelava kart, popis stalnih vzorčnih ploskev
Marko Kovačič	Pomoč pri posodabljanju sestojne karte in določevanju ukrepov
Erik Kragelj	Pomoč pri posodabljanju sestojne karte in določevanju ukrepov
Janez Pagon	Vsebinska in strokovna pomoč, recenzija načrta

Ker je zaradi vse bolj prepletenega dela pri obnovi GGN čedalje težje voditi porabo časa po posameznih delovnih sklopih, tovrstno spremljanje ni več smiselno, zato smo ga opustili. Lahko pa navedemo oceno, da je pri posodobitvi sestojne karte poraba časa na terenu v intenzivnejših GGE okoli 30 %, v manj intenzivnih GGE pa celo preko 50 % manjša.

Podpisniki

Delavec, odgovoren za pripravo načrta:
Svit Trkman, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja odseka za načrtovanje razvoja gozdov:
mag. Janez Pagon, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja OE Tolmin:
Edo Kozorog, univ. dipl. inž. gozd.

V.d. direktorja ZGS:
mag. Janez Logar, univ. dipl. inž. gozd.

Datum izdelave načrta

Osnutek načrta je bil izdelan in določen dne: 27. 5. 2021

Predlog načrta je bil izdelan in določen dne:

12 PRILOGE

12.1 OBRAZEC E1: Povzetek stanja in ukrepov na ravni GGE

Preglednica/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah (v ha)

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	6.384,34	1.186,97	143,96	7.715,27
Delež (%)	82,75	15,38	1,87	100,00

Preglednica/GF1: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov in RGR

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% PR
		igl.	Lst.	Sk.	igl.	Lst.	Sk.	igl.	Lst.	Sk.	
30890	970,40	17,6	262,4	280,0	1,25	5,25	6,50	14,0	23,3	22,7	97,9
32140	1.177,49	33,9	237,1	271,0	1,09	5,16	6,25	18,1	19,7	19,5	84,5
80840	368,40	17,0	189,0	206,1	1,80	6,09	7,89	16,7	26,2	25,4	66,4
81740	1.338,35	12,8	190,0	202,9	0,55	5,74	6,29	16,6	20,2	20,0	64,5
VECNAMENSKI GOZDOVI	3.854,64	20,9	222,5	243,4	1,01	5,47	6,48	16,8	21,5	21,1	79,1
30890	170,56	54,9	348,4	403,3	2,72	6,98	9,70	9,4	18,9	17,6	73,1
32140	1.644,07	27,8	273,1	300,9	0,92	5,36	6,28	14,1	16,8	16,6	79,5
81740	38,81	21,0	135,9	156,9	1,12	3,81	4,94	20,5	17,0	17,5	55,5
GPN, UKREPI SO DOVOLJENI	1.853,44	30,2	277,1	307,3	1,09	5,48	6,56	13,4	17,1	16,7	78,3
60000	107,05	27,2	154,8	182,0	1,50	2,75	4,25	0,0	0,0	0,0	0,0
GPN, UKREPI NISO DOV.	107,05	27,2	154,8	182,0	1,50	2,75	4,25	0,0	0,0	0,0	0,0
70000	1.900,14	7,3	244,6	251,9	0,36	4,16	4,52	4,6	10,8	10,7	59,4
VAROVALNI GOZDOVI	1.900,14	7,3	244,6	251,9	0,36	4,16	4,52	4,6	10,8	10,7	59,4
Skupaj vsi gozdovi	7.715,27	19,8	240,1	260,0	0,87	5,11	5,99	14,1	17,4	17,1	74,4

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	125,63	1,6							
Drogovnjak	278,61	3,6	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	2.282,99	29,6	148,56	6,5	1,0	91,8	7,2	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	1.281,38	16,6	614,51	48,0	24,2	60,8	15,0	0,0	0,0
RAZNOMERNO (sk-gnz)	3.225,15	41,8	43,34	1,3	11,1	70,5	18,4	0,0	0,0
Panjevec	164,99	2,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	189,17	2,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	167,35	2,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj:	7.715,27	100,0	806,41	10,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	125,63	19,9	9,8	56,2	14,1	13,7	3,6	63,0	19,7	13,0	31,6	39,9	15,5
Drogovnjak	278,61	0,0	44,3	46,0	9,7	4,0	22,2	73,8	0,0	18,3	69,1	12,6	0,0
Debeljak	2.282,99					2,8	43,2	52,4	1,6	0,8	77,6	21,3	0,3
Sestoj v obnovi	1.281,38					35,4	41,1	23,5	0,0				
Raznomerno (sk-gnz)	3.225,15					4,6	19,0	76,4	0,0				
Panjevec	164,99												
Grmičav gozd	189,17												
Pionirski g. z grmišči	167,35	0,0	0,0	78,1	21,9								
Skupaj:	7.715,27												

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	15,0	14,1	16,2	19,5	35,2	5,8	15,1
Jelka	80,9	1,3	2,7	8,0	7,1	0,1	0,3
Bor	0,9	2,0	9,6	61,1	26,4	0,2	0,4
Macesen	20,2	17,7	17,4	20,0	24,7	1,6	4,1
Bukev	9,8	20,6	23,6	20,8	25,2	56,3	146,6
Hrast	13,0	24,0	23,6	18,0	21,4	0,8	2,0
Pl. lst.	14,6	25,7	23,7	17,4	18,6	14,2	36,9
Dr. tr. lst.	15,8	26,2	23,3	17,0	17,7	20,0	51,9
Meh. lst.	21,8	29,8	22,3	13,7	12,4	1,0	2,7
Iglavci	16,7	14,4	16,1	20,3	32,5	7,6	19,8
Listavci	12,0	22,7	23,6	19,3	22,4	92,4	240,1
Skupaj	12,3	22,1	23,0	19,4	23,2	100,0	260,0

Preglednica/LZ1/VNG: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	10,4	14,8	17,3	19,8	37,7	7,1	18,7
Jelka	30,4	4,7	9,7	29,3	25,9	0,0	0,1
Bor	0,8	2,0	9,6	61,1	26,5	0,2	0,6
Macesen	8,0	19,5	20,5	22,6	29,4	1,7	4,5
Bukev	9,3	19,4	22,6	20,5	28,2	52,4	138,3
Hrast	12,2	22,7	23,3	18,7	23,1	0,9	2,4
Pl. lst.	14,8	25,7	23,5	17,1	18,9	16,4	43,4
Dr. tr. lst.	15,4	25,9	23,2	17,0	18,5	20,4	53,9
Meh. lst.	22,3	27,7	21,3	14,6	14,1	0,9	2,3
Iglavci	9,8	15,3	17,7	21,4	35,8	9,0	23,9
Listavci	11,8	22,1	22,9	19,0	24,2	91,0	240,2
Skupaj	11,7	21,5	22,4	19,3	25,1	100,0	264,1

Preglednica/PR1: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha)

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,30	0,17	0,13	0,13	0,14	14,6	0,87
Listavci	1,39	1,50	1,06	0,65	0,51	85,4	5,11
Skupaj:	1,69	1,67	1,19	0,78	0,65	100,0	5,98

Preglednica/PR1/VNG: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih (v m³/ha) za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,31	0,22	0,18	0,16	0,19	16,1	1,06
Listavci	1,51	1,61	1,13	0,70	0,59	83,9	5,53
Skupaj:	1,82	1,83	1,31	0,86	0,78	100,0	6,59

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
Iglavci	21.622	14,1											
Listavci	322.173	17,4											
Skupaj	343.795	17,1											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

PRILOGE

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	74,26	74,26											
Sadnja	ha	13,49	13,49											
Obžetev	ha	39,32	78,64											
Nega mladja	ha	64,48	128,96											
Nega gošče	ha	54,84	54,84											
Nega letvenjaka	ha	28,59	28,59											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	12,60	12,60											
Zaščita s premazom	ha	5,83	17,49											
Vzdrževanje travinj	ha	9,53	95,30											

12.2 OBRAZEC E2: Povzetek stanja in ukrepov na ravni RGR

Rastiščnogojitveni razred: Zmerno kisloljubna bukovja mešana z iglavci – 30890

Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	1.030,56	108,30	2,10	1.140,96
Delež (%)	90,3	9,5	0,2	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in deb. razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	10,7	19,8	20,2	16,1	33,2	6,7	19,9
Jelka	34,2	32,9	32,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Bor	11,7	21,8	19,9	14,8	31,8	1,1	3,3
Bukev	8,1	17,8	22,6	20,9	30,6	63,1	188,4
Hrast	9,3	18,0	21,6	20,6	30,5	2,2	6,4
Pl. Ist.	12,7	21,5	22,2	19,3	24,3	11,1	33,2
Dr. tr. Ist.	14,6	23,0	22,0	18,4	22,0	14,3	42,5
Meh. Ist.	23,7	26,1	20,1	15,5	14,6	1,5	4,6
Iglavci	10,9	20,1	20,2	15,9	32,9	7,8	23,2
Listavci	9,9	19,2	22,4	20,2	28,3	92,2	275,2
Skupaj	10,0	19,3	22,2	19,9	28,6	100,0	298,4

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,54	0,43	0,24	0,12	0,14	21,1	1,47
Listavci	1,40	1,44	1,14	0,78	0,74	78,9	5,51
Skupaj:	1,94	1,87	1,38	0,90	0,88	100,0	6,98

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	318,56	32,8	629,12	64,9	0,00	0,0	22,72	2,3	970,40	85,1
Gpn, ukrepi so dovoljeni	170,56	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	170,56	14,9
Skupaj vsi gozdovi	489,12	42,9	629,12	55,1	0,00	0,0	22,72	2,0	1.140,96	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	1,3	17,0	18,3	2,2	56,5	58,7	3,5	73,5	77,0	28,9
30 - 49 cm	0,4	7,4	7,8	0,4	21,7	22,1	0,8	29,1	29,9	52,9
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	0,9	0,0	0,9	0,9	3,0
Skupaj	1,7	24,4	26,1	2,6	79,1	81,7	4,3	103,5	107,8	84,8

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek							
	ha	%	Površina		Zasnova					
			ha	%	1	2	3	4		
Mladovje	53,09	4,7								
Drogovnjak	57,80	5,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	264,22	23,2	47,84	18,1	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	373,75	32,6	203,94	54,6	27,0	73,0	0,0	0,0	0,0	0,0
RAZNOMERNO (sk-gnz)	362,68	31,8	11,94	3,3	16,5	46,3	37,2	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	29,42	2,6	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1.140,96	100,0	263,72	23,1						

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.
ha	1,67	0,00	0,00	0,00	0,00	213,36	1,29	37,15	10,17	0,08
%	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	19,61	0,12	3,41	0,93	0,01

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	10	0,0	0,0	40,0	40,0	20,0
Jelka	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Macesen	3	33,4	0,0	33,3	33,3	0,0
Bukev	159	0,6	6,9	42,8	32,7	17,0
Hrast	16	0,0	12,5	31,3	49,9	6,3
Pl. list.	48	0,0	8,3	22,9	31,3	37,5
Dr. tr. list.	17	0,0	0,0	11,8	17,6	70,6
Skupaj iglavci	14	7,1	0,0	42,9	35,7	14,3
Skupaj listavci	240	0,4	7,1	35,8	32,5	24,2
Skupaj	254	0,8	6,7	36,2	32,7	23,6

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
DEBLO IN KORENIČNIK	4,9
VEJE	7,9
OSUTOST	0,5
Skupaj	13,3

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	2.618	1.648	63,0	2,3
LISTAVCI	69.380	35.655	51,4	49,5
Skupaj	71.998	37.304	51,8	51,8

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od celotne LZ
Smreka	3,1	5,1
Jelka	0,3	0,0
Bori	0,0	0,6
Macesen	1,0	6,9
Bukev	80,4	12,4
Hrasti	2,9	8,6
Plemeniti listavci	4,7	5,4
Drugi trdi listavci	6,9	5,2
Mehki listavci	0,7	3,9
Iglavci	4,4	5,7
Listavci	95,6	10,4
Skupaj	100,0	10,0

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	3	6	10	16	2	4	1,4
Listavci	4	8	13	14	10	96	31,1
Skupaj	4	8	13	14	9	100	32,6

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2001-2021

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2001	4,0	0,0	0,1	0,7	0,0	65,8	3,4	8,6	16,1	1,3
2011	6,2	0,0	0,1	1,4	0,0	64,9	3,4	8,9	13,2	1,8
2021	6,7	0,0	0,0	1,1	0,0	63,1	2,2	11,1	14,3	1,5

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
Iglavci	3.264	12,3											
Listavci	70.603	22,5											
Skupaj	73.867	21,7											
Neizkor.drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	Vrsta dela
		dejan.	s ponov.	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
Priprava sestoja	ha	34,00	34,00											
Sadnja	ha	4,52	4,52											
Obžetev	ha	4,52	9,04											
Nega mladja	ha	22,63	45,26											
Nega gošče	ha	11,60	11,60											
Nega letvenjaka	ha	13,99	13,99											
Nega ml drogovnjaka	ha	7,30	7,30											
Zaščita s premazom	ha	2,46	7,38											
Vzdrževanje travinj	ha	0,90	9,00											

Rastiščnogojitveni razred: Gorska bukovja – 32140

Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	G. lok. skupnosti	Skupaj
Površina gozda	2.256,61	501,86	63,09	2.821,56
Delež (%)	80,0	17,8	2,2	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	6,6	14,7	15,9	16,9	45,9	8,2	23,7
Bor	3,7	8,6	11,7	17,9	58,1	0,0	0,1
Macesen	3,6	9,3	12,9	17,2	57,0	0,0	0,1
Bukev	7,0	21,0	20,0	20,1	31,9	2,3	6,5
Hrast	9,4	19,3	22,4	20,3	28,6	60,4	174,3
Pl. lst.	13,1	23,9	22,8	18,3	21,9	0,1	0,4
Dr. tr. lst.	12,9	22,4	22,5	18,8	23,4	12,8	36,8
Meh. lst.	13,2	23,0	22,6	18,6	22,6	15,6	45,0
Iglavci	18,1	23,7	20,9	17,3	20,0	0,6	1,6
Listavci	6,7	16,1	16,7	17,6	42,9	10,5	30,4
Skupaj	10,6	20,4	22,4	19,8	26,8	89,5	258,0

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,12	0,22	0,19	0,17	0,29	15,8	0,99
Listavci	1,30	1,43	1,10	0,74	0,70	84,2	5,28
Skupaj:	1,42	1,65	1,29	0,91	0,99	100,0	6,27

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozd.	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjeni		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	392,65	33,3	779,95	66,3	0,00	0,0	4,89	0,4	1.177,49	41,7
Gpn, ukrepi so dovoljeni	528,53	32,1	997,69	60,8	113,98	6,9	3,87	0,2	1.644,07	58,3
Skupaj vsi gozdovi	921,18	32,6	1.777,64	63,1	113,98	4,0	8,76	0,3	2.821,56	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	0,4	13,6	14,0	0,9	40,9	41,8	1,3	54,5	55,8	20,2
30 - 49 cm	0,0	2,9	2,9	0,4	8,2	8,6	0,4	11,1	11,5	19,5
50 in več cm	0,0	0,2	0,2	0,0	0,9	0,9	0,0	1,1	1,1	3,6
Skupaj	0,4	16,7	17,1	1,3	50,0	51,3	1,7	66,7	68,4	43,3

Preglednica/Rf1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	40,35	1,4							
Drogovnjak	91,23	3,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	786,36	27,9	41,02	5,2	0,2	97,2	2,6	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	689,44	24,4	324,18	47,0	28,4	56,0	15,6	0,0	0,0
RAZNOMERNO (sk-gnz)	1.124,61	40,0	11,11	1,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	14,22	0,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	20,88	0,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	54,47	1,9	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	2.821,56	100,0	376,31	13,3					

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.
ha	0,53	0,00	0,00	0,00	0,00	300,76	0,02	43,57	31,43	0,00
%	0,02	0,00	0,00	0,00	0,00	10,81	0,00	1,57	1,13	0,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	52	0,0	5,8	42,3	32,7	19,2
Bor	1	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Macesen	1	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Bukev	407	0,0	3,7	25,1	33,9	37,3
Hrast	18	0,0	0,0	27,8	44,4	27,8
Pl. lst.	122	0,8	4,1	22,1	38,6	34,4
Dr. tr. lst.	32	0,0	0,0	12,5	21,9	65,6
Meh. lst.	5	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	54	0,0	5,6	42,6	33,3	18,5
Skupaj listavci	584	0,2	3,4	23,6	34,2	38,6
Skupaj	638	0,2	3,6	25,2	34,2	36,8

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
DEBLO IN KORENIČNIK	5,8
VEJE	6,2
OSUTOST	0,3
Skupaj	12,3

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	11.111	2.262	20,4	1,4
LISTAVCI	146.290	55.099	37,7	35,0
Skupaj	157.401	57.361	36,4	36,4

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste
Smreka	2,9	3,2
Jelka	0,1	4,0
Bori	0,0	4,8
Macesen	0,2	0,9
Bukev	78,4	8,4
Hrasti	0,2	2,3
Plemeniti listavci	10,2	6,7
Drugi trdi listavci	7,7	3,2
Mehki listavci	0,3	2,7
Iglavci	3,2	2,7
Listavci	96,8	7,2
Skupaj	100,0	6,8

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	1	2	6	8	1	3	0,6
Listavci	2	7	9	9	6	97	19,3
Skupaj	2	6	9	9	5	100	19,9

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2001-2021

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2001	6,2	0,1	0,0	0,9	0,0	60,7	0,4	11,4	19,6	0,7
2011	7,3	0,1	0,1	1,1	0,0	60,3	0,6	11,8	17,9	0,8
2021	8,2	0,0	0,0	2,3	0,0	60,4	0,1	12,8	15,6	0,6

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
Iglavci	13.660	15,9											
Listavci	130.618	17,9											
Skupaj	144.278	17,7											
Neizkor.drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	En.	Načrtovano		20 21	20 22	20 23	20 24	20 25	20 26	20 27	20 28	20 29	20 30	Sku.
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	14,95	14,95											
Sadnja	ha	8,97	8,97											
Obžetev	ha	26,59	53,18											
Nega mladja	ha	28,08	56,16											
Nega gošče	ha	31,85	31,85											
Nega letvenjaka	ha	9,82	9,82											
Nega ml drogovnjaka	ha	0,38	0,38											
Zaščita s premazom	ha	3,37	10,11											
Vzdrževanje travinj	ha	3,93	39,30											

Rastiščnogojitveni razred: Gozdni rezervati – 60000

Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	68,57	24,66	13,82	107,05
Delež (%)	64,1	23,0	12,9	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	83,2	15,1	1,7	0,0	0,0	4,3	7,8
Jelka	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,4	6,3
Macesen	84,9	13,4	1,7	0,0	0,0	7,2	13,1
Bukev	12,9	24,1	25,2	20,3	17,5	75,0	136,4
Pl. lst.	35,4	31,8	13,8	10,2	8,8	0,7	1,3
Dr. tr. lst.	39,9	33,3	11,4	8,3	7,1	7,4	13,5
Meh. lst.	9,8	22,8	26,7	21,7	19,0	2,0	3,6
Iglavci	87,9	10,8	1,3	0,0	0,0	15,0	27,2
Listavci	15,4	24,9	23,9	19,2	16,6	85,0	154,8
Skupaj	26,3	22,8	20,5	16,3	14,1	100,0	182,0

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	1,36	0,13	0,01	0,00	0,00	35,4	1,50
Listavci	0,83	0,81	0,56	0,35	0,21	64,6	2,75
Skupaj:	2,19	0,94	0,57	0,35	0,21	100,0	4,25

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Gpn, brez ukrepov	64,89	60,6	42,16	39,4	0,00	0,0	0,00	0,0	107,05	100,0
Skupaj vsi gozdovi	64,89	60,6	42,16	39,4	0,00	0,0	0,00	0,0	107,05	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	0,0	0,0	0,0	0,0	10,0	10,0	0,0	10,0	10,0	3,5
30 - 49 cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	0,0	0,0	0,0	0,0	10,0	10,0	0,0	10,0	10,0	3,5

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Debeljak	68,13	63,6	2,96	2,8	0,0	100,0	0,0	0,0	
Grmičav gozd	38,92	36,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Skupaj	107,05	100,0	2,96	2,8					

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.
ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,96	0,00	0,00	0,00	0,00
%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2,77	0,00	0,00	0,00	0,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Bukev	5	0,0	0,0	0,0	40,0	60,0
Skupaj	5	0,0	0,0	0,0	40,0	60,0

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
DEBLO IN KORENIČNIK	0,0
VEJE	0,0
OSUTOST	0,0
Skupaj	0,0

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2001-2021

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2011	0,5	1,0	0,0	1,5	85,9	0,0	1,5	9,1	0,5
2021	4,3	3,4	0,0	7,2	75,0	0,0	0,7	7,4	2,0

Rastiščnogojitveni razred: Varovalni gozdovi - 70000

Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	1.471,14	396,40	32,60	1.900,14
Delež (%)	77,4	20,9	1,7	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	64,6	5,8	5,3	17,3	7,0	1,9	4,7
Jelka	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,4
Bor	55,5	0,0	0,0	33,7	10,8	0,0	0,0
Macesen	74,6	8,0	3,0	10,1	4,3	0,9	2,1
Bukev	10,7	23,5	26,0	21,3	18,5	68,1	172,0
Hrast	18,7	32,3	25,5	13,2	10,3	0,4	1,0
Pl. Ist.	12,9	25,2	25,1	19,5	17,3	7,8	19,6
Dr. tr. Ist.	16,8	27,3	23,7	17,1	15,1	19,2	48,3
Meh. Ist.	21,6	34,1	23,9	11,6	8,8	1,5	3,7
Iglavci	69,7	6,1	4,3	14,1	5,8	2,9	7,3
Listavci	12,3	24,5	25,4	20,2	17,6	97,1	244,6
Skupaj	13,9	24,0	24,9	20,0	17,2	100,0	251,9

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,29	0,02	0,01	0,03	0,01	8,0	0,36
Listavci	1,11	1,28	0,91	0,54	0,31	92,0	4,16
Skupaj:	1,40	1,30	0,92	0,57	0,32	100,0	4,52

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Varovalni gozdovi	1.098,63	57,8	789,88	41,6	11,63	0,6	0,00	0,0	1.900,14	100,0
Skupaj vsi gozdovi	1.098,63	57,8	789,88	41,6	11,63	0,6	0,00	0,0	1.900,14	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	0,0	34,2	34,2	0,0	35,5	35,5	0,0	69,7	69,7	24,6
30 - 49 cm	0,0	2,6	2,6	0,0	5,8	5,8	0,0	8,4	8,4	13,9
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7	0,7	0,0	0,7	0,7	2,2
Skupaj	0,0	36,8	36,8	0,0	42,0	42,0	0,0	78,8	78,8	40,7

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	0,47	0,0							
Drogovnjak	53,49	2,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	996,06	52,5	35,71	3,6	0,0	73,2	26,8	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	108,26	5,7	48,86	45,1	1,2	43,3	55,5	0,0	0,0
RAZNOMERNO (sk-gnz)	544,28	28,6	0,63	0,1	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Panjevec	39,75	2,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	123,38	6,5	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	34,45	1,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1.900,14	100,0	85,20	4,5					

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.
ha	0,00	0,00	0,00	0,00	75,63	0,00	4,47	5,10	0,00
%	0,00	0,00	0,00	0,00	3,98	0,00	0,24	0,27	0,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Bukev	124	0,0	1,6	19,4	42,7	36,3
Hrast	2	0,0	0,0	0,0	50,0	50,0
Pl. list.	8	0,0	0,0	50,0	37,5	12,5
Dr. tr. list.	17	0,0	0,0	5,9	23,5	70,6
Skupaj listavci	151	0,0	1,3	19,2	40,4	39,1
Skupaj	151	0,0	1,3	19,2	40,4	39,1

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
DEBLO IN KORENIČNIK	7,7
VEJE	5,1
OSUTOST	0,4
Skupaj	13,2

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	140	27	19,4	0,1
LISTAVCI	34.285	9.982	29,1	29,0
Skupaj	34.425	10.009	29,1	29,1

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od celotne LZ
Bori	0,3	0,0
Macesen	0,0	0,1
Bukev	74,0	2,9
Hrasti	0,1	0,9
Plemeniti listavci	2,0	1,9
Drugi trdi listavci	16,6	2,0
Mehki listavci	7,0	8,2
Iglavci	0,3	0,5
Listavci	99,7	2,8
Skupaj	100,0	2,8

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci			3	2	2		
Listavci	1	3	3	3	3	100	5,3
Skupaj	1	3	3	3	3	100	5,3

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2001-2021

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2001	9,6	0,2	5,7	2,0	28,6	2,3	12,6	38,8	0,2
2011	1,1	0,0	0,0	0,3	69,3	0,4	3,1	23,4	2,4
2021	1,9	0,2	0,0	0,9	68,1	0,4	7,8	19,2	1,5

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
Iglavci	633	4,6											
Listavci	50.381	10,8											
Skupaj	51.014	10,7											
Neizkor.drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Eno- ta	Načrtovano		20 21	20 22	20 23	20 24	20 25	20 26	20 27	20 28	20 29	20 30	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Nega mladja	ha	0,47	0,94											
Nega gošče	ha	1,25	1,25											
Nega letvenjaka	ha	0,19	0,19											
Vzdrževanje travinj	ha	0,77	7,70											

Rastiščnogojitveni razred: Zmerno kisloljubna bukovja za premeno – 80840

Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	304,81	60,31	3,28	368,40
Delež (%)	82,7	16,4	0,9	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in deb. razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	43,8	8,3	18,0	23,4	6,5	6,5	13,3
Macesen	3,9	18,0	36,5	34,3	7,3	1,8	3,7
Bukev	10,0	20,9	23,2	23,7	22,2	25,2	52,0
Hrast	21,9	31,9	25,1	13,2	7,9	1,4	2,8
Pl. lst.	18,4	32,4	25,6	13,4	10,2	35,3	72,7
Dr. tr. lst.	18,3	32,1	26,0	13,6	10,0	27,8	57,3
Meh. lst.	23,9	35,6	26,2	9,9	4,4	2,0	4,2
Iglavci	35,2	10,4	22,0	25,7	6,7	8,3	17,0
Listavci	16,2	29,2	25,1	16,2	13,3	91,7	189,0
Skupaj	17,8	27,7	24,8	17,0	12,7	100,0	206,1

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	1,27	0,16	0,19	0,15	0,02	22,8	1,80
Listavci	2,02	2,00	1,17	0,58	0,32	77,2	6,09
Skupaj:	3,29	2,16	1,36	0,73	0,34	100,0	7,89

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	0,00	0,0	235,40	63,9	133,00	36,1	0,00	0,0	368,40	100,0
Skupaj vsi gozdovi	0,00	0,0	235,40	63,9	133,00	36,1	0,00	0,0	368,40	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	2,9	5,7	8,6	0,0	37,1	37,1	2,9	42,8	45,7	16,3
30 - 49 cm	0,0	0,0	0,0	0,0	5,7	5,7	0,0	5,7	5,7	9,4
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	2,9	5,7	8,6	0,0	42,8	42,8	2,9	48,5	51,4	25,7

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek							
	ha	%	Površina		Zasnova					
			ha	%	1	2	3	4		
Mladovje	8,90	2,4								
Drogovnjak	45,49	12,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	38,26	10,4	4,08	10,7	2,9	97,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	36,68	10,0	9,31	25,4	9,5	90,5	0,0	0,0	0,0	0,0
RAZNOMERNO (sk-gnz)	236,45	64,2	9,59	4,1	0,0	85,9	14,1	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	2,62	0,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	368,40	100,0	22,98	6,2						

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.
ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,16	0,00	9,57	2,25	0,00
%	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	3,10	0,00	2,66	0,63	0,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Macesen	2	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Bukev	17	0,0	11,8	64,7	23,5	0,0
Hrast	2	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0
Pl. list.	17	0,0	0,0	29,4	53,0	17,6
Dr. tr. list.	12	0,0	0,0	8,3	50,0	41,7
Skupaj iglavci	2	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj listavci	48	0,0	4,2	39,5	39,6	16,7
Skupaj	50	0,0	8,0	38,0	38,0	16,0

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
DEBLO IN KORENIČNIK	8,9
VEJE	4,8
OSUTOST	0,0
Skupaj	13,7

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	880	1.916	217,7	6,5
LISTAVCI	28.545	12.940	45,3	44,0
Skupaj	29.425	14.856	50,5	50,5

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od celotne LZ
Smreka	14,7	40,5
Jelka	0,2	0,0
Macesen	3,5	45,1
Bukev	39,6	21,8
Hrasti	2,0	9,5
Plemeniti listavci	22,0	6,2
Drugi trdi listavci	15,3	4,5
Mehki listavci	2,7	12,4
Iglavci	18,4	40,8
Listavci	81,6	8,9
Skupaj	100,0	10,4

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	3					18	4,3
Listavci	6	9	10	9	9	82	19,0
Skupaj	5	11	12	11	12	100	23,3

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2001-2021

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2001	6,5	0,0	0,0	1,4	0,0	26,3	2,1	29,5	32,4	1,8
2011	3,0	0,0	0,1	0,5	0,0	22,6	2,1	35,2	34,7	1,9
2021	6,5	0,0	0,0	1,8	0,0	25,2	1,4	35,3	27,8	2,0

PRILOGE

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
Iglavci	1.047	16,7											
Listavci	18.255	26,2											
Skupaj	19.302	25,4											
Neizkor.drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	Vrsta dela
		dejan.	s ponov.	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
Priprava sestoja	ha	16,64	16,64											
Obžetev	ha	4,24	8,48											
Nega mladja	ha	4,24	8,48											
Nega letvenjaka	ha	2,45	2,45											
Nega ml drogovnjaka	ha	4,24	4,24											
Vzdrževanje travinj	ha	0,79	7,90											

Rastiščnogojitveni razred: Podgorska bukovja za premeno – 81740

Preglednica/LP: Površina rastiščnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	1.252,65	95,44	29,07	1.377,16
Delež (%)	91,0	6,9	2,1	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in deb. razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	16,9	8,4	19,1	41,3	14,3	4,4	8,8
Jelka	41,5	2,0	7,9	35,1	13,5	0,1	0,3
Bor	0,7	1,7	9,5	63,0	25,1	1,1	2,3
Macesen	12,5	5,3	15,7	48,7	17,8	0,8	1,7
Bukev	13,2	24,6	24,2	19,9	18,1	23,0	46,3
Hrast	14,7	28,4	26,2	16,8	13,9	1,5	3,0
Pl. Ist.	17,1	29,9	24,7	15,2	13,1	28,4	57,3
Dr. tr. Ist.	17,8	29,3	24,0	15,1	13,8	40,0	80,5
Meh. Ist.	26,9	35,2	21,7	9,7	6,5	0,7	1,4
Iglavci	14,0	6,7	16,8	45,9	16,6	6,5	13,1
Listavci	16,4	28,4	24,3	16,3	14,6	93,5	188,5
Skupaj	16,3	27,0	23,8	18,2	14,7	100,0	201,6

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,17	0,05	0,09	0,19	0,05	9,0	0,56
Listavci	1,81	1,93	1,12	0,54	0,28	91,0	5,69
Skupaj:	1,98	1,98	1,21	0,73	0,33	100,0	6,25

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	0,00	0,0	953,00	71,2	367,19	27,4	18,16	1,4	1.338,35	97,2
Gpn, ukrepi so dovoljeni	0,00	0,0	31,54	81,3	7,27	18,7	0,00	0,0	38,81	2,8
Skupaj vsi gozdovi	0,00	0,0	984,54	71,5	374,46	27,2	18,16	1,3	1.377,16	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	0,0	14,5	14,5	0,7	29,7	30,4	0,7	44,2	44,9	15,7
30 - 49 cm	0,7	7,6	8,3	1,4	9,7	11,1	2,1	17,3	19,4	31,9
50 in več cm	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	0,7	22,1	22,8	2,1	39,4	41,5	2,8	61,5	64,3	47,6

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
			Površina		Zasnova				
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	22,82	1,7							
Drogovnjak	30,60	2,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	129,96	9,4	16,95	13,0	7,7	92,3	0,0	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	73,25	5,3	28,22	38,5	0,0	48,4	51,6	0,0	0,0
RAZNOMERNO (sk-gnz)	957,13	69,5	10,07	1,1	28,4	50,1	21,5	0,0	0,0
Panjevec	111,02	8,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Grmičav gozd	5,99	0,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pionirski gozd z grmišči	46,39	3,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1.377,16	100,0	55,24	4,0					

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr. igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr. tr. lis.	Meh. list.
ha	0,71	0,00	0,00	0,00	0,00	29,70	0,93	16,71	7,19	0,00
%	0,05	0,00	0,00	0,00	0,00	2,19	0,07	1,23	0,53	0,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	15	6,7	6,7	26,7	53,2	6,7
Bor	2	0,0	0,0	0,0	50,0	50,0
Bukev	22	0,0	0,0	27,3	54,5	18,2
Hrast	3	0,0	33,4	33,3	0,0	33,3
Pl. list.	42	0,0	0,0	23,8	45,2	31,0
Dr. tr. list.	28	0,0	0,0	0,0	10,7	89,3
Meh. list.	3	0,0	0,0	0,0	33,3	66,7
Skupaj iglavci	17	5,9	5,9	23,5	52,9	11,8
Skupaj listavci	98	0,0	1,0	17,3	35,7	46,0
Skupaj	115	0,9	1,7	18,3	38,3	40,8

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
DEBLO IN KORENIČNIK	2,8
VEJE	6,6
OSUTOST	0,0
Skupaj	9,4

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	1.727	1.906	110,4	3,9
LISTAVCI	46.977	14.434	30,7	29,6
Skupaj	48.704	16.340	33,5	33,5

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od celotne LZ
Smreka	9,6	19,1
Jelka	0,0	2,9
Bori	1,5	9,1
Macesen	0,3	4,0
Ostali iglavci	0,0	12,0
Bukev	41,2	10,0
Hrasti	1,0	3,3
Plemeniti listavci	16,9	6,5
Drugi trdi listavci	29,2	4,7
Mehki listavci	0,3	3,9
Iglavci	11,4	15,2
Listavci	88,6	6,7
Skupaj	100,0	7,1

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	5	80	19	9	8	11	1,9
Listavci	5	8	8	5	6	89	15,2
Skupaj	5	9	8	6	6	100	17,1

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2001-2021

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2001	9,6	0,2	5,7	2,0	0	28,6	2,3	12,6	38,8	0,2
2011	2,6	0,1	1,3	0,6	0	31,3	2,6	19,3	41,8	0,4
2021	4,4	0,1	1,1	0,8	0,0	23,0	1,5	28,4	40,0	0,7

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m3)	% na LZ	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
Iglavci	3.018	16,8											
Listavci	52.316	20,2											
Skupaj	55.334	19,9											
Neizkor.drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Vrsta dela
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	8,67	8,67											
Obžetev	ha	3,97	7,94											
Nega mladja	ha	9,06	18,12											
Nega gošče	ha	10,14	10,14											
Nega letvenjaka	ha	2,14	2,14											
Nega ml drogovnjaka	ha	0,68	0,68											
Vzdrževanje travinj	ha	3,14	31,40											

12.3 OBRAZEC E3: Povzetek stanja in ukrepov po lastniških kategorijah

Zasebni gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondii po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			% na PR
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
Večnamenski gozdovi	3.415,49	21,0	223,0	244,1	0,97	5,47	6,43	16,9	21,5	21,1	79,9
GPN, z ukrepi	1.429,14	30,6	282,5	313,2	1,11	5,55	6,67	12,8	17,6	17,1	80,3
GPN, brez ukrepov	68,57	25,2	166,5	191,6	1,41	2,79	4,20	0,0	0,0	0,0	0,0
Varovalni gozdovi	1.471,14	6,8	256,1	262,9	0,35	4,34	4,69	3,7	11,0	10,8	60,5
Skupaj vsi gozdovi	6.384,34	19,9	243,4	263,3	0,86	5,20	6,06	14,2	17,8	17,5	76,0

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	116,51	1,8
Drogovnjak	249,56	3,9
Debeljak	1.943,60	30,4
Sestoj v obnovi	1.032,81	16,2
RAZNOMERNO (sk-gnz)	2.655,16	41,7
Panjevec	158,57	2,5
Grmičav gozd	103,80	1,6
Pionirski gozd z grmišči	124,33	1,9
Skupaj:	6.384,34	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	6,0
Jelka	0,1
Bor	0,2
Macesen	1,3
Bukev	56,1
Hrast	0,8
Pl. lst.	14,5
Dr. tr. lst.	20,2
Meh. lst.	0,8
Iglavci	7,6
Listavci	92,4
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	15,6	13,8	16,1	20,7	33,8	7,6	19,9
Listavci	11,8	22,7	23,7	19,3	22,5	92,4	243,4
Skupaj	12,1	22,0	23,1	19,4	23,4	100,0	263,3

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
Iglavci	18.096	14,2											
Listavci	275.811	17,8											
Skupaj	293.907	17,5											
Neizkor.drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	E no ta	Načrtovano		2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	69,78	69,78											
Sadnja	ha	13,13	13,13											
Obžetev	ha	38,14	76,28											
Nega mladja	ha	62,66	125,32											
Nega gošče	ha	52,11	52,11											
Nega letvenjaka	ha	25,34	25,34											
Nega ml drogovnjaka	ha	7,95	7,95											
Zaščita s premazom	ha	5,69	17,07											
Vzdrževanje travinj	ha	9,53	95,30											

Državni gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
Večnamenski gozdovi	395,51	20,6	217,5	238,1	1,41	5,43	6,84	15,7	21,6	21,1	73,3
GPN, z ukrepi	370,40	27,1	255,3	282,4	0,96	5,14	6,10	15,3	15,5	15,5	71,7
GPN, brez ukrepov	24,66	39,8	165,2	205,0	2,21	2,96	5,17	0,0	0,0	0,0	0,0
Varovalni gozdovi	396,40	9,1	210,6	219,7	0,42	3,58	4,00	5,5	10,3	10,1	55,3
Skupaj vsi gozdovi	1.186,97	19,2	225,9	245,1	0,96	4,67	5,62	13,2	15,6	15,4	67,1

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	8,93	0,8
Drogovnjak	28,40	2,4
Debeljak	306,31	25,8
Sestoj v obnovi	240,80	20,3
RAZNOMERNO (sk-gnz)	493,49	41,6
Panjevec	4,01	0,3
Grmičav gozd	64,33	5,4
Pionirski gozd z grmišči	40,70	3,4
Skupaj:	1.186,97	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	4,9
Jelka	0,4
Bor	0,0
Macesen	2,5
Bukev	58,5
Hrast	0,6
Pl. lst.	12,5
Dr. tr. lst.	18,5
Meh. lst.	2,1
Iglavci	7,8
Listavci	92,2
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	22,8	16,7	16,1	18,3	26,1	7,8	19,2
Listavci	12,5	22,6	23,1	19,6	22,2	92,2	225,9
Skupaj	13,3	22,1	22,6	19,5	22,5	100,0	245,1

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
Iglavci	3.018	13,2											
Listavci	41.772	15,6											
Skupaj	44.790	15,4											
Neizkor.drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	4,48	4,48											
Sadnja	ha	0,36	0,36											
Obžetev	ha	1,18	2,36											
Nega mladja	ha	1,82	3,64											
Nega gošče	ha	2,68	2,68											
Nega letvenjaka	ha	3,20	3,20											
Nega ml drogovnjaka	ha	4,65	4,65											
Zaščita s premazom	ha	0,14	0,42											

Občinski gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondii po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
Večnamenski gozdovi	43,64	13,9	225,0	238,8	0,63	6,39	7,01	17,9	19,8	19,7	67,1
GPN, z ukrepi	53,90	37,9	284,5	322,4	1,32	5,75	7,07	16,6	14,4	14,7	66,8
GPN, brez ukrepov	13,82	14,9	78,4	93,3	0,70	2,18	2,87	0,0	0,0	0,0	0,0
Varovalni gozdovi	32,60	6,3	141,1	147,5	0,33	2,75	3,08	30,0	9,5	10,4	49,6
Skupaj vsi gozdovi	143,96	21,3	214,2	235,4	0,83	4,92	5,75	16,6	14,9	15,0	61,6

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	0,19	0,1
Drogovnjak	0,65	0,5
Debeljak	33,08	23,0
Sestoj v obnovi	7,77	5,4
RAZNOMERNO (sk-gnz)	76,50	53,1
Panjevec	2,41	1,7
Grmičav gozd	21,04	14,6
Pionirski gozd z grmišči	2,32	1,6
Skupaj:	143,96	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	3,8
Jelka	0,1
Bor	0,1
Macesen	5,1
Bukev	51,7
Hrast	0,5
Pl. lst.	13,8
Dr. tr. lst.	21,1
Meh. lst.	3,9
Iglavci	9,0
Listavci	91,0
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	15,2	22,3	16,2	19,5	26,8	9,0	21,3
Listavci	14,7	24,3	22,2	17,9	20,9	91,0	214,2
Skupaj	14,7	24,1	21,7	18,1	21,4	100,0	235,4

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Skupaj
Iglavci	508	16,6											
Listavci	4.590	14,9											
Skupaj	5.098	15,0											
Neizkor.drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Eno ta	Načrtovano		20 21	20 22	20 23	20 24	20 25	20 26	20 27	20 28	20 29	20 30	Skup aj
		dejan.	s ponov.											
Nega gošče	ha	0,05	0,05											
Nega letvenjaka	ha	0,05	0,05											

12.4 Seznam tarif po odsekih

Preglednica/D-TAR: Seznam tarif po odsekih

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
04001A	32	33	27	31	31	30	28	23
04001B	31	31	24	31	31	32	30	24
04001C	32	32	31	32	31	31	28	24
04001D	31	31	24	31	31	32	30	24
04002A	32	33	27	31	31	30	28	23
04002B	31	31	24	30	31	32	30	24
04003A	32	33	28	31	31	30	28	23
04003B	32	32	31	31	31	31	28	24
04003C	31	31	26	31	31	32	28	26
04003D	31	31	24	31	31	32	30	24
04004A	32	33	28	31	31	30	27	23
04004B	32	33	27	31	31	30	28	24
04004C	33	33	31	32	31	31	28	24
04004D	31	31	24	31	31	32	30	26
04005A	32	33	28	31	31	30	28	23
04005B	32	33	27	31	31	30	28	23
04006	32	32	31	32	31	31	28	24
04007A	32	32	31	32	31	31	28	24
04007B	31	31	24	31	31	32	28	26
04008	31	31	24	31	31	32	28	24
04009A	32	32	31	32	31	31	28	24
04009B	32	32	31	32	31	31	28	24
04009C	31	31	24	31	31	32	30	24
04010	32	32	31	32	31	31	28	24
04011	32	32	31	32	31	31	28	24
04012	32	32	31	32	31	31	28	24
04013	33	32	31	32	31	31	28	24
04014	33	33	27	33	32	33	27	24
04015	31	31	26	31	31	32	30	24
04016	32	32	31	32	31	31	28	24
04017	31	31	24	32	31	32	28	24
04018	31	31	24	31	31	32	30	24
04019	31	31	26	31	31	32	30	24
04020A	31	31	26	30	31	32	30	24
04020B	31	31	24	30	31	32	28	24
04021A	31	31	24	31	31	32	30	24
04021B	31	31	24	31	31	32	30	24
04022A	31	31	24	31	31	32	30	24
04022B	31	31	24	32	31	32	29	24
04023	32	32	31	32	31	32	28	24
04024	32	32	31	30	31	30	26	24
04025	32	32	31	31	31	30	28	24
04026	32	32	31	32	31	31	26	24
04027	31	31	24	31	31	32	30	24
04028A	31	31	26	31	31	32	30	24
04028B	32	33	28	31	31	30	27	23
04029A	32	32	31	31	31	31	27	24
04029B	32	33	29	31	31	30	26	23
04029C	32	33	29	31	31	31	28	23
04030	32	32	31	32	31	31	28	24
04031	31	31	26	31	31	32	30	24
04032	32	32	31	32	31	31	26	24
04033A	32	32	31	31	31	31	26	24
04033B	31	31	24	31	31	32	28	24
04034A	31	31	24	31	31	32	28	24
04034B	31	31	24	31	31	32	30	24
04035A	32	32	31	32	31	31	28	24
04035B	32	32	26	31	31	32	29	24

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
04036A	32	32	31	32	31	31	28	24
04036B	31	31	26	31	31	32	28	24
04037A	32	32	31	30	31	31	28	24
04037B	32	32	31	31	31	31	27	24
04038A	32	33	27	30	31	30	26	23
04038B	33	33	28	32	32	33	27	24
04038C	33	33	27	32	32	33	27	24
04038D	31	31	24	29	30	30	28	24
04039	33	33	28	33	32	33	27	24
04040	33	33	27	33	32	33	27	24
04041A	33	33	27	33	31	33	27	24
04041B	31	31	24	31	31	31	30	24
04041C	31	31	24	31	31	32	30	24
04042A	32	33	29	31	31	30	27	23
04042B	33	33	30	33	32	33	27	24
04042C	32	32	31	32	31	31	28	24
04043	32	33	27	31	31	30	26	24
04044	33	33	29	31	31	31	28	24
04045A	32	33	27	30	31	30	27	24
04045B	32	33	27	30	31	30	26	23
04046A	32	33	27	31	31	31	28	23
04046B	32	33	27	31	31	30	28	23
04047	33	33	32	32	31	31	28	24
04048	33	33	27	33	32	33	27	24
04049	33	33	28	32	32	33	28	24
04050	32	33	28	31	31	31	28	23
04051	31	31	24	30	31	30	28	24
04052A	33	33	27	33	32	33	27	26
04052B	33	33	29	30	31	31	28	25
04052C	33	33	29	31	31	31	28	25
04052D	31	31	26	31	31	32	28	24
04053	33	33	27	33	32	33	27	24
04054	33	33	27	32	32	33	27	24
04055	33	33	27	31	31	32	28	25
04056	33	33	27	31	32	31	28	25
04057	31	33	28	31	32	31	27	24
04058	33	33	27	32	32	32	27	24
04059	33	33	27	31	32	33	27	24
04060A	33	33	27	32	32	33	27	24
04060B	33	33	27	32	32	31	27	24
04061A	32	33	27	31	31	31	28	24
04061B	32	33	27	31	31	31	28	23
04061C	31	31	24	31	31	32	28	24
04061D	33	33	27	31	31	31	28	24
04062	32	32	27	30	31	31	28	24
04063	33	33	27	33	32	33	27	24
04064	32	32	31	32	31	31	28	24
04065	32	32	31	32	31	31	28	24
04066A	32	33	29	30	31	30	27	23
04066B	32	33	27	31	31	30	28	23
04067A	32	32	31	31	31	31	28	24
04067B	31	31	24	31	31	32	30	26
04068	32	32	31	32	31	31	28	24
04069	32	32	31	32	32	31	28	24
04070	33	32	31	32	31	31	28	26
04071	33	32	31	32	31	31	28	26
04072	32	33	29	31	31	31	27	23
04073	32	33	28	30	31	30	27	24

PRILOGE

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
04074	32	33	28	30	31	30	27	24
04075	32	33	28	31	31	31	27	24
04076	32	32	31	32	31	31	27	24
04077	32	32	31	32	31	31	28	24

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
04078	32	32	31	32	31	31	28	24
04079	32	32	31	31	31	31	28	26
04080	32	32	31	32	31	31	28	24
04081	32	32	31	32	31	31	28	24

12.5 Seznam prirastnih nizov po rastiščnogojitvenih razredih

Preglednica/D-NIZ: Seznam prirastnih nizov po gospodarskih razredih

GR	SDV	Niz	Ds3	Ds4	Ds5	Ds6	Ds7	Ds8	Ds9	Ds10	Ds11	Ds12	Ds13	Ds14	Ds15	Ds16
30890	SM	111	0,2666	0,1589	0,1063	0,0766	0,0580	0,0456	0,0369	0,0305	0,0257	0,0220	0,0191	0,0167	0,0147	0,0131
	JE	111	0,2666	0,1589	0,1063	0,0766	0,0580	0,0456	0,0369	0,0305	0,0257	0,0220	0,0191	0,0167	0,0147	0,0131
	OI	111	0,2666	0,1589	0,1063	0,0766	0,0580	0,0456	0,0369	0,0305	0,0257	0,0220	0,0191	0,0167	0,0147	0,0131
	BU	141	0,0479	0,0353	0,0279	0,0230	0,0195	0,0170	0,0150	0,0134	0,0121	0,0110	0,0101	0,0094	0,0087	0,0081
	HR	141	0,0479	0,0353	0,0279	0,0230	0,0195	0,0170	0,0150	0,0134	0,0121	0,0110	0,0101	0,0094	0,0087	0,0081
	PL	160	0,1356	0,0774	0,0501	0,0351	0,0260	0,0200	0,0159	0,0130	0,0108	0,0091	0,0078	0,0067	0,0059	0,0052
	TL	270	0,0422	0,0317	0,0253	0,0211	0,0181	0,0159	0,0141	0,0127	0,0115	0,0106	0,0098	0,0091	0,0085	0,0080
ML	780	0,0787	0,0429	0,0268	0,0182	0,0132	0,0099	0,0077	0,0062	0,0051	0,0042	0,0036	0,0030	0,0026	0,0023	
32140	SM	211	0,0604	0,0532	0,0475	0,0429	0,0390	0,0357	0,0327	0,0300	0,0276	0,0254	0,0234	0,0215	0,0198	0,0181
	JE	211	0,0604	0,0532	0,0475	0,0429	0,0390	0,0357	0,0327	0,0300	0,0276	0,0254	0,0234	0,0215	0,0198	0,0181
	OI	211	0,0604	0,0532	0,0475	0,0429	0,0390	0,0357	0,0327	0,0300	0,0276	0,0254	0,0234	0,0215	0,0198	0,0181
	BU	241	0,0459	0,0344	0,0275	0,0229	0,0196	0,0172	0,0153	0,0137	0,0125	0,0114	0,0105	0,0098	0,0091	0,0085
	HR	241	0,0459	0,0344	0,0275	0,0229	0,0196	0,0172	0,0153	0,0137	0,0125	0,0114	0,0105	0,0098	0,0091	0,0085
	PL	260	0,1078	0,0676	0,0470	0,0350	0,0272	0,0219	0,0181	0,0153	0,0131	0,0114	0,0100	0,0088	0,0079	0,0071
	TL	270	0,0422	0,0317	0,0253	0,0211	0,0181	0,0159	0,0141	0,0127	0,0115	0,0106	0,0098	0,0091	0,0085	0,0080
ML	280	0,0600	0,0393	0,0283	0,0216	0,0172	0,0141	0,0119	0,0102	0,0088	0,0078	0,0069	0,0062	0,0056	0,0051	
60000	SM	211	0,0604	0,0532	0,0475	0,0429	0,0390	0,0357	0,0327	0,0300	0,0276	0,0254	0,0234	0,0215	0,0198	0,0181
	JE	211	0,0604	0,0532	0,0475	0,0429	0,0390	0,0357	0,0327	0,0300	0,0276	0,0254	0,0234	0,0215	0,0198	0,0181
	OI	211	0,0604	0,0532	0,0475	0,0429	0,0390	0,0357	0,0327	0,0300	0,0276	0,0254	0,0234	0,0215	0,0198	0,0181
	BU	341	0,0379	0,0284	0,0227	0,0189	0,0162	0,0142	0,0126	0,0113	0,0103	0,0094	0,0087	0,0081	0,0075	0,0071
	HR	341	0,0379	0,0284	0,0227	0,0189	0,0162	0,0142	0,0126	0,0113	0,0103	0,0094	0,0087	0,0081	0,0075	0,0071
	PL	360	0,0723	0,0456	0,0319	0,0239	0,0186	0,0151	0,0125	0,0105	0,0090	0,0079	0,0069	0,0061	0,0055	0,0050
	TL	370	0,0418	0,0312	0,0233	0,0174	0,0130	0,0098	0,0073	0,0054	0,0041	0,0030	0,0023	0,0017	0,0013	0,0010
ML	980	0,0784	0,0458	0,0302	0,0215	0,0161	0,0126	0,0101	0,0083	0,0069	0,0059	0,0051	0,0044	0,0039	0,0035	
70000	SM	211	0,0604	0,0532	0,0475	0,0429	0,0390	0,0357	0,0327	0,0300	0,0276	0,0254	0,0234	0,0215	0,0198	0,0181
	JE	211	0,0604	0,0532	0,0475	0,0429	0,0390	0,0357	0,0327	0,0300	0,0276	0,0254	0,0234	0,0215	0,0198	0,0181
	OI	211	0,0604	0,0532	0,0475	0,0429	0,0390	0,0357	0,0327	0,0300	0,0276	0,0254	0,0234	0,0215	0,0198	0,0181
	BU	341	0,0379	0,0284	0,0227	0,0189	0,0162	0,0142	0,0126	0,0113	0,0103	0,0094	0,0087	0,0081	0,0075	0,0071
	HR	341	0,0379	0,0284	0,0227	0,0189	0,0162	0,0142	0,0126	0,0113	0,0103	0,0094	0,0087	0,0081	0,0075	0,0071
	PL	360	0,0723	0,0456	0,0319	0,0239	0,0186	0,0151	0,0125	0,0105	0,0090	0,0079	0,0069	0,0061	0,0055	0,0050
	TL	370	0,0418	0,0312	0,0233	0,0174	0,0130	0,0098	0,0073	0,0054	0,0041	0,0030	0,0023	0,0017	0,0013	0,0010
ML	980	0,0784	0,0458	0,0302	0,0215	0,0161	0,0126	0,0101	0,0083	0,0069	0,0059	0,0051	0,0044	0,0039	0,0035	
80840	SM	111	0,2666	0,1589	0,1063	0,0766	0,0580	0,0456	0,0369	0,0305	0,0257	0,0220	0,0191	0,0167	0,0147	0,0131
	JE	111	0,2666	0,1589	0,1063	0,0766	0,0580	0,0456	0,0369	0,0305	0,0257	0,0220	0,0191	0,0167	0,0147	0,0131
	OI	111	0,2666	0,1589	0,1063	0,0766	0,0580	0,0456	0,0369	0,0305	0,0257	0,0220	0,0191	0,0167	0,0147	0,0131
	BU	441	0,0885	0,0627	0,0480	0,0386	0,0321	0,0273	0,0238	0,0209	0,0187	0,0168	0,0153	0,0140	0,0129	0,0119
	HR	441	0,0885	0,0627	0,0480	0,0386	0,0321	0,0273	0,0238	0,0209	0,0187	0,0168	0,0153	0,0140	0,0129	0,0119
	PL	460	0,0687	0,0474	0,0356	0,0281	0,0230	0,0194	0,0167	0,0145	0,0129	0,0115	0,0104	0,0094	0,0086	0,0079
	TL	470	0,0840	0,0574	0,0428	0,0336	0,0274	0,0230	0,0197	0,0171	0,0151	0,0134	0,0121	0,0110	0,0100	0,0092
ML	980	0,0784	0,0458	0,0302	0,0215	0,0161	0,0126	0,0101	0,0083	0,0069	0,0059	0,0051	0,0044	0,0039	0,0035	
81740	SM	911	0,1097	0,0809	0,0639	0,0527	0,0448	0,0389	0,0343	0,0307	0,0278	0,0253	0,0233	0,0215	0,0200	0,0187
	JE	911	0,1097	0,0809	0,0639	0,0527	0,0448	0,0389	0,0343	0,0307	0,0278	0,0253	0,0233	0,0215	0,0200	0,0187
	OI	911	0,1097	0,0809	0,0639	0,0527	0,0448	0,0389	0,0343	0,0307	0,0278	0,0253	0,0233	0,0215	0,0200	0,0187
	BU	541	0,1142	0,0867	0,0659	0,0500	0,0380	0,0289	0,0219	0,0167	0,0127	0,0096	0,0073	0,0055	0,0042	0,0032
	HR	541	0,1142	0,0867	0,0659	0,0500	0,0380	0,0289	0,0219	0,0167	0,0127	0,0096	0,0073	0,0055	0,0042	0,0032
	PL	560	0,0645	0,0480	0,0382	0,0317	0,0271	0,0236	0,0209	0,0188	0,0170	0,0156	0,0143	0,0133	0,0124	0,0116
	TL	870	0,0464	0,0348	0,0279	0,0232	0,0199	0,0174	0,0155	0,0140	0,0127	0,0116	0,0108	0,0100	0,0093	0,0088
ML	980	0,0784	0,0458	0,0302	0,0215	0,0161	0,0126	0,0101	0,0083	0,0069	0,0059	0,0051	0,0044	0,0039	0,0035	

13 PROSTORSKI DEL NAČRTA

13.1 Stanje in razvoj gozdnih površin

Karta 1: Stanje in razvoj gozdnih površin (merilo 1 : 25.000) je podana v kartnem delu prostorskega načrta

Preglednica: Stanje in razvoj gozdnih površin

	Površina (ha)	Indeks (%)**
1a) Pretekli gozdnogospodarski načrt	7.723,25	100,1
1b) Novo določene površine gozdov	176,42	2,3
1c) Novo izločene gozdne površine*	185,85	2,4
1d) Izkrčene površine v preteklem obdobju	13,54	0,2
Skupna površina gozda novega načrta (SP)	7.715,27	100,0
Površine v zaraščanju (niso gozd)	98,90	
Druga gozdna zemljišča	526,81	

* To so površine, ki so bile v preteklem obdobju pomotoma ali iz drugega razloga uvrščene med gozd.

** Osnova indeksa je sedanji GGN GGE.

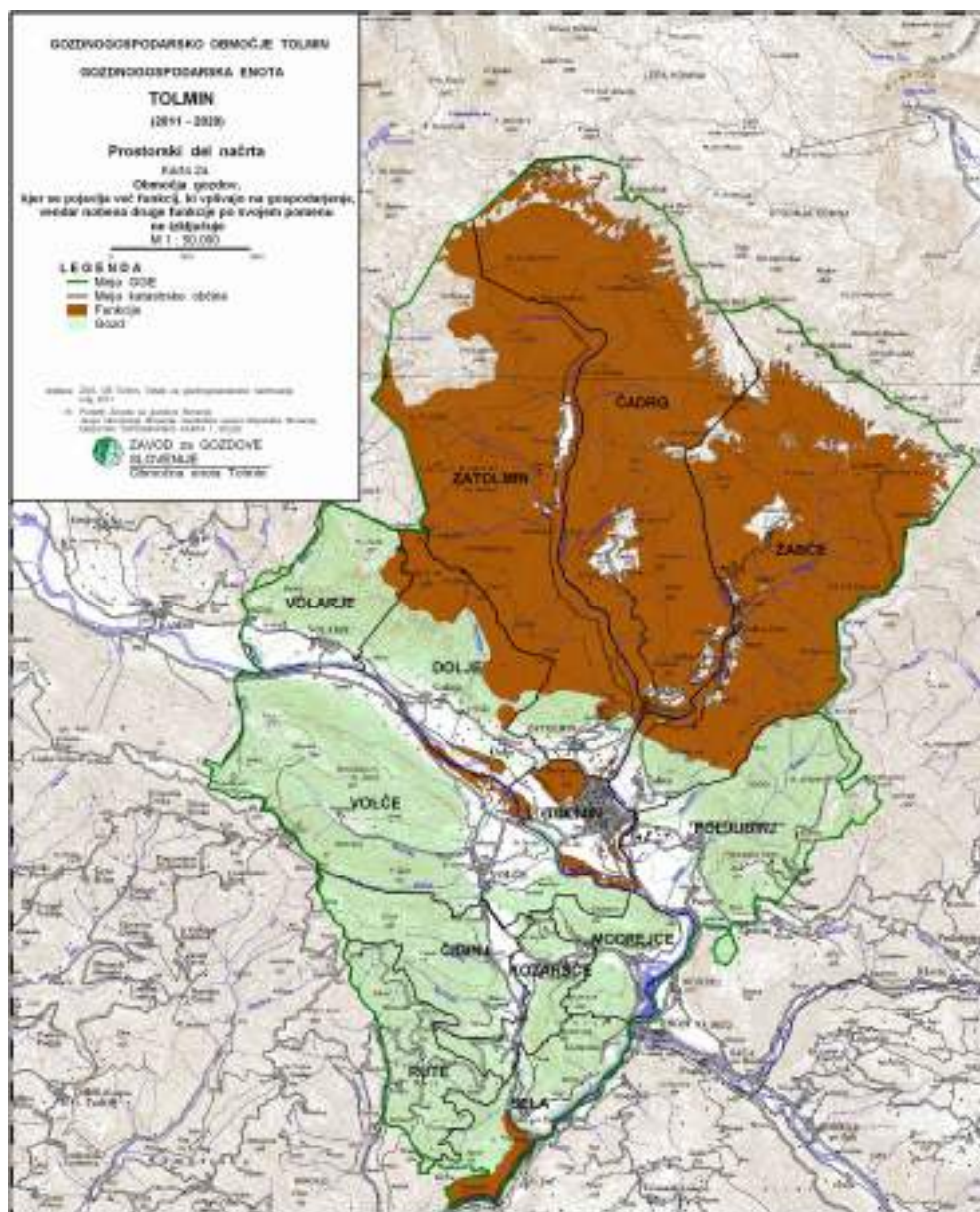
Vir podatkov za gozdne površine je digitaliziran gozdni rob preteklega GGN. **Za novo določene gozdne površine** so bile na terenu s pomočjo DOF-25 določene površine, ki se skladno z 2. členom Zakona (ZG, 1993)⁵¹ uvrščajo v gozd. Posebej je prikazan gozd in ostala gozdna zemljišča. Med **druga gozdna zemljišča** so po ZG uvrščene površine pod daljnovodi, obore, rušje, pobočni grušči, senožeti in lazi v gozdnem prostoru. Prikazane so tudi površine, ki v preteklem obdobju niso bile uvrščene v gozd.

Kot **zemljišča v zaraščanju**, ki se niso določila kot gozd, so prikazane površine, ki se kot take vodijo v uradni evidenci dejanske rabe zemljišč (Vir podatkov: MKGP – uradna evidenca rabe zemljišč).

⁵¹ Zakon o gozdovih. Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16

13.2 Večfunkcionalna območja

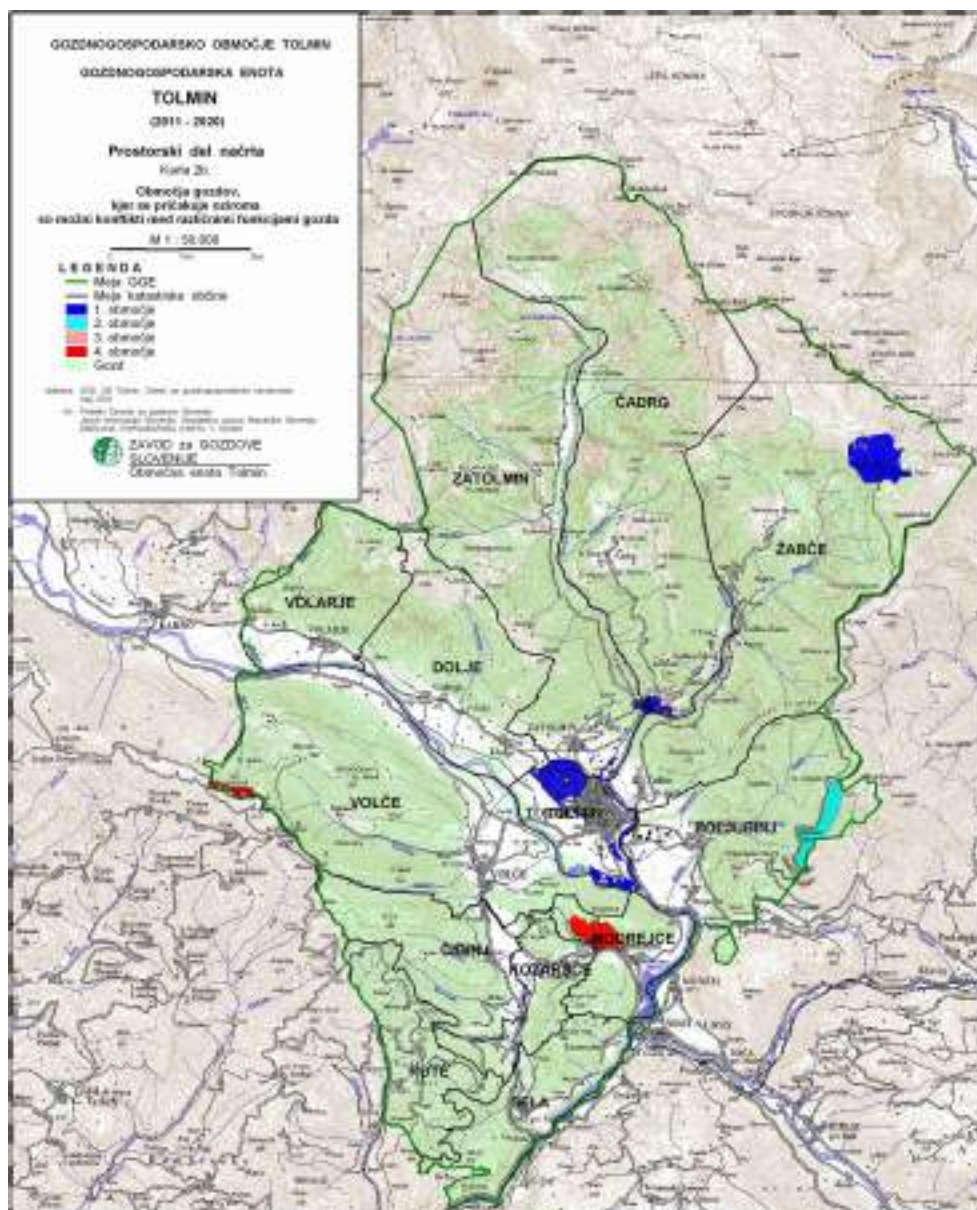
Karta 2a: Območja gozdov, kjer se pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje

Na karti so prikazana tista območja gozdov, na katerih je hkrati navzoča vsaj ena ekološka in vsaj ena okolju prijazna socialna funkcija (zaščitna, higiensko-zdravstvena, estetska, funkcija varovanja naravnih vrednot, funkcija varovanja kulturne dediščine) najmanj na drugi stopnji poudarjenosti.

Preglednica: Površine gozdnega prostora, v katerem se hkrati pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje.

Območje	Površina (ha)	Delež (%)
Navzoče funkcije, ki se ne izključujejo	5.206,07	56,3
Ostala površina	4.034,80	43,7
Skupaj	9.240,87	100,0

Karta 2b: Območja gozdov, kjer se pričakuje oz. so možni konflikti med različnimi f. gozda

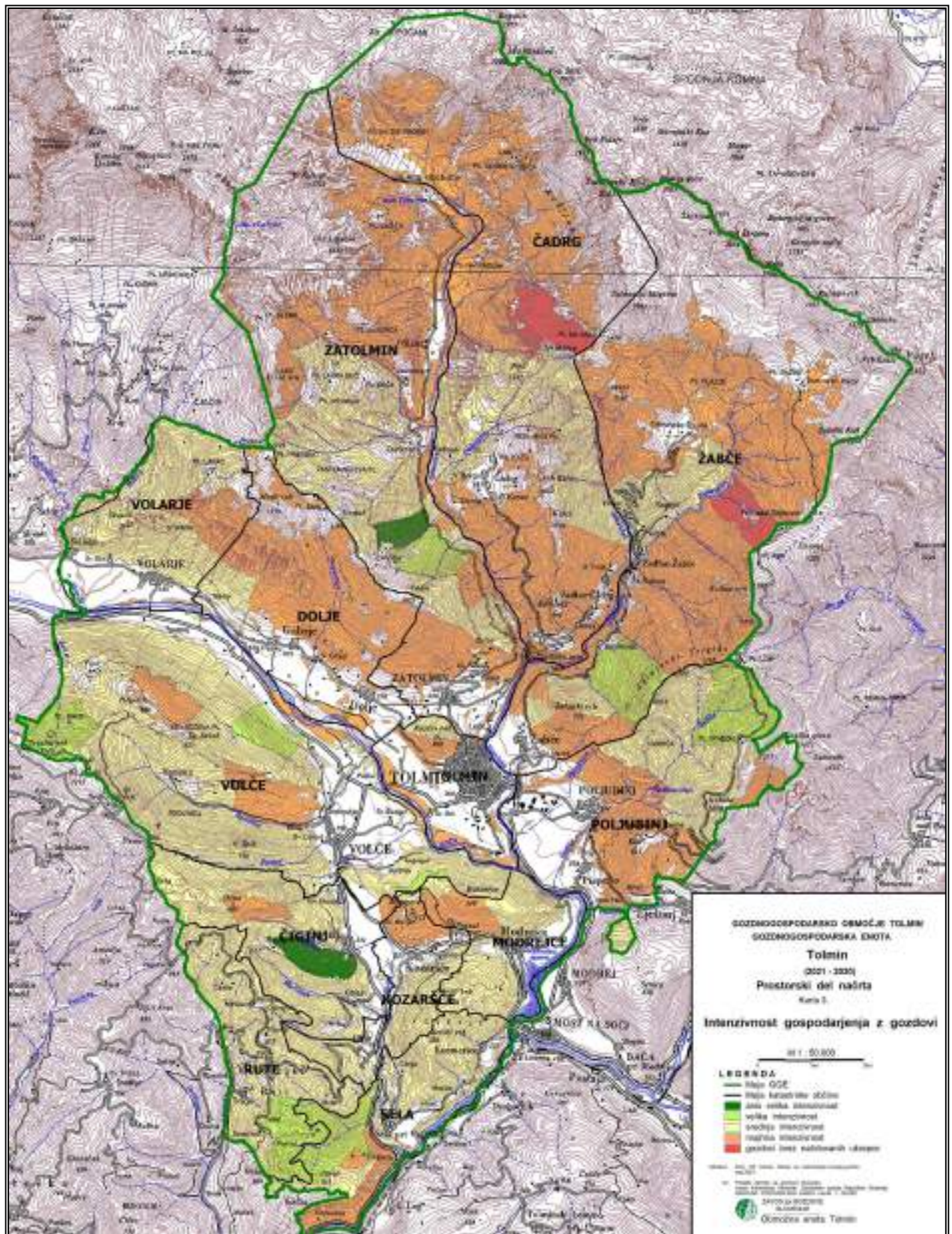
Na karti so prikazana območja, kjer so hkrati najmanj na drugi stopnji poudarjenosti navzoče ekološke in tiste socialne funkcije, ki obremenjujejo okolje (turistična, rekreacijska in poučna). V primeru GGE gre za območje tolminskih mestnih gozdov, okolico Mengor in muzeja na Kolovratu ter okolico koč na planini Razor.

Preglednica: Območja gozdov, kjer se pričakuje oz. so možni konflikti med različnimi f. gozda

Območje	Površina (ha)	Delež (%)
1. območje (E1, S1)	140,71	1,5
2. območje (E1, S2)	106,60	1,2
3. območje (E2, S1)	0,00	0,0
4. območje (E2, S2)	38,56	0,4
Ostala površina	8.955,00	96,9
Skupaj	9.240,87	100,0

13.3 Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi

Karta 3: Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi

Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi smo določili po odsekih, pri čemer smo kot merilo upoštevali vsoto števil, ki izražajo povprečje letnega možnega (50 %) in realiziranega (50 %) poseka (oba v bruto m³ na hektar) ter povprečje dvakratnega obsega načrtovanih (50 %) in realiziranih (50 %) gojitvenih in varstvenih del v delovnih dneh na hektar, in sicer:

1. **zelo velika intenzivnost:** vsota obeh števil presega število 9;
2. **velika intenzivnost:** vsota števil je od 6 do vključno 9;
3. **srednja intenzivnost:** vsota števil je od 3 do vključno 6;
4. **majhna intenzivnost:** vsota števil je od 0 do vključno 3;
5. **gozdovi brez načrtovanih ukrepov.**

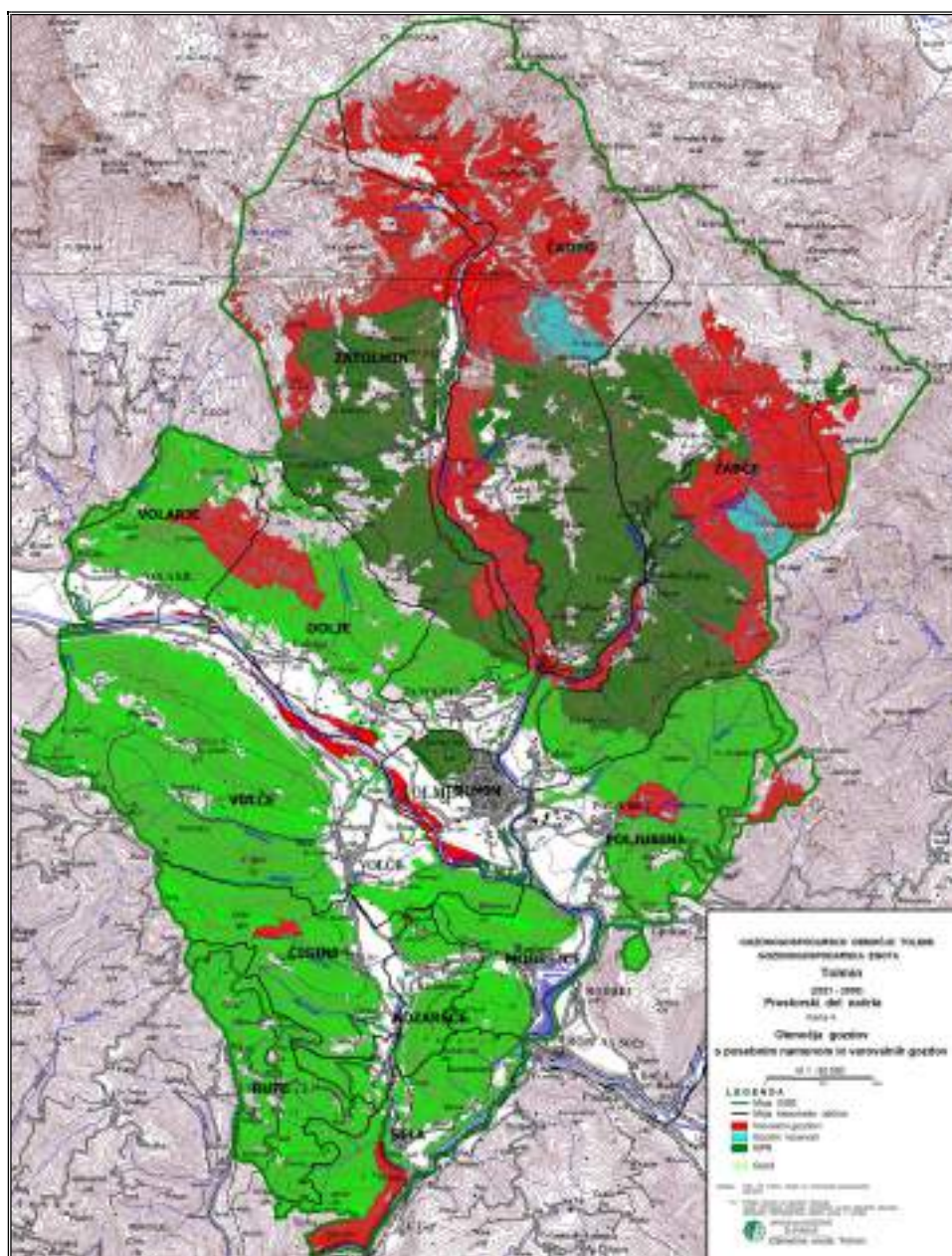
Preglednica: Območja gozdov glede na intenzivnost gospodarjenja z gozdovi.

Intenzivnost gosp.	Površina (ha)	Delež (%)
1 - zelo velika	69,23	0,9
2 - velika	476,80	6,2
3 - srednja	3.491,88	45,3
4 - majhna	3.570,32	46,3
5 - brez načrtovanih ukrepov	107,04	1,4
Skupaj	7.715,27	100,0

Zaradi zahtevnih terenov in velikih površin s poudarjeno varovalno funkcijo prevladujeta srednja in majhna intenzivnost gospodarjenja.

13.4 Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Karta 4: Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Na karti 4 so skladno z Uredbo (2005)⁵² prikazana območja GPN in varovalnih gozdov, kjer pravni režimi dopuščajo izkoriščanje gozdnih proizvodov, ter območja gozdnih rezervatov.

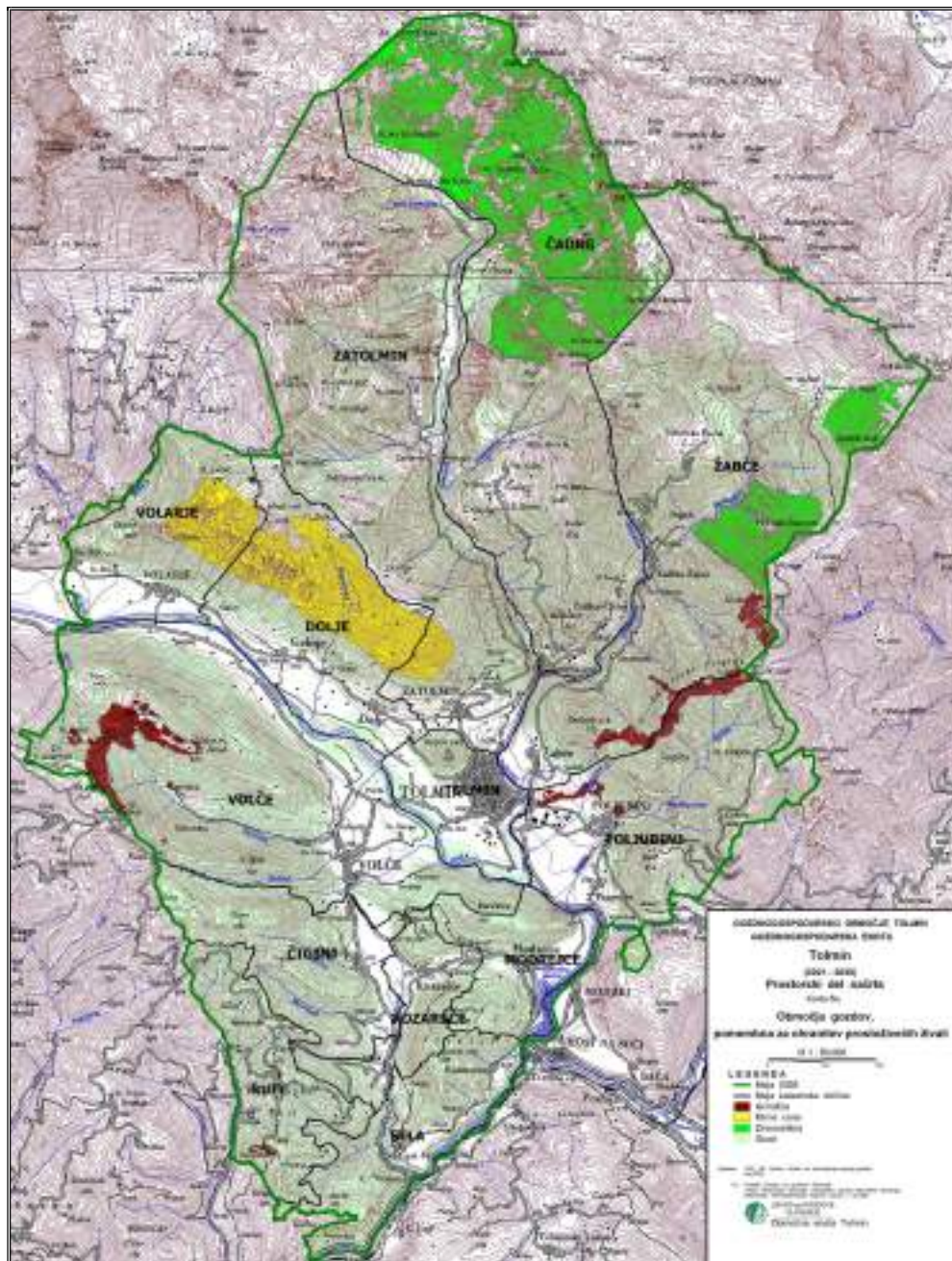
Preglednica: Površina gospodarskih kategorij gozdov ter njihov delež v GGE

Gosp. kategorija gozd.	Površina (ha)	Delež (%)
Večnamenski gozdovi	3.854,64	50,0
Gozdovi s posebnim namenom, ukrepi so dovoljeni	1.853,44	24,0
Gozdni rezervati	107,05	1,4
Varovalni gozdovi	1.900,14	24,6
Skupaj	7.715,27	100,0

⁵² Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. Uradni list RS, št. 88/05 in 56/07 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20)

13.5 Območja gozdov, pomembna za ohranitev prostoživečih živali

Karta 6a: Območja gozdov, pomembna za ohranitev prostoživečih živali

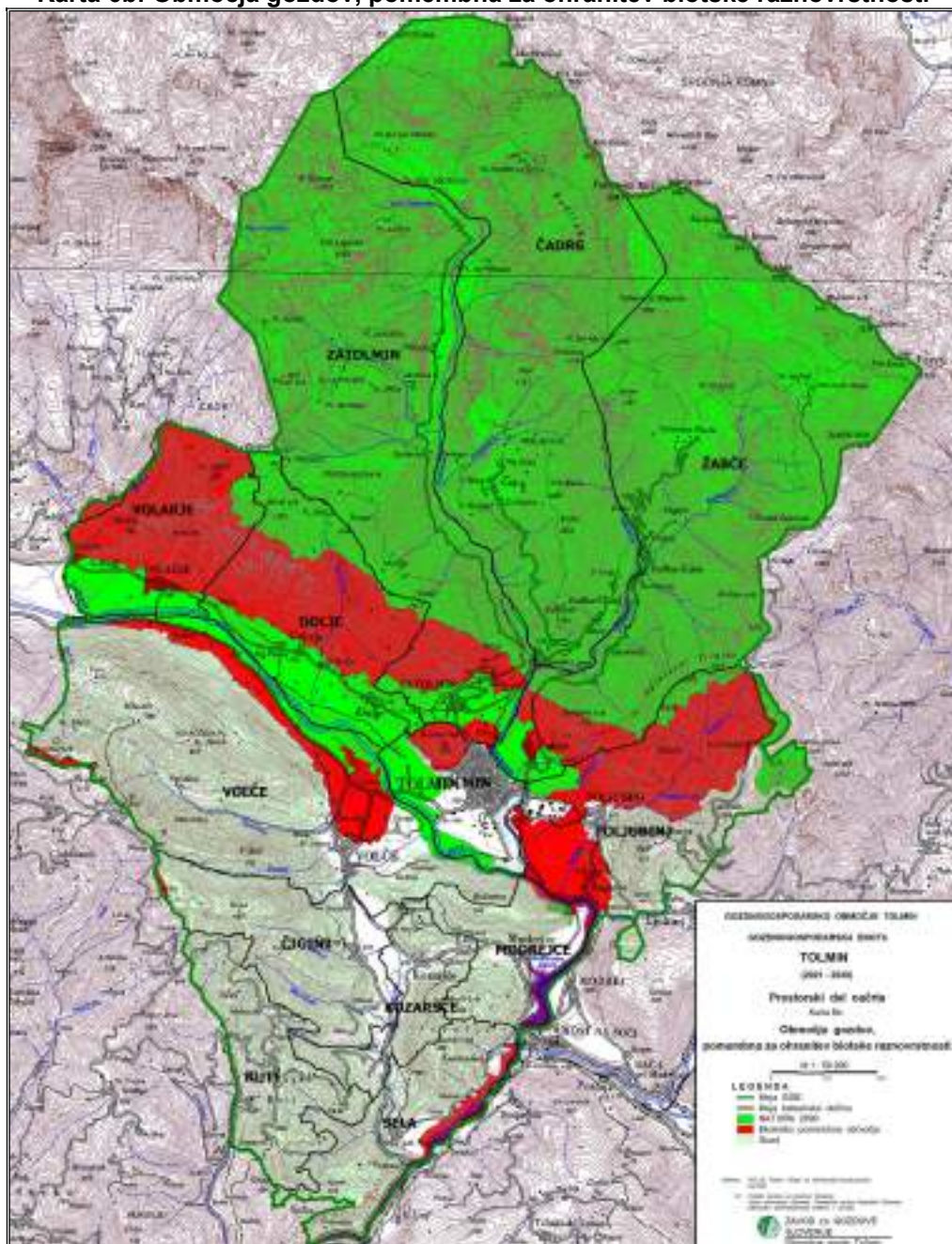

Preglednica: Območja gozdov, pomembna za ohranitev prostoživečih živali

Območja	Površina (ha)	Delež (od vseh gozdov) (%)
Grmišča	167,36	2,2
Zimovališča	403,25	5,2
Mirne cone	993,64	12,9
Skupaj	1.564,25	20,3

13.6 Območja gozdov, pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti

Karta 6b: Območja gozdov, pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti

Prikazana so območja NATURE 2000, ki obsegajo skoraj polovico gozdov v GGE, medtem ko sta slabi dve tretjini gozdov del EPO.

Preglednica: Območja gozdov, pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti

Območja	Površina v GGE (ha)	Površina v gozdu (ha)	Delež (od vseh gozdov) (%)
Območje NATURA2000	6.747,62	3.767,01	48,8
Območje EPO	8.452,59	5.026,39	65,1

13.7 Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

Po členih 83.-89. ZV-1 se za zagotavljanje varstva pred škodljivim delovanjem voda določi ogrožena območja zaradi:

- poplav (poplavno območje),
- erozije celinskih voda in morja (erozijsko območje),
- zemeljskih ali hribinskih plazov (plazljivo območje),
- snežnih plazov (plazovito območje).

V GGE ni območij poplavne ogroženosti, predvsem potencialna erozijska območja in plazljiva območja pa so na erodibilni flišnate matični podlagi z vidika gospodarjenja z gozdom lahko problematična in zaslužijo posebno pozornost. Plazljiva območja z veliko ogroženostjo so prisotna v gorskem svetu v višjih lega GGE, kjer je gospodarjenje z gozdom manj intenzivno ali pa gre za zaprte gozdove.

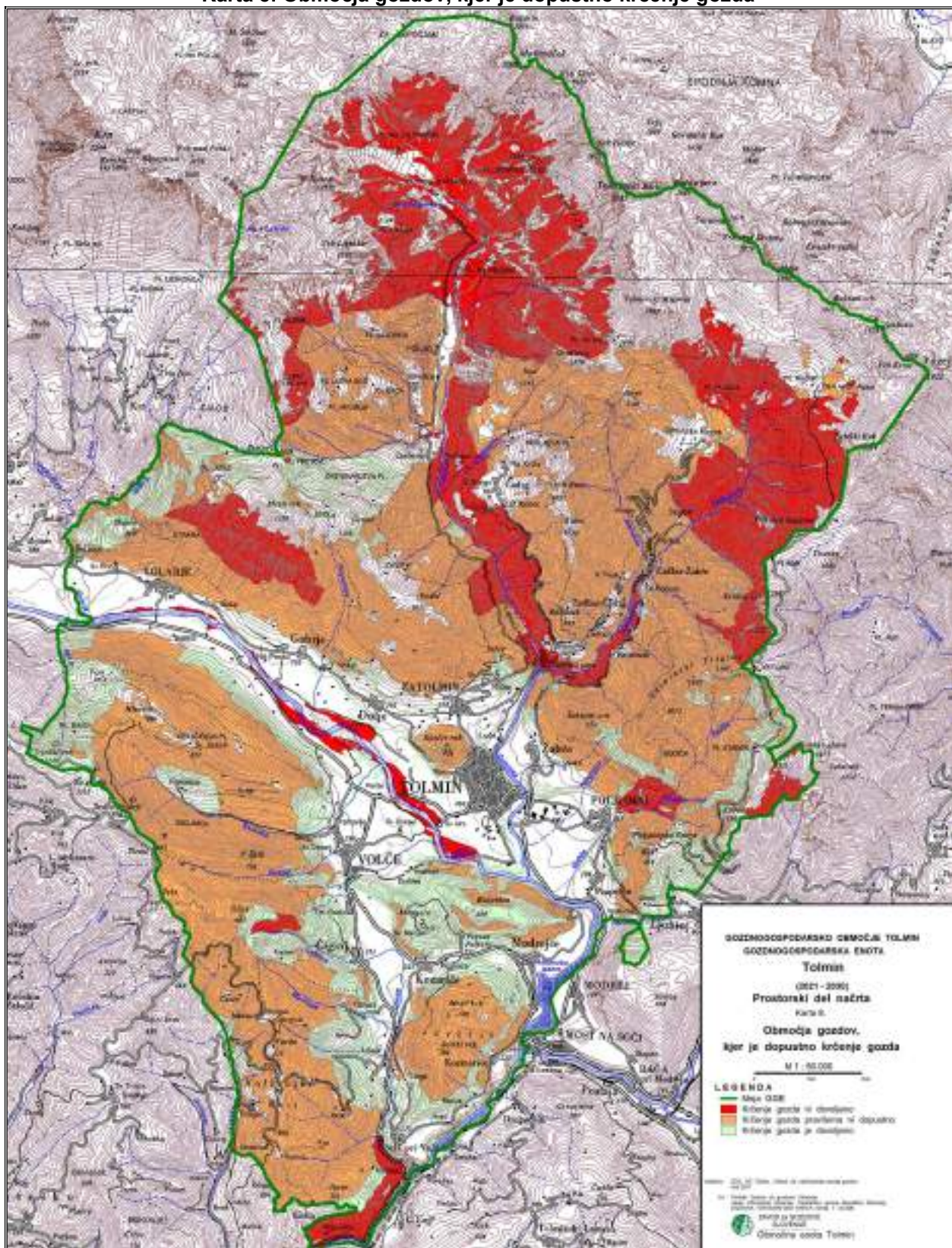
Preglednica: Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

Območja	Stopnja	Površina v GGE (ha)
Potencialna erozijska območja	Strogi ukrepi	561,33
	Zahtevni zaščitni ukrepi	3.153,34
	Običajni zaščitni ukrepi	6.132,58
Plazljiva območja	Zanemarljiva verjetnost pojavljanja plazov	850,56
	Zelo majhna verjetnost pojavljanja plazov	2.347,76
	Majhna verjetnost pojavljanja plazov	3.895,43
	Srednja verjetnost pojavljanja plazov	2.104,88
	Velika verjetnost pojavljanja plazov	1.785,13
	Zelo velika verjetnost pojavljanja plazov	525,94
Vodovarstvena območja	Občinski nivo	1.200,14
Plazovita območja	Velika ogroženost	1.743,42
	Srednja ogroženost	1.395,18
	Majhna ogroženost	1.590,55

Karta 7: Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah (v kartnem delu GGN)

13.8 Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda

Karta 8: Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda

Preglednica: Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda

Območja	Površina (ha)	Delež (%)
Krčenje gozda ni dovoljeno	2.007,17	26,0
Krčenje gozda praviloma ni dopustno	4.257,17	55,2
Krčenje gozda je dopustno	1.450,93	18,8
Skupaj	7.715,27	100,0

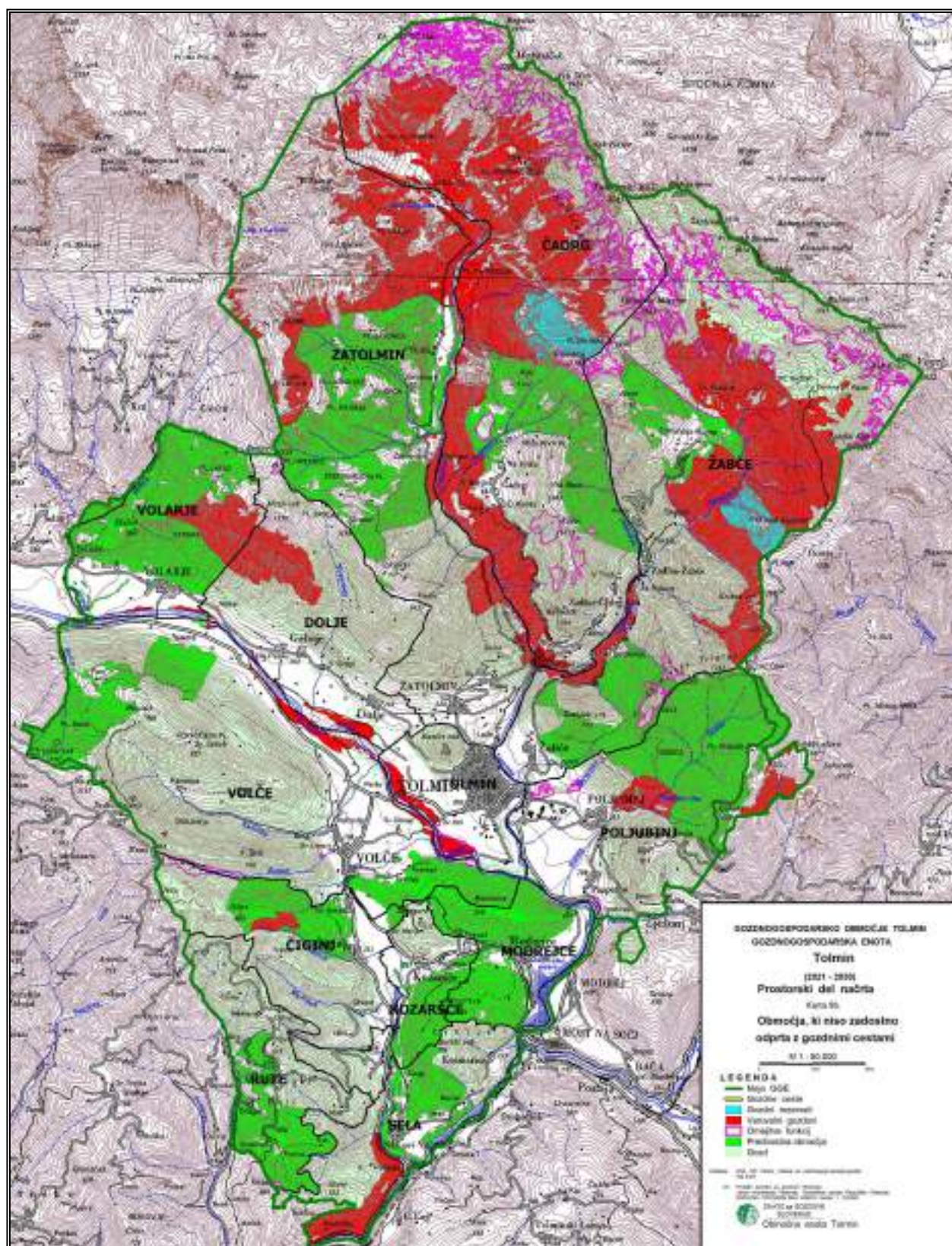
Površine, kjer krčenje gozda ni dovoljeno, predstavljajo varovalni gozdovi. Površine, kjer krčenje gozda praviloma ni dopustno, predstavljajo zaokroženi gozdni kompleksi, gozdovi s prvo stopnjo poudarjenosti ekoloških funkcij in ohranjeni gozdovi znotraj območij gozdov s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi, ki so zavarovana po predpisih s področja ohranjanja narave. V slednjih so krčitve dopustne, v kolikor je po presoji ugotovljeno, da je krčitev sprejemljiva glede na strokovne usmeritve za zagotavljanje ustreznega habitata nekaterih zavarovanih živalskih vrst.

V skladu s 87. členom ZV-1⁵³ je na erozijskih območjih prepovedano krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije, na plazljivih območjih pa v skladu z 88. členom ZV-1 prepovedano krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki pospešuje plazenje zemljišč. Na takšnih zemljiščih je pred izvedbo krčitve potrebno pridobiti vodno soglasje.

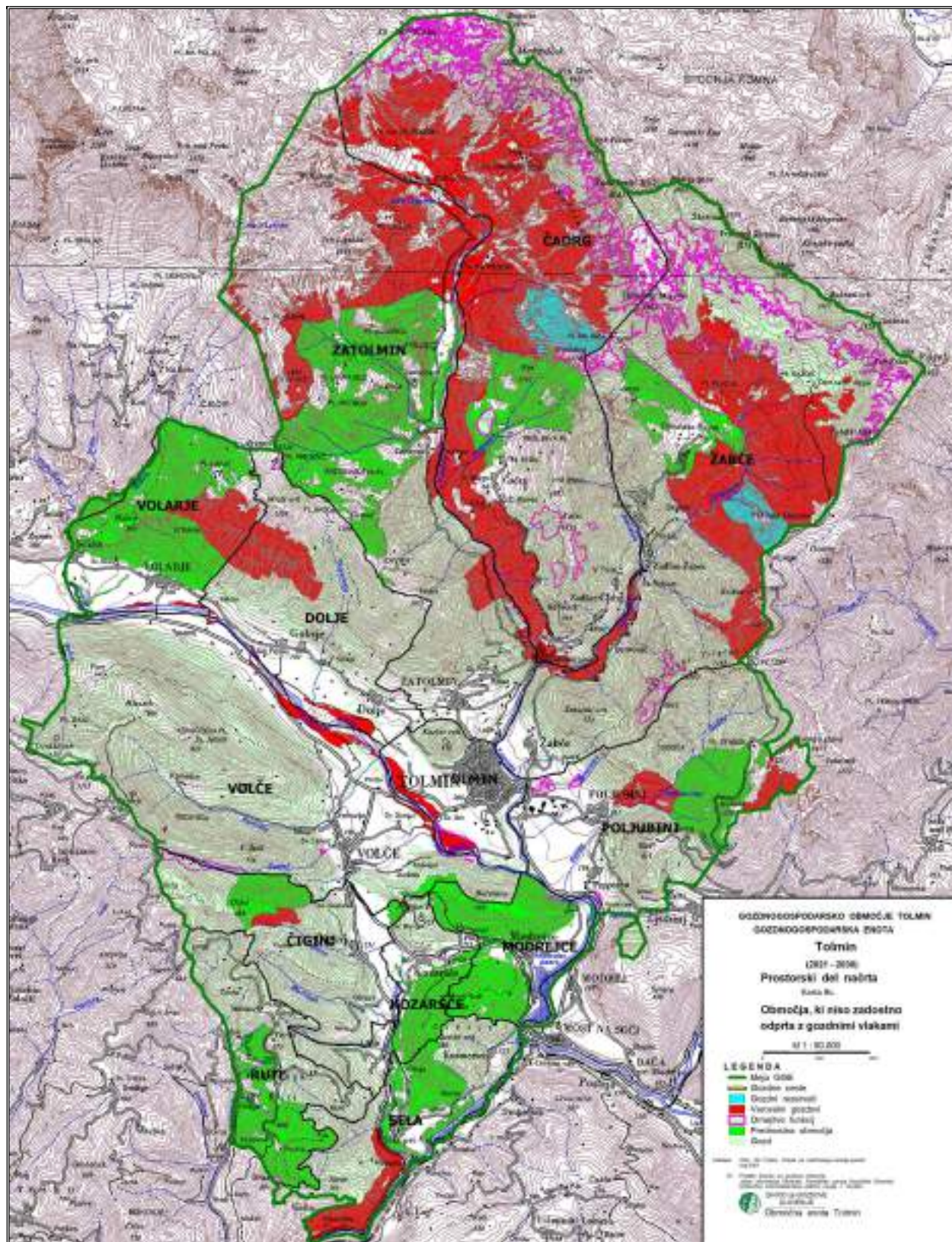
⁵³ Zakon o vodah. Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdl-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14 in 56/15

13.9 Pregled in zasnova gozdne infrastrukture ter drugih ureditev v gozdnem prostoru

Karta 9b: Območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi cestami

Karta 9b: Območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi vlakami

Območja, ki niso zadostno odprta z gozdnimi cestami, se v pretežni meri prekrivajo z območji, ki niso zadostno odprta z gozdnimi vlakami.